

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

8. juuli 2004*

Liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00,

JFE Engineering Corp., endine NKK Corp., asukoht Tokio (Jaapan), esindajad: *solicitor* M. Smith ja *solicitor* C. Maguire, hiljem advokaat A. Vandencastele ja advokaat V. Dehin ning *solicitor* A.-L. Marmagioli, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja kohtuasjas T-67/00,

Nippon Steel Corp., asukoht Tokio, esindajad: advokaat J.-F. Bellis ja advokaat K. Van Hove, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja kohtuasjas T-68/00,

JFE Steel Corp., endine Kawasaki Steel Corp., asukoht Tokio, esindaja: advokaat A. Vandencastele, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja kohtuasjas T-71/00,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Sumitomo Metal Industries Ltd, asukoht Tokio, esindajad: C. Vajda, QC, *solicitor* G. Sproul ja *solicitor* F. Weitzman, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja kohtuasjas T-78/00,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. Erhart ja A. Whelan, keda abistas *barrister* N. Khan, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

keda toetab

EFTA järelevalveamet, esindajad: D. Sif Tynes ja P. Bjørgan,

menetlusse astuja kohtuasjades T-68/00, T-71/00 ja T-78/00,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 8. detsembri 1999. aasta otsus 2003/382/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 kohaldamise menetluse kohta (juhtum IV/E-1/35.860-B — õmbluseta terastorud) (ELT 2003, L 140, lk 1) või teise võimalusena vähendada hagejale määratud trahvi,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE
ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees N. J. Forwood, kohtunikud J. Pirrung ja A. W. H. Meij,
kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ning 19., 20. ja 21. märtsi 2003. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Asjaolud ja menetlus

- 1 Käesolev kohtuasi käsitleb komisjoni 8. detsembri 1999. aasta otsust 2003/382/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 kohaldamise menetluse kohta (juhtum IV/E-1/35.860-B — õmbluseta terastorud) (ELT 2003, L 140, lk 1; edaspidi „vaidlustatud otsus”).
- 2 Komisjon adresseeris vaidlustatud otsuse kaheksale õmbluseta terastorusid tootvale äriühingule (edaspidi „vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad äriühingud”). Asjaomaste äriühingute hulgas oli neli Euroopa äriühingut (edaspidi „Euroopa

tootjad” või „ühenduse tootjad”): Mannesmannröhren-Werke AG (edaspidi „Mannesmann”), Vallourec SA, Corus UK Ltd (varem British Steel plc, seejärel British Steel Ltd, edaspidi „Corus”) ja Dalmine SpA. Ülejäänud neli vaidlustatud otsuse adressaati on Jaapani äriühingud (edaspidi „Jaapani tootjad” või „Jaapani hagejad”): NKK Corp., Nippon Steel Corp. (edaspidi „Nippon”), Kawasaki Steel Corp. ja Sumitomo Metal Industries Ltd (edaspidi „Sumitomo”).

A — Haldusmenetlus

- 3 Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) järelevalveamet tegi 17. novembril 1994. aastal vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingu — mis on heaks kiidetud nõukogu ja komisjoni 13. detsembri 1993. aasta otsusega 94/1/ESTÜ, EÜ, Euroopa Majanduspiirkonna lepingu sõlmimise kohta Euroopa ühenduste, nende liikmesriikide ja Austria Vabariigi, Soome Vabariigi, Islandi Vabariigi, Liechtensteini Vürstiriigi, Norra Kuningriigi, Rootsi Kuningriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel (EÜT 1994, L 1, lk 1, edaspidi „EMP leping”) —, protokoll nr 23 artikli 8 lõikele 3 otsuse, millega volitati konkurentsiasjade eest vastutavat liiget paluma komisjonil korraldada ühenduse territooriumil uurimine seoses võimaliku konkurentsivastase tegevusega, mis puudutab Norra naftatööstuse puurimis- ja transporditoimingutes kasutatavaid legerimata terasest torusid.
- 4 Komisjon otsustas algatada uurimise 25. novembri 1994. aasta otsusega (juhtum IV/35.304, edaspidi „25. novembri 1994. aasta otsus”), mida ei avaldatud ja mis on taasesitatud komisjoni haldustoimiku leheküljel 3 ning mille kaks õiguslikku alust on nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 — esimene määrus asutamislepingu artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204) — artikli 14 lõige 3 ja EFTA järelevalveameti 17. novembri 1994. aasta otsus. Asjaomase uurimise eesmärk oli uurida EFTA järelevalveameti 17. novembri 1994. aasta otsuses nimetatud tegevust, sest sellega võidi rikkuda mitte üksnes EMP lepingu artiklit 53 (edaspidi

„EMP artikkel 53”), vaid ka EÜ artiklit 81. Komisjon adresseeris 25. novembri 1994. aasta otsuse kaheksale äriühingule, mille hulgas olid Mannesmann, Corus, Vallourec ja Sumitomo kontserni kuuluv Sumitomo Deutschland GmbH. 1. ja 2. detsembril 1994. aastal korraldasid komisjoni ametnikud ja asjassepuutuvate liikmesriikide konkurentsiasutuste esindajad asjaomastes äriühingutes nimetatud otsuse alusel kontrollid.

- 5 EFTA järelevalveamet sedastas 6. detsembri 1995. aasta otsuses, et kuna tema poolt uuritav juhtum mõjutab märkimisväärselt ühenduse liikmesriikide vahelist kaubandust, kuulub asi EMP lepingu artikli 56 lõike 1 punkti c alusel komisjoni pädevusse. Seetõttu otsustas EFTA järelevalveamet asja EMP lepingu protokollis nr 23 artikli 10 lõike 3 alusel edastada komisjonile. Alates sellest kuupäevast määras komisjon juhtumile uue numbri (IV/E-1/35.860).

- 6 Komisjon korraldas Vallourecis, Dalmines ja Mannesmannis täiendavaid kontrolle 1996. aasta septembrist kuni 1997. aasta detsembrini määruse nr 17 artikli 14 lõike 2 alusel. Eelkõige korraldas ta kontrolli 17. septembril 1996. aastal Vallourecis, kui Vallourec Oil & Gas'i tegevjuht Verluca tegi komisjoni toimiku leheküljel 6356 taasesitatud avalduse (edaspidi „Verluca 17. septembril 1996. aasta avaldus”), mida komisjon kasutab vaidlustatud otsuse alusena. Seejärel esitas komisjon määruse nr 17 artikli 11 alusel kõigile vaidlustatud otsuse adressaatideks olevatele äriühingutele ja ka teatavatele teistele äriühingutele informatsiooninõuded.

- 7 Kuna Dalmine ning Argentiina äriühingud Siderca SAIC (edaspidi „Siderca”) ja Techint Group keeldusid esitamast teatavat taotletud informatsiooni, adresseeris komisjon neile 6. oktoobril 1997 määruse nr 17 artikli 11 lõike 5 alusel vastu võetud otsuse (C(1997) 3036, IV/35.860, terastorud, ei avaldata). Siderca ja Dalmine esitasid Esimese Astme Kohtule selle otsuse peale tühistamishagi. Esimese Astme Kohus

tunnistas Dalmine esitatud osalise tühistamishagi 24. juuni 1998. aasta määrusega kohtuasjas T-596/97: Dalmine v. komisjon (EKL 1998, lk II-2383) ilmselgelt vastuvõetamatuks, sellal kui Siderca tühistamishagi kustutati registrist Esimese Astme Kohtu 7. juuni 1998. aasta määrusega kohtuasjas T-8/98: Siderca v. komisjon (kohtulahendite kogumikus avaldamata) hagist loobumise tõttu.

- 8 Ka Mannesmann keeldus komisjoni poolt taotletud teatava informatsiooni esitamisest. Vaatamata komisjoni poolt selle ettevõtja suhtes 15. mail 1998 vastu võetud otsusele (C(1998) 1204 IV/35.860, terastorud, ei avaldata) määruse nr 17 artikli 11 lõike 5 alusel, jäi Mannesmann oma keeldumisele kindlaks. Ka Mannesmann esitas Esimese Astme Kohtule selle otsuse peale hagi. Esimese Astme Kohus tühistas asjaomase otsuse osaliselt 20. veebruari 2001. aasta otsusega kohtuasjas T-112/98: Mannesmannröhren-Werke v. komisjon (EKL 2001, lk II-729) ja jättis hagi ülejäänud osas rahuldamata.

- 9 Komisjon saatis 1999. aasta jaanuaris kaks vastuväiteteatist, millest üks puudutas legerimata terasest keevistorusid ja teine legerimata terasest õmbluseta torusid. Komisjon jagas asja kaheks, millest juhtum IV/E-1/35.860-A käsitles legerimata terasest keevistorusid ja juhtum IV/E-1/35.860-B legerimata terasest õmbluseta torusid.

- 10 Legerimata terasest õmbluseta torusid käsitlevas juhtumis adresseeris komisjon oma vastuväiteteatise kaheksale vaidlustatud otsuse adressaadiks olevale äriühingule ning Sidercale ja Mehhiko äriühingule Tubos de Acero de México SA. Asjaomastele äriühingutele anti võimalus tutvuda komisjoni poolt selles juhtumis koostatud toimikuga 11. veebruarist kuni 20. aprillini 1999. Lisaks saatis komisjon 1994. aasta novembri kontrollimisotsuste koopiad 11. mail 1999. aastal äriühingutele, kes ei olnud otsuste adressaadid ja kes seetõttu ei olnud nendega tutvunud.

- 11 Pärast seda, kui vastuväiteteatise adressaadiks olevad äriühingud olid esitanud kirjalikke märkusi, kuulas komisjon nad ära legeerimata terasest keevistorusid käsitlevas juhtumis 9. juunil 1999 ja legeerimata terasest õmbluseta torusid käsitlevas juhtumis 10. juunil 1999. Komisjon teavitas legeerimata terasest keevistorusid käsitlevas juhtumis IV/E-1/35.860-A vastuväiteteatise adressaadiks olevaid äriühinguid 1999. aasta juulis, et asjaomaseid tooteid puudutava juhtumi käsitlemine on lõpetatud. Seevastu jätkas komisjon juhtumi IV/E-1/35.860-B käsitlemist.
- 12 Sellises olukorras võttis komisjon 8. detsembril 1999. aastal vastu vaidlustatud otsuse.

B — *Asjaomased tooted*

- 13 Asjaomased tooted juhtumis IV/E-1/35.860-B on nafta- ja gaasitööstuses kasutatavad legeerimata terasest õmbluseta torud, milles esineb kaks suurt tooterühma.
- 14 Esimene tooterühm hõlmab puuraugutorusid, mille puhul kasutatakse üldist nimetust „Oil Country Tubular Goods” või „OCTG-torud”. Neid torusid võib müüa ilma keermestamata („siledad torud”) või keermestatult. Keermestamise eesmärk on võimaldada OCTG-torude ühendamist üksteisega. Keermestamine võib toimuda vastavalt American Petroleum Institute’i (API) standarditele (selliselt keermestatud torusid nimetatakse edaspidi „OCTG-standardtorudeks”) või erimeetlusega, mis on üldiselt kaitstud patentidega. Viimasel juhul on keermestus või käesoleval juhul „toruliited” „esmaklassilised” või „kõrge kvaliteediga” (selle meetodiga keermestatud torusid nimetatakse edaspidi „OCTG-eritorud”).

- 15 Teine tooterühm hõlmab õmbluseta ja legeerimata terasest nafta- ning gaasimagistraaltorusid („line pipe“), mille puhul eristatakse standardite kohaselt valmistatud torusid ja tellimustööna eriprojektide täitmiseks valmistatud torusid (edaspidi „projektkohased magistraaltorud“).

C — Vaidlustatud otsuses komisjoni poolt sedastatud rikkumised

- 16 Esiteks leidis komisjon vaidlustatud otsuses, et kaheksa asjaomase otsuse adressaadiks olevat äriühingut olid sõlminud kokkuleppe, mille eesmärk oli muu hulgas äriühingute kodumaiste turgude vastastikune austamine (vaidlustatud otsuse põhjendused 62–67). Nimetatud lepingu kohaselt kohustus iga äriühing keelduma OCTG-standardtorude ja projektkohaste magistraaltorude müümisest teise lepingupoole kodumaisel turul. Leping oli sõlmitud ühenduse ja Jaapani tootjate vahelistel koosolekutel, mida tunti nimega „Euroopa-Jaapani klubi“. Kodumaiste turgude austamise põhimõte on määratletud mõistega „põhireeglid“ („Fundamentals“). Teiseks rõhutas komisjon, et põhireegleid oli täidetud tõhusalt ja seetõttu avaldas leping ühisturule konkurentsivastast mõju (vaidlustatud otsuse põhjendus 68).
- 17 Komisjon leidis, et nimetatud leping kuulus EÜ artikli 81 lõikes 1 kehtestatud keelu kohaldamisalasse (vaidlustatud otsuse põhjendus 109). Seetõttu sedastas komisjon vaidlustatud otsuse artiklis 1 rikkumise olemasolu ja määras kaheksale adressaadiks olevale äriühingule trahvid.
- 18 Konkurentsieskirjade rikkumise kestuse osas tões komisjon, et kuigi Euroopa-Jaapani klubi kogunes alates 1977. aastast (vaidlustatud otsuse põhjendus 55), tuleb trahvide suuruse määramise eesmärgil pidada rikkumise algusajaks 1990. aastat, kui

arvestada Euroopa ühenduse ja Jaapani vahel ajavahemikus 1977–1990 sõlmitud lepinguid ekspordi vabatahtliku piiramise kohta (edaspidi „vabatahtlikud piiravad lepped”) (vaidlustatud otsuse põhjendus 108). Komisjoni arvates lõppes konkurent- sieeskirjade rikkumine 1995. aastal (vaidlustatud otsuse põhjendused 96 ja 97).

- 19 Kaheksale vaidlustatud otsuse adressaadiks olevale äriühingule määratud trahvide suuruse kindlaksmääramisel luges komisjon konkrentsieskirjade rikkumise väga raskeks sel põhjusel, et asjaomase lepingu eesmärk oli kodumaiste turgude austamine ja seega kahjustati siseturu nõuetekohast toimimist (vaidlustatud otsuse põhjendused 161 ja 162). Seevastu märkis komisjon, et asjaomaste äriühingute neljas liikmesriigis toimunud legerimata terasest õmbluseta torude müük ulatus vaid umbes 73 miljoni euroni aastas. Seetõttu määras komisjon rikkumise raskusastme alusel kaheksale vaidlustatud otsuse adressaadiks olevale äriühingule trahvi suuruseks 10 miljonit eurot. Kuna kõik asjaomased äriühingud on suured, leidis komisjon, et puudus alus erinevate suurustega trahvide määramiseks (vaidlustatud otsuse põhjendused 162, 163 ja 165).
- 20 Komisjon leidis, et rikkumise kestus oli keskmine, ja suurendas määratud trahvi iga rikkumises osalemise aasta eest 10% rikkumise raskuse alusel määratud suurusest, et määrata igale asjaomasele äriühingule trahvi põhisumma (vaidlustatud otsuse põhjendus 166). Kuid arvestades seda, et terastorude sektor oli kriisiolukorras väga kaua ja et olukord halvenes alates 1991. aastast, vähendas komisjon põhisummasid 10% kergendavate asjaolude tõttu (vaidlustatud otsuse põhjendus 168 ja 169). Lõpuks vähendas komisjon Vallourecile määratud trahvi 40% ja ka Dalminele määratud trahvi 20% vastavalt komisjoni teatise 96/C 207/04 kartellide puhul trahvide määramata jätmise või vähendamise kohta (EÜT 1996, C 207, lk 4; edaspidi „koostööteatis”) punktile D 2, sest mõlemad asjaomased äriühingud tegid haldusmenetluse ajal komisjoniga koostööd (vaidlustatud otsuse põhjendused 170–173).

- 21 Igale asjaomasele äriühingule määratud trahvi suurus, mis arvestati välja kahes eelnevas punktis esitatud arvutuse tulemusel, on märgitud vaidlustatud otsuse artiklis 4 (vt allpool punkt 33).
- 22 Teiseks leiab komisjon vaidlustatud otsuse artiklis 2, et ühenduse tootjate vahelised lepingud, mis puudutavad siledate torude müüki Ühendkuningriigi turul, osutusid ebaseaduslikuks käitumiseks (vaidlustatud otsuse põhjendus 116). Komisjon ei määranud selle rikkumise eest siiski lisatrahvi, sest asjaomased lepingud olid vaid Euroopa-Jaapani klubis otsustatud kodumaiste turgude austamise põhimõtte rakendamise vahendiks (vaidlustatud otsuse põhjendus 164).

D — Vaidlustatud otsuses komisjoni poolt tuvastatud olulised asjaolud

- 23 Euroopa-Jaapani klubi kogunes alates 1977. aastast kuni 1994. aastani umbes kaks korda aastas (vaidlustatud otsuse põhjendus 60). Eelkõige märkis komisjon, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse kohaselt peeti koosolekuid muu hulgas 14. aprillil 1992. aastal Firenzes, 23. oktoobril 1992. aastal Tokios, 19. mail 1993. aastal Pariisis, 5. novembril 1993. aastal Tokios ja 16. märtsil 1994. aastal Cannes'is. Lisaks väidab komisjon, et Valloureci 4. novembri 1991. aasta memorandumis pealkirjaga „Euroopa-Jaapani klubi memorandum”, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 4350 (edaspidi „Euroopa-Jaapani klubi memorandum”), ja 24. juuli 1990. aasta memorandumis pealkirjaga „24. juuli 1990. aasta koosolek British Steeliga” (edaspidi „24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandum”), mis on taasesitatud toimiku leheküljel 15586, sedastatakse, et Euroopa-Jaapani klubi koosolekuid peeti ka 1989. ja 1991. aastal.
- 24 Euroopa-Jaapani klubi raames sõlmitud leping koosnes kolmest osast, millest esimene sisaldab (kirjeldatud eespool punktis 16) kodumaiste turgude austamise

põhireegleid, mis moodustavad vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise, teine sisaldab hindade määramist hangetele ja miinimumhindade määramist „eriturgudele” („special markets”) ning kolmas sisaldab jagamispõhimõtete („sharing keys”) alusel muude maailmaturgude jagamist, välja arvatud Kanada ja Ameerika Ühendriigid (vaidlustatud otsuse põhjendus 61). Komisjon põhjendab oma järeldust põhireeglite olemasolu kohta vaidlustatud otsuse põhjendustes 62–67 loetletud dokumentaalsete tõenditega ja asjaomase otsuse põhjenduses 68 esitatud tabeliga. Sellest tabelist nähtub, et kodumaise tootja osa oli vaidlustatud otsuse adressaadiks olevate äriühingute poolsete OCTG-torude ja magistraaltorude tarnetes Jaapanis ja kõigi nelja ühenduse tootja kodumaisel turul väga kõrge. Sellest järeldas komisjon, et tervikuna võetult austasid lepingupooled kodumaiseid turge tõhusalt. Asjaomase lepingu kahe ülejäänud osa kohta esitab komisjon tõendusmaterjali vaidlustatud otsuse põhjendustes 70–77.

25 Kui Corus kavandas 1990. aastal siledate torude tootmistegevuse lõpetamist, arutlesid ühenduse tootjad, kas põhireeglites sisalduv kodumaiste turgude austamise põhimõte kehtib Ühendkuningriigi turul edasi. Sellises olukorras esitasid Vallourec ja Corus „parandatud põhireeglite” („fundamentals improved”) ettepaneku, mille eesmärk oli hoida Ühendkuningriigi turule pääsemise piirangud Jaapani tootjate suhtes jõus edasi vaatamata Coruse lõpetamisele. 1990. aasta juulis, kui pikendati VAM-keermestamistehnika litsentsilepingut, leppisid Vallourec ja Corus kokku, et üksnes Vallourec, Mannesmann ja Dalmine tarnivad Corusele siledaid torusid (vaidlustatud otsuse põhjendus 78).

26 1991. aasta aprillis sulges Corus Clydesdale'is (Ühendkuningriik) oma tehase, kus valmis ligikaudu 90% siledate torude toodangust. Corus sõlmis seejärel Valloureciga (24. juulil 1991), Dalminega (4. detsembril 1991) ja Mannesmanniga (9. augustil 1993) siledate torude tarnelepingud, mille kestus oli alguses viis aastat ja mida võidi automaatselt pikendada, kui lepingut ei oldud 12 kuud enne selle lõppemist üles öeldud (edaspidi „tarnelepingud”). Neist kolme lepinguga, mis on taasesitatud

komisjoni toimiku lehekülgedel 12867, 12910 ja 12948, antakse igale soodustatud äriühingule kindlaksmääratud tarnekvoot, mis oli Coruse vajadustest vastavalt 40%, 30% ja 30% (vaidlustatud otsuse põhjendused 79–82), välja arvatud väikse läbimõõduga torude osas.

- 27 1993. aastal vaadati Euroopa-Jaapani klubi tegevuspõhimõtteid uuesti läbi kolmel põhjusel. Esimene põhjus oli Euroopa terasetööstuse ümberkorraldamine. Corus hakkas tegelikult keermestatud õmblusteta torude tootmist Ühendkuningriigis lõpetama. Belgia äriühing New Tubemeuse (edaspidi „NTM”), mille peamine tegevusala oli eksport Lähis- ja Kaug-Idasse, likvideeriti 31. detsembril 1993. Teine põhjus oli Ladina-Ameerika tootjate pääs ühenduse turule, mis ähvardas ohustada Euroopa-Jaapani klubis kokku lepitud turuosi. Kolmas põhjus seisnes nafta ja gaasi tootmis- ning transporditegevuses kasutatavate torude nõudluse märkimisväärses kasvus maailmaturul, kuigi piirkondlikud erinevused olid endiselt suured (vaidlustatud otsuse põhjendused 83 ja 84).
- 28 Sellises olukorras kogunesid Euroopa-Jaapani klubi liikmed 5. novembril 1993 Tokios, et üritada sõlmida Ladina-Ameerika tootjatega uut turgude jagamise lepingut. Sellel kohtumisel sõlmitud lepingu sisu on kajastatud dokumendis, mille andis komisjonile 12. novembril 1997 üle teavitaja, kes ei olnud menetlusega seotud, ning mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 7320 ning sisaldab muu hulgas „jagamispõhimõtteid” („sharing key”) (edaspidi „jagamispõhimõtete dokument”). Asjaomase teavitaja sõnul on asjaomane dokument pärit ühe koosolekul osalenud poole kaubandusagendilt. Mis puudutab Euroopa tööstuse ümberkorraldamise tagajärgi, siis võimaldas NTM tegevuse lõpetamine saada ühenduse tootjatel mõõndusi Jaapani ja Ladina-Ameerika tootjatelt, kes olid peamised kasusaajad NTM kadumisest eksporditurult (vaidlustatud otsuse põhjendused 85–89).

- 29 Corus tegi omalt poolt lõpliku otsuse lõpetada õmbluseta torude järelejäänud tootmine. Vallourec omandas 22. veebruaril 1994 kontrolli Coruse torude keermestamis- ja tootmistehases ning asutas selleks äriühingu Tubular Industries Scotland Ltd (edaspidi „TISL”). TISL võttis 31. märtsil 1994 üle siledate torude tarnelepingud, mis Corus oli sõlminud Dalmine ja Mannesmanniga. Mannesmanniga sõlmitud leping oli veel jõus 24. aprillil 1997. Dalmine ütles TISL-iga sõlmitud tarnelepingu üles 30. märtsil 1999 (vaidlustatud otsuse põhjendused 90–92).
- 30 Komisjon leidis, et nimetatud lepingute alusel jagasid ühenduse tootjad omavahel tärned Ühendkuningriigi sildate torude turul, mis moodustab enam kui poole kogu ühenduse OCTG-torude tarbimisest. Komisjon leidis, et järelilikult on tegemist EÜ artikli 81 lõikes 1 keelatud kartelliga (vt eespool punkt 22).

E — Vaidlustatud otsuse resolutiivosa

- 31 Vastavalt vaidlustatud otsuse artikli 1 lõikele 1 on kaheksa otsuse adressaadiks olevat äriühingut „rikkunud EÜ asutamislepingu artikli 81 lõiget 1, osaledes [...] lepingus, millega nähakse ette muu hulgas äriühingute kodumaiste turgude austamine õmbluseta OCTG [...] standardtorude ja [projektikohaste magistraaltorude] puhul”.
- 32 Vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 2 sedastab, et rikkumine on toimunud alates 1990. aastast kuni 1995. aastani Mannesmanni, Valloureci, Dalmine, Sumitomo, Nipponi, Kawasaki Steel Corp-i ja NKK Corp-i osas. Coruse osas on märgitud, et rikkumine kestis 1990. aastast kuni 1994. aasta veebruarini.

33 Muud asjakohased vaidlustatud otsuse resolutiivosa sätted on sõnastatud järgmiselt:

„Artikkel 2

1. [Mannesmann], Vallourec [...], [Corus] ja Dalmine [...] rikkusid EÜ artikli 81 lõiget 1 artiklis 1 nimetatud lepingu sõlmimisega, mille tulemusel jagati siledade OCTG-torude tarned [Corusele] (Vallourecile [...] alates 1994. aastast).
2. [Coruse] rikkumine kestis 24. juulist 1991 kuni 1994. aasta veebruarini. Valloureci [...] rikkumine kestis 24. juulist 1991 kuni 30. märtsini 1999. Dalmine [...] rikkumine kestis 4. detsembrist 1991 kuni 30. märtsini 1999. [Mannesmanni] rikkumine kestis 9. augustist 1993 kuni 24. aprillini 1997.

[...]

Artikkel 4

Artiklis 1 loetletud äriühingutele määratakse nimetatud artiklis sedastatud rikkumise eest järgmised trahvid:

(1) [Mannesmann]

13 500 000 eurot

(2) Vallourec [...]	8 100 000 eurot
(3) [Corus]	12 600 000 eurot
(4) Dalmine [...]	10 800 000 eurot
(5) Sumitomo [...]	13 500 000 eurot
(6) Nippon [...]	13 500 000 eurot
(7) Kawasaki Steel Corp. [...]	13 500 000 eurot
(8) NKK Corp. [...]	13 500 000 eurot

[...]"

[Mitteametlik tõlge]

F — *Menetlus Esimese Astme Kohtus*

³⁴ Mannesmann, Corus, Dalmine, NKK Corp., Nippon, Kawasaki ja Sumitomo esitasid Esimese Astme Kohtule vaidlustatud otsuse peale lagi ajavahemikus 28. veebruarist kuni 3. aprillini 2000 esitatud seitsme hagiavaldusega.

³⁵ Vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 116 lõikele 6 anti 23. aprillil 2002. aastal antud kolme määrusega kohtuasjades T-68/00, T-71/00 ja T-78/00 EFTA järelevalveametile nõusolek toetada komisjoni nõudeid menetlusse astujana.

- 36 Pärast poolte ärakuulamist andis Esimese Astme Kohus 18. juunil 2002 määruse seitsme kohtuasja liitmiseks suuliseks menetlemiseks ja nelja kohtuasja, milles olid hagejateks Jaapani äriühingud (kohtuasjad T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00), liitmiseks lõpliku kohtuotsuse tegemiseks vastavalt kodukorra artiklile 50. Pärast kohtuasjade liitmist lubati kõigi seitsme kohtuasja hagejal tutvuda käesolevat menetlust puudutavate toimikutega Esimese Astme Kohtu kantseleis. Samuti võeti menetlust korraldavaid meetmeid.
- 37 Esimese Astme Kohus (teine koda) otsustas ettekandja-kohtuniku ettekande alusel algatada suulise menetluse. Poolte ja kohtuasjades T-68/00, T-71/00 ja T-78/00 menetlusse astunud EFTA järelevalveameti suulised avaldused ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 19., 20. ja 21. märtsi 2003. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

- 38 Kohtuasjas T-67/00 palub NKK Corp. Esimese Astme Kohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus NKK Corp.-i puudutavas osas;

  - tühistada talle määratud trahv;

  - teise võimalusena vähendada talle määratud trahvi, kui vaidlustatud otsus jääb tervikuna või osaliselt jõusse;

- mõista käesoleva menetlusega talle tekitatud kohtukulud välja komisjonilt;
- võtta mis tahes meede, mis võib osutada vajalikuks Esimese Astme Kohtu otsuse jõustamiseks.

39 Kohtuasjas T-68/00 palub Nippon Esimese Astme Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus Nipponit puudutavas osas;
- tühistada talle määratud trahv või vähemalt seda vähendada;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

40 Kohtuasjas T-71/00 palub Kawasaki Steel Corp. Esimese Astme Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus;
- teise võimalusena vähendada talle määratud trahvi;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

41 Kohtuasjas T-78/00 palub Sumitomo Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1–5 Sumitomot puudutavas osas;

— teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 4 Sumitomole määratud 13,5 miljoni euro suuruse trahvi osas ja määrata oluliselt väiksem trahv;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

42 Kõigis neljas kohtuasjas palub komisjon Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Kawasaki Steel Corp.-i ja NKK Corp.-i koondumise mõju

- 43 NKK Corp. ja Kawasaki Steel Corp. teavitasid 9. mail 2003 Esimese Astme Kohut eraldi kirjadega, et nende kontsernide koondumisega seoses, kuhu nad kuuluvad, muutsid nad nime, mis on nüüd JFE Steel Corp. Nimetatud kirjadele lisatud dokumentide valguses, millega nad tõendasid nime muutmist, palus Esimese Astme Kohus kahel asjaosalisel ja komisjonil selgitada koondumisest tulenevat olukorda. Mõlemad hagejad vastasid kirjalikult 11. septembril 2003 ja komisjon vastas 22. septembril 2003.
- 44 Asjaomastest dokumentidest ja vastustest nähtub, et Kawasaki Steel Corp. on muutnud nime ja temast on saanud JFE Steel Corp. Teisalt tuleb sedastada, et NKK Corp. on muutnud oma nime ja temast on saanud JFE Engineering Corp. Hagejad kinnitavad siiski oma 11. septembri 2003. aasta vastavates kirjades, et NKK Corp.-i terasettevõtte õigused ja kohustused anti üle JFE Steel Corp.-ile.
- 45 Kõigepealt tuleb rõhutada, et ühenduse kohtud võivad tõepoolest teatavaks võtta kohtumenetluse poolte nimemuutusi.
- 46 Lisaks tunnustatakse kohtupraktikas, et meetme adressaadi üldõigusjärglane võib jätkata meetme adressaadi esitatud tühistamishagi eriti juhul, kui füüsiline isik on surnud või kui juriidiline isik lakkab olemast, kuna tema kõik õigused ja kohustused antakse üle uuele isikule (vt selle kohta 20. oktoobri 1983. aasta otsus kohtuasjas 92/82: Gutmann v. komisjon, EKL 1983, lk 3127, punkt 2, ja 23. aprilli 1986. aasta otsus kohtuasjas 294/83: Les Verts v. parlament, EKL 1986, lk 1339, punktid 13–18).

Tuleb sedastada, et sellises olukorras asendab üldõigusjärglane ilmtingimata täielikult oma eelnejat vaidlustatud meetme adressaadina.

47. Seevastu ei ole ühenduse kohus EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagi puhul ega ka siis, kui tal on EÜ artikli 229 alusel täielik pädevus karistuste osas, pädev muutma ühenduse institutsiooni otsust, asendades selle adressaadi teise füüsilise või juriidilise isikuga, kui asjaomane adressaat on endiselt olemas. Selline pädevus kuulub *a priori* üksnes institutsioonile, kes võttis asjaomase otsuse vastu. Seega pärast seda, kui pädev institutsioon on vastu võtnud otsuse ja järelikult kindlaks määranud isiku isikusamasuse, kellele otsus on adresseeritud, ei või Esimese Astme Kohus viimati nimetatud isikut asendada teise isikuga.
48. Seejärel tuleb tõdeda, et hagi, mille on esitanud meetme adressaadi seisundis olev isik, viidates oma õigustele seoses tühistamisnõudega vastavalt EÜ artiklile 230 ja/või muutmisenõudele vastavalt EÜ artiklile 229, ei või üle kanda kolmandale isikule, kes ei ole meetme adressaat. Kui sellist ülekandmist lubatakse, erineks selle isiku seisund, mille põhjal hagi esitati, selle isiku seisundist, mille põhjal hagi eeldatavalt jätkatakse. Lisaks põhjustaks säärane ülekandmine meetme adressaadi isikusamasuse erinevuse selle isiku isikusamasusest, kes tegutseb kohtumenetluses adressaadi seisundis.
49. Selles osas tuleb märkida, et sellist otsust nagu vaidlustatud otsus, kuigi see on koostatud ja avaldatud üheainsa otsusena, tuleb analüüsida üksikute otsuste kogumina, milles sedastatakse, et iga adressaadiks olev äriühing on süüdi rikkumises või rikkumistes, ja vajadusel määratakse trahv. See reegel nähtub Esimese Astme Kohtu 10. juuli 1997. aasta otsusest kohtuasjas T-227/95: AssiDomän Kraft Products jt v. komisjon (EKL 1997, lk II-1185, punkt 56) ja Euroopa Kohtu 14. septembri 1999. aasta otsusest apellatsioonmenetluses kohtuasjas C-310/97 P: komisjon v. AssiDomän Kraft Products jt (EKL 1999, lk I-5363, punkt 49). Käesoleval juhul NKK

Corp. oli ja jääb edasi talle adresseeritud otsuse ainsaks adressaadiks ja Kawasaki Steel Corp. on samas meetmes sisalduva õiguslikult eraldiseisva otsuse adressaat.

- 50 On tõsi, et isik, kelle vastutusele ettevõtja juhtimine hiljem antakse, võib komisjoni haldusmenetluse ajal võtta vastava avaldusega vastutuse asjaolude eest, milles süüdistatakse tegelikult vastutavat isikut, kuigi põhimõtteliselt tuleb rikkumise eest vastutada füüsilisel või juriidilisel isikul, kes asjaomast ettevõtjat juhtis siis, kui rikkumine toimus (vt selle kohta, kuigi apellatsioonmenetlus on pooleli, 13. detsembri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-45/98 ja T-47/98: Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni v. komisjon, EKL 2001, lk II-3757, punktid 57 ja 62). Siiski nähtub eespool punktides 46–49 nimetatud asjaoludest, et säärase avaldusega ei või muuta komisjoni otsuse adressaadi isikusamasust pärast otsuse tegemist ega säärase otsuse peale tühistamishagi esitanud isiku isikusamasust pärast hagi esitamist.
- 51 Selles olukorras tuleb tõdeda, et Kawasaki Steel Corp.-i nimi on muudetud JFE Steel Corp.-iks ja et NKK Corp.-i nimi on nüüdsest JFE Engineering Corp. Kohtuasjas T-67/00 ei tule siiski JFE Engineering Corp.-i asendada JFE Steel Corp.-iga, vaatamata nimetatud kahe äriühingu vahelise ühinemislepingu võimalikele mõjudele Jaapani õiguse alusel. Järelikult JFE Steel Corp. (edaspidi „JFE-Kawasaki“) jääb edasi hagejaks kohtuasjas T-71/00 ja JFE Engineering Corp. (edaspidi „JFE-NKK“) jääb edasi hagejaks kohtuasjas T-67/00.

Õiguslik käsitus

A — Vaidlustatud otsuse ja eelkõige selle artikli 1 tühistamisnõuded

- 52 Jaapani hagejad esitavad kolmteist eraldi tühistamisväidet, millest osa on ühised nende kõigi või neist mõne puhul.

1. *Esimene väide, mille kohaselt komisjon ei teinud vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise olemasolu kindlaks õiguslikult piisavalt*

53 Käesoleva väite on esitanud neli Jaapani hagejat.

a) Poolte argumentid

54 Kõigepealt teevad Jaapani hagejad märkusi EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise tõendamise hindamise kohta. Väide jaguneb sisuliselt kolme ossa.

55 Esiteks väidavad Jaapani hagejad ühelt poolt seda, et Jaapani impordi puudumist Euroopa „mandri” turul (edaspidi „*onshore*-turud”) võib seletada objektiivsete kaubanduslike teguritega, ja teisalt, et väidetava lepingu olemasolu ei ole kooskõlas asjaomaste toodete märkimisväärsete tarnetega, mida nad on teinud Ühendkuningriigi poolt kasutatava Põhjameri mandrilava piirkonna turule (edaspidi „Ühendkuningriigi *offshore*-turg” või „*Briti offshore*-turg”), mistõttu rikkumine, milles Jaapani hagejaid süüdistatakse, ei saanud igal juhul põhjustada konkurentsivastaseid tagajärgi. Teiseks ei tõenda komisjoni kogutud tõendid väidetava lepingu olemasolu ega, isegi kui see oleks tõendatud, kõigi Jaapani hagejate osalemist selles. Kolmandaks on komisjoni hinnang Euroopa tootjate sõlmitud siledade torude tarnelepingute eesmärkide kohta, mis moodustab vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise, seosetu. See hinnang kinnitab ka, et komisjoni väide Jaapani hagejate osalemise kohta vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises on põhjendamata.

Esialgset märkused

- 56 Esiteks väidavad Sumitomo ja JFE-NKK, et komisjonil tuleb esitada tõendeid kõigist rikkumise moodustavatest asjaoludest (kohtujurist Sir Gordon Slynni ettepanek 7. juuni 1983. aasta otsusele liidetud kohtuasjades 100/80–103/80: *Musique diffusion française jt v. komisjon*, EKL 1983, lk 1825, 1914; 17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-185/95 P: *Baustahlgewebe v. komisjon*, EKL 1998, lk. I-8417, punkt 58, ja 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-49/92 P: komisjon v. *Anic Partecipazioni*, EKL 1999, lk I-4125, punkt 86). Seetõttu antakse kahtluse korral eelis ettevõtjatele, keda süüdistatakse rikkumises osalemises (16. detsembri 1975. aasta otsus liidetud kohtuasjades 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73: *Suiker Unie jt v. komisjon*, EKL 1975, lk 1663, punktid 203, 304, 359 ja 363; 14. veebruari 1978. aasta otsus kohtuasjas 27/76: *United Brands v. komisjon*, EKL 1978, lk 207, punkt 265, ja kohtujuristi ülesannetes oleva kohtunik Vesterdorffi ettepanek 24. oktoobri 1991. aasta otsusele kohtuasjas T-1/89: *Rhône-Poulenc v. komisjon*, EKL 1991, lk II-867, II-869, II-954). Järelikult tuleb komisjonil tõendada asjaolude olemasolu nii, et neist ei jää põhjendatud kahtlust (kohtujurist Darmoni ettepanek 31. märtsi 1993. aasta otsusele liidetud kohtuasjades C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85–C-129/85: *Ahlström Osakeyhtiö jt v. komisjon*, nn II tselluloosi kohtuotsus, EKL 1993, lk I-1307, I-1445, punkt 195). Vastupidi, sellise otsuse tühistamiseks, milles sedastatakse rikkumine, piisab hagejal ebakindluse olemasolu tõendamisest (vt eespool viidatud kohtujurist Sir Gordon Slynni ettepanek kohtuotsusele *Musique diffusion française jt v. komisjon*, lk 1931).
- 57 Teiseks tuleb komisjonil rikkumise olemasolu tõendamiseks esitada piisavalt täpseid ja kooskõlas olevaid tõendeid, mille põhjal saaks veenduda, et rikkumine on toimunud (28. märtsi 1984. aasta otsus liidetud kohtuasjades 29/83 ja 30/83: *CRAM ja Rheinzink v. komisjon*, EKL 1984, lk 1679, punkt 20; eespool punktis 56 viidatud II tselluloosi kohtuotsus, punkt 127; 10. märtsi 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-68/89, T-77/89 ja T-78/89: *SIV jt v. komisjon*, EKL 1992, lk II-1403, eelkõige punktid 193–195, 198–202, 205–210, 220–232, 249–250 ja 322–328, ja 6. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas T-62/98: *Volkswagen v. komisjon*, EKL 2000, lk II-2707, punktid 43 ja 72). Asjaomased tõendid peavad eelkõige võimaldama kindlaks teha, et väidetavad rikkumised on EÜ artikli 81 lõike 1 alusel konkurentsipiirangud. Nimetatud nõue ei ole täidetud eelkõige siis, kui rikkumisele on võimalik anda vastuvõetav selgitus, mis välistab ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumise

(eespool viidatud kohtuotsus CRAM ja Rheinzink v. komisjon, punkt 16 jj; 21. jaanuari 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-185/96, T-189/96 ja T-190/96: Riviera Auto Service jt v. komisjon, EKL 1999, lk II-93, punkt 47, ja eespool viidatud kohtuotsus Volkswagen v. komisjon).

- 58 Lisaks peavad esitatud tõendid vastama eespool nimetatud täpsuse ja kokkusobivuse kriteeriumidele rikkumisega seonduva iga asjaolu puhul, eelkõige osapoolte isikusamasuse ja nende rikkumises osalemise (eespool punktis 56 viidatud II tselluloosi kohtuotsus, punkt 69; eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus komisjon v. Anic Partecipazioni, punkt 87, ja 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-295/94: Buchmann v. komisjon, EKL 1998, lk II-813, punkt 121), asjaomaste toodete ja teenuste (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Suiker Unie jt v. komisjon, punktid 301–304, ja eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus SIV jt v. komisjon, punktid 175–194 ja punkt 324), osapoolte vahel kokku lepitud piirangute (14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-337/94: Enso-Gutzeit v. komisjon, EKL 1998, lk II-1571, punktid 102–150) ja rikkumise kestuse suhtes (7. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-43/92: Dunlop Slazenger v. komisjon, EKL 1994, lk II-441, punkt 79, ja eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus Volkswagen v. komisjon, punkt 188). Eelkõige tuleb rikkumise kestuse kohta esitada otseseid tõendeid või tõendeid, mis on piisavalt hiljutised ehk värsked.
- 59 Eelkõige väidab JFE-NKK, et vastavalt Esimese Astme Kohtu 14. mai 1998. aasta otsusele kohtuasjas T-348/94: Enso Española v. komisjon (EKL 1998, lk II-1875, punktid 160–171) peab komisjon tuginema konkreetsetele tõenditele ja mitte üksnes väidetele koosolekute sisu ja eesmärkide kohta, kus väidetava lepingu pooled olevat osalenud.
- 60 Kõigepealt väidab komisjon, et vaidlustatud otsust ei saa tühistada seetõttu, et Jaapani hagejad esitavad argumente, milles seatakse komisjoni kindlaks tehtud faktilised asjaolud teistsugusesse valgusesse. JFE-NKK poolt selle kohta esitatud argumente, mis põhinevad eespool punktis 57 viidatud kohtuotsusel CRAM ja Rheinzink v. komisjon ja eespool punktis 56 viidatud II tselluloosi kohtuotsusel

(punktid 126 ja 127), võidakse kohaldada üksnes siis, kui komisjoni otsus põhineb ainult oletusel, et kindlaks tehtud faktilisi asjaolusid ei või seletada muuga kui ettevõtjate vahelise kooskõlastatud tegevusega. Käesoleval juhul ei ole olukord selline.

- 61 Argument, mille kohaselt tuleb komisjonil tõendada rikkumise olemasolu nii, et sellest ei jää põhjendatud kahtlust, ei ole komisjoni arvates põhjendatud. Tuleb eelkõige märkida, et eespool punktis 56 viidatud II tselluloosi kohtuotsuses ei ole Euroopa Kohus kinnitanud kohtujurist Darmoni ettepanekus sellele kohtuotsusele soovitatud tõlgendust seoses piisavalt täpsete ja kokkusobivate tõenditega. Esimese Astme Kohus eelistas ka 20. aprilli 1999. aasta otsuses liidetud kohtuasjades T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94: Limburgse Vinyl Maatschappij jt v. komisjon, nn II PVC kohtuotsus (EKL 1999, lk II-931), määratleda üldiselt, kas selles kohtuasjas esitatud tõendid on piisavad, et tõendada asjaomase rikkumise olemasolu. Eelkõige rikkumise kestuse puhul ei nõuta komisjoni arvates tõendite täpsust ja kokkusobivust rikkumise olemasolu kindlakstegemiseks, vaid nende eesmärk on üksnes määratleda, millises ulatuses tuleb trahvi suurust kohandada, et see oleks vastavuses rikkumise kestusega. Komisjoni arvates ei ole rikkumise täpne alguspäev mitte mingil juhul käesolevas asjas oluline siis, kui see toimus enne 1990. aastat, sest komisjon on rikkumist arvestanud trahvi summa kindlaksmääramisel alates sellest kuupäevast.

Esimese väite esimene osa, mille kohaselt väidetava lepingu olemasolu ning Ühendkuningriigi *offshore*-turul ja muudel Euroopa turgudel valitsev olukord on vastuoluline

- 62 Jaapani hagejad sisuliselt väidavad, et kaubandustökete olemasolu on usutav alternatiivne seletus sellele, et Jaapani äriühingud ei müünud vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud tooteid Euroopa turgudel. Kuna komisjoni järeldus põhineb oletusel, et seda ei või selgitada teisiti kui süüks pandud lepingu poolte vahelise

kooskõlastatud tegevusega, tuleb vaidlustatud otsuse artikkel 1 tühistada vastavalt eespool punktis 57 viidatud kohtuotsuses CRAM ja Rheinziink v. komisjon (punkt 16), eespool punktis 56 viidatud II tselluloosi kohtuotsuses (punktid 126 ja 127) ja eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsuses (punkt 725) esitatud seisukohale.

- 63 Hagejate sõnul on väide, mille kohaselt Jaapani tootjad osalesid lepingus, milles nad kohustusid mitte tarnima tooteid Euroopa turgudele, ja nende tegelik tegevus neil turgudel omavahel oluliselt vastuolus. Vastupidi komisjoni väitele ilmneb Jaapani ja Euroopa vahelise kaubavoogude uurimisest, et Jaapani tootjad konkureerivad tugevalt Euroopa tootjatega *offshore*-turgudel, eelkõige Ühendkuningriigi ja Norra *offshore*-turgudel, mis koos moodustavad ainsa turu, millel on Jaapani tootjate jaoks tähtsus objektiivsetel kaubanduslikel põhjustel. Ühendkuningriigi *offshore*-turu nõudlus on suunatud eelkõige OCTG-eritorudele, mitte OCTG-standardtorudele, mida vaidlustatud otsus puudutab. Komisjon on igal juhul faktilisi asjaolusid ekslikult hinnanud ja kvalifitseerinud, kui ta sedastas rikkumise vaidlustatud otsuse artiklis 1 nii Euroopa *offshore*-turgudel kui ka Euroopa *onshore*-turgudel.
- 64 Selles osas küsib Nippon, kas on võimalik, et Jaapani tootjad ühinesid lepinguga, mis oli sõlmitud Euroopa tootjatega, kes keelasid neil tuua tooteid Euroopa turgudele, arvestades eelmises punktis kirjeldatud olukorda. JFE-Kawasaki ja Sumitomo märgivad, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 esitatud tabeli alusel ei olnud kummagi kodumaise tootja turuosa OCTG-torude ja magistraaltorude kodumaistel turgudel mitte mingil juhul 100%. Eriti Ühendkuningriigi turul oli nende toodete impordiosa 16–22%. Vastuseks komisjoni argumendile, mille kohaselt seda asjaolu seletab Ühendkuningriigi turu eriline seisund, mida peetakse põhireeglites pooleldi kaitstud turgudeks (mis saavad kasu piiratud kaitsest), vastab JFE-NKK, et Prantsusmaa turg, millel puudus selline seisund, sai kasu nõrgemast kaitsest 1991. aastal ja samasugusest kaitsest 1994. aastal, nagu nähtub eespool nimetatud tabelist. Kuna Jaapani tootjad ei ole müünud vaidlustatud otsuses nimetatud tooteid teatavatel Euroopa turgudel komisjoni tõdetud rikkumisajajärku kuuluvatel aastatel, leiab JFE-NKK, et seda asjaolu võib seletada eelkõige nende toodete müügi

kõikumisega, sest asjaomaste toodete tarbimine sõltub tugevalt nafta- ja gaasisektori toimimisest.

- 65 Sumitomo möönab otseselt, et tema argumendid asjaomase lepingu mõju kohta on käesoleva väite puhul asjakohased üksnes juhul, kui Esimese Astme Kohus leiab, et komisjon ei ole teinud rikkumise olemasolu kindlaks õiguslikult piisavalt vaidlustatud otsuses nimetatud dokumentide alusel. Ta märgib, et komisjon on tuginenud põhiliselt lepingu eesmärgile ja alles teise võimalusena selle mõjule.
- 66 Komisjoni selle argumendi osas, mis põhineb Esimese Astme Kohtu 15. märtsi 2000. aasta otsuse liidetud kohtuasjades T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95: Cimenteries CBR jt v. komisjon, nn tsemendi kohtuotsus (EKL 2000, lk II-491), punktil 1088 ja mille kohaselt rikkumine on väga tõsine, kui see seisneb lepingus, mille eesmärk on kõrvaldada konkurents turult, kus konkurents on juba niigi väga piiratud, märgib JFE-Kawasaki, et käesoleva kohtuasja asjaolud erinevad väga palju nimetatud kohtuotsuse asjaoludest. Käesolevas asjas oli Euroopas tugev konkurents vähemalt struktuurilisel tasandil nelja suure ühenduse tootja tõttu, mis tähendab seda, et Jaapani tootjate potentsiaalne konkurents oli tühine. Seevastu eespool viidatud tsemendi kohtuotsuses oli arvukalt suletud geograafilisi monopole.
- 67 JFE-Kawasaki väidab, et vaidlustatud otsuse enese põhjenduste 61–77 kohaselt ei puudutanud põhireeglid Ühendkuningriigi *offshore*-turgu ega isegi muud ühenduse *offshore*-turgu. Eriti nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 62, et põhireeglid reguleerisid kodumaistel turgudel valitsevat olukorda ja Ühendkuningriigi *offshore*-turgu peeti „pooleldi kaitstuks” või „piiratult kaitstuks”. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 102 esitatud kinnitus, mille kohaselt lepingupooltel tuleb hoiduda

asjaomaste torude tarnimisest kodumaistele turgudele, on JFE-Kawasaki väitel vastuolus põhjenduses 62 sedastatud Ühendkuningriigi *offshore*-turu hübriidseisundiga.

- 68 Ömbluseta terastorude tarneid Jaapanist Ühendkuningriigi *offshore*-turule iseloomustab nende kestus ja nende tähtsus. Selles osas tugineb Nippon eelkõige vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 esitatud tabelile, millest nähtub, et Jaapani hagejad on tarninud olulises koguses ömbluseta terastorusid Ühendkuningriigi *offshore*-turule. Asjaolu, et need arvud puudutavad kõiki terastorusid, ei mõjuta Nipponi väitel nende asjakohasust ja viib selleni, et nimetatud tootjad tarnisid Ühendkuningriigi mandrilavale mitut liiki torusid ehk OCTG-standardtorusid, magistraaltorusid ja OCTG-eritorusid. Nippon tugineb ka ekspordi puudutavatele Jaapani tolliasutuste arvudele aastate 1988–1996 kohta ja Jaapani raua ja terase eksportijate liidu välja antud statistikale aastate 1977–1987 kohta, mis kinnitavad säärase konkurentsi olemasolu. Sumitomo väidab, et temapoolne torude müük Euroopa ühenduse turgudele ja eelkõige Ühendkuningriigi mandrilava turule oli oluline, ja esitab seda väidet toetava tõendi. Eelkõige vaidlustab ta komisjoni esitatud arvu 230 000 tonni mis puudutab Euroopa-Jaapani klubi liikmete magistraaltorude keskmist aastamüüki asjaomasel ühenduse turul. Selle klubi kõik liikmed müüvad aastas 71 000 tonni magistraaltorusid. JFE-NKK viitab omalt poolt üksikasjalikele arvudele, mille ta esitas komisjonile vastusena tema informatsioonitaotlusele ja millest nähtub, et ta ei lõpetanud torude müüki Euroopa turgudel rikkumisajajärguks peetud ajal. JFE-Kawasaki väidab, et kuigi tema müük kõigil Euroopa turgudel on jäänud väheseks, pingutas ta siiski kõvasti, et müüa eelkõige Ühendkuningriigi *offshore*-turul.

- 69 Lisaks on Jaapani tootjate tugev konkurents eelkõige Ühendkuningriigi turul otseselt kindlaks tehtud dokumentaalsete tõenditega, mis komisjon sai Euroopa tootjate uurimise käigus. Eriti dokument, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 4902 ja mille pealkiri on „Memorandum tegevjuhtidele” („Paper for Presidents”), kajastab „[jaapanlaste] praegust agressiivsust OCTG-torude osas”, ja viis Valloureci memorandumit — ehk 23. märtsi 1990. aasta memorandum, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 15622 ja mille pealkiri on „Kaalutus VAM lepingu pikendamisest” (edaspidi „VAM lepingu kaalutluste memorandum”), 2. mai 1990. aasta memorandum, mis on taasesitatud toimikuleheküljel 15610 ja mille pealkiri on „Strateegilised arutlused VLR-suhetest” (edaspidi „Strateegiliste kaalutluste memorandum”), 1. juuni 1990. aasta memorandum, mis on taasesitatud toimiku leheküljel 15591 ja mille pealkiri on „VAM-BSC lepingu pikendamine”, 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandum ja toimiku leheküljel 15596 taasesitatud kuupäevata memorandum, mille pealkiri on „BSC koosolek” — kõik kinnitavad, et Vallourec pidas Jaapani tootjate müüki Ühendkuningriigi *offshore*-turul eriti murettekitavaks. Samas toimikus sisalduvast Mannesmanni 16. augusti 1993. aasta faksist, mis on taasesitatud leheküljel 2493, nähtub jaapanlaste hinnakonkurents, mistõttu Mannesmann ei olnud huvitatud teatavates hangetes osalemisest.
- 70 Lisaks nähtub komisjoni toimikus leheküljel 5243 taasesitatud 6. juuni 1994. aasta kirjast, mille Euroopa Ühenduse terastorutööstuse koostöökomitee saatis komisjonile (edaspidi „koostöökomitee 6. juuni 1994. aasta kiri”), ja komisjoni toimiku leheküljel 5103 taasesitatud asjaomase koostöökomitee koosoleku 24. augusti 1994. aasta protokollist, et Euroopa tootjad pidasid Jaapani tootjaid agressiivseteks konkurentideks ja et nende müügiimaht ohustas nende seisundit ühenduse liikmesriikide *offshore*-turgudel. Koostöökomitee 24. augusti 1994. aasta koosoleku protokollist nähtub ka, et Jaapani tootjate turuosad olid tõusnud 25%-ni ühenduse ja Fääri saarte *offshore*-turgudel kõigi terasest valmistatud OCTG-torude osas ning 34%-ni ühenduse ja Norra *offshore*-turgudel legerimata terasest OCTG-torude osas. Sumitomo viitab veel Jaapanist pärit impordi olulisust puudutavat väidet tõendavale Euroopa terastorude ühingust (endine Euroopa Ühenduse terastorutööstuse koostöökomitee) 5. oktoobril 1994 saadetud faksile, mis on taasesitatud toimiku leheküljel 4723, ning komisjoni esindajale Large’ile adresseeritud kuupäevata kirja projektile, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 4725. Seda väidet kinnitavad ka Euroopa tootjate avaldused, eriti Dalmine 29. mai 1997. aasta vastused komisjoni poolt määruse nr 17 artikli 11 alusel esitatud küsimustele, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 15162 (edaspidi „Dalmine 29. mai 1997.

aasta vastused”) ja Coruse 13. augusti 1997. aasta vastused, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 11916 (edaspidi „Coruse vastused”). Coruse vastused viitavad eriti sellele, et Jaapani tootjad pürgisid Ühendkuningriigi *offshore*-turule. Nippon rõhutab, et vastavalt Euroopa äriühingute koostatud „Jaapani g-dokumendile”, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 4909, „[muutus] eriti Nippon [...] aina agressiivsemaks Ühendkuningriigi mandrilaval”.

71 Jaapani tootjate sõnul oli asjaolu, et nad on müünud Ühendkuningriigi *offshore*-turul olulises koguses terastorusid, eriti OCTG-eritorusid ja „projektikohaseid” magist-raaltorusid, kuid ei ole siiski müünud neid tooteid olulises koguses ühenduse liikmesriikide *onshore*-turgudel, vastupidi komisjoni väitele täiesti loogiline ja kooskõlas sellega, et väidetavat lepingut ei ole olemas. Eelkõige need tooted, kui nad on mõeldud *offshore*-kasutuseks, on Jaapani tootjate sõnul väga kõrge kvaliteediga ja väga kallid. Lisaks on välismaistel tootjatel üldiselt lihtsam konkureerida kohalike tootjatega pigem selliste eritoodete osas nagu OCTG-eritorud kui standardtoodete osas nagu OCTG-standardtorud.

72 Lisaks moodustab Põhjamere mandrilava, eriti Ühendkuningriigi *offshore*-turg, Jaapani tootjate sõnul suurima osa Euroopa terastorude turust, nagu nähtub „Jaapani g-dokumendist”. Sellest järeldub, et nende tootjate ühenduse *onshore*-turud on suhteliselt piiratud. Järelikult ei ole need väga kasumlikud. Ühendkuningriigi *offshore*-turu konkurentsitingimused on väga erinevad ühenduse *onshore*-turgude konkurentsitingimustest. Jaapani toodete müüki segab viimati nimetatud turul selliste teatavate kaubandustökete koosmõju, millest suurem osa puudub Ühendkuningriigi *offshore*-turul. Komisjon ei ole seda arvesse võtnud, kui ta ei eristanud vaidlustatud otsuses *offshore*- ja *onshore*-turge. Nippon väidab, et *onshore*-turud olid

Jaapani tootjatele peaaegu suletud nende tōkete tōttu, vähemalt juhul, kui neid käsitleda tervikuna. Sumitomo sõnul kinnitab OCTG-standardtorude puhul seda asjaolu ühe seda liiki tooteid ostva ettevõtja kiri, milles tōdetakse, et Jaapani tootjad pakkusid talle asjaomaseid tooteid müügiks, kuid pakutud hind ei olnud huvipakkuv ja tarnetāhtajad olid pikemad kui Euroopa tootjate tāhtajad. Sumitomo sõnul puudutas asjaomase ettevõtja Interneti-lehel olev viide Jaapani tarnijatele, millele komisjon tugineb, OCTG-eritorusid, mitte OCTG-standardtorusid.

- 73 Euroopa ūhendusse Jaapani torude importimisel kehtestatud tōkete osas leiavad Jaapani hagejad kōigepealt, et ūhenduse traditsiooniline kaubanduspoliitika, millega ūritati kaitsta Euroopa turge komisjoni ja Jaapani valitsuse vahelise vabatahtlike piiravate lepetega, moodustab sellise tōkke. Sāarase poliitika peamine eesmārk oli sāilitada olemasolevad kaubavood. Selles osas vāidavad Jaapani hagejad, et nad ei eksportinud ōmbluseta torusid ūhenduse *onshore*-turgudele vabatahtlike piiravate lepete kehtivuse ajal vōi et ekspordikogused oli vāga vāiksed ja et see poliitika heidutas neid eksportimast oma tooteid nimetatud turgudele.

- 74 Praktikas sōlmiti esimene terastorusid hōlmav vabatahtlik piirav lepe 1978. aasta mārtsis. Viimane leping, millega pikendati piiravaid kohustusi, sōlmiti 1989. aasta detsembris ja kehtis kuni 1990. aasta lõpuni. Komisjon ise sedastas vaidlustatud otsuse põhjenduses 134, et asjaomased lepingud heidutasid Jaapani tootjaid oma terastorusid Euroopasse eksportimast enne 1990. aastat. Seetōttu oli Esimese Astme Kohtu 11. mārtsi 1999. aasta otsuses kohtuasjas T-141/94: Thyssen Stahl v. komisjon (EKL 1999, lk II-347, punkt 262) ja eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuses (punkt 917) viidatud piisava ūhise tahte vōimalus Jaapani tootjate osas vālistatud ajal, kui piiravad lepped olid jōus. JFE-NKK lisab, et komisjon ise julgustas Jaapani tootjaid vastu vōtma kaubanduspoliitikat, milles neid nūud sūidistatakse, kuigi ta ise ei ole esitanud tōendeid selle kohta, millisel kuupāeval vabatahtlike

piiravate lepete kehtivus lõppes. Üldiselt tuginevad Jaapani hagejad vabatahtlike piiravate lepete pikendamisele, et põhjendada oma taotlust trahvi vähendamiseks (vt punkt 136 ja sellele järgnevad punktid ning allpool punktid 511–513).

- 75 Teiseks olid Jaapani terastorude tootjad heidutatud legerimata terasest õmblusteta torusid eksportimast ühenduse *onshore*-turgudele, sest neilt nõuti ühise tollitariifistiku alusel suuri tollimakse. Ajavahemikus 1977 ja 1994 ei olnud ühenduse *onshore*-turgudele õmbluseta terastorude impordi suhtes kehtestatud tollimaksud kordagi alla 9%. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 138 esitatud kinnitus, mille kohaselt komisjon arvestas seda tegurit, ei võimaldanud mitte mingil moel mõista põhjust, miks komisjoni sõnul ei saanud seda asjaolu pidada takistuseks Jaapanist pärit müügile. Sumitomo väidab selles osas, et Ladina-Ameerika tootjaid maksustati madalamate tollimaksudega üldiste soodustuste süsteemi alusel. Komisjoni poolt väidetava rikkumise ajal kaotati tollimaksud paljude Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega sõlmitud vabakaubanduslepingute alusel neist riikidest imporditavate terastoodete suhtes. Sellest järeldub, et kõikidest neist riikidest pärit impordi eelistati Jaapanist pärit impordile.
- 76 Kolmandaks raskendasid Jaapani terastorude tootjate ebasoodsat konkurentsiolekorda ühenduse *onshore*-turgudel võrreldes Euroopa tootjatega transpordikulud ja *onshore*-kasutamiseks ette nähtud torude puhul laadimis- ja lossimiskulud ühenduse saabumissadamas ning mere- ja maismaatransport lõppsihtkohta. Peale selle, kuna Euroopa *onshore*-turgudele tellitud torude kogused olid väiksed, olid transpordikulud tarnitava tonni kohta vastavalt suuremad. Transpordikulude protsentuaalne osa maksmisele kuuluvast hinnast oli vaidlustatud otsuses nimetatud OCTG-standardtorude puhul asjaomaste toodete suhteliselt madala väärtuse tõttu väga suur. Jaapani tootjad viitavad selles osas erinevatele arvandmetele, mis on väidetavalt määratletud tegelike hindade põhjal, mida neile maksti Euroopasse tarnitud õmbluseta terastorude eest. Komisjoni avaldused, mille kohaselt partiisid võib ühendada transpordikulude vähendamiseks, ei lükka ümber nende väidet, sest tuleb

tunnistada, et sellest võimalusest hoolimata heidutas kulude suurus ekspordi. Jaapani tootjate transpordikulude suuruse olulisust kinnitas ka koostöökomitee 6. juuni 1994. aasta kiri, vaatamata sellele, et asjaomase dokumendi eesmärk oli juhtida komisjoni tähelepanu Jaapani torude ekspordi ohu tähtsusele. Seda asjaolu kinnitab kaudseltselt ka komisjoni otsuste tegemise praktika, eelkõige komisjoni 12. novembri 1992. aasta otsus 93/247/EMÜ, milles tunnistatakse koondumine ühisturuga kokkusobivaks (juhtum IV/M.222 — Mannesmann/Hoesch) (EÜT 1993, L 114, lk 34, põhjendus 102). Ka komisjoni 26. veebruari 1998. aasta otsusest, milles tunnistatakse koondumine ühisturuga kokkusobivaks (juhtum IV/M.1014 — British Steel/Europipe) (EÜT C 181, lk 3), nähtub, et tootjatele väljaspool ühendust osutub vahemaa märkimisväärseks ebasoodsaks teguriks, kui on tegemist väikeses koguses suhteliselt vähese erisusega toodete müügiga.

77 JFE-Kawasaki lisab selles osas, et Jaapani tootjad ei olnud ebasoodsas olukorras üksnes Euroopa tootjate, vaid ka muude kolmandate riikide tootjatega võrreldes. Näiteks vedu Jaapanist Itaaliasse või Ühendkuningriiki maksis 40–50% rohkem kui vedu Argentiinast. Komisjoni selle argumendi osas, mille kohaselt vaidlustatud otsuse lisast 5 nähtub, et Itaalia turgu kaitsti Jaapani impordi eest, kuid mitte kolmandate riikide impordi eest, märgib Sumitomo, et asjaomane lisa puudutab kõiki OCTG-torusid ja magistraaltorusid, ja seega pole mõtet hinnata vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud toodete erilist olukorda.

78 JFE-Kawasaki ja JFE-NKK vaidlevad vastu vaidlustatud otsuse põhjenduses 137 esitatud komisjoni hinnangule, mille kohaselt igasugune müük, mis toimub muutuvatest kuludest kõrgema hinnaga, on pakkumise seisukohast põhjendatud, sest terastorude turul on struktuuriline ülevõimsus ja säärane müük võimaldab katta püsikulusid. Esiteks on terastorude transpordikulud muude terastoodetega võrreldes eriti suured, sest need on mõõtmelst suured. Teiseks ei arvestata komisjoni

hinnangus seda, et terase tootmismahd on Jaapani tootjatel piiratud ja et seetõttu on neil huvi kasumi maksimeerimiseks müüa võimalikult palju terastooteid, mille kasumimarginaal on suurim. Asjaolu, et teatavate toodete müügiga on võimalik katta muutuvaid kulusid, ei ole piisav järeldamiseks, et Jaapani tootjatel on kaubanduslik huvi säärast müüki teostada.

- 79 Komisjoni hinnangule, mille kohaselt terastoodete tootmisvõimalused on eristatud, mistõttu neid ei ole võimalik koondada säärase toodete tootmisele, mille marginaal on suurim, vastab Kawasaki, et tootmisprotsessi esimene staadium on kõigil terastoodetel sama. See on staadium, milles tema tootmismahd on piiratud. Sumitomo väidab veel, et tootmise ülevõimsus mõjutab Euroopa tootjaid sama palju kui Jaapani tootjaid. Seetõttu on see olukord neutraalne ja muudest nimetatud asjaoludest juhtuv ebasoodne olukord püsib, isegi kui oletada, et Jaapani tootjatel oli huvi müüa hinnaga, mis on nende muutuvatest kuludest veidi madalam.
- 80 Neljandaks on Jaapani tootjad Euroopa konkurentidega võrreldes ebasoodsamas olukorras tarnetähtaegade osas. Jaapanis valmistatud terastorude saatmine Euroopasse kestab neljast kuni kuue nädalani. Kuigi komisjon märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 137, et asjaomased äriühingud leiavad, et tarnetähtajad ei ole takistus Jaapanist imporditavate OCTG-eritorude puhul, mida kasutatakse eelkõige Ühendkuningriigi mandrilaval teatavates projektides, ei kehti see tähelepanek OCTG-standardtorude puhul. OCTG-eritorude kasutajatel on eriti kulukas vahetada eritoruliite liiki pärast seda, kui nad on valinud erinevate tootjate pakkumistest seda liiki liite, mille tarnetähtaegade mõju oleks sellel turul väiksem. OCTG-standardtorude turul on seevastu suutlikkus tarnida torud lühemate tähtaegade jooksul märkimisväärne eelis. Projektikohaste magistraaltorude eriline töötlemine sunnib tarnijat tegutsema eriti lühikese aja jooksul, sest nende puhul on tarnetähtaegadel veelgi suurem tähtsus. Kuna OCTG-torusid ja projektikohaseid

magistraalitorusid müüakse otse kasutajatele, on võimatu seda takistust ületada varude haldajate vahendusel kaudse müügiga.

- 81 Viiendaks on kõigil neljal ühenduse liikmesriigi kodumaisel turul, kus võib toimuda kõige olulisem *onshore*-müük — ehk Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Ühendkuningriigi turul — üks domineeriv kodumaine tootja. See olukord ei olnud ilmtingimata turgude jagamise lepingu tagajärg, sest teatavad objektiivsed, eelkõige majanduslikud asjaolud soosivad kodumaiseid tootjaid. Kodumaiste tootjate seisund tugevnes eriti nende peamiste klientide ehk kodumaiste gaasi transpordi- ja turustusäriühingute, mis on sageli riiklikud ettevõtjad, ostupoliitika tõttu asjaomasel turul. Komisjon möönis säärase olukorra olemasolu oma otsuses 93/247.
- 82 Näiteks olid Corusel (varem British Steel) käsitletavate sündmuste toimumise ajal privilegeeritud suhted äriühinguga British Gas ja BP (varem British Petroleum), mida tunnistab viimati mainitu osas dokument, mille pealkiri on „BP engineeringu ja British Steeli tehnilise koostöökomitee koosoleku protokoll” („Minutes of technical liaison meeting by BP engineering/British Steel”) ja mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 681. Komisjoni toimiku leheküljel 8220b 4 taasesitatud Dalmine töötajate avaldused tõendavad, et nad pakkusid altkäemaksu Itaalia suurima nafta- ja gaasiäriühingu Agip töötajatele, et tagada, et selle äriühingu õmbluseta terastorusid hõlmavaid tellimusi ei antaks teistele tootjatele, ja teiseks, et Agip üritaks üldiselt eelistada Itaalia tootjaid. Komisjoni toimiku leheküljel 2298 taasesitatud dokument, mille pealkiri on „Kohtumine Distrigaziga”, kinnitab äriühingu Distrigaz soovi mitte tellida ühendusest väljapoole jäävatelt tarnijatelt. Nõukogu 17. septembri 1990. aasta direktiivi 90/531/EMÜ, mis käsitleb vee-, energia-, transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris tegutsevate üksuste hankemenetlusi (EÜT L 297, lk 1), üheteistkümneks ja kaheistkümneks põhjenduses kinnitatakse, et gaasi ja nafta kaevandamis-, transpordi- ja turustusvaldkonna riigihanked olid kinnised enne direktiivi jõustumist. Direktiivi artiklis 29, mis reguleerib kolmandate riikide olukorda tulevikus, ei võimaldatud neile võrdset pääsu Euroopa riigihangete

turgudele, mis on vastupidine sellele, mida kaldutakse väitma vaidlustatud otsuses. JFE-NKK sõnul ei saanud Jaapani tootjad direktiivi 90/531 sätetest kasu täies ulatuses, sest riigihanget puudutavat rahvusvahelist lepingut (lisatud nõukogu 10. detsembri 1979. aasta otsusele 80/271/EMÜ aastatel 1973–1979 toimunud kaubanduslääbirääkimistest tulenenud mitmepoolsete lepingute sõlmimise kohta, EÜT 1980, L 71, lk 1) ei kohaldata nafta ja/või gaasi uurimis-, kaevandamis- või transportimisvaldkonna suhtes.

- 83 Kuuendaks esitasid Euroopa äriühingud komisjonile dumpinguvastaseid kaebusi, et kõrvaldada ühenduse turult ühendusevälised tootjad. Ajavahemikus 1977–1998 algatati seitse menetlust ühenduseväliste tootjate vastu, millest ainult üks otsustati lõpetada ilma kohustust või maksu määramata. Kuigi ükski asjaomastest dumpinguvastastest menetlustest ei puudutanud Jaapanist pärit importi, ei ole see ebatavaline Ühendkuningriigi *offshore*-turu puhul, sest liikmesriikide mandrilavad olid faktiliste asjaolude toimumise ajal väljaspool ühenduse antidumpingu õigusnormide territoriaalset kohaldamisala. Seevastu vähendas säärase menetluse algatamise võimalus Jaapani eksportijate innukust *onshore*-turgudel oluliselt, vastupidi komisjoni väitele vaidlustatud otsuse põhjenduses 137. Pelk antidumpinguvastase menetluse algatamine oleks tähendanud Jaapani tootjatele märgatavat tööd komisjoni uurimismeetmete tõttu. Selle argumendi põhjendatust kinnitab asjaolu, et memorandumist tegevjuhtidele ilmneb, et Euroopa äriühingud plaanisid ähvardada Jaapani äriühinguid dumpinguvastaste kaebuste esitamisega. Euroopa tootjad avaldasid survet ka komisjonile, et laiendada ühenduse tolliterritooriumi liikmesriikide *offshore*-turgudele, mida tõendab eelkõige koostöökomitee 6. juuni 1994. aasta kiri.

84 Seitsmendaks väitsid Jaapani hagejad, et ühenduse liikmesriikide mitmesuguste siseriiklike normide ja väga erinevate litsentseerimistingimuste jätkuva täitmisega seonduvad kulud moodustavad teise märkimisväärse kaubandustõkke. API-standard oli ainult alusnorm ja seetõttu oli vajalik järgida ka siseriiklikke norme, rääkimata teatavate klientide kehtestatud lisanormidest. Nipponi sõnul nõuti Saksamaal näiteks kvaliteedi tagamise tõendit tootmistehnika, tootejärelvalve ja töötajate kvalifikatsiooni kohta. Asjaomaste tõendite väljaandmine eeldas mahukate saksa-keelsete dokumentide esitamist ja kuni 45 000 Saksa marga suuruste lõivude maksmist igal teisel või kolmandal aastal. Komisjon mõnis otsuses 93/247, et sääraseid siseriiklikud normid osutuvad oluliseks tõkkeks terastorude ühendusesisesele kaubandusele. See järeldus on eriti asjakohane Jaapanist pärit impordi suhtes. Otsuses 93/247 esitatud objektiivset hinnangut ei saa jätta käsitletavas asjas tähelepanuta komisjoni toodud põhjusel, et ta ei teadnud rikkumise olemasolust seda otsust tehes. Teatavate naftaäriühingute enda nõudmiste osas märgib JFE-Kawasaki, et Prantsuse äriühing Total ja Itaalia äriühing Agip nõuavad kõigi neile tarnitavate terastorude *off-line*-kontrolli. Nimetatud kontrollkohustuse täitmine põhjustab üle 100 USA dollari suuruse kulutuse tuhande tonni kohta.

85 Kaheksandaks väidavad JFE-NKK, Nippon ja JFE-Kawasaki oma vastustes, et Corus sai kasu Ühendkuningriigi valitsuse poliitikast soodustada briti tarnijate müüki selle riigi mandrilavale. Ühendkuningriigi valitsus rakendas seda poliitikat *offshore*-turgude tarneameti (Offshore Supplies Office, edaspidi „OSO”) asutamisega. Avaldades survet Ühendkuningriigi mandrilaval tegutsevatele ettevõtjatele, õnnestus OSO-l suurendada briti tarnijate turuosa 25%-lt 30%-ni 1972. aastal (vastavalt Ühendkuningriigi kaubandus- ja tööstusministeeriumi, lühendatult DTI 1997. aastal avaldatud aruandele, mis on kohtuasjas T-67/00 repliigi lisa 4, edaspidi „DTI aruanne”), 75%-ni 1984. aastal ja kuni 87%-ni 1987. aastal (Euroopa Ühenduste Bülletään — lisaväljaanne nr 6/1988, punkt 115). Sellistes tingimustes oleks Corusel olnud mõttetu sõlmida Jaapani tootjatega leping, mis tagaks talle kaitse *offshore*-turul, kuna teda kaitsti juba OSO meetmetega tugevalt. Põhireeglite ja eriti parandatud põhireeglite kontseptsioon puudutab Coruse privilegeeritud seisundit Ühendkuningriigi *offshore*-turul selle rahvusliku eelistamise poliitika tulemusel, ja sellest seisundist said kasu ka Euroopa tootjad, sest nad tarnisid Corusele siledaid torusid pärast tema Clydesdale'i tehase sulgemist. Igal juhul on vaidlustatud otsuses

selles osas ilmselge viga, sest komisjon ei arvestanud OSO tähtsust Ühendkuningriigi *offshore*-turul. Briti eelistamissüsteemi rakendati kuni 1993. aasta juulini, kui see asendati direktiivis 90/531 sätestatud ühenduse eelistamissüsteemiga. JFE-NKK väidab, et ta sai neist asjaoludest teada ning sai neid asjaolusid tõendavad repliigile lisatud dokumendid alles pärast seda, kui ta esitas hagi kohtuasjas T-67/00.

86 Samuti leiavad kolm asjaomast hagejat, et teatavad komisjoni esitatud tõendid, mis viitavad OSO rakendatavale poliitikale, kinnitavad nende selle kohta esitatud väiteid. Esiteks rõhutavad nad, et VAM-BSC lepingu pikendamise memorandum sisaldab kinnitust, et „[jaapanlastele] ei pea avama ust, et soosida neid briti turul”, ja et 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumi koostaja avaldab järgmist: „Ei ole võimalik välistada, et aastal [19]93 annab OSO Euroopa tootjatele 3 eelisprotsenti, mida ta annab käesoleval ajal briti tootjatele”. Viited, mida 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis tehakse Euroopa ühenduse tugevnamisele ja 3% eelise võimalikule laienemisele Euroopa tootjate suhtes, on seotud direktiivi 90/531 jõustumisega, milles sätestatakse ühenduse eelistamine siis, kui ühenduse tootjate hinnad ei ületa kolmandate riikide tootjate hindu rohkem kui 3%.

87 Asjaolu, et praktikas ei ole ükski Euroopa tootja tarninud Jaapanisse õmbluseta terastorusid, mida tõendab vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 esitatud tabel, on seletatav ka kaubanduspoliitiliste põhjustega. Seetõttu puudub turu jagamise lepingu sõlmimiseks kaubanduslik õigustus.

88 Teiseks nähtub koostöökomitee 6. juuni 1994. aasta kirjast, et Jaapani terastorude riigihanked olid Euroopa tootjatele täiesti suletud, et Jaapani toruturul valitsesid torutootjatega tihedalt seotud suured kontsernid, transpordikulud ja Jaapanisse suunduva müügi kulud olid Euroopa tootjate jaoks väga suured ning nafta ja gaasi uurimis- ja tootmistegevus ning järelikult ka OCTG-torusektor oli igal juhul väga piiratud. Lisaks nähtub Euroopa terastorude liidu poolt komisjonile 16. novembril 1994. aastal saadetud faksist, et terastorude välismaised tootjad, kes tahtsid müüa oma toodangut Jaapanisse, pidid täitma Jaapani normide järgimiseks väga üksikasjaliku formulari.

89 Komisjon leiab esiteks, et vaidlustatud otsus põhineb peamiselt lepingu konkurentsi piiraval eesmärgil. Seega ei pidanud ta tõendama ka konkreetset mõju ühenduse turule, et teha kindlaks vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise olemasolu. Isegi kui oletada, et Jaapani hagejate loetletud kaubandustõkked võiksid seletada, miks nad ei müünud vaidlustatud otsuses nimetatud tooteid ühenduse turgudel, ei lükka see ümber asjaolu, et komisjon on tõendanud lepingu olemasolu, mille eesmärk on konkurentsi piiramine. Igal juhul niivõrd, kuivõrd hagejate poolt nimetatud asjaolud vastavad tõele, suureneb komisjoni sõnul nende tagajärjel lepingu tõsidus, mitte ei vähene, nagu hagejad näivad väitvat. Komisjon viitab selles suhtes eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsusele, milles sedastati, et majandusliku analüüsiga, millega üritatakse tõendada objektiivsete kaubandustõkete olemasolu, ei saa teha olematuks ümberlukkamatuid dokumentaalseid tõendeid. Esimese Astme Kohus täpsustas veel, et kui hagejate esitatud majanduslik analüüs peaks osutama õigeks, rõhutaks see tõdemus lõpuks toimepandud rikkumise raskust, sest äriühingud on asjaomase lepingu tegemisel üritanud kõrvaldada seda vähest konkurentsi, mis oli turul veel alles (kohtuotsuse punktid 1087 ja 1088).

- 90 JFE-Kawasaki selle argumendi osas, mille kohaselt vaidlustatud otsuse sõnastus jätab Ühendkuningriigi *offshore*-turu turgude jagamise lepingust välja, tõdeb komisjon, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 62 märgitakse väga selgelt, et leping puudutas asjaomast turgu siis, kus see oli „pooleldi kaitstud”.
- 91 Teiseks leiab komisjon, et ta on igal juhul õiguslikult piisavalt tõendanud, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 kirjeldatud lepingul oli ühenduse turule konkreetne mõju. Eelkõige otsuse põhjenduses 68 esitatud tabel kinnitab, et tegelikult kohaldati lepingut Euroopa turul suures ulatuses. See, et Jaapani tootjad konkureerisid Ühendkuningriigi *offshore*-turul mingil määral, ei peaks viima vaidlustatud otsuses kindlaks tehtud rikkumise ümberlukkamiseni, sest see turg oli üksnes pooleldi kaitstud.
- 92 Argumendi osas, mille kohaselt nähtub teatavatest komisjoni kasutatud dokumentidest, eelkõige memorandumist tegevjuhtidele ja BSC koosoleku memorandumist, et Euroopa tootjad kartsid Ühendkuningriigi *offshore*-turul Jaapani äriühingute konkurentsi, leiab komisjon, et kartus tulenes sellest, et turu pooleldi kaitstud seisund oli lepingu raames eriline pingete allikas. Järelikult ei sea see argument lepingu olemasolu kahtluse alla.
- 93 Samuti leiab komisjon, et argument, mis puudutab briti eelistussüsteemi olemasolu Ühendkuningriigi mandrilava turu naftatööstuses kasutatavate toodete osas ja mille JFE-NKK, Nippon ja JFE-Kawasaki esitasid esimest korda oma repliigis, on uus väide. Kodukorra artikli 48 lõike 2 alusel on see vastuvõetamatu. Teise võimalusena leiab komisjon, et see argument põhineb repliigile lisatud tõenditel, mis ei ole kodukorra artikli 48 lõike 1 alusel lubatud, sest Nippon ja JFE-Kawasaki ei ole asjaomaste tõendite hilist esitamist üritanud põhjendada. JFE-NKK osas, kes ainult

kinnitab, et ta ei teadnud neist tõenditest hagi esitamise ajal, märgib komisjon, et see argument ei ole usutav.

- 94 Lisaks väidab komisjon JFE-NKK osas, et asjaomane uus väide on vastuvõetamatu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel.
- 95 Igal juhul on eespool mainitud uus argument põhjendamata.
- 96 Muu hulgas leiab komisjon, et Jaapani hagejate nimetatud kaubandustõkked ei ole kunagi Jaapani torude importi ühendusse täielikult takistanud. Sellega seoses märgib komisjon, et Jaapani hagejate nimetatud väidetavad kaubandustõkked ei ole takistanud teisi kolmandate riikide tootjaid, eelkõige Ladina-Ameerika tootjaid, ekspordimast vaidlustatud otsuses nimetatud tooteid ühenduse *onshore*-turgudele.
- 97 See, et ühenduse tootjad ei ole väidetavalt tarninud õmbluseta terastorusid Jaapanisse, ei ole vaidlustatud otsuses peamine, sest see ei puuduta otseselt Jaapanisse eksporditava kauba piiranguid. Komisjon täpsustab, et koostöökomitee 6. juuni 1994. aasta kiri ja Euroopa terastoruside liidu poolt komisjonile 16. novembril 1994 saadetud faks, millele Jaapani hagejad tuginevad Jaapani turu suletud olemusele viidates, puudutavad ajavahemikku, mil komisjon ei teadnud ebaseadusliku lepingu olemasolust. Komisjon järeldeb sellest, et Euroopa tootjate poolt neis dokumentides esitatud selgituste eesmärk on peamiselt peita vaidlustatud otsuse artiklis 1 edastatud rikkumise olemasolu. Igal juhul ei ole põhjused, mille tõttu on pooled lepingu sõlminud, lepingu olemasolu kindlakstegemisel asjakohased.

Esimese väite teine osa, mille kohaselt puudub tõenditel tõendusjõud

- 98 Jaapani hagejate sõnul ei tõenda komisjoni nimetatud dokumendid säärase ühise tahte olemasolu, mis võiks moodustada vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud ebaseadusliku lepingu, ja igal juhul ei tee kindlaks Jaapani tootjate osalemist rikkumises. Sellega seoses märgivad Jaapani hagejad, et praktiliselt ei mainita neid mitte üheski neist dokumentidest, mistõttu komisjon ei saa tugineda asjaomastele dokumentidele nende vastu. Vaidlustatud otsuse artikkel 1 tuleks seega tühistada põhjusel, et see põhineb hinnangul, mida ei ole põhjendatud õiguslikult piisavalt, ja seega rikutakse EÜ artikli 81 lõiget 1. JFE-NKK ja Nippon viitavad selles osas ilmsele kaalutusveale.
- 99 Jaapani hagejate sõnul on nende Euroopa konkurendid komisjoni nimetatud dokumendis üksnes viidanud olukorrale, mis tuleneb sellest, et kaubandustõkked takistasid Jaapani tootjaid eksportimast oma tooteid Euroopa turule. Muu hulgas märgivad Jaapani hagejad, et projektikohaseid magistraalitorusid puudutavad tõendid on eriti piiratud ja et vaidlustatud otsus tuleb vähemalt nende toodete osas tühistada. Lisaks märgib JFE-NKK, et Euroopa-Jaapani klubi väidetavat ümberkujundamist, mis põhjustas põhireeglite parandamise pärast 5. novembril 1993 Tokios peetud koosolekut (vaidlustatud otsuse põhjendused 83–94), ei ole komisjoni nimetatud erinevates dokumentides mainitud. JFE-NKK viitab eelkõige tegevjuhtide memorandumile, „Jaapani g-dokumendile” ja jagamispõhimõtete dokumendile.
- 100 JFE-NKK väidab, et igal juhul hindas komisjon ekslikult Dalminelt saadud dokumente, milles viidatakse põhireeglitele ja parandatud põhireeglitele. Komisjoni toimikus sisalduv tõendusmaterjal võimaldab mõista, et need reeglid on seotud ühenduse tööstuse vajaliku ratsionaliseerimisega ja mitte mingi ebaseadusliku lepinguga. Sellega seoses viitab JFE-NKK eelkõige Dalmine poolt 1993. aasta mais-augustis koostatud dokumendile, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel

2051 ja mille pealkiri on „Õmbluseta terastorude Euroopa süsteem ja turu areng” („Seamless Steel tube System in Europe and Market Evolution”; edaspidi „terastorude süsteemi dokument”) ning milles öeldakse järgmist: „[Coruse] probleemile võib leida kasuliku lahenduse kõigi jaoks vaid Euroopa tasemel, mis tähendab ettevõtete omandamist ja tehaste sulgemist kooskõlas ratsionaliseerimisplaaniga. Me näeme selle protsessi arengut vastavalt põhilistele etappidele [...]”. Vastupidi komisjoni argumentidele käsitleti 6. oktoobril 1992 peetud koosolekul lisaks Kesk- ja Ida-Euroopa turgudele ka ühenduse tööstuse ratsionaliseerimist, nagu nähtub komisjoni toimiku leheküljel 15178 taasesitatud koosoleku protokollist. Komisjon toetas ratsionaliseerimispoliitikat. JFE-NKK väidab seega, et ei ole mõistlik, et komisjon süüdistab nüüd asjaomases käitumises äriühinguid, kes käitusid nii vaid komisjoni nõuete järgimiseks. Lisaks väidab JFE-NKK, et ükski komisjoni nimetatud dokumentidest ei tuvasta mitte mingisugust seost eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 88 ja 89 nimetatud NTM-nimelise Belgia äriühingu sulgemise ja Jaapani tootjate olukorra vahel.

101 Lisaks väidab JFE-NKK, et komisjoni nimetatud tõendid ei toeta turu määratlust, mida kasutati, et teha kindlaks vaidlustatud otsuse artiklis 1 esile toodud rikkumist. Kuna turu asjakohane määratlemine on oluline tingimus konkreetse konkurentsi-vastase lepingu mõjude hindamisel (vt eelkõige eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus SIV jt v. komisjon), siis selle tõendi puudumine on piisav alus vaidlustatud otsuse tühistamiseks.

102 Jaapani hagejate sõnul on Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus väga ebamäärane ega tee kindlaks komisjoni poolt väidetud lepingu olemasolu. Asjaomases äärmiselt napis avalduses sisuliselt kinnitatakse, et kodumaiseid turge kaitsti, kuid ei täpsustata kaitse olemust ega ulatust. Vastupidi komisjoni väitele vaidlustatud otsuses ei kinnita Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus, et mõiste „põhireeglid” tähendab kodumaiste turgude austamist nii, et ükski tootjatest ei tohi terastorusid müüa lepingupoolteks olevate konkurentide kodumaistel turgudel. JFE-Kawasaki rõhutab selles osas, et Verluca üksnes kommenteeris asjaomases avalduses

ühte dokumenti ehk käesoleval juhul Euroopa-Jaapani klubi memorandumit, milles ei selgitata lepingu toimimist.

- 103 Muu hulgas ei kinnita Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus, et Ühendkuningriik oleks üks kodumaistest turgudest, kus pakkumine oleks piiratud seetõttu, et lepingu teisteks poolteks olevad tootjad ei tarni torusid asjaomastele turgudele. Avalduses iseloomustatakse Ühendkuningriigi turgu pooleldi kaitstuna, mis tähendab, et konkurendid pidid võtma ühendust kohaliku torutootjaga enne pakkumise tegemist, ja täpsustatakse, et seda reeglit on enam-vähem järgitud. Nippon eitab otseselt ühenduse võtmist Corusega enne pakkumise tegemist asjaomasel turul ja väidab, et komisjon ei ole esitanud tõendeid, mis tõendaksid vastupidist. Igal juhul väidavad Jaapani hagejad, et komisjoni selle argumenti põhjal, mille kohaselt Ühendkuningriigi *offshore*-turu pooleldi kaitstud seisund on kooskõlas asjaoluga, et jaapanlased tegelevad kõnealusel turul müügiga, ei ole võimalik piisavalt täpselt mõista, milliseid kohustusi on Jaapani tootjad tema sõnul selle turu suhtes võtnud.
- 104 Seoses komisjoni hinnanguga, mille kohaselt Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus on eriti tõenduskõlbulik ja võib vajadusel olla piisav üksnes rikkumise olemasolu sedastamiseks, väidavad Sumitomo ja JFE-NKK, et eespool punktis 66 komisjoni poolt viidatud tsemendi kohtuotsuse punkt 1838 puudutab üksnes värskeid tõendeid. Lisaks nähtub eespool punktis 58 viidatud kohtuotsusest Enso-Gutzeit v. komisjon, et ettevõtja ülestunnistus ei saa olla tõend, mida võib kasutada teiste ettevõtjate vastu, kui muud tõendid ei kinnita seda (punkt 91), ja teiseks, et olukorras, kus säärane ülestunnistus põhineb avalduse koostaja veendumusel, tuleb asjaomasel isikul selgitada, millel see veendumus põhineb, vastasel korral ei või komisjon kasutada avaldust kolmandate isikute vastu (punkt 131). Komisjoni argument, mille kohaselt ei ole vaja uurida iga tõendit eraldi, on kokkusobimatu

eespool punktis 58 viidatud kohtuotsuses Enso-Gutzeit v. komisjon, eelkõige punktides 102 ja 151–153 esitatud Esimese Astme Kohtu seisukohaga.

- 105 Lisaks ei kinnita ka muud vaidlustatud otsuses nimetatud tõendid Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldust, eriti otsuse artiklis 1 nimetatud tootevaliku, põhireeglite kohaldamisala ning rikkumise kestuse osas.
- 106 Vaidlustatud otsuses ja Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses nimetatud tooted ehk üksnes OCTG-standardtorud ja projektkohased magistraaltorud ei ühildu toodetega, mida nimetatakse muudes komisjoni poolt selle avalduse kinnituseks esitatud dokumentides, eelkõige neis, mis on pärit äriühingult Vallourec, kus Verluca töötas faktiliste asjaolude toimumise ajal. Seetõttu ei ole muudel dokumentidel vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise suhtes tõendusjõudu.
- 107 Eelkõige VAM lepingu kaalutluste memorandum, strateegiliste kaalutluste memorandum, 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandum ja BSC koosoleku memorandum on kõik seotud VAM-eriliidetega keermestatud torude, mitte OCTG-standardtorudega.
- 108 Muu hulgas kinnitab Jaapani hagejate sõnul nende väiteid see, et strateegiliste kaalutluste memorandumis viidatakse „P-turule” ehk OCTG-eritorude (*premium*) turule, ja see, et Verluca sedastab otseselt, et tema hinnang ei puuduta keermestatud Buttress-standardliiteid (komisjoni toimiku lehekülj 15619). Samuti on BSC koosoleku memorandumis tehtud viited äriühingule Hunting ja muudele liidetele seotud OCTG-eritorude, kuid mitte OCTG-standardtorudega, nagu komisjon väidab. Asjaomase memorandumi koostaja toob esile vajaduse „neutraliseerida Fox”, mis on JFE-Kawasaki patenteeritud eriliide. VAM lepingu kaalutluste

memorandumis viidatakse siledatele torudele ja kohapeal keermetatud OCTG-eritorudele ehk torudele, milles on Foxi liide. Ka 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandum käsitles roostevabast terasest valmistatud tooteid, mis on otseselt jäetud vaidlustatud otsuse põhjenduse 28 kohaselt asjaomase otsuse kohaldamisalast välja, vaatamata nende keermetele.

- 109 Ükski asjaomastest memorandumitest ei käsitlenud magistraaltorusid. Igal juhul sisaldavad memorandumid üksnes Valloureci töötajate isiklike mõtteid ja arutlusi ning neis viidatakse põhieeglitele ilma neid selgitamata. Need asjaolud ei tuvasta seega vaidlustatud otsuse adressaatide ühise seisukoha olemasolu ega ole kooskõlas ka Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusega.
- 110 Komisjon viitab ka komisjoni toimiku leheküljel 4822 taasesitatud Valloureci 27. jaanuaril 1994 koostatud sisememorandumile, mille pealkiri on „JF-ga 25.1. Brüsselis peetud koosoleku protokoll” (edaspidi „JF-ga peetud koosoleku protokoll”). See dokument ei ole asjakohane, sest käsitleb üksnes „trapetsikujulist keermetamist ja VLR-torusid + NTM-keermetega”, mitte vaidlustatud otsuses nimetatud tooteid.
- 111 Lisaks kasutas komisjon memorandumit tegevjuhtidele ja „Jaapani g-dokumenti”, kuigi neis nimetatud tootevalikut on võimatu täpselt kindlaks määrata. Need tõendid sisaldavad nii viiteid muudele kui vaidlustatud otsuses ja Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses nimetatud toodetele, nagu roostevabast terasest OCTG-torud ja keevistorud, kui ka viiteid tootevalikule, millest osa on vaidlustatud otsuses ja mainitud avalduses nimetatud tooted ja osa mitte. Asjaomastest dokumentidest nähtub selgesti, et neis sisalduv hinnang puudutab peamiselt OCTG-eritorusid ega puuduta vaidlustatud otsuses nimetatud toodete turge. Komisjoni argument, mille ta esitas kohtuasjas T-68/00 antud kostja vastuse punktis 10 ja mille kohaselt memorandum tegevjuhtidele põhineb eeldusel, et selle koostamiskuupäeval olemas olnud lepingud puudutasid üksnes OCTG-standardtorusid, mitte OCTG-eritorusid,

kinnitab, et asjaomases dokumendis nimetatud jaapanlaste agressiivsus puudutas ilmtingimata OCTG-standardtorusid.

- 112 Jagamispõhimõtete dokument hõlmab tootevalikut, mis on märkimisväärselt laiem kui Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses nimetatud tootevalik. Asjaomases dokumendis nimetatakse eelkõige „õmbluseta API-torude avalikku hanget” („SMLS API OPEN TENDER”). Seetõttu on küsimus ainult OCTG-standardtorudes, mis on avaliku hanke esemeks. Jaapani hagejad märgivad selles osas, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse kohaselt ei korraldata Euroopas avalduses nimetatud toodete suuremahulisi hankeid („pas de gros Tenders”). Jagamispõhimõtete dokumendis nimetatud turgu ei ole seega olemas. Jaapani hagejad kinnitavad, et see kinnitus vastab Euroopa turul tookord valitsenud olukorrale, ja järeldavad sellest, et jagamispõhimõtete ettepanekul ei olnud tähtsust Euroopa suhtes, sest need hõlmasid olematuid turge. Sumitomo asub seisukohale, et jagamispõhimõtete dokumendi koostaja pidi eksima, sest dokumendile ei saa anda ühtset ja ratsionaalset seletust. Lisaks ei korraldatud vaidlustatud otsuses nimetatud rikkumisperioodil OCTG-torudele ühtegi avalikku riigihanget ka Jaapanis.
- 113 Vastupidi komisjoni argumendile on selge, et jagamispõhimõtete dokument ei hõlmanud magistraaltorusid. Komisjon märkis vaidlustatud otsuse põhjenduses 27, et lühend API on seotud OCTG-standardtorudega ja komisjon ei või muuta selle mõiste tõlgendust kohtumenetluse ajal. Seda väidet kinnitavad ka jagamispõhimõtete dokumendis sisalduvad akronüümid C/S ja T/B. Tegelikult puudutavad API-normid kõiki OCTG-torusid ja magistraaltorusid, mistõttu peaks komisjoni argumendi põhjal järeldama, et asjaomane dokument puudutab ka tooteid, mida vaidlustatud otsuses ei nimetata.

- 114 Kõigepealt märgivad Jaapani hagejad rikkumise olemasoluga seonduvate dokumentaalsete tõendite tõendusjõu suhtes, et strateegiliste kaalutluste memorandumis soovitas Verluca lahendust, mis seisnes eelistuse andmises VAM rühmale, mille kohaselt jätkavad Jaapani tootjad vaba konkureerimist VAM-torudega Ühendkuningriigi turul. Lisaks koostati asjaomane memorandum ajal, kui vabatahtlikud piiravad lepped olid jõus ja turgude jagamise süsteem ei olnud ebaseaduslik. Sumitomo sõnul järeldub sellest, et kui Esimese Astme Kohus kiidaks heaks Jaapani hagejate argumendid vabatahtlike piiravate lepete kestuse kohta (vt allpool punkt 139 jj), nõrgendaks see asjaolu kõigi 1990. aastast pärinevate dokumentide, eelkõige Valloureci erinevate memorandumite tõendusjõudu. Asjaomaseid dokumente võiks pidada mitte enamaks kui lepingut ettevalmistavateks dokumentideks, mitte tõenditeks nende koostamise ajal kehtinud lepingust. BSC koosoleku memorandumis sisalduv viide „praegusele süsteemile” peab otseselt silmas Kaug-Ida, Lõuna-Ameerikat ja Lähis-Ida ning samas dokumendis sisalduv viide kinnitatud hindade poliitikale „Põhjamere majandustegevuses” („aff North Sea”), mille täitmist olid Jaapani tootjad tookord möönnud sõltuvalt asjaolust, oli vastuolus Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses kirjeldatud põhimõttega, mille kohaselt keelati jaapanlastel asjaomaste toodete müük. JFE-NKK märgib selles osas, et Verluca koostas BSC koosoleku memorandumi.
- 115 VAM lepingu kaalutluste memorandumis nimetatakse võimalust saada „jaapanlastelt kinnitus, et nad ei osale Ühendkuningriigi turul, ja et probleem lahendatakse eurooplaste vahel”, mistõttu 1990. aasta märtsis ei olnud Ühendkuningriigi turgu puudutavat lepingut ilmselgelt olemas. Sellest, et 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis kasutati tingivat kõneviisi, kui räägiti võimalusest kokku leppida parandatud põhireeglites, milles „jaapanlastele keelatakse pääs Ühendkuningriiki”, tuleb järeldada, et lepingut ei olnud veel 1990. aasta juulis olemas.
- 116 „Jaapani g-dokument” ja memorandum tegevjuhtidele on üksnes ettevalmistavad dokumendid, mille on tõenäoliselt koostanud Coruse töötaja Euroopa tootjate koosoleku jaoks, mis pidi toimuma enne Euroopa-Jaapani klubi 5. novembril 1993 Tokios peetud koosolekut. Neil dokumentidel ei ole seega mitte mingisugust tõendusjõudu Jaapani tootjate suhtumise osas ja veel vähem selle argumendi osas,

mille kohaselt nad on väidetavalt osalenud lepingus, mille olemasolu komisjon sedastas vaidlustatud otsuse artiklis 1. Asjaomastest dokumentidest nähtub hoopis, et Jaapani tootjad konkureerisid Ühendkuningriigi *offshore*-turul agressiivselt ja et ühenduse tootjad üritasid jõuda jaapani tootjatega pelgalt kokkuleppele, mille sisu ei ole esitatud selgesti. Nippon rõhutab, et „Jaapani g-dokumendis” viidatakse otseselt Nipponi agressiivsusele Ühendkuningriigi *offshore*-turul.

- 117 Muu hulgas on memorandumis tegevjuhtidele ja „Jaapani g-dokumendis” sisalduv väidetav Jaapani tootjate müüki piirav süsteem vastuolus Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses esitatud põhireeglite tõlgendusega, mille kohaselt Jaapani tootjad pidid võtma ühendust Corusega, enne kui nad tarnivad Ühendkuningriigi turule tooteid. JFE-NKK väidab, et vaidlustatud otsuses esitatud põhireeglite kirjeldus ei vasta komisjoni esitatud tõenditele ega kohtuasjas T-67/00 antud vastuses esitatud põhireeglite tõlgendusele. Säärane vastuolu toob ilmingimata kaasa vaidlustatud otsuse tühistamise vastavalt kohtupraktikale (vt eelkõige eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus SIV jt v. komisjon).
- 118 Lisaks mainitakse memorandumis tegevjuhtidele Jaapani tootjatele pandud kohustust piirata Ühendkuningriigi mandrilaval „teatud osa tarnetest” („some of their deliveries”), samas kui vaidlustatud otsuse punktides 101 ja 102 mainitakse turgude jagamist ilma nüanssideta. Ka selles osas on see vastuolu JFE-NKK sõnul piisav, et vaidlustatud otsus tühistada. „Jaapani g-dokumendist” nähtub, et Jaapani tootjad leidsid igal juhul, et kõikidest kokkulepetest oli müük lepingute alusel välistatud, mis nõrgendas jagamispõhimõtete dokumendi tõendusjõudu, mis on Euroopa turgude osas seotud üksnes lepingulise valdkonnaga. Lisaks ei saa komisjoni argument, mille kohaselt need dokumendid tulenevad oletusest, et oli juba olemas leping, mis kohustas Jaapani tootjaid ühenduse territooriumi turgudel vaidlustatud otsuses nimetatud tooteid mitte müüma, vähemalt tõendada säärase lepingu olemasolu täpselt ja kindlalt, nagu nõuab kohtupraktika.

- 119 20. juunil 1994 koostatud memorandum, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 15809 ja mille pealkiri on „VAM-litsents Sidercale”, ning millest nähtub, et Mannesmann pidi üldiselt austama Ühendkuningriigi turgu, ei kinnita Jaapani hagejate sõnul üldse seda, et nad olid nõus mitte müüma torusid Euroopa turgul.
- 120 Jagamispõhimõtete dokumendi puhul väidab JFE-Kawasaki, et see on tõendina vastuvõetamatu, sest sellel puudub kuupäev ja komisjon ei ole teatavaks teinud selle koostajat ega isikut, kes selle komisjonile edastas, mille tulemusel on hagejatel võimatu tutvuda selle koostamise taustaga ja põhjustega, miks see komisjonile on edastatud. See on esimene kord, kui komisjon on leidnud identifitseerimata dokumendi põhjal, et ettevõtja on süüdi rikkumises. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 121 ja 122 esitatud komisjoni argument, mille kohaselt jagamispõhimõtete dokument on vastuvõetav ja usaldusväärne, sest muud tõendid kinnitavad seda, ei ole põhjendatud, sest muud toimikus sisalduvad tõendid on tegelikult selle dokumendiga vastuolus eelkõige peamiste faktiliste asjaolude osas, nagu komisjon ise märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 86 Ladina-Ameerika tootjate rolli puhul. JFE-Kawasaki viitab selles osas eespool punktis 57 viidatud kohtuotsusele Volkswagen v. komisjon (punkt 72), mille kohaselt komisjonil tuleb tõendada lepingu või kooskõlastatud tegevuse olemasolu piisavalt täpselt ja ühtselt.
- 121 Igal juhul nõustub JFE-Kawasaki teiste hagejatega, et kui jagamispõhimõtete dokument on isegi vastuvõetav, ei ole see usaldusväärne tõend, sest seda ei ole adekvaatselt identifitseeritud. Komisjon ei või seetõttu, et see dokument ei ole ainus tõend, millele komisjon rikkumise olemasolu järeldamisel tugineb, jätta kindlaks tegemata selle tõendi usaldusväärsus. Lisaks on jagamispõhimõtete dokument vastuolus dokumendis pealkirjaga „Kontroll Vallourecis” (taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 7317, 18. detsembri 1997. aasta dokument, punkt 1.3) sisalduva Verluca kinnitusega, mis puudutab küsimust, kas Ladina-Ameerika tootjad on vastanud nõustuvalt Euroopa tootjate seisukohtadele 1993. aasta lõpus, mis seab kahtluse alla nende kahe tõendi usaldusvääruse. Lisaks kohapeal läbi viidud kontrolli käigus 21. aprillil 1997 Mannesmanni juhatajale Becherile esitatud küsimusele põhireeglite olemuse kohta puudutab jagamispõhimõtete mõiste

22. aprillil 1997 antud ja komisjoni toimiku leheküljel 10989A taasesitatud vastuse (edaspidi „Becheri vastus”) kohaselt vaid kolmandate riikide turge. Seda asjaolu kinnitavad vaidlustatud otsuse põhjendused 101–103.

- 122 Jagamispõhimõtted ei kajasta ka siduva lepingu olemasolu, sest Vallourec märkis Vallourecis toimunud kontrolli käsitlevas dokumendis, et küsimus oli pelgas püüdluses muuta jagamispõhimõtteid ja et dokumendis eneses räägiti uuest Euroopa tootjate vahelisest koosolekust, et uurida väljapakutud jagamispõhimõtete üksikasjalikke kohaldamisviise.
- 123 Jagamispõhimõtete dokumendist nähtub veel, et Jaapani tootjad olid esitanud reservatsioone selle ettepaneku suhtes ja leidsid, et jagamispõhimõtete kohaldamisala tuleks laiendada OCTG-ERW-torudele, mis on terasest keevistorud. Jagamispõhimõtete dokumendi valguses oleks komisjon pidanud kohtlema Jaapani tootjaid samamoodi nagu Ladina-Ameerika tootjaid, kelle suhtes tühistas ta kaebuse sel põhjusel, et nad olid samuti esitanud reservatsiooni väljapakutud jagamispõhimõtete suhtes Euroopa turge puudutavas osas ja et nad olid müünud terastorusid Euroopas. Komisjon ei saa kinnitada, et Jaapani ja Ladina-Ameerika tootjate kohtlemise erinevust seletab viimati nimetatud tootjate müügi tähtsus Euroopa turgudel, sest ta ei ole esitanud selle argumendi kinnitamiseks arvandmeid, mille põhjal saaks asjaomaste müükide võrdlust õigesti kontrollida. Seega on tegemist põhjendamatu ebavõrdse kohtlemisega, sest kaebuse tühistamine Ladina-Ameerika tootjate suhtes nõrgendab komisjoni väiteid, mis puudutavad vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise olemasolu Jaapani hagejate suhtes.
- 124 Asjaolu, et Jaapani tootjad on müünud torusid teatavatele Euroopa turgudele, peaks olema piisavalt kaalukas põhjus, et tõendada, et jagamispõhimõtete dokument ei

kajasta nende poolt allkirjastatud lepingu olemasolu. Nimetatud dokumendi alusel ei tohtinud nad müüa Euroopa turul torusid, ilma et keelu kohaldamisala oleks piiratud mingisuguse reservatsiooniga. Lisaks jättis Ladina-Ameerika tootjate poolt esitatud reservatsioon väljapakutud jagamispõhimõtted ilma nende majanduslikust tähtsusest Euroopa tootjate jaoks ja nendega nõustumine hiljem oleks seega olnud mõttetu ja järelikult ebatöenäoline.

- 125 Jaapani hagejad väidavad, et komisjoni toimiku leheküljel 6354 taasesitatud Verluca 14. oktoobri 1996. aasta avaldus ei tõenda nende osalemist komisjoni poolt väidetavas lepingus. Selle avalduse asjakohases osas üksnes kinnitatakse, et Jaapani hagejad osalesid regulaarselt Euroopa-Jaapani klubi raames korraldatud koosolekutel, mis Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse kohaselt hõlmasid muid turge peale Euroopa ja Jaapani tootjate kodumaiste turgude. Jaapani hagejad märgivad, et Euroopa-Jaapani klubi koosolekud puudutasid üksnes müüki kolmandatesse riikidesse nagu Hiina ja Venemaa. Puuduvad tõendid selle kohta, et need koosolekud oleksid lõppenud komisjoni väidetava ebaseadusliku lepingu sõlmimisega. Sumitomo väidab oma repliigis, et Vallourecis toimunud kontrolli käsitlevas dokumendis, mis sisaldab Verluca 18. detsembri 1997. aasta avaldust ning Dalmine töötaja Jachia poolt Bergamo prokurörile 5. juunil 1995 esitatud avaldust, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 8220b 6 (edaspidi „Jachia avaldus“), jäetakse projektikohased torud lepingust välja, sest neis viidatakse standardtoodetele. Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus ja Vallourecis toimunud kontrolli käsitlevas dokumendis sisalduvad temapoolsed väited põhireeglites nimetatud toodete kohta on omavahel vastuolus.

- 126 Lisaks väidab JFE-Kawasaki, et Vallourecis toimunud kontrolli käsitlevas dokumendis sedastas Verluca, et „üldreeglina ei peetud muid *offshore*-turge kodumaisteks turgudeks, välja arvatud Ühendkuningriigi *offshore*-turgu“. Seega ei ole asjaomaste *offshore*-turgude osas rikkumise olemasolu kindlaks tehtud.

127 Dalmine kunagise töötaja Biasizzo poolt Bergamo prokurörile 1. juunil 1995 esitatud ja komisjoni toimiku leheküljel 8220b 10 taasesitatud avaldus (edaspidi „Biasizzo avaldus”) ei tähenda samuti seda, et Jaapani hagejad oleksid sõlminud vaidlustatud otsuse artiklis 1 komisjoni poolt sedastatud lepingu. Kuigi Biasizzo mainis asjaomases avalduses lepingut, mis ei ole siduv (*gentleman’s agreement*) ja mille kohaselt välismaised tootjad pidid pakkumistes esitama 8–10% kõrgemaid hindu kui kodumaised tootjad, kirjeldas ta hilisemates ütlustes, mille pealkiri on „Commento alle mie deposizioni” (edaspidi dokument „Kommentaariid ütlustest”) ja mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 8220b 14, kõiki objektiivseid majanduslikke soodustusi, millest kohalik terastorude tootja saab kodumaisel turul kasu võrreldes välismaise tootjaga, ega viidanud enam rahvusvahelisele lepingule (vastuväiteteatise lisa 15, lk 8220b 16). Muu hulgas oli asjaomane viide hankele vastuolus Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses sisalduva kinnitusega, mille kohaselt Euroopa turgudel puudusid olulised hanked.

128 Biasizzo avalduse ja dokumendi „Kommentaariid ütlustest” vahel on oluline vastuolu. Igal juhul ei täpsustata kummaski dokumendis, millised on neis viidatud lepinguga hõlmatud tooted või milline on asjaomase lepingu kestus. Oleks seda ebatõenäolisem, et Biasizzo avaldus ja dokument „Kommentaariid ütlustest” oleksid seotud vaidlustatud otsuses nimetatud toodetega, sest Itaalia terastorudeturg oli faktiliste asjaolude toimumise ajal suunatud peamiselt muudele toodetele ehk OCTG-eritorudele ja standardmagistraaltorudele (*trade*). Biasizzo märkused ajalooliste turuosade austamisest pidasid silmas kolmandate riikide turge, mida vaidlustatud otsus ei puuduta. Biasizzo avaldus ja kommentaariid ei ole mitte mingil juhul usutavad. Need on antud surve olukorras, milles nende koostajal oli huvi selgitada, millistel muudel põhjustel peale tema vastu algatatud uurimise esemeks oleva ebaausa käitumise võitis Dalmine kõik Agipi riigihanked. Vastupidi komisjoni väidetele oli Biasizzo vastutav üksnes OCTG-torude, mitte magistraaltorude müügi eest 1992. aasta algusest kuni 1993. aasta esimese poolaasta lõpuni.

- 129 Igal juhul leidsid Nippon ja JFE-Kawasaki, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 61 ja 101 esitatud põhireeglite määratlus, mille kohaselt lepingupooltel oli kategooriliselt keelatud müüa tooteid konkurentide turgudel, on vastuolus Biasizzo avalduses esitatud määratlusega, mille kohaselt pooled võisid pakkuda tooteid kõrgema hinnaga kui kodumaised tootjad.
- 130 Mis puudutab Dalmine 4. aprilli 1997. aasta vastust komisjoni ametnike kohapeal läbi viidud kontrolli ajal esitatud küsimusele, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 15099 (edaspidi „Dalmine 4. aprilli 1997. aasta vastus“), siis märgivad Nippon ja JFE-Kawasaki, et kuigi selles mainitakse lähedasi suhteid Jaapani tööstusega, puudutasid need suhted Euroopa ühendusest väljapoole jäävaid turge, nagu Venemaa turg. Asjaomases dokumendis kinnitatakse veel, et põhireeglite mõiste võib kajastada ühenduse õmbluseta terastorude sektori seisundit alates aastatest 1986–1987, ja selles nimetatakse samal ajal toimunud muudest geograafilistest piirkondadest pärinevate torude kontrollimatut importi. Igal juhul nähtub sellest dokumendist, et Dalminet selle avalduse tegemise kuupäeval juhtinud isikud ei teadnud 1996. aasta veebruarile eelnenud sündmustest ja et äriühing ei esitanud oma toimikutest ühtegi tõendit, mis tõendaks Jaapani ja Euroopa tootjate vaheliste koosolekute olemasolu. Dalmine kinnitas neid asjaolusid komisjoni poolt määruse nr 17 artikli 11 alusel talle adresseeritud kirjale 29. mail 1997. aastal antud vastuses, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 15162 (edaspidi „Dalmine 29. mai 1997. aasta vastus“). Dalmine 29. mai 1997. aasta vastus oli vastuolus ka Biasizzo avaldusega ja dokumendiga „Kommentaariid ütlustest“, sest viimati mainitust nähtub esiteks, et Euroopa-Jaapani klubis arutleti üksnes ühendusest väljapoole jäävate turgude teemal, ja teiseks, et torude eksport Euroopa ühendusse oli piiratud, kuid mitte keelatud. Sumitomo märgib selles osas, et Dalmine 29. mai 1997. aasta vastus põhineb R-i mälestustel, mille täpseks allikaks nimetab ta asjaomastel koosolekutel osalenud Biasizzoga toimunud vestlusi.
- 131 Jaapani hagejad väidavad, et vastavalt terastorude süsteemi dokumendile, mis sisaldub komisjoni toimikus, kuid mida ei mainita vaidlustatud otsuses, reguleerisid

põhireeglid Euroopa tootjate vahelisi suhteid. Vastupidi komisjoni väidetele ei uurita asjaomases dokumendis üksnes seda, millised tagajärjed olid Coruse kõrvaldamisel õmbluseta terastorude turult.

- 132 Becheri vastuse osas märgivad Jaapani hagejad, et Becheri enda avalduse kohaselt ei tundnud ta isiklikult olukorda, mida ta kommenteeris, komisjon jättis aga selle asjaolu ekslikult mainimata, tsiteerides asjaomast avaldust vaidlustatud otsuse põhjenduses 63. Seega ei ole tema ütlustel suurt tõendusjõudu ning JFE-NKK sõnul on need vastuvõetamatud (vt eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Rhône-Poulenc v. komisjon ja kohtujuristi ülesannetes oleva kohtunik Vesterdorfi ettepanek nimetatud kohtuasjas, lk 955–957). Komisjon ei või pidada seda vastust usaldusväärseks tõendiks selles osas, kus kinnitatakse Euroopa ja Jaapani tootjate vahelise lepingu olemasolu, kui komisjon ei usalda seda selles osas, kus eitatakse säärase lepingu olemasolu, mille kohaselt igal Euroopa tootjal tuleks austada teiste Euroopa tootjate kodumaiseid turge. Selles osas, kus Becheri vastuses eitatakse Euroopa tootjate vahelise turgude jagamise lepingu olemasolu, on see vastuolus terastorude süsteemi dokumendiga, mida Becher pidas ekslikuks. Asjaomane vastus on selles osas vastuolus ka Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse ja Dalmine 29. mai 1997. aasta vastusega.

- 133 Seoses Coruse 31. oktoobri 1997. aasta vastusega komisjoni informatsioonitaotlusele, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 11932 (edaspidi „Coruse vastus“), mille kohaselt kodumaised turud olid reserveeritud kohalikele tootjatele, väidavad Jaapani hagejad, et Corus on 30. märtsil 1999 komisjonile saadetud kirjas (kohtuasjas T-68/00 esitatud hagi lisa C.5; edaspidi „30. märtsi 1999. aasta kiri“) selgelt märkinud, et mitte midagi tema avalduses ei tule tõlgendada nii, et sellest ilmneks Euroopa ja Jaapani tootjate vahelise lepingu olemasolu. Vastusena komisjoni väitele, mille kohaselt 30. märtsi 1999. aasta kirjas on küsimus keevistorusid puudutavast menetlusest, väidavad Jaapani hagejad, et Coruse kirjas selgitatud avalduses kasutas ta samu mõisteid nagu õmbluseta terastorude menetluse kontekstis. Komisjoni selle väite osas, mille kohaselt Coruse seisund on paradoksaalne, tõdeb Nippon, et komisjon üritab, vastupidi, tugineda Coruse kinnituste tõlgendusele, mille ta ise on kõrvale lükanud. JFE-Kawasaki ja Sumitomo

väidavad, et igal juhul on Coruse väidetav ülestunnistus ebamäärane ja kahemõtteline. Lisaks rõhutab Sumitomo, et Coruse vastuses mainitakse üksnes OCTG-torusid. Sumitomo väidab nagu JFE-NKK, et vastus puudutas üksnes kolmandate riikide turge.

- 134 Jaapani hagejate sõnul oli Euroopa tootjatel ilmne huvi „piirata kahju”, muu hulgas nõustudes Jaapani tootjatega sõlmitud lepingu olemasoluga, et komisjoni tähelepanu koonduks mujale põhireeglite tõeliselt tähenduselt, mis nägid ette Euroopa turgude jagamise Euroopa tootjate vahel ehk vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumisest märgatavalt tõsisema konkurentsieeskirjade rikkumise, mille tõestamine oleks Euroopa tootjatele põhjustanud suuremaid trahve. Asjaomast väidet kinnitab asjaolu, et Valloureci kasutatav strateegia, mis seisneb komisjoni teavitamises Jaapani tootjatega sõlmitud lepingu olemasolust, võimaldab tal saada trahvi vähendamist 40% summast, mis oleks talle määratud koostöö puudumisel, ja hoida ära komisjoni poolt lisatrahvi määramine vaidlustatud otsuse artiklis 2 nimetatud siledaid torusid hõlmava rikkumise eest. Ka Dalmine trahvi vähendati 20%. Vaidlustatud otsuses komisjoni poolt nimetatud tõendeid, eelkõige Verluca avaldusi, tuleb hinnata selle asjaolu valguses. Tähelepanu tuleb pöörata ka sellele, et Vallourec ei esitanud hagi vaidlustatud otsuse peale ning Dalmine ei ole vaidlustanud faktilisi asjaolusid, millel vaidlustatud otsus põhineb. Sumitomo väidab, et kõik nimetatud avaldused, eelkõige Verluca, Becheri ja Biasizzo avaldused, on tehtud pärast faktiliste asjaolude toimumist ja et vastuolude puhul tuleb asjaomastes avaldustes sisalduvatele tõenditele eelistada neid tõendeid, mis sisalduvad rikkumise ajast pärit olevates dokumentides, eelkõige jagamispehümõtete dokumenti.

- 135 Nippon väidab, et vastupidi vaidlustatud otsuse põhjenduses 131 sedastatule on ta otseselt vastanud nii kirjalikus vastuses vastuväiteteatisele kui ka ärakuulamisel komisjonis väitele, mille kohaselt vaidlustatud otsuse põhjendustes 62–67 ja 100

nimetatud dokumentidest ilmneb vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud lepingu olemasolu ja sisu, ning muutnud küsitavaks iga asjaomase dokumendi tõendusjõu. Lisaks vaidlustab Nippon vaidlustatud otsuse põhjenduses 131 esitatud väite, mille kohaselt Jaapani äriühingud on tunnistanud, et nad ei või anda lisateavet Euroopa-Jaapani klubi koosolekute kohta, sest nad on täpsustanud ärakuulamisel esitatud küsimusele antud vastuses, et Euroopa ja Jaapani tootjate vahel oli peetud koosolekuid, kuid nende eesmärk oli koordineerida müüki Venemaa ja Hiina turgudel.

- 136 Rikkumise kestuse osas on Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses mainitud kuupäevad ebatäpsed. Komisjon ei ole seega tõendanud rikkumise kestust õiguslikult piisavalt.
- 137 1977. aasta osas, millest alates Verluca sõnul tegevus algas, esitasid Jaapani hagejad kaks põhilist vastuväidet.
- 138 Kõigepealt nad leiavad, et prantsuskeelne sõna „échanges” (tegevus) on väga ebamäärane ja et seda on vaidlustatud otsuse 10. joonealuses märkuses tõlgitud inglise keelde kasutades sõna „trade”, mis on vastuolus komisjoni asjaomase otsuse põhjenduses 108 esitatud hinnanguga, mille kohaselt oli küsimus ebaseadusliku lepingu poolte vahelistes koosolekutes.
- 139 Teiseks väidavad Jaapani hagejad, et 1990. aastale eelnenud ajajärgu osas tunnistab komisjon, et vabatahtlikud piiravad lepped takistasid Jaapani tootjaid Euroopa ühenduse turgudel tooteid müümast. Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusest ei nähtunud üldse, et Jaapani ja Euroopa tootjate vaheline ebaseaduslik leping oleks asendanud 1990. aastal või 1991. aastal sõlmitud valitsustevahelisi vabatahtlikke piiravaid leppeid. Jaapani hagejad järeldavad sellest, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus ei kinnita komisjoni väiteid rikkumise alguskuupäeva kohta. Järelikult

ei täitnud komisjon kohustust esitada piisavalt täpseid ja ühtseid tõendeid rikkumise kestuse kohta (eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus CRAM ja Rheinziink v. komisjon, punkt 20).

- 140 Isegi kui oletada, et väidetavalt endast rikkumist kujutava tootjate vahelise tegevuse algus alates 1977. aastast on tõendatud õiguslikult piisavalt, on komisjon teinud vea rikkumise kestuse arvutamisel, sest Euroopa Liidu ja Jaapani vahelise vabatahtliku piirava leppe kehtivus lõppes 31. detsembril 1990, mitte 31. detsembril 1989. Seda tõendavad Jaapani hagejate sõnul hagile lisatud tõendid, eelkõige väljavõte Jaapani tööstus- ja väliskaubandusministeeriumi (edaspidi „MITI”) 25. juunil 1991 avaldatud väliskaubandust käsitlevast valgest raamatust, millest nähtub, et vabatahtlikud piiravad lepped olid jõus veel 1990. aastal. Jaapani hagejate sõnul anti Jaapani õigusaktides MITI-le pädevus kohustada Jaapani terastorude tootjaid täitma vabatahtlike piiravate lepete tingimusi. Seda pädevust kasutades palus MITI kuuel Jaapani äriühingul, kelle hulka kuulusid Jaapani hagejad, sõlmida eksporti piiravaid lepinguid, mille MITI seejärel heaks kiitis. Jaapani hagejad esitasid oma seisukoha kinnituseks Jaapanis koostatud dokumente, mis on seotud selle lepingu pikendamise 1990. aastaks, ehk MITI 28. detsembril 1989 heaks kiidetud lepingu pikendamise, ja MITI-le esitatud teavitamiskirja, milles selgitatakse, miks lepingut tuli pikendada. Lisaks esitas Nippon enda juhatuse koostatud otsuse ettepaneku ja otsuse, millega juhatus kiitis heaks Jaapani tootjate vahelise lepingu pikendamise kuni 31. detsembrini 1990.
- 141 Nippon ja JFE-Kawasaki avaldasid repliigis imestust, et komisjon ei ole vastuses selgesti märkinud kuupäeva, millal vabatahtlike piiravate lepete kehtivus lõppes, kuigi ta oli ise selle aluseks oleva valitsustevahelise lepingu pool. Säärases olukorras ei ole usutav, et komisjon ei teadnud Jaapani tootjate vahelisest lepingust. Nippon palub, et Esimese Astme Kohus nõuaks komisjonilt vabatahtlike piiravate lepete kehtivuse lõppemise lõpliku kuupäeva täpsustamist. Mõlemad eespool nimetatud hagejad ning JFE-NKK väidavad, et komisjon oleks maininud muudatust nagu

Jaapaniga sõlmitud vabatahtlike piiravate lepete kehtivuse lõppemist 24. üldaruandes Euroopa ühenduste tegevuse kohta aastal 1990, kui see oleks tõesti toimunud sellel aastal. Asjaomases aruandes märgitakse hoopis, et terasetööstuse toodete impordikord ei muutunud 1989. aastaga võrreldes (üldaruande punkt 840).

¹⁴² Säärases olukorras on ilmselge, et komisjon ei oleks väitnud rikkumist 1990. aasta osas, kui ta ei oleks teinud hagejate poolt nimetatud faktilisi asjaolusid puudutavat viga.

¹⁴³ Rikkumise lõppemiskuupäeva osas leiavad Jaapani hagejad, et komisjoni viide aastale 1995 põhineb üksnes Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses sisalduval ebatäpsel väitel, mille kohaselt „tegevus oli lõppenud veidi üle [aasta tagasi]”. Sellega seoses puudutas jagamispõhimõtete dokument ajavahemikku, mis lõppes 1994. aasta märtsis, ja Euroopa-Jaapani klubi koosolekute kohta puuduvad tõendid pärast seda kuupäeva. Seega tuleb järeldada, et rikkumine ei ole mitte mingil juhul kestnud pärast 1994. aasta esimest poolaastat. Sellega seoses väidavad Sumitomo ja Nippon, et jagamispõhimõtete dokument võib tõendada üksnes üheaastast ehk 1993. aastast kuni 1994. aasta märtsini kestnud rikkumist. Becheri avalduses, millele komisjon rikkumise kestuse kindlaks määramiseks vaidlustatud otsuse põhjenduses 97 viitab, sisalduv viide lepingu olemasolule enne 1. aprilli 1995 ei ole asjakohane, sest see kuupäev on üksnes kuupäev, millal avalduse koostajast sai Mannesmanni peadirektor. Esitatud tõenditega on vastuolus vaidlustatud otsuse artiklis 1 esitatud tõdemus, mille kohaselt selles sedastatud rikkumine jätkus 1995. aastal. Seega tuleks vaidlustatud otsus tühistada vähemalt selles osas, kus sedastatakse rikkumine sellises ajavahemikus, mille kohta esitatud tõendid on ebapiisavad.

- 144 Kõigepealt väidab komisjon, et Jaapani hagejate taktika, mis seisneb iga tõendi eraldamises nende kontekstist ja nende allutamises keerukale õiguslikule hindamisele, ei ole asjakohane faktiliste asjaolude tervikuna uurimise eesmärgil, mis nende tegelikus kontekstis hinnatuna tõendavad rikkumise olemasolu (vt näiteks 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-334/94: Sarrió v. komisjon, EKL 1998, lk II-1439, punkt 103). Komisjon tuletab meelde, et eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuses sedastas Esimese Astme Kohus, et dokumendi tõendusjõu hindamiseks tuleb kõigepealt teha kindlaks selle sisu tõenäosus, seejuures tuleb eriti arvesse võtta dokumendi päritolu, dokumendi koostamise asjaolusid, dokumendi adressaati ja seda, kas dokumendi sisu arvestades näib ta mõistlik ja usutav (kohtuotsuse punkt 1838).
- 145 Käesoleval juhul on ebatõenäoline argument, mille kohaselt põhireeglid, millele erinevates tõendites viidatakse, kirjeldavad pigem olukordi kui turgude jagamise lepingut. Asjaomased dokumendid ei kinnita ka väidet, mille kohaselt põhireeglid reguleerivad üksnes Euroopa tootjate vahelisi suhteid. Komisjon täpsustab veel, et ta ei ole vaidlustatud otsuses jätnud tähelepanuta lepingu ühendusesisest aspekti ning et vaidlustatud otsuse põhjendustes ja selle artiklis 1 esitatud rikkumise kirjeldus ei tähenda pelgalt seda, et Jaapani tootjatel ei olnud õigus tooteid müüa Euroopas, vaid ka seda, et ühelgi Euroopa tootjal ei olnud õigus müüa tooteid teiste Euroopa tootjate kodumaistel turgudel.
- 146 Komisjon vaidlustab eelkõige JFE-NKK argumendi, mille kohaselt põhireeglite ja parandatud põhireeglite mõisted on seotud ühenduse terasetööstuse vajaliku ratsionaliseerimisega, kuid mitte mingi ebaseadusliku lepinguga. Terastorude süsteemi dokument ja eelkõige selles mainitud 6. oktoobril 1992 peetud koosolek puudutasid riigiabiga rahastatud ratsionaliseerimisprotsessi, mille komisjon EÜ artikli 87 alusel heaks kiitis.

- 147 Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldust peab komisjon eriti tähtsaks, sest selle koostaja oli äriühingu Vallourec Oil & Gas tegevjuht, kes tundis otseselt Euroopa-Jaapani klubi tegevust. Ta osales paljudel klubi poolaastakoosolekutel, mis nähtub tema avaldusest (vt eespool punkt 23). Komisjon viitab põhimõttele, mille kohaselt tuleb tõendite hindamisel lugeda tõendusjõudu omavateks avaldusi, mis on avalduse esitaja huvide vastased. Komisjon väidab, et käesoleval juhul oli Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus tema poolt esindatava Valloureci huvide vastane, sest komisjon oli algatanud Valloureci suhtes uurimise.
- 148 Argument, mille kohaselt ükski tõend ei kinnita Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldust rikkumise kõigi eriliste aspektide osas ja eelkõige põhireeglite määratluse suhtes, märgib komisjon, et eespool punktis 66 nimetatud tsemendi kohtuotsuse kohaselt (punkt 1838) ei ole ühenduse õiguse ühegi põhimõttega vastuolus see, et komisjon tugineb ühele ainsale tõendile, kui ta sedastab EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise.
- 149 Igal juhul kinnitavad Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldust muud toimikus sisalduvad tõendid, eelkõige vaidlustatud otsuses nimetatud dokumendid (vt allpool punkt 161 jj). Kuigi suurem osa neist dokumentaalsetest tõenditest ei määratle põhireegleid sellisena ega täpsusta nende kohaldamisala, johtub see sellest, et nii dokumentide koostajatele kui ka adressaatidele on selgelt teada nende sätete tähendus.
- 150 Komisjon vaidlustab eelkõige argumendi, mille kohaselt Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses esinenud sõna „tegevus” ei viita koosolekutele, ja väidab, et vaidlustatud otsuse ingliskeelse versiooni 10. joonealuses märkuses esineva asjaomase sõna tõlge on ekslik.

- 151 Jagamispõhimõtete dokumendi vastuvõetavuse osas tõendina väidab komisjon,^o et kohtupraktika kohaselt on tõendite vastuvõetamatus mõiste ühenduse õiguses väga piiratud kohalduvusega. Nagu kohtunik Vesterdorf märkis eespool punktis 56 viidatud ettepanekus kohtuotsusele Rhône-Poulenc v. komisjon, tuleb järgida tõendite vaba hindamise põhimõtet.
- 152 Jagamispõhimõtete dokumendi kohaldamisala osas tuleb meenutada, et nimetatud mõiste „API” võib seonduda sama hästi nii OCTG-standardtorude kui ka magistraaltorudega, sest API-standardid on olemas mõlemal tootel (vt kohtuasjas T-78/00 esitatud kostja vastuse lisa). Vastusena väitele, mis puudutab seda, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse kohaselt ei ole jagamispõhimõtete dokumendis nimetatud turge olemas, väidab komisjon, et sellisel juhul ei oleks põhjust lisada Euroopat väljapakutud jagamispõhimõtetesse, mida on siiski tehtud.
- 153 Seoses memorandumiga tegevjuhtidele sedastab komisjon eelkõige, et selle on koostanud Corus, kuid et Mannesmann pidi esitama selle tegevjuhtidele, mida tõendab selle esimesele leheküljele käsitsi kirjutatud märkus, et see kantakse ette HN (Mannesmanni Hans Nolte) esituses ja et Vallourec on selle sisu heaks kiitnud, mis kajastab seega nende kolme Euroopa tootja ühist seisukohta.
- 154 Vastusena argumendile Ladina-Ameerika tootjaid soosivast kohtlemisest märgib komisjon, et Jaapani tootjate rikkumises osalemise kohta on peale jagamispõhimõtete dokumendi otseseid tõendeid, mis on pärit eelkõige Verluca 17. septembri 1996. aasta ja 14. oktoobri 1996. aasta avaldustest, Ladina-Ameerika tootjate puhul ei saa aga sama öelda.

- 155 Seoses Biasizzo avaldusega vaidlustab komisjon Jaapani hagejate väite, mille kohaselt Biasizzo on korranud oma väiteid rahvusvahelise turgude jagamislepingu olemasolu kohta dokumendis „Kommentaarid ütlustest”, ja tsiteerib eelkõige viimati mainitud dokumendi lõike, kus Biasizzo nimetab vajadust tegutseda koostöös kõikide teiste tootjatega ja leida uusi reegleid ning käitumisviise.
- 156 Komisjon leiab, et Dalmine 4. aprilli 1997. aasta vastus sisaldab teatavaid paljastusi asjaomasest lepingust, kuid ülejäänud osas on küsimus püüdluses piirata selle tagajärgi ja et see vastus ei saa seetõttu muuta küsitavaks Dalmine endiste töötajate selgeid ja otseseid avaldusi. Terastorude süsteemi dokumendi pealkirjast tulenev eesmärk kirjeldada üksnes Euroopa tootjate olukorda selgitab asjaolu, et dokument viitab erinevalt muudest tõenditest ja eelkõige Verluca ja Biasizzo avaldustest üksnes Euroopa turgudele.
- 157 Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses sisalduvate lepingu kestust puudutavate märkuste osas tõdeb komisjon, et lepingu täpsel kestusel on tähtsust üksnes trahvi summa mõjutamisel. Komisjon märgib, et ta ei ole trahvi määramisel arvestanud 1977. aastast kuni 1990. aasta alguseni kestnud ajavahemikku, kuid Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusest nähtub selgesti, et lepingut on kohaldatud kogu selle aja.
- 158 Vaidlustatud otsuses sedastatud rikkumise alguskuupäeva osas täpsustab komisjon, et ta ei ole järeldanud, et ajavahemikus 1977–1989 ei ole rikkumist toimunud, sest olid olemas vabatahtlikud piiravad lepped. Ta üksnes märkis, et ajavahemikus 1977–1989 toimunud rikkumist ei võeta arvesse.

- 159 Vastusena väitele olukorrast, mille kohaselt vastavalt 24. üldaruandele Euroopa ühenduste tegevuse kohta aastal 1990 jäi terastoodete impordikord võrreldes 1989. aastaga muutumatuks, märgib komisjon eriti, et kuigi 1991. aastat käsitleva 25. üldaruande sõnastus on selles osas sama, ei ole hagejad väitnud, et vabatahtlikud piiravad lepped oleksid olnud jõus 1991. aastal.
- 160 Hagides ja neile lisatud dokumentides märgitakse üksnes, et hagejad olid sõlminud Jaapani asutustega eksporti piirava lepingu kuni 1990. aasta lõpuni. Jaapani hagejad ei ole mitte mingil moel tõendanud, et see leping kajastaks Euroopa Komisjoni ja Jaapani valitsuse rahvusvahelisel tasandil sõlmitud vabatahtlike piiravate lepete pikendamist. Komisjon on uurinud oma arhiivi, kuid ei ole leidnud jälgegi vabatahtlike piiravate lepete väidetavast pikendamisest kuni 1990. aastani.
- 161 Jaapani hagejate väited rikkumise alguskuupäeva kohta põhinevad igal juhul oletusel, et vabatahtlikes piiravates lepetes keelati neil torude eksport ühendusse. Komisjon vaidlustab selle oletuse õigsuse, sest selles lepingus määrati paljud kvoodid Jaapani tootjate kasuks.
- 162 Komisjon märgib rikkumise lõppemise kuupäeva osas, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse kohaselt lõppes leping umbes üle aasta varem. Komisjon märgib, et Becheri avalduses sisalduv kinnitus, mille kohaselt leping oli jõus enne 1. aprilli 1995, on kooskõlas Verluca avaldusega. Kuna lepingu kestusega seonduv trahvi osa on arvatud eeldusel, et leping oli jõus 1990. aasta algusest 1994. aasta lõpuni, oli Verluca esitatud märkus täiesti piisav, et tõendada rikkumise kestust. Asjaolu, et jagamispõhimõtete dokumendi põhjal võidakse Euroopa-Jaapani klubi koosolekute korraldamine teha kindlaks üksnes kuni 1994. aasta märtsini, ei tõenda üldse lepingu tegelikku lõppemist sel kuupäeval.

Esimese väite kolmas osa, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise ulatust on hinnatud ebaõigesti

- 163 Jaapani hagejate sõnul on iseenesest ebatõenäoline vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud komisjoni väide, et artiklis 2 sedastatud rikkumise eesmärgiks peetakse põhireeglite alusel Ühendkuningriigi turule antud kaitseseisundi säilitamist parandatud põhireeglite abil. Nad väidavad, et Corus ei hakanud lahkuma Ühendkuningriigi keermestatud OCTG-standardtorude ja projektikohaste magistraaltorude turult seetõttu, et ta lõpetas siledate torude tootmise Clydesdale'is. Seega jätkas Corus tegevust sellel turul, kus ta müüs tooteid edasi, kuigi ta ei olnud sõlminud siledate torude tarnelepinguid Valloureci, Dalmine ja Mannesmanniga. Igal juhul kordavad Jaapani hagejad oma argumente, et Coruse kohalolek Ühendkuningriigi OCTG-torude ja magistraaltorude turul ei ole mingil moel takistanud neid osalemast tugevas konkurentsisis selle turu *offshore* osas. JFE-NKK väidab selles osas, et komisjoni sõnul oleks Coruse asendamiseks Ühendkuningriigi turul pidanud leidma Briti tootja, kes toodab ise siledaid torusid ja seejärel keermestatud torusid, olukord ei olnud aga selline. Seega ei saanud vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine jätkuda pärast 1990. aastat, sest Corus oli lõpetanud siledate torude tootmise nimetatud aasta jooksul.

- 164 Sumitomo väidab veel, et ebaseaduslik on järeldada, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumine moodustab pelgalt rakendamismeetme asjaomase otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumisele, milles Jaapani hagejad väidetavalt osalesid, ja veel vähem, et teine rikkumine oleks esimese rikkumise vältimatu ja vajalik tagajärg. Komisjoni esitatud tõenditega ei saa seda järeldust põhjendada ega isegi tõendada, et Jaapani tootjad oleksid teadnud asjaomasest eraldi lepingust. Vastupidi vaidlustatud otsuse põhjenduses 94 esitatud komisjoni väitele ei ole jagamispõhimõtete dokumendil üldse tõendusjõudu Euroopa tööstuse restruktureerimise osas. Kuna

Valloureci memorandumitest ja eelkõige selle strateegiliste kaalutluste memorandumist nähtub, et Vallourec on koostanud Euroopa tootjate vahelised siledate torude lepingud VAM-nimelise erikeermestamistehnoloogia raames, ei või komisjon väita, et nende lepingutega on seotud OCTG-standardtorud ja projektikohased magist-raalforud.

- 165 Nippon, JFE-Kawasaki ja JFE-NKK vastavad oma repliikides, et 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis tehtud viide „EMÜ tugevdamisele”, mis pidi viima parandatud põhireegliteni, oli seotud direktiivi 90/531 jõustumisega 1990. aastal. Ühendkuningriigi turu puhul oli selle direktiivi eesmärk asendada OSO rakendatav kodumaine eelistamissüsteem ühenduse eelistamissüsteemiga, mille raames ühenduse tootjad võivad võita hankepakkumisi sel eeldusel, et nende hinnad ei ületa ühenduseväliste tootjate hindu üle 3%, mis tuleneb 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis tehtud viitest võimalusele, et „[19]93. aastal annab OSO Euroopa tootjatele 3-protsendilise eelise, mida ta annab praegusel hetkel Briti tootjatele”. Clydesdale'i tehase sulgemise tõttu oli Corusel vajadus saada siledate torude tarneid Euroopa tootjalt, et ta võiks saada endiselt kasu eelisest, mis sellest ajast alates puudutas ühenduse tootjaid. See seletab olukorda, miks ta valis need siledate torude tarnijad. Ka Vallourecil, kes korraldas Coruse uue tarnesüsteemi, oli huvi säilitada Coruse seisund Ühendkuningriigi OCTG-eritorude *offshore*-turul, millest Vallourec sai kasu Coruse poolt kasutatava VAM-tehnoloogia litsentsi omanikuna.
- 166 Selles osas nähtub strateegiliste kaalutluste memorandumist, et Vallourec hakkas ähvardama Corust asjaomase VAM-litsentsi tühistamisega, et takistada Coruse poolset siledate torude ostmist Nipponilt ja JFE-Kawasakilt. Ühelt poolt Valloureci ja teiste siledate torude tootjate ning teiselt poolt Coruse vahel sõlmitud kahepoolsed tarnelepingud olid seega Euroopa tootjate kaubandusliku huvi tagajärg oma siledate torude müügi kasvatamisel. Jaapani hagejate sõnul ei ole põhjust eeldada, et siledate torude turu jagamist Euroopa tootjate vahel oleks tulnud tugevdada Jaapani tootjatega sõlmitud lepingutega.

- 167 Igal juhul on raske pidada Coruse kõigi kolme Euroopa tootjaga sõlmitud siledade torude tarnelepinguid, mis lõppesid 1997. aasta ja 1999. aasta vahel, vaidlustatud otsuse artiklis 1 silmas peetud rikkumise rakendamismeetmeteks, sest asjaomane rikkumine kestis kõige enam kuni 1995. aastani.
- 168 Jaapani hagejate sõnul on selles osas asjakohane ka eespool esitatud argument, mille järgi hindas komisjon ekslikult dokumente, milles viidatakse põhireeglitele ja käesolevas kontekstis eelkõige parandatud põhireeglitele.
- 169 Jaapani hagejate arvates on neil piisav õiguslik huvi kahtluse alla seada vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud komisjoni seisukohta, sest selle tagajärjel määras komisjon Euroopa ja Jaapani tootjatele sama trahvi, vaatamata sellele, et ühed osalesid kahes rikkumises ja teised üksnes ühes rikkumises.
- 170 Komisjoni sõnul nähtub 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumist selgesti, et Euroopa tootjad uskusid, et nad peavad võtma meetmeid, et ära hoida seda, et Coruse Clydesdale'i tehase sulgemise tagajärjel lakkab Ühendkuningriigi turg olemast vastavalt põhireeglitele kodumaine turg. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud komisjoni põhjendused tähendavad seda, et asjaomase otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumine on toime pandud seetõttu, et Corus jääb vaidlustatud otsuse põhjenduses 102 kirjeldatud lepingus ette nähtud kodumaiseks tootjaks.
- 171 Komisjon leiab, et Jaapani hagejatel ei ole õiguslikku huvi vaidlustada artiklis 2 esitatud sedastusi, mis on seotud teistele äriühingutele süüks pandava konkurent- sieeskirjade rikkumisega. Ei ole ka vajalik, et nemad oleksid osalenud asjaomasel rikkumises, et rikkumisega oleks tugevdatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 164

kirjeldatud viisil rikkumist, mille eest neid süüdistatakse otsuse artiklis 1. Seega ei oma tähtsust, et Sumitomo ei pruukinud teada vaidlustatud otsuse artiklis 2 ette nähtud lepingute olemasolust ja et asjaomane rikkumine võis lõppeda artiklis 1 sedastatud rikkumisest hiljem.

- 172 Isegi kui oletada, et Jaapani hagejad võiksid õiguslikult vaidlustada komisjoni argumente seoses põhireeglilt üleminekuga parandatud põhireeglitele, ei muudaks see mingil moel küsitavaks komisjoni peamist väidet põhireeglite olemasolust. Argument, et viited parandatud põhireeglitele on seotud direktiivi 90/531 jõustumisega, on ebausaldusväärne vaidlustatud otsuses nimetatud kõikide dokumentide ja eelkõige 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumi kontekstis.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

Esialgssed märkused

- 173 Kõigepealt tuleb EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise tõendite hindamise osas märkida, et komisjonil tuleb osutada tema poolt sedastatud rikkumise tõenditele ja teha kindlaks sobivad tõendid, et tõendada õiguslikult piisavalt endast rikkumist kujutavate asjaolude olemasolu (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus *Baustahlgewebe v. komisjon*, punkt 58, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus komisjon *v. Anic Partecipazioni*, punkt 86).
- 174 Lisaks on EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagi raames ühenduse kohtute ülesanne kontrollida üksnes vaidlustatud meetme seaduslikkust.

- 175 Kohtul, kes lahendab tühistamishagi komisjoni otsuse peale, milles sedastatakse konkurentsieeskirjade rikkumise olemasolu ja määratakse otsuse adressaatidele trahv, tuleb hinnata, kas tõendid ja muud asjaolud, millele komisjon oma otsuses tugineb, on väidetava rikkumise tõendamiseks piisavad (vt selle kohta eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punkt 891).
- 176 Sellest järeldub, et komisjon ei saa esitada vaidlustatud otsuse toetuseks uusi tõendeid, mida ei ole asjaomases otsuses nimetatud. Olukorras, kus hagejad üritavad Esimese Astme Kohtule esitatud muude dokumentide alusel tõendada, et komisjoni väide on faktiliste asjaolude kohta ekslik, on komisjonil siiski õigus viidata asjaomastele dokumentidele nende argumentidele vastamisel.
- 177 Lisaks antakse kohtu kahtluse korral eelis ettevõtjale, kes on rikkumist sedastava otsuse adressaat (vt selle kohta eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus *United Brands v. komisjon*, punkt 265). Seega ei saa kohus järeldada, et komisjon on tõendanud asjaomase rikkumise olemasolu õiguslikult piisavalt, kui tal on selles küsimuses veel kahtlusi, eriti trahvi määrava otsuse tühistamist taotleva hagi puhul.
- 178 Viimati nimetatud olukorras tuleb süütuse presumptsiooni põhimõte võtta arvesse sellisena, nagu see tuleneb muu hulgas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÖK”) artikli 6 lõikest 2, mis on üks neist põhiõigustest, mida ühenduse kohtud — nagu kinnitavad ka ühtse Euroopa akti põhjendused ja Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõige 2 ning 7. detsembril 2000 Nizzas välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (EÜT C 364, lk 1) artikkel 47 — väljakujunenud kohtupraktika alusel ühenduse õiguses kaitsevad. Kui arvestatakse asjaomaste rikkumiste laadi ning nendega seotud tagajärgede laadi ja raskusastet, kohaldatakse süütuse presumptsiooni põhimõtet eelkõige ettevõtjatega seotud konkurentsieeskirjade rikkumiste suhtes, mille tagajärjeks võib olla trahvide või karistumaksete määramine (vt selle kohta Euroopa Inimõiguste Kohtu 21. veebruari 1984. aasta otsus kohtuasjas *Öztürk, A-seeria*, nr 73; Euroopa Inimõiguste Kohtu 25. augusti 1987. aasta otsus kohtuasjas *Lutz, A-seeria*, nr 123-A; Euroopa Kohtu 8. juuli

1999. aasta otsus kohtuasjas C-199/92 P: Hüls v. komisjon, EKL 1999, lk I-4287, punktid 149 ja 150, ja 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-235/92 P: Montecatini v. komisjon, EKL 1999, lk I-4539, punktid 175 ja 176).

- 179 Nagu Jaapani hagejad tuletavad õigesti meelde, tuleb komisjonil rikkumise olemasolu tõendamiseks esitada piisavalt täpseid ja ühtseid tõendeid, mille põhjal saaks veenduda, et rikkumine on toimunud (vt selle kohta eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus CRAM ja Rheinzink v. komisjon, punkt 20; eespool punktis 56 viidatud II tselluloosi kohtuotsus, punkt 127; eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus SIV jt v. komisjon, punktid 193–195, 198–202, 205–210, 220–232, 249, 250 ja 322–328, ja eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus Volkswagen v. komisjon, punktid 43 ja 72).
- 180 Tuleb siiski rõhutada, et komisjoni esitatud kõik tõendid ei pea ilmingimata vastama neile tingimustele rikkumise kõigi tegurite suhtes. Piisab, kui tõendite kogum, millele institutsioon tugineb, vastab tervikuna hinnatult neile tingimustele (vt selle kohta punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punktid 768–778, eelkõige punkt 777, mida Euroopa Kohus kinnitas asjakohases punktis apellatsioonkaebuse alusel 15. oktoobri 2002. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P ja C-254/99 P: Limburgse Vinyl Maatschappij jt v. komisjon, EKL 2002, lk I-8375, punktid 513–523).
- 181 Lisaks tuleb meelde tuletada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale nähtub juba EÜ artikli 81 lõike 1 sõnastusest, et ettevõtjate vahelised lepingud on vaatamata oma mõjudele keelatud, kui neil on konkurentsi piirav eesmärk (vt eelkõige eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus komisjon v. Anic Partecipazioni, punkt 123). Käesoleval juhul kasutas komisjon peamise põhjendusena vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud lepingu konkurentsi piiravat eesmärki. Muu hulgas viitas ta vaidlustatud otsuse põhjendustes 62–67 paljudele dokumentaalsetele tõenditele, mis tema sõnul tõendavad nii asjaomase lepingu olemasolu kui selle konkurentsi piiravat eesmärki.

- 182 Nimetatud olukord võib põhjustada olulisi tagajärgi käesoleva väite esimesele osale, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumisel ei ole konkurentsivastaseid tagajärgi (vt eespool punkt 55, esimene lause).
- 183 Esiteks tuleb sedastada, et Jaapani hagejate argument, et asjaomasel lepingul ei olnud tagajärgi, ei saa põhimõtteliselt üksnes seetõttu kaasa tuua vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamise, isegi kui see argument on põhjendatud (vt 11. jaanuari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-277/87: Sandoz Prodotti, Farmaceutici v. komisjon, EKL 1990, lk I-45, ja 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-143/89: Ferriere Nord v. komisjon, EKL 1995, lk II-917, punkt 30).
- 184 Seoses erilise olukorraga lepingute puhul, mis näevad käesoleval juhul komisjoni väitel ette kodumaiste turgude austamise, sedastas Esimese Astme Kohus eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuses (punktid 1085–1088), et esiteks on neil iseenesest konkurentsi piirav eesmärk ja et see liik lepinguid on otseselt keelatud EÜ artikli 81 lõikes 1 ning teiseks, et nimetatud eesmärki, mis oli tegelikult asjaomases kohtuasjas tõendatud vaidlustamatute dokumentaalsete tõenditega, ei või õigustada majandusliku konteksti analüüsiga, milles konkurentsivastane käitumine toimus.
- 185 Selles osas tuleb märkida, et rikkumise olemasolu seisukohast ei ole tähtsust sellel, kas vaidlustatud otsuse artiklis 1 komisjoni poolt sedastatud lepingu sõlmimine, mille eesmärk on konkurentsivastane, oli Jaapani hagejate ärilikes huvides või mitte, kui komisjoni toimikus sisalduvate tõendite põhjal on tõendatud, et nad on tegelikult asjaomase lepingu sõlminud.

- 186 Teiseks tuleb märkida, et käesoleval juhul ei ole asjakohane argument, mille järgi Jaapani hagejad tõendasid olukordade olemasolu, mis valgustasid komisjoni kindlaks tehtud faktilisi asjaolusid erinevalt ja mille põhjal komisjoni esitatud faktiliste asjaolude selgituse, mille alusel ta sedastas ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumise, võib asendada teise usutatava selgitusega (eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus CRAM ja Rheinziink v. komisjon, punkt 16; eespool punktis 56 viidatud II tselluloosi kohtuotsus, punktid 126 ja 127, ja eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punkt 725). Tuleb sedastada, et kohtupraktika, millel asjaomane argument põhineb, seondub olukorraga, kus komisjon tugineb rikkumise olemasolu järeldamisel üksnes asjaomaste ettevõtjate käitumisele turul (vt selle kohta eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punktid 727 ja 728).
- 187 Nagu eespool on märgitud, esitas komisjon konkurentsivastase lepingu olemasolu tõendamiseks dokumentaalseid tõendeid. Sellest järeldeb, et Jaapani hagejate poolt viidatud kohtupraktika on käesoleval juhul asjakohane üksnes olukorras, kus komisjonil ei ole õnnestunud teha kindlaks rikkumise olemasolu dokumentaalsete tõendite alusel, millele ta tugineb. Nimetatud olukorras tuleb Esimese Astme Kohtult vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamist taotlevatel hagejatel mitte lihtsalt esitada ühte tõenäolist alternatiivi komisjoni teesile, vaid väita, et vaidlustatud otsuses nimetatud tõendid olid rikkumise olemasolu kindlakstegemiseks ebapiisavad (vt selle kohta eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punkt 728).
- 188 Eeltoodust lähtudes tuleb uurida käesoleva väite kahte esimest osa koos, sest esimene osa on teisene dokumentaalsete tõendite tõendusjõudu käsitleva teise osa suhtes. Väite kolmandat osa käsitletakse seejärel eraldi.

Väite teine osa, mille kohaselt tõenditel puudub tõendusjõud, ja teise võimalusena esimene osa, mille kohaselt väidetava lepingu olemasolu ning Ühendkuningriigi *offshore*-turul ja muudel Euroopa turgudel valitseva olukorra vahel on vastuolu

— Verluca avaldused

189 Kõigepealt tuleb märkida, et komisjon tugineb väga suurel määral nii vaidlustatud otsuses (vt eelkõige põhjendus 131) kui ka tema poolt käesolevas asjas esitatud avaldustes Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusele, mida on täiendatud Verluca 14. oktoobri 1996. aasta avaldusega ja dokumendiga, mille pealkiri on „Kontroll Vallourecis” (edaspidi ühiselt „Verluca avaldused”). Verluca avalduste tähtsus seisneb selles, et need on ainsad tõendid, mis osutavad rikkumise kõikidele teguritele, eriti selle kestusele ja rikkumisega seotud toodetele.

190 Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusest nähtub, et asjaomase lepingu, millele viidatakse mõistega „fundamentals”, poolte kodumaiseid turge „kaitsti”, välja arvatud Ühendkuningriigi *offshore*-turgu, mis oli „pooleldi kaitstud”, kuna „konkurentidel tuli ühendust võtta naftatorude kohaliku tootjaga [Corus] enne pakkumise esitamist” (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 53 ja 62). Asjaomane leping puudutas Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse kohaselt „keermestatud standardtorusid (mitte keermestatud eritorusid) ja [projektikohaseid magistraaltorusid]” (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 56). Avalduses täpsustatakse ka lepingu kestust, sest Verluca kinnitab, et „tegevus algas pärast 1977. aasta turulangust” (vaidlustatud otsuse põhjendus 55) ja et see „oli lõppenud veidi üle aasta tagasi” (vaidlustatud otsuse põhjendus 96). Lepingu täitmise praktilist külge kirjeldab Verluca põhimõtteliselt kaks korda aastas korraldatavate koosolekute süsteemina (vaidlustatud otsuse põhjendus 60).

- 191 Komisjon märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 57, et Verluca täpsustas 14. oktoobri 1996. aasta avalduses, et koosolekute „tavapärased osalejad” olid „Euroopast [Corus] (kuni ta lõpetas OCTG-tegevuse), Dalmine, Mannesmann ja Vallourec; Jaapanist [JFE-NKK], [JFE]-Kawasaki, [Nippon] ja [Sumitomo].” Lisaks, nagu komisjon märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 60, esitas Verluca mitte 17. septembri 1996. aasta avalduses, nagu komisjon väidab, vaid oma 14. oktoobri 1996. aasta avalduse lisas 2 loetelu viiest Euroopa-Jaapani klubi koosolekust, mis peeti 14. aprillil 1992 Firenzes, 23. oktoobril 1992 Tokios, 19. mail 1993 Pariisis, 5. novembril 1993 Tokios ja 16. märtsil 1994 Cannes’is.
- 192 Sellega seoses ei keela mitte ükski sätte või ühenduse õiguse üldpõhimõtte komisjonil tugineda teiste süüdistatavate ettevõtjate avaldustele ühe ettevõtja vastu (eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punktid 109 ja 512). Vastasel korral oleks komisjonile kuuluv EÜ artikli 81 ja EÜ artikli 82 vastase käitumise tõendamiskohustus talumatu ja kokkusobimatu EÜ asutamislepinguga talle antud järelevalve-ülesandega seoses asjaomaste sätete nõuetekohase kohaldamisega (eespool viidatud punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punkt 512).
- 193 Käesoleval juhul tuleb kõigepealt välja selgitada Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses kasutatud sõna „tegevus” [pr. k. „échanges”] tähendus. Nagu komisjon tõdeb, on ilmne, et vaidlustatud otsuse ingliskeelse versiooni joonealuses märkuses 10 kasutatud selle sõna tõlge „trade” on ekslik ja et sõna tähendab sisuliselt seda, et Jaapani ja Euroopa terastorude tootjad olid üksteisega ühenduses. Seega on komisjon õigesti tuginenud eespool punktis 190 viidatud asjaomast sõna sisaldavale lausele, kui ta kirjeldab lepingut, milles Jaapani ja Euroopa tootjaid süüdistatakse.
- 194 Seejärel tuleb sedastada, et Jaapani hagejad ei eita õmbluseta terastorusid valmistavate Jaapani ja Euroopa tootjate esindajate vahelisi koosolekuid (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 131). JFE-NKK, JFE-Kawasaki ja Sumitomo ei eita

ka osalemist neil koosolekutel, kuid nad kinnitavad, et ainus teave, mis neil nimetatud koosolekutest on, on nende töötajate mälestused, mis ei ole väga usaldusväärsed, kui arvestada koosolekutest möödunud aega.

195 Nippon kinnitab, et tema teada ei osalenud neil koosolekutel ükski tema praegustest töötajatest, kuid täpsustab, et ta ei või välistada võimalust, et keegi tema endistest töötajatest koosolekutel osales. Siiski toetab komisjoni väiteid Nipponi osalemisest asjaomasel koosolekul Nipponi poolt komisjoni lisaküsimusele 4. detsembril 1997. aastal antud vastuses esinev seik ehk see, et terastorude ekspordi eest vastutav [X] reisis Cannes'i tööreisile 14.–17. märtsil 1994. aastal, sest üks Verluca nimetatud Euroopa-Jaapani klubi koosolekutest peeti Cannes'is 16. märtsil 1994 (vaidlustatud otsuse põhjendus 60). Oma vastuses kinnitab Nippon, et ta ei saa selgitada asjaomase tööreisi või töötajate muude Firenzesse suunduvate tööreiside eesmärke, sest tal ei olnud kummaski linnas kliente.

196 Selles olukorras on komisjon õigesti järeldanud, et Verluca 14. oktoobri 1996. aasta avalduses mainitud Jaapani hagejad (vt eespool punkt 191), kaasa arvatud Nippon, on tegelikult osalenud Verluca nimetatud Euroopa-Jaapani klubi koosolekutel.

197 Kõik neli Jaapani hagejat eitavad, et asjaomastel koosolekutel oleks sõlmitud Jaapani ja Euroopa turgude jagamise leping. Eelkõige väidavad JFE-NKK, JFE-Kawasaki ja Sumitomo, et koosolekud olid seotud põhiliselt üldiste teemadega või kolmandate riikide, nagu Venemaa ja Hiina, turgude küsimustega.

- 198 Selles staadiumis puudutab komisjoni ja Jaapani hagejate vaheline erimeelsus seda, kas Jaapani ja Euroopa tootjad on sõlminud seoses asjaomaste koosolekutega ebaseaduslikke lepinguid kodumaiste turgude mitmepoolse austamise kohta vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud kahe tooterühma ehk OCTG-standardto-
rude ja projektikohaste magistraalitorude osas.
- 199 Sellega seoses väidavad Jaapani hagejad, et Verluca avaldused on liiga ebamäärased, et kujutada endast isegi nõrka tõendit komisjoni poolt väidetava turgude jagamise lepingu olemasolu kohta. Eelkõige väidavad nad, et Verluca kirjeldus Ühendkuning-
riigi *offshore*-turu osalisest kaitstesüsteemist, mille kohaselt „Ühendkuningriigi (*offshore*) turgu peeti pooleldi kaitstuks ehk konkurentidel tuli võtta ühendust naftatorude kohaliku tootjaga enne pakumise tegemist ja seda reeglit enam-vähem täideti”, ei olnud täpne ega vastanud tegelikkusele, sest mitte ükski muu komisjoni esitatud dokument ei kinnitanud seda. Jaapani hagejate sõnul on vaidlustatud otsuse põhjenduses 62 esitatud komisjoni seisukoht, mis põhineb Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusel, mille kohaselt Ühendkuningriigi *offshore*-turg oli üksnes pooleldi kaitstud, vastuolus ka vaidlustatud otsuse põhjendustega 101 ja 102, milles kirjeldatakse turgude jagamise süsteemi ilma nüanssideta.
- 200 Viimati mainitud etteheite puhul piisab, kui sedastada, et asjaomastes põhjendustes 101 ja 102 kirjeldatakse põhireeglite konkurentsivastast eesmärki üldiselt ja vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise komisjonipoolse õigusliku hinnangu kontekstis, ning neid tuleb tõlgendada põhjenduse 62 valguses, mis on seotud saadud dokumentaalsetest tõenditest lähtuva põhireeglite toimimise üksikasjaliku kirjeldusega ja milles juba sedastati, et Ühendkuningriigi *offshore*-turul on eriline seisund. Seetõttu tuleb Jaapani hagejate selles osas esitatud argument tagasi lükata.

- 201 Seoses argumendiga, et Euroopa-Jaapani klubi koosolekud ei olnud kunagi seotud ühenduse turuga, tuleb märkida, et kuigi Verluca sõnul arutati asjaomastel koosolekutel „naftatoodete turgu mõjutavaid olulisi sündmusi (Ameerika VRA, NSVL-i poliitilised vapustused, Hiina areng)”, „sedastati” seal ka „eespool nimetatud põhireeglite kohaldamine”. Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusest nähtub, et üks asjaomaste koosolekute arutlusteemadest oli põhireeglite kohaldamine, mis sisaldab muu hulgas seda, et Jaapani hagejad austavad nelja ühenduse tootja kodumaiseid turge.
- 202 Selles osas tuleb meelde tuletada, et komisjoni ülesanne on karistada EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumisi ja et EÜ artikli 81 lõike 1 punktis c on otseselt keelatud lepingud, millega „jagatakse turge või tarneallikaid”. Seetõttu piisab, kui komisjon teeb kindlaks, et ettevõtjate vahelise lepingu, mis võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, eesmärgiks või tagajärjeks on jagada ettevõtjate vahel ühe või paljude ühenduse toodete turge, mistõttu asjaomane leping osutub konkurentsieskirjade rikkumiseks.
- 203 Samuti tuleb tõdeda, et praktikas tuleb komisjonil sageli tõendada rikkumise olemasolu selle ülesande seisukohalt ebasoodsates tingimustes, sest rikkumise moodustavate faktiliste asjaolude toimumisest võib olla möödunud palju aastaid ja paljud uuritavad ettevõtjad ei tegutse komisjoniga aktiivselt koostöös. Kuigi komisjonil tuleb tõendada, et ebaseaduslik turgude jagamise leping on sõlmitud (vt eespool punktid 177 ja 178), oleks sellele lisaks liialdatud nõuda, et komisjonil tuleks esitada tõendid selle eesmärgi saavutamise erilisest mehhanismist (vt analogia alusel 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-310/94: Gruber + Weber v. komisjon, EKL 1998, lk II-1043, punkt 214). Konkurentsieskirjade rikkumises süüdi oleval ettevõtjal oleks liiga lihtne hoiduda karistusest, kui ta võiks viidata ebaseadusliku lepingu toimimise kohta esitatud teabe ebamäärasusele, kui lepingu olemasolu ja selle konkurentsivastane eesmärk on siiski tõendatud piisavalt.

Ettevõtjad võivad säärases olukorras kaitsta endid tõhusalt, kui neil on võimalus kommenteerida kõiki tõendeid, millele komisjon nende vastu tugineb.

204 Komisjon viitab eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsusele (punkt 1838), et väita, et vajadusel võib ta tugineda ühele ainsale tõendile, et tõendada rikkumise olemasolu, kui selle tõendusjõu suhtes puuduvad mis tahes kahtlused ja see kinnitab rikkumise olemasolu kindlalt. Komisjoni sõnul on võimalik kohaldada asjaomast reeglit käesoleval juhul Verluca avalduste suhtes.

205 Selles osas tuleb tõdeda, et vastupidi Jaapani hagejate väitele on Verluca avaldused mitte üksnes usaldusväärsed, vaid ka eriti suure tõendusjõuga, sest need on koostatud Valloureci nimel. Ettevõtja nimel koostatud vastuste usaldusväärsus on suurem kui ettevõtja töötaja antud vastus, sõltumata asjaomase isiku kogemustest või arvamustest (vt 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-23/99: LR AF 1998 v. komisjon, EKL 2002, lk II-1705, punkt 45; kohtuotsuse peale on esitatud apellatsioonkaebus).

206 Verluca avalduste kindlust ja tõsidust kinnitab asjaolu, et Verluca oli Vallourec Oil & Gasi tegevjuhina ametialane kohustus tegutseda asjaomase äriühingu huvides. Seetõttu ei võinud ta möönda konkurentsieeskirjade rikkumist kergelt ilma asjaomase teo tagajärgi kaalumata, ning toimik ei sisalda midagi sellist, mis võimaldaks eeldada, et ta on rikkunud oma kohustust selles osas.

- 207 Igal juhul oli Verluca tema poolt kirjeldatud asjaolude otsene tunnistaja. Muu hulgas kinnitas komisjon kohtuasjas T-67/00 esitatud kostja vastuse punktis 28, ilma et asjaomast kinnitust oleks vaidlustatud, et Verluca oli Vallourec Oil & Gasi tegevjuhina osalenud ise Euroopa-Jaapani klubi koosolekutel.
- 208 Lisaks tuleb märkida, et Verluca vastas kirjaliku avaldusega komisjoni ametnike 17. septembril 1996 läbi viidud kontrolli ajal suuliselt esitatud küsimustele, milles paluti tal kommenteerida enamasti tema enda poolt koostatud dokumente, mille komisjon oli saanud oma valdusse varem ehk 1. ja 2. detsembril 1994. aastal toimunud kontrollide ajal. Verluca kinnitas ja täpsustas varem antud teavet 14. oktoobri 1996. aasta avalduses ning veelkord kirjalikult 18. detsembril 1997 toimunud kontrolli ajal. Ta esitas 14. oktoobri 1996. aasta avalduse komisjonile vastusena informatsiooni taotlusele, mille kättesaamist ta kinnitas 30. septembril 1996, ja koopia saadeti advokaat Wincklerile advokaadibüroost Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton.
- 209 Lisaks oli Verluca teadnud 17. septembril 1996 toimunud kontrolli toimumise ajal juba üle 18 kuu, et komisjoni valduses olid tema koostatud dokumendid kontaktide kohta konkurentidega, eriti Corusega. Seega oli tal olnud võimalus kaaluda vastuseid, mida ta annab, kui komisjon küsib talt asjaomaste seikade kohta. Verlucal oli 14. oktoobri 1996. aasta avalduse ettevalmistamiseks kaks nädalat.
- 210 Neist asjaoludest nähtub, et Verluca on koostanud avaldused kindlalt ja pärast asja põhjalikku läbimõtet. Tuleb märkida, et avaldused on seetõttu veel usaldusväärsemad.

- 211 Komisjon märgib õigesti, et avalduse koostaja huvide vastast avaldust tuleb pidada põhimõtteliselt eriti usaldusväärseks tõendiks. Käesoleval juhul olid Verluca avaldused selgesti tema poolt esindatud Valloureci huvide vastased, kui arvestada, et komisjon oli algatanud Valloureci suhtes uurimise.
- 212 Eelkõige tuleb järeltada, et kui isik, kellel palutakse kommenteerida dokumente, nagu komisjoni ametnikud palusid teha Verlucal, möönab konkurentsieskirjade rikkumist ja möönab seega sääraste faktiliste asjaolude olemasolu, mis ületavad neid faktilisi asjaolusid, mille olemasolu võidi järeltada otseselt vastavatest dokumentidest, tähendab see *a priori*, kui puuduvad vastupidist tõendavad asjaolud, et see isik otsustas rääkida tõtt.
- 213 Jaapani hagejad vaidlustavad asjaomase loogika ja väidavad eelkõige, et käesolevas asjas oli Euroopa tootjate töötajatel, kes olid teinud avaldusi äriühingute esindajatena, huvi „piirata kahjusid”, mööndes siinjuures eelkõige Jaapani tootjatega sõlmitud lepingu olemasolu, et juhtida komisjoni tähelepanu kõrvale põhireeglite tegelikult tähenduselt, mis sätestavad Euroopa turgude jagamise Euroopa tootjate vahel ehk palju tõsisema konkurentsieskirjade rikkumise.
- 214 Siiski ei võimalda asjaolu, et Euroopa tootjad olid möönnud Jaapani tootjatega sõlmitud turgude jagamise lepingu olemasolu, ilmtingimata peita nendevahelise Euroopa turgude jagamise lepingu olemasolu. Ei ole tõenäoline, et Vallourec oleks Verluca vahendusel möönnud rikkumist ja peitnud samal ajal samasugust konkurentsieskirjade rikkumist, mis põhineb teatavatel faktilistel asjaoludel, mida ta möönis, kuid erineb geograafiliselt tegelikult mööndud rikkumisest. Tuleb sedastada, et nii tegutsev isik võtaks suure riski jääda ilma trahvi märkimisväärsest vähendamisest koostöö tõttu, kui komisjon tõendaks tegelikud faktilised asjaolud, mis aitavad kindlaks teha tema enda konkurentsieskirjade rikkumise.

- 215 Seetõttu ei ole Jaapani hagejate selline väide usutav ega saa kõigutada Verluca avalduste usaldusväärsust. JFE-Kawasaki argumendi puhul, et Verluca kommenteeris 17. septembri 1996. aasta avalduses üksnes ühte dokumenti ehk Euroopa-Jaapani klubi memorandumit, on piisav sedastada, et selles avalduses, milles muu hulgas ei mainita nimetatud memorandumit, on otseselt viidatud kahe teatava tooterühmaga seonduva turgude jagamise üldise lepingu olemasolule. Selles olukorras puudub põhjus järeldada, et Verluca kommenteeris oma avalduses üksnes ühte asjaomast dokumenti ja pehmendas sellega avalduse tähtsust.
- 216 JFE-Kawasaki väidab, et Vallourecis toimunud kontrolli käsitlevas dokumendis kinnitas Verluca, et vaidlustatud otsuses nimetatud muid *offshore*-turge ehk muid peale Ühendkuningriigi *offshore*-turu ei peetud põhireeglites ette nähtud kodumaisteks turgudeks. Selles osas on piisav tõdeda, et Verluca esitas oma kinnituse vastusena komisjoni poolt esitatud järgmisele küsimusele: „Millises seisundis olid erinevad *offshore*-turud (Holland, Taani, Ühendkuningriik, Norra, Hiina)[?]”. Selles olukorras on ilmne, et tema kinnitus tähendab üksnes seda, et Hollandi, Taani, Norra ja Hiina turud ei ole kodumaised turud, ja et sellel ei ole mitte mingisugust tähtsust Saksamaa, Prantsusmaa ja Itaalia *offshore*-turgude seisundi osas.
- 217 Seoses Sumitomo argumendiga, et Valloureci kontrolli käsitlevas dokumendis viidatakse sellele, et jagamispõhimõtteid kohaldati „üksnes standardtoodete suhtes”, mistõttu need ei mõjutanud magistraaltorusid, mis ei ole standardtooted, tuleb märkida, et seda kinnitust esitades vastas Verluca eelkõige JF koosoleku protokolliga seotud küsimusele. Protokollist siiski nähtub, et see puudutab vaid OCTG-torusid, mitte magistraaltorusid, mistõttu võib oletada, et Verluca selgitused puudutavad üksnes OCTG-torusid.

- 218 Isegi kui oletada, et see Verluca avaldus puudutas nii OCTG-torusid, mille puhul ta juba 17. septembri 1996. aasta avalduses täpsustas, et rikkumine puudutas üksnes standardtooteid, kui ka magistraaltorusid, nähtub igal juhul avalduse sõnastusest, et Euroopa-Jaapani klubi liikmeteks olevate tootjate kodumaiste turgude austamine ja kolmandate riikide turgude suhtes kohaldatav jagamispõhimõtete süsteem moodustavad põhireeglite kaks eraldi osa. Järelikult täpsustus, mis puudutab ainult kolmandate riikide turge, ei nõrgesta komisjoni olulist väidet, et Euroopa-Jaapani klubi liikmete kodumaiste turgude jagamine hõlmas nii OCTG-standardtorusid kui ka projektikohaseid magistraaltorusid. Lisaks tuleb rõhutada, et Verluca ei muutnud kunagi oma väidet, mille kohaselt ebaseaduslik leping hõlmas magistraaltorusid.
- 219 Lisaks tuleb meelde tuletada, et Esimese Astme Kohtu praktika kohaselt ei või kartellis osalemises süüdistatud ettevõtja avaldust, mille tõele vastavuse on vaidlustanud paljud teised kartellis osalemises süüdistatud ettevõtjad, pidada piisavaks tõendiks viimati nimetatud ettevõtjate poolt toimepandud konkurentsieskirjade rikkumise olemasolu kohta, kui selle toetuseks puuduvad muud tõendid (vt selle kohta eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *Enso-Gutzeit v. komisjon*, punkt 91). Seetõttu tuleb järeldada, et Verluca avalduste usaldusväärsele vaatamata tuleb teistel tõenditel neid kinnitada, et tõendada vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatava rikkumise olemasolu.
- 220 Tuleb siiski järeldada, et käesoleval juhul eeldatakse Verluca avalduste usaldusväärse tõttu tõestustasemelt vähem täpsust ja tugevust, kui see oleks juhul, kui asjaomased avaldused ei oleks eriti usutavad. Seega tuleb järeldada, et kui leitakse, et ühtsete tõendite kogumik kinnitab Verluca nimetatud ja vaidlustatud otsuse artiklis 1 ette nähtud turgude jagamise lepingu olemasolu ja teatavaid üksikasju, võivad Verluca avaldused ise olla sel juhul piisavad, et tõendada vaidlustatud otsuse muid asjaolusid vastavalt eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuses (punkt 1838) sisalduvale reeglile, millele komisjon tugineb (vt eespool punkt 204). Peale selle, eeldusel et dokument ei ole ilmselgelt vastuolus Verluca avaldustega turgude jagamise lepingu olemasolust või selle põhilisest sisust, piisab, kui see tõendab selles kirjeldatud lepingu olulisi asjaolusid, et sellel oleks teatav väärtus muid tõendeid

toetava tõendina süütõendite kogumis (vt eespool punkt 180 ja viidatud kohtupraktika).

- 221 Eeltoodust lähtudes tuleb järjest hinnata vaidlustatud otsuses ja eelkõige selle põhjendustes 62–67 ja 100 komisjoni nimetatud tõendeid ning teatavaid muid komisjoni toimikus sisalduvaid dokumente niivõrd, kuivõrd asjaosalised on kommenteerinud neid Esimese Astme Kohtule esitatud märkustes seoses vaidlustatud otsuses otseselt nimetatud asjaolude usaldusväärusega.

— Valloureci memorandumid

- 222 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 67 viitab komisjon BSC koosoleku memorandumile, millel puudub kuupäev, kuid mis on 1990. aasta juunist, ning kahele teisele memorandumile ehk Verluca allakirjutatud 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumile ja 1. juuni 1990. aasta memorandumile, mille pealkiri on „VAM-BSC lepingu pikendamine”. Komisjon tsiteerib vaidlustatud otsuse põhjenduses 67 BSC koosoleku memorandumist järgmist lõiku:

„[Valloureci] arvates ei pea Jaapani äriühingutele avama ust, et lubada neid Briti turule. Fundamentals-reegleid tuleb järgida täielikult, esimese sammuna tuleb klubi tegevjuhil kirjutada Jaapani tegevjuhtidele ja teavitada [jaapanlaste] tegevusest Ühendkuningriigis. Näib tarbetu uskuda, et [Corus] võiks jaapanlastega jagamispõhimõtetes kokku leppida, sest SMI on seda juba kuid üritanud asjatult teha.”

- 223 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 78, mis käsitleb artiklis 2 sedastatud rikkumist, sisaldub 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumist järgmine lõik:

„[Mannesmann] on ainus Euroopa tootja, keda jaapanlased peavad ohuks ja kes seetõttu võib nõuda „fundamentals improved”-reeglite järgimist. [Mannesmannil] on „fundamentals”-reeglitest Ühendkuningriigi turul kasu, sest ta tarnib osa [siledatest torudest] pärast Clydesdale'i tegevuse lõppemist.”

- 224 Samas põhjenduses tsiteeritakse sama memorandumi teist lõiku, mis on järgmine:

„[Corus] ja [Vallourec] näisid olevat arvamusel, et EMÜ tugevnemine on võimalik ja et see peab viima „fundamentals improved”-reeglite tugevnemisele, milles keelatakse jaapanlaste pääs Ühendkuningriigi turule ka pärast seda, kui Clydesdale'i tegevus on lõpetatud. [Coruse Philip Varley] lisas, et asjaomaste reeglite 100% täitmine Ühendkuningriigis ei ole võimalik, kuid kui erandid ei ületa 15 000 tonni aastas, on olukord talutav. [Corus] viitas siiski võimalusele osta [siledaid torusid] [Ladina-Ameerika tootjatelt] UTM-ilt, SIDERCA-lt ja TAMSA-lt, et ära hoida nendevaheline liialt metsik konkurents.”

- 225 Vaidlustatud otsuse neis põhjendustes, mis käsitlevad vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise olemasolu (põhjendus 80), tsiteeris komisjon ka järgmist lõiku VAM lepingu kaalutluste memorandumist:

„[...] [...] kui saaks veenda jaapanlasi jääma väljapoole Ühendkuningriigi turgu ja probleem lahendataks Euroopa äriühingute vahel. Sel juhul võiks jagada siledad torud tegelikult [Mannesmanni], [Valloureci] ja Dalmine vahel. II stsenaariumi puhul oleks arvatavasti huvi siduda [Valloureci] müük [Coruse] müüdavate VAM-liidete hinna ja mahuga.”

- 226 Samas põhjenduses tsiteerib komisjon ka strateegiliste kaalutluste memorandumis sisalduvat järgmist lauset, milles mainitakse eelmises tsitaadis nimetatud stsenaariumis ette nähtud tingimusi:

„[Mannesmann]/DALMINE/[Vallourec] lepivad kokku, et [Corus] ostab torud kõigepealt eurooplastelt, kes jagavad selle tarne rangete reeglite alusel.”

- 227 Lisaks vastavalt strateegiliste kaalutluste memorandumite teisele lõigule, mida komisjon tsiteerib vaidlustatud otsuse selles osas, mis puudutab kolmandate riikide turge mõjutavate põhireeglite aspekte (põhjendus 73) „selleks, et jaapanlased nõustuksid jätma Ühendkuningriigi rahule, kardetakse, et eurooplastel tuleb anda midagi vastu (Kaug-Ida, Lähis-Ida, maailmaturu osade uus kontroll ...)”.

- 228 Need lõigud Valloureci memorandumitest kinnitavad selgelt ja ühemõtteliselt Verluca avalduses sisalduvat ülestunnistust põhireeglite („fundamentals”) olemasolust. Nagu komisjon märgib oma avaldustes, nähtub neist memorandumitest selgesti, et reeglid olid koostatud nii hästi, et neid koostanud Valloureci töötajad ja need, kellele reeglid olid adresseeritud, võisid mõista neid ilma lisaselgitusteta.

- 229 Peale selle, kuigi Valloureci memorandumis ei kirjeldata otseselt põhireeglite olemust, nähtub neist selgelt, et Jaapani tootjad pidid „järgima” neid ja et Mannesmanni esile kutsutud „hirm” oli vahend, millega oleks võidud tagada reeglite „järgimist” eriti „Ühendkuningriigi turul”. Seda väidet kinnitab asjaolu, et vastavalt 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumile on Valloureci ja Coruse koostatud põhireeglite uue versiooni alusel, mille pealkiri oli „parandatud põhireeglid” („fundamentals improved”), „jaapanlaste pääs Ühendkuningriigi turule keelatud ka pärast seda, kui [Coruse tehas] Clydesdale’is on suletud”.

- 230 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et memorandumid kinnitavad Verluca avaldustes sisalduvate põhireeglite kirjeldust, mille kohaselt reeglid tähendavad põhimõtteliselt nelja Euroopa tootja kodumaiste turgude kaitsmist Jaapani tootjate eest. Memorandumid toetavad Verluca avaldusi selles osas, et need kaitsereeglid hõlmasid Ühendkuningriigi *offshore*-turu ning sellel turul oli eriline seisund. Nendest memorandumitest tegelikult nähtub, et Euroopa tootjad tahtsid säilitada Ühendkuningriigi *offshore*-turu säärase kaitse, tugevdades seda võimalikult palju vaatamata sellele, et turu kodumaine tootja Corus ei tootnud enam siledaid torusid, vaid hakkas keermestama teistelt tootjatelt ostetud torusid.
- 231 Jaapani hagejad väidavad õigesti, et Valloureci memorandumid sisaldavad üksnes firmasiseid kaalutlusi ja neist mõned viitavad tema ja Coruse vahelistele läbirääkimistele. Kuigi säärase olukord viiks paratamatult selleni, et memorandumite tõendusjõud Jaapani hagejate arvates nõrgeneb, ei takista see komisjonil viidata süüdistavatele tõenditele, mis kinnitavad Verluca otseseid avaldusi, eriti kui kokkulangevaid tõendeid on rohkem. See, et Valloureci töötajad uskusid põhireeglite tõhususse Euroopa kodumaiste turgude kaitsmisel Jaapani tootjate eest, osutab iseenesest sellele, et asjaomane kaitse oli tegelikult olemas.
- 232 Jaapani hagejad esitasid erilise argumendi strateegiliste kaalutluste memorandumi ja VAM lepingu kaalutluste memorandumi kohta. Nad leiavad, et põhireeglite tugevdamine selles osas, mis puudutab Euroopa kodumaiste turgude austamist Jaapani tootjate poolt, ei ole kolme kaalutletud stsenaariumi hulgast see, mida memorandumite koostaja Verluca neist lõpuks soovitas.
- 233 Memorandumite sõnastusest nähtub siiski selgelt, et nende koostaja eelistas seda lahendust ja loobus tõrksalt sellest üksnes põhjusel, et see ei olnud realiseeritav.

Eelkõige vastavalt strateegiliste kaalutluste memorandumile põhines „[Vallourecile] kõige soodsam lahendus” oletusel, et „jaapanlased lubasid eurooplastele austada Ühendkuningriigi Buttress- ja Premium-turge”. Verluca lükkab selle lahenduse asjaomases memorandumis tagasi üksnes sel põhjusel, et ta „ei usu kahjuks, et see lahendus [...] võiks toimida”. Kuna seda lahendust seoses põhireeglite jõushoidmise ja võimaluse korral tugevdamisega rakendati, siis selle esialgsel tagasilükkamisel nimetatud memorandumites Verluca poolt on vähem tähtsust kui sellel, et ta eelistas seda teistele kaalutud lahendustele.

234 Nimetatud hinnangu õigsust kinnitab see, et Verluca poolt memorandumites kaalutud siledate torude Corusele suunatud tarnete jagamine Valloureci, Mannesmanni ja Dalmine vahel vastava stsenaariumi kontekstis (vt eespool punkt 226) toimus edaspidi, hiljemalt 9. augustist 1993. aastast vaidlustatud otsuse põhjenduses 79 nimetatud kolme tarnelepingu allakirjutamisega (vt eespool punkt 26). Lisaks on Verluca ettepanek (vt eespool punkt 225 ja vaidlustatud otsuse põhjendus 80), mille kohaselt Valloureci poolt siledate torude müük Corusele seoti Coruse poolt müüdavate VAM-tehnoloogiaga keermestatud OCTG-eritorude hinna ja mahuga, kooskõlas tegelikult hiljem sõlmitud lepingute tingimustega, mis on esitatud Esimese Astme Kohtule kohtuasjas T-44/00 ja mille kohta Jaapani hagejad on seetõttu saanud esitada oma seisukoha ühisel kohtuistungil (vt ka vaidlustatud otsuse põhjendused 79, 81 ja 111).

235 Jaapani hagejate sõnul puudutavad kõik Valloureci memorandumis sisalduvad märkused, mida komisjon on tsiteerinud, ainult Ühendkuningriigi OCTG-eritorude *offshore*-turul valitsevat olukorda. Siiski puudutab vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine OCTG-standardtorusid (API) ja projektikohaseid magistraal-torusid, mitte OCTG-eritorusid. Ka 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis viidatakse roostevabast terasest valmistatud toodetele.

- 236 OCTG-standardtorude puhul on kindel, et neid nimetatakse terase- ja naftatööstuses mõnikord „Buttress-toodeteks”. Seega tuleb märkida, et strateegiliste kaalutluste memorandumis tehtud viide, et Jaapani tootjad austavad Ühendkuningriigi *offshore*-turgu Buttress-toodete osas, on ilmtingimata seotud asjaomaste toodetega (vt eespool punkt 233). Lisaks viidatakse VAM-BSC lepingu kaalutluste memorandumis asjaolule, et „Corus säilitab turuosa paremini VAM-toodete kui Buttress-toodete osas”.
- 237 Jaapani hagejate nimetatud seik, et Valloureci memorandumid sisaldavad paljusid viiteid OCTG-eritorudele, ei nõrgenda komisjoni poolt käesolevas asjas antud hinnangut OCTG-standardtorude kohta. Kõigepealt ei või OCTG-eritorudele tehtud viidete põhjal järeldada, et Valloureci ja Coruse vaheline ühendusepidamine oleks puudutanud vaid OCTG-eritorusid. Teiseks ei saa asjaolu, et komisjon pidas rikkumisega seotuks kahte erinevat toodet, arvustada sel põhjusel, et teatavad tema valduses olevad tõendid osutavad, et karistatavaks loetud leping hõlmas ka teisi tooteid.
- 238 Kuigi asjaolu, et Valloureci memorandumis ei määratleta täpselt ja identselt põhireeglites nimetatud tooteid, nõrgendab ilmtingimata nende tõendusjõudu, ei või mitte mingil juhul välistada komisjoni õigust viidata neile siis, kui need kinnitavad Verluca teatavaid olulisi väiteid. Sellest, et dokumendis viidatakse üksnes mõnedes teistes tõendites nimetatud faktilistele asjaoludele, ei piisa, et kohustada komisjoni kõrvaldama asjaomast dokumenti süüdistavate tõendite kogumist (vt eespool punktid 180 ja 220).
- 239 Samuti väidavad Jaapani hagejad, et Valloureci memorandumis ei mainita muid ühenduse turge peale Ühendkuningriigi *offshore*-turu. Selles osas tuleb märkida, et asjaomased memorandumid keskenduvad probleemidele, mis Ühendkuningriigi

turul võivad ilmned a seetõttu, et Briti tootja Corus lõpetab siledate torude tootmise, mis seletab eriliste viidete puudumist teistele turgudele, mida asjaomane oodatav sündmus otseselt ei mõjutanud.

- 240 Lisaks väidavad Jaapani hagejad, et VAM lepingu kaalutluste memorandumis ja 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis kohaselt Jaapani tootjate jätmise Ühendkuningriigi turult välja oli ette pandud meede tuleviku jaoks, millest järeldub, et neid koostades ehk 1990. aastal ei olnud jaapanlastega mitte mingisugust kehtivat lepingut (vt eespool punkt 115). Siiski nähtub Valloureci memorandumitest, kui lugeda neid tervikuna, ja eelkõige vaidlustatud otsuse põhjenduses 67 tsiteeritud BSC koosoleku memorandumis lõigust, et Valloureci töötajad mõistsid juba 1990. aastal põhireeglite tähendust ja et VAM lepingu kaalutluste memorandumis mainitud „probleem”, mis tuli lahendada „Euroopa äriühingute vahel”, oli Ühendkuningriigi turu seisundi säilitamine kodumaise turuna põhireeglites pärast seda, kui Corus oli lõpetanud siledate torude tootmise (vt allpool punkt 283). Jaapani hagejate sõnul oli sellises olukorras põhireeglite parandatud versioonis „jaapanlaste pääs Ühendkuningriigi turule keelatud”, nagu märgitakse 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis, nii tulevikus kui ka minevikus (vt eespool punktid 223 ja 229).
- 241 Lõpuks väidavad Jaapani hagejad Ühendkuningriigi *offshore*-turu kaitsesüsteemi toimimise osas, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses esitatud kirjeldus selle kohta, et konkurentidel tuli võtta ühendust Corusega enne turul pakkumise tegemist põhireeglites nimetatud toodetele, ei ole kooskõlas vaidlustatud otsuses komisjoni poolt esitatud tõenditega ega tegelikkusega. Komisjon vastupidi väidab vaidlustatud otsuse põhjenduses 62, et BSC koosoleku memorandum kinnitab nimetatud kirjelduse õigsust.
- 242 Selles osas tuleb märkida, et BSC koosoleku memorandumis sedastab Valloureci töötaja, tõenäoliselt Verluca, järgmist: „BSC [Coruse] sõbrad [...] tuginevad Kioto ja Marbella kõnelustele ja leiavad, et kuigi [jaapanlased] on täna valmis järgima

hinnapoliitikat [Põhjamere äritegevuses] üksikjuhtumite kaupa, siis homme, kui Clydesdale'i tehas] suletakse, tahavad nad saada vabaks." Tuleb mõnda, et see tsitaat ei tugevda Verluca kirjeldust, sest see ei kinnita Coruse ja teiste Euroopa-Jaapani klubi liikmete vahelisi läbirääkimisi eritarnetest Ühendkuningriigi *offshore*-turule. Tsitaat siiski tõendab ühemõtteliselt, et asjaomast memorandumit 1990. aastal koostades olid Jaapani tootjad konkurentsipiirangud Ühendkuningriigi *offshore*-turul heaks kiitnud. Väljendit „üksikjuhtumite kaupa” võidakse tõlgendada nii, et sääraseid nõupidamisi on tegelikult peetud teatavate tehingute osas, mistõttu BSC koosoleku memorandum ei ole kindlasti vastuolus Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusega.

- 243 Igal juhul tuleb meelde tuletada, et piisab, kui komisjon teeb kindlaks, et ettevõtjad on sõlminud konkurentsivastase eesmärgiga lepingu, et ta võiks järeldada EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise olemasolu (vt eespool punkt 203). Järelikult asjaolust, et käesolevas asjas esitatud tõendeid on täiendatud, et tõendada süsteemi olemasolu, mis piiravad Jaapani tootjate konkurentsi Ühendkuningriigi *offshore*-turul, piisab, et toetada komisjoni poolt asjaomase turu kohta esitatud teesi, kuigi dokumentide põhjal ei või mõista kindlalt ja täpselt põhireeglite selle aspekti toimimisviisi.
- 244 Seega tuleb järeldada, et Valloureci memorandumid tervikuna tugevdavad Verluca avaldusi ja järelikult kinnitavad nende õigsust.

— Ingliskeelsed dokumendid 1993. aastast

- 245 Komisjon viitab vaidlustatud otsuse põhjenduses 84 ka kahele 1993. aastast pärinevale dokumendile ehk memorandumile tegevjuhtidele ja „jaapani g-doku-

mendile” (edaspidi ühiselt „inglisekeelsed dokumendid 1993. aastast”). Komisjon ei tsiteeri vaidlustatud otsuse nimetatud põhjenduses lõike neist dokumentidest, kuid nende sisu on esitatud lühikese kokkuvõttena põhjenduses 83 teatavate põhireeglite toimimist häirivate seikade osas ja põhjenduses 84 nende kõrvaldamiseks pakutud lahenduse osas. Komisjon toetub seega vaidlustatud otsuses asjaomastele dokumentidele, et kinnitada põhireeglite olemasolu ja sisu ning eriti, et selgitada reeglite arengut 1993. aastal „parandatud põhireegliteks”, kui Corus valmistus lahkuma keermestatud OCTG-torude turult lõplikult.

- 246 Jaapani hagejad vaidlustavad nende dokumentide asjakohasuse. Eelkõige väidavad nad, et dokumentides viidatakse jaapanlaste agressiivsusele, ja Nippon rõhutab, et „jaapani g-dokumendis” viidatakse selles osas eriti Nipponile. Agressiivsus ning tegevjuhtide memorandumi aluseks olev kirjeldus, mis puudutab Jaapani tootjate suhtelist kohustust piirata „osa müügist”, on Jaapani hagejate sõnul vastuolus vaidlustatud otsuse põhjendustes 101 ja 102 kirjeldatud kodumaiste turgude austamissüsteemiga.

- 247 Kõigepealt tuleb märkida, et memorandumis tegevjuhtidele sedastatakse järgmist:

„Praegused lepingud on ebarahuldavad EÜ-st väljapoole jäävate piirkondade suhtes, sest kuigi jaapanlased on nõustunud piirama teatavaid tarneid neisse piirkondadesse (tasemetel, mis ei ole eurooplaste arvates olnud kunagi piisavad ja mis hõlmavad üksnes poole klientidest), nende praegune agressiivsus (õmbluseta ja keevitatud) OCTG-torude ja keevismagistraaltorude puhul tähendab eurooplaste jaoks madalamaid hindu ja vähendatud turuosa.” („The current agreements are unsatisfactory for the EC offshore areas because, although the Japanese have agreed to limit some of their deliveries to these areas (at levels which have never been satisfactory for the Europeans and which only cover half of the customers) their current aggression on OCTG (seamless and welded) and welded linepipe means lower prices and reduced share for the Europeans.”)

248 Samas memorandumis sedastatakse veel järgmist:

„Kuigi jaapanlased on nõustunud mitte taotlema muudatuste tegemist meie lepingutesse, kui ühenduse õmbluseta torude valdkonda tuleb ümber korraldada, puudub tagatis, et nad järgiksid seda põhimõtet siis, kui [Corus] lahkuks Ühendkuningriigis torude tootmise või viimistlemise turult.”

(„Although the Japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if [Corus] were to exit the tubemaking or finishing in the UK.”)

- 249 Lisaks ei ole „jaapani g-dokumendi” kohaselt „lõplik seisund Ühendkuningriigi mandrilaval „kindel”” („the fundamental position on the UKCS is not „firm””) ja selle koostaja, Coruse töötaja, arutleb kõige sobivamat taktikat „jaapanlaste ründamiseks” („attack the Japanese”) tõenäoliselt Hiina turul, „peamise eesmärgiga sundida neid lahkuma Euroopast” („with the prime objective of forcing them out of Europe”).
- 250 Kaks nimetatud dokumenti, eelkõige dokumentide eespool tsiteeritud lõigud, kinnitavad paljusid Verluca avalduses esitatud olulisi kinnitusi, ja need võimaldavad seega põhimõtteliselt järeldada, et komisjon on neile õigesti tuginenud, kui ta sedastas põhireeglite ja parandatud põhireeglite olemasolu.
- 251 Eelkõige nähtub neist dokumentidest, et Euroopa ja Jaapani tootjate sõlmitud lepingud, mida nimetati „põhireegliteks”, olid olemas juba 1993. aastal ja et lepingud olid Euroopa tootjate seisukohast ebarahuldavad eelkõige Ühendkuningriigi

offshore-turu osas, sest neis piirati sellel turul üksnes teatavat osa jaapani tootjate müügist. Nende dokumentide põhjal on võimalik ka järeldada, et lepingud, millele neis viidatakse, moodustasid Verluca avaldustes kirjeldatud põhireeglitest, ja et Euroopa tootjad olid nendega rahulolevamad *onshore*-turu osas kui Ühendkuningriigi *offshore*-turu osas. Neist dokumentidest nähtub veel kaudselt, et vastavad Euroopa *onshore*-turud olid piisavalt kaitstud.

- 252 Lisaks on selles osas, kus dokumentide koostaja kaebab märkimisväärse jaapani müügi üle Ühendkuningriigi *offshore*-turul ja teeb ettepaneku lahenduseks, mis näeb ette selle müügi piiramise tulevikus, on need tõendid kooskõlas Verluca avaldustes sisalduvate põhireeglite kohta esitatuga. Need dokumendid kinnitavad, et põhireeglite eesmärk oli jagada asjaomaseid turge ning et Ühendkuningriigi *offshore*-turgu kaitsti vähem tõhusalt kui teisi jagatud turge.
- 253 Kuna Jaapani hagejad esitasid teatava arvu etteheiteid, et vaidlustada nende kahe dokumendi tõendusjõudu, ja leiavad neis sisalduvat juba neile kasuks tulevaid asjaolusid, tuleb neid etteheiteid uurida, et hinnata, kas need tõepoolest nõrgendavad nimetatud dokumentide tõendusjõudu.
- 254 Selles osas tuleb kõigepealt tagasi lükata Jaapani hagejate argumendid viidete kohta nende „agressiivsusele” ning nende kohustuste piiratud olemusele Ühendkuningriigi *offshore*-turul. Viited olid tehtud kontekstis, milles nende kahe dokumendi koostaja oli rahulolematu jaapanlaste müügiga, eelkõige Ühendkuningriigi *offshore*-turul, ja kirjeldas asjaomasel turul jaapanlaste müügi suhtes kohaldatavate piirangute ebapiisavust. Seetõttu tuleb järeldada, et dokumentide üldise ülesehituse taustal tähendavad Jaapani tootjate „agressiivsusele” tehtud viited pigem seda, et Euroopa-Jaapani klubi liikmete vahel kokku lepitud piirid üksnes osaliselt kaitstud Ühendkuningriigi *offshore*-turu osas on tegelikult ületatud, kui seda, et Jaapani

tootjad konkureerivad sellel turul vabalt ja tugevalt. Need viited ei nõrgenda seega komisjoni teesi vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud lepingu olemasolust.

255 Seejärel väidavad Jaapani hagejad, et memorandum tegevjuhtidele ja „Jaapani g-dokument” ei saa tõendada nende puhul konkurentsieeskirjade rikkumise olemasolu, sest need sisaldavad üksnes Coruse töötajate äriühingu-siseseid kaalutlusi. Tuleb siiski märkida, et kuna dokumendid koostanud Coruse töötaja kirjeldab olukorda Euroopa turgudel ning turgude võimalikku arengut, puudub põhjus oletada, et tema hinnang ei kajasta tegelikkust nii, nagu ta tajus seda faktiliste asjaolude toimumise ajal. Asjaomaste dokumentide üksikasjalikkusest ja sisust nähtub, et nende koostaja osales kindlasti Coruse terastorude kaubandusliku strateegia väljatöötamises.

256 Neis kahes dokumendis esitatud ja eespool analüüsitud Euroopa ja Jaapani tootjate vahelise lepingu kirjeldus, millega üritatakse piirata Jaapani tootjate müüki Euroopa turgudel, on usutav vaatamata dokumentide äriühingusisesele iseloomule.

257 Lisaks tuleb märkida, et komisjon väitis Esimese Astme Kohtus, ilma et Jaapani ja Euroopa hagejad oleksid seda vaidlustanud, et Corus on koostanud memorandumite tegevjuhtidele, kuid et Mannesmann pidi selle esitama Euroopa tootjate tegevjuhtidele, mida tõendab selle esimesele leheküljele käsitsi kirjutatud märkus, et selle esitab HN (Mannesmanni Hans Nolte). Tegelikult sellest nähtub, et pigem väljendatakse dokumendis vähemalt kahe kui vaid ühe Euroopa tootja ühist hinnangut, mis muudab dokumendi eriti tõendusjõuliseks tõendiks.

- 258 Jaapani hagejate sõnul on võimatu määratleda tooteid, mida on 1993. aasta ingliskeelsetes dokumentides täpselt nimetatud.
- 259 On tösi, et „jaapanlaste g-dokumendi” lõigud, milles viidatakse „13-protsendilistele kroomitorudele” ja „roostevabast terasest torudele” („stainless”), ning BSC koosoleku memorandumi ja 24. juuli 1990. aasta memorandumi lõigud, milles kasutatakse asjaomaseid mõisteid, ei ole käesolevas asjas asjakohased, sest vaidlustatud otsus käsitleb vaid legeerimata terasest torusid (vaidlustatud otsuse põhjendus 28). Siiski tuleb märkida, et need lõigud ei määratle turgude jagamise lepingu kohaldamisala ammendavalt ega ole seega vastuolus vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumisega.
- 260 Memorandumis tegevjuhtidele ja „Jaapani g-dokumendis” sisaldub palju viiteid OCTG-torudele üldiselt ja on loogiline järeldada, et viited hõlmavad nii vaidlustatud otsuses nimetatud OCTG-standardtorusid kui ka OCTG-eritorusid. Memorandumis tegevjuhtidele tehakse ettepanek piirata „õmbluseta ja keevitatud OCTG-torude ja magistraaltorude” tarneid ning „Jaapani g-dokumendis” viidatakse sellele, et „OCTG-torude osas on jaapanlased nõustunud üldiselt müüki piirama [Ühendkuningriigi *offshore*-turul] lepingutega hõlmamata äritegevusest 15%-ni” („on OCTG in general J's have agreed to limit their sales to the UKCS to 15% of the non contract business”). Lisaks on memorandumis tegevjuhtidele tehtud viide jaapanlaste agressiivsusele „[õmbluseta ja keevitatud] OCTG-torude ja keevisma-gistraaltorude” („OCTG (seamless and welded) and welded linepipe”) puhul (vt eespool punkt 247) kindlasti seotud OCTG-standardtorude, kuid mitte OCTG-eritorudega, sest järgmises lauses kahetseb memorandumi koostaja muu hulgas tarnitavate OCTG-eritorude koguse kontrolli puudumist.
- 261 Kuna asjaomaste dokumentide, nagu Valloureci teatavate memorandumite (vt eespool punkt 237 ja eespool punktis 259 viidatud BSC koosoleku memorandum) teatavad lõigud tõendavad, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud turgude jagamise leping hõlmas või võis hõlmata laiemat tootevalikut, sealhulgas OCTG-

eritorusid, ei takista see asjaolu piiratuma karistatud rikkumise toetamist. Tähtsust ei ole asjaolul, et OCTG-eritorude seisund põhireeglite alusel ei nähtu neist dokumentidest selgelt ja ühemõtteliselt, sest vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine ei puuduta asjaomaseid tooteid.

- 262 Ömbluseta magistraaltorude puhul on 1993. aasta ingliskeelsed dokumendid ebamäärasemad. Esimesest lõigust, mis on „ömbluseta ja keevitatud OCTG-torude ja magistraaltorude” tarnete kohta, nähtub, et põhireeglid pidid hõlmama ömbluseta magistraaltorusid, kuid samas lõigus sisaldub teine tsitaat, mis on „[ömbluseta ja keevitatud] OCTG-torude ja keevismagistraaltorude” kohta, mida on võimalik tõlgendada nii, et ebaseaduslikud lepingud ei käsitle asjaomaseid tooteid. Seega tuleb järeldada, et mõlemad dokumendid on ebamäärased ja seetõttu neutraalsed selles küsimuses, kas põhireeglid hõlmasid ömbluseta projektikohaseid magistraaltorusid. Ingliskeelsed dokumendid 1993. aastast ei kinnita seega Verluca avaldusi rikkumise selle üksikasja osas, kuid need ei tõenda ka, et asjaomaste toodete puhul rikkumist ei toimunud.
- 263 Järelikult, kuigi kahe nimetatud dokumendi ebaselgus vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise esemeks olevate toodete osas nõrgendab kindlasti nende tõendusjõudu, ei tule neid siiski jätta tervikuna arvestamata. Nagu Valloureci memorandumi puhul (vt eespool punkt 238), tuleb veel kord märkida, et asjaolu, et dokumendis viidatakse üksnes teatavatele faktilistele asjaoludele teistest tõenditest, ei tähenda, et komisjon ei võiks neile tugineda teiste tõendite kinnitamiseks.
- 264 Eespool esitatust järeldub, et 1993. aasta ingliskeelsed dokumendid toetavad Verluca avaldusi mitmes suhtes ja kuuluvad õigustatult vaidlustatud otsuses komisjoni poolt esitatud ühtsete tõendite tervikusse.

— Terastorude süsteemi dokument

- 265 Komisjon ei viita vaidlustatud otsuses asjaomasele dokumendile otseselt, kuid kuna Jaapani hagejad viitavad sellele enda kaitseks, tuleb nende argumentidele vastata.
- 266 Kõigepealt tuleb sedastada, et komisjoni väitega ei ole vastuolus mõte, mille kohaselt õmbluseta terastorusid tootev Euroopa tööstus oli faktiliste asjaolude toimumise ajal ümberkorraldamisel ja Euroopa tootjad tegutsesid ümberkorraldamise kontrollimiseks koostöös. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 87–94 märgitakse, et komisjon on tegelikult arvestanud Euroopa terasetööstuse ümberkorraldamise mõju.
- 267 Muu hulgas nähtub vaidlustatud otsusest ning eespool uuritud Valloureci memorandumitest, et Euroopa tootjad uurisid Euroopa tööstuse ümberkorraldamist eelkõige põhireeglite kontekstis, eriti nende mõjutuste seisukohast, mis ümberkorraldamisel võis olla nende suhetele Jaapani tootjatega. Eelkõige kartsid Euroopa tootjad, et Jaapani tootjad ei austa enam Ühendkuningriigi turgu ja eriti selle tähtsat *offshore*-turgu kui kodumaist turgu pärast Coruse Clydesdale'is asuva tehase sulgemist (vt eespool punktid 170, 223 ja 242). Lisaks tehti memorandumis tegevjuhtidele ja „Jaapani g-dokumendis” ettepanek, et Euroopa tootjad arvestaksid Jaapani tootjatega peetavatel läbirääkimistel NTM võimalikku sulgemist.
- 268 Sellistes tingimustes ei tähenda asjaolu, mille kohaselt terastorude süsteemi dokumendis kasutatakse ühenduse tööstuse ratsionaliseerimise kõneluste kontekstis ingliskeelset mõistet „fundamentals”, et põhireeglite süsteem käsitleks seda protsessi, kuid mitte vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud turgude jagamise

lepingut. Dokumendist — milles sedastatakse, et põhireeglites sätestatakse Euroopa tootjate vahelisi suhteid ega mainita Jaapani tootjaid — ei nähtu ka, et põhireeglid puudutaksid üksnes Euroopat. Selle ärajätmine on seletatav asjaoluga, et dokumenti tervikuna lugedes on selge eesmärk uurida ühenduse tootjate vahelisi suhteid. Sellest ei saa seega järeldada, et vastupidi Verluca kinnitusele 17. septembri 1996. aasta avalduses, mida toetavad muud asjaolud, on põhireeglite esemeks üksnes Euroopa-sisesed arutlused.

- 269 Eeltoodu põhjal ei saa pidada terastorude süsteemi dokumenti Jaapani hagejatele ette heidetud EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise osas süüüisust kõrvaldavaks elemendiks.

— Jagamispõhimõtete dokument („sharing key”)

- 270 Komisjon tugineb vaidlustatud otsuse põhjendustes 85 ja 86 dokumendile, mille on 12. novembril 1997 edastanud komisjonile isik, kes ei olnud menetlusega seotud, et muu hulgas kinnitada oma kirjeldust Euroopa-Jaapani klubi sisesuhete arengust alates 1993. aasta lõpust. Teavitaja sõnul on dokument pärit selle klubi ühe liikme kaubandusesindajalt. Komisjoni sõnul tõendab dokument, et Ladina-Ameerika tootjatega sõlmitud sidemed õnnestusid osaliselt, ja selles esitatud tabel tõendab asjaomaste turgude jagamist Euroopa, Jaapani ja Ladina-Ameerika tootjate vahel. Eelkõige nähakse dokumendis ette Euroopa tootjatele 100% turuosa Euroopas ja Jaapani tootjatele 100% turuosa Jaapanis. Muude turgude osas oli Euroopa tootjatel 0% turuosa Kaug-Idas, 20% turuosa Lähis-Idas ja 0% turuosa Ladina-Ameerikas.

271 JFE-Kawasaki väidab, et kõnealune dokument ei ole vastuvõetav tõend, sest sellel puudub kuupäev ja komisjon ei ole teinud teatavaks selle koostaja isikut ega dokumendist teavitajat, mistõttu hagejatel on võimatu tutvuda selle koostamise kontekstiga ja põhjustega, miks sellest on komisjoni teavitatud. See oleks esimene kord, kui komisjon sedastab rikkumise ettevõtjate poolt dokumendi põhjal, mida ei ole identifitseeritud.

272 See argument tuleb tagasi lükata.

273 Ühenduse õiguses on ülekaalus tõendite vaba hindamise põhimõte ja ainus kriteerium esitatud tõendite hindamiseks on nende usaldusväärsus (vt eespool punktis 56 viidatud kohtujuristi ülesannetes oleva kohtunik Vesterdorfi ettepanek kohtuotsusele Rhône-Poulenc *v.* komisjon). Lisaks võib komisjonil olla vaja teavitajate anonüümsust kaitsta (vt selle kohta 7. novembri 1985. aasta otsus kohtuasjas 145/83: Adams *v.* komisjon, EKL 1985, lk 3539, punkt 34) ja sellest asjaolust ei piisa, et kohustada komisjoni jätta arvestamata tema valduses olev tõend. Kuigi JFE-Kawasaki argumendid on jagamispõhimõtete dokumendi usaldusväärsuse hindamisel asjakohased, ei saa järeldada, et see dokument on vastuvõetamatu tõend.

274 Selles osas on JFE-Kawasaki samal arvamusel teiste Jaapani hagejatega ja kinnitab, et isegi kui oletada, et jagamispõhimõtete dokument on tõendina vastuvõetav, ei ole see usaldusväärne süütõend, sest seda ei ole nõuetekohaselt identifitseeritud. Tuleb sedastada, et dokumendi usaldusväärsust vähendab kindlasti see, et selle koostamise kontekst on suuresti teadmata ja et komisjoni esitatud kinnitusi selle kohta ei saa kontrollida (vt eespool punkt 270).

- 275 Kuna jagamispõhimõtete dokument sisaldab erilist teavet, mis on kooskõlas muudes dokumentides sisalduva teabega, tuleb siiski järeldada, et asjaomased üksikasjad võivad üksteist vastastikku tugevdada.
- 276 Selles osas tuleb märkida, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses mainitakse „rahvusvaheliste hangete” suhtes kohaldatavat „esialgset” jagamispõhimõtet, mis hõlmab jaapanlaste ja eurooplaste vahelisi lepinguid, mistõttu säärase jagamise olemasolu seoses Euroopa-Jaapani klubiga on piisavalt tõendatud. Lisaks nähtub JF-ga peetud koosoleku protokollist, et Vallourec pidi „süsteemis püsimiseks hoidma eemale Kaug-Idast ja Lõuna-Ameerikast ning jagama Lähis-Ida turust 20% kolme vahel”. Kui komisjon palus Verlucal kommenteerida kahte asjaomast dokumenti, märkis Verluca, et need on seotud katsega 1993. aastal muuta kohaldatavaid jagamispõhimõtteid, et võtta arvesse Ladina-Ameerika tootjate müüki ja erinevatel turgudel „saavutatud seisundit”.
- 277 Jaapani hagejad esitasid mitmeid täiendavaid argumente selle kohta, kuidas komisjon on kasutanud jagamispõhimõtete dokumenti. Kõigepealt on see seotud tootevalikuga, mis on märgatavalt laiem Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses märgitud tootevalikust. Jaapani hagejate sõnul on asjaomases dokumendis küsimus üksnes õmbluseta OCTG-standardtorude turu sellest osast, kus korraldatakse üldisi hankeid. Jaapani hagejad märgivad selles osas, et dokumendis nimetatud jagamispõhimõtete kohaldamisala piiratakse viitega „õmbluseta API-torude avalikule hankele” („SMLS API OPEN TENDER”), kusjuures Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse kohaselt ei korraldata Euroopas avalduses nimetatud toodete osas olulisi hankeid („pas de gros Tenders”). Seega ei ole Verluca sõnul jagamispõhimõtetes silmas peetud turgu olemas.
- 278 Selles osas tuleb kõigepealt märkida, et vastupidi sellele, mida väidab komisjon, hõlmab jagamispõhimõtete dokument üksnes õmbluseta OCTG-torusid, kuid mitte magistraaltorusid. Nagu Jaapani hagejad kohtuistungil märkisid, ilma et komisjon

oleks seda vaidlustanud, on asjaomases dokumendis kaks korda kasutatud lühendit „C/S”, mis tähendab kaitsesambaid moodustavaid torusid („casing”), ja „T/B”, mis tähendab tootmissambaid moodustavaid torusid („tubing”), mis on seotud vaidlustatud otsuse põhjenduses 29 esitatud OCTG-toruside kirjelduse kohaselt OCTG-toru kahe põhilise osaga ja viitavad seega ilmingimata ja ainult asjaomasele tootele.

279 Jagamispõhimõtete dokumendis mainitud „õmbluseta API-toruside avaliku hanke” („SMLS API OPEN TENDER”) osas tuleb märkida, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses esitatud väide, et Euroopas ei korraldata olulisi hankeid, paikneb punktis „1.4 Muud turud”, kusjuures Euroopa-Jaapani klubi liikmete kodumaised turud sisalduvad punktis „1.1 Kodumaised turud”, milles mainitakse otseselt „Ühendkuningriigi *offshore*-turgu”. See tähendab põhimõtteliselt seda, et asjaomases punktis 1.4 esinev mõiste „Euroopa” seondub muude Euroopa turgudega, mitte aga vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumisega hõlmatud nelja erineva kodumaise turu piirkonnaga ehk Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Ühendkuningriigi turgudega.

280 Tuleb siiski mõnda, et viide Euroopale on kummaline ja seega mitmemõtteline, ning et isegi kui see hõlmaks eelmises punktis esitatud tõlgenduse vastaselt nelja nimetatud turupiirkonda, on vajalik märkida, et jagamispõhimõtete dokument ei saa otseselt toetada Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldust neis neljas turupiirkonnas valitseva olukorra kohta. Kui avalikud hanked ei puudutanud neid turge, tuleb järeldada, et jagamispõhimõtete dokument ei saa olla nendega seotud, sest see hõlmab õmbluseta API-torusid, mis on säärase hangete esemeteks. Seetõttu nõrgendab mainitud mitmetähenduslikkus, mida pole võimalik kõrvaldada arvestades toimikus sisalduvaid asjaolusid ja hagejate argumente, jagamispõhimõtete dokumendi tõendusjõudu Verluca avalduse toetamise suhtes.

- 281 Lisaks on Jaapani hagejate sõnul jagamispõhimõtete dokument vastuolus Valloureci kontrolli käsitlevas dokumendis (punkt 1.3) esitatud Verluca seisukohaga seoses küsimusega, kas Ladina-Ameerika tootjad vastasid nõustuvalt Euroopa tootjate algatusele 1993. aasta lõpus, mis muudab küsitavaks nende kahe tõendi usaldusväärsuse. Komisjon kinnitas vaidlustatud otsuse põhjenduses 86 jagamispõhimõtete dokumendi põhjal, et „Ladina-ameeriklastega sõlmitud sidemed õnnestusid osaliselt”, ja möönab ise, et asjaomane seisukoht on vastuolus Valloureci kontrolli käsitlevas dokumendis esitatud Verluca avaldusega, milles öeldakse järgmist:

„Euroopa-Jaapani klubisse ei kuulunud Lõuna-Ameerika tootjaid [...] 1993. aasta lõpus võeti nendega sondeerivalt ühendust, et saada saavutatud positsioone (umbes 20% Lähis-Ida turust eurooplastele) kajastav tasakaal. Üsna varsti ilmnes, et need püüdlused ei viinud eesmärgini.”

- 282 Tuleb siiski märkida, et jagamispõhimõtete dokumendi kohaselt on Ladina-Ameerika tootjad nõustunud pakutud jagamispõhimõtetega, „välja arvatud Euroopa turu osas”, mille põhjal tuleks turge uurida „üksikjuhtumite kaupa” koostöö õhkkonnas. Seetõttu on komisjon järeldanud vaidlustatud otsuse põhjenduses 94, et Ladina-Ameerika tootjad ei nõustunud Euroopa turu reserveerimisega Euroopa tootjatele.

- 283 Valloureci erinevatest memorandumitest ning eespool uuritud memorandumist tegevjuhtidele ja „Jaapani g-dokumendist” nähtub, et Euroopa tootjate seisukohast oli Jaapani tootjatega sõlmitud sidemete oluliseks eesmärgiks nende kodumaiste turgude kaitsmine ja eelkõige Ühendkuningriigi turu säilitamine kodumaise turuna pärast seda, kui Corus sulges Clydesdale'i tehase. Kuigi eespool punktis 281 märgitud vastuolu nõrgendab kindlasti jagamispõhimõtete dokumendi ning mingil määral Verluca avalduste tõendusjõudu, vähendab selle olulisust käesoleva punkti

alguses mainitud asjaolu. Isegi kui oletada, et Ladina-Ameerika tootjad nõustusid jagamispõhimõtete kohaldamisega muude turgude kui Euroopa turu suhtes, tuleb märkida, et eurooplaste seisukohast ebaõnnestusid asjaomaste tootjatega peetud läbirääkimised oluliselt, mistõttu Verluca negatiivne hinnang läbirääkimiste tulemustele vastab tegelikult jagamispõhimõtete dokumendile selles olulises osas.

284 Tuleb järeldada, et Verluca ühes avalduses esitatud kinnituse ja jagamispõhimõtete dokumendi vaheline vastuolu, mida komisjon ise märkis vaidlustatud otsuse põhjenduses 86, ei vähenda oluliselt kahe asjaomase tõendi usaldusväarsust.

285 Jaapani tootjad väidavad, et nad esitasid jagamispõhimõtete dokumendis reservatsiooni seoses selle ettepanekuga ja leidsid, et jagamispõhimõtete kohaldamisala tuleks laiendada OCTG-ERW-torudele, mis on terasest keevistorud. Komisjon oleks pidanud kohtlema Jaapani tootjaid samamoodi nagu Ladina-Ameerika tootjaid, kelle suhtes ta tühistas oma vastuväite põhjusel, et nad olid samuti esitanud reservatsioone ettepanud jagamispõhimõtete selles osas, kus need puudutasid Euroopa turgu, ja et nad olid müünud märkimisväärset hulgal terastorusid Euroopasse. Küsimus on Jaapani tootjate sõnul seega põhjendamatus ebavõrdses kohtlemises, ja vastuväite tühistamine Ladina-Ameerika tootjate suhtes nõrgendab seega komisjoni teesi vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise olemasolust seoses Jaapani hagejatega.

286 Selles osas piisab, kui meelde tuletada, et Valloureci kontrolli käsitlevas dokumendis kinnitas Verluca, et „Euroopa-Jaapani klubisse ei kuulunud Lõuna-Ameerika tootjaid”. Kuna komisjon tugines vaidlustatud otsuses põhimõtteliselt Verluca avaldustele, et tõendada Jaapani tootjate osalemist rikkumises, oli tema ainus võimalus jätta säärase kategoorilise väite valguses Ladina-Ameerika tootjad vaidlustatud otsuse artikli 1 kohaldamisalast välja. Sellest järeldub, et Jaapani ja Ladina-Ameerika tootjad ei olnud võrreldavas olukorras nende vastu esitatud tõendite osas.

287 Igal juhul tuleb märkida, et Jaapani tootjate esitatud „reservatsioon” vastavalt jagamispõhimõtete dokumendile ei ole sama nagu Ladina-Ameerika tootjate esitatud reservatsioon. Jagamispõhimõtete dokumendi kohaselt keeldusid Ladina-Ameerika tootjad jagamispõhimõtete automaatsest kohaldamisest Euroopa turu suhtes, samas kui Jaapani tootjad tegid ettepaneku lisada jagamispõhimõtetesse „ERW-torud” ehk keevistorud, et leping muutuks selgemaks („to avoid grey area”). Tuleb sedastada, et kui Ladina-Ameerika tootjate esitatud reservatsioon võtab jagamispõhimõtete dokumendilt suure osa selle tõendusjõust nende vastu, kui küsimus puudutab rikkumist ühenduse turul, siis Jaapani tootjate puhul ei ole olukord sama. Jaapani tootjate olukord erines objektiivselt Ladina-Ameerika tootjate olukorrast.

288 Eespool esitatust tuleb järeldada, et jagamispõhimõtete dokument säilitab teatava tõendusjõu, et kinnitada komisjoni kasutatud ühtsete tõendite kogumi raames teatavaid Verluca avaldustes sisalduvaid olulisi kinnitusi õmbluseta OCTG-torude turgu mõjutava turgude jagamise lepingu olemasolust. Asjaomases tõendist nähtub, et ühelt poolt Jaapani tootjad ja teiselt poolt Euroopa tootjad olid nõustunud põhimõttega, et „avatud” hangete korral ei tohtinud nad müüa teatavaid õmbluseta terastorusid teiste tootjate kodumaistele turgudel. Asjaomane dokument kinnitab ka maailma erinevate piirkondade turgude jagamise põhimõtete olemasolu ja tugevdab seega Verluca avalduste usutavust selles osas, kus neis viidatakse ka sellele mõistele.

— Euroopa tootjate vastused

289 Komisjon kasutab vaidlustatud otsuse põhjendustes 63, 65 ja 66 süütõenditena ka Mannesmanni, Dalmine ja Coruse vastuseid tema informatsioonitaotlustele.

290 Eelkõige Mannesmanni töötaja Becheri 22. aprilli 1997. aasta vastuse kohaselt hõlmasid põhireeglid OCTG-torusid ja projektikohaseid magistraaltorusid ning tähendasid, et „Jaapani tootjad ei pääsenud Euroopa turgudele neis sektorites ning Euroopa tootjad ei saanud tarnida Jaapanisse”. Corus märkis komisjoni toimiku leheküljel 11932 taasesitatud 31. oktoobri 1997. aasta vastuses seoses Euroopa-Jaapani klubiga, et Jaapani ja Euroopa õmbluseta OCTG-torude tootjad olid selle liikmed ja et „praktiliselt olid kodumaised turud kõigepealt reserveeritud kohalikele tootjatele”. Dalmine möönis 4. aprilli 1997. aasta vastuses, et Euroopa ja Jaapani tootjad olid olnud omavahel ühenduses, ja tõdes, et ühendusepidamine „oli seotud torude ekspordiga (eelkõige naftatööstuses kasutamiseks mõeldud torud) mujale kui EÜ riikidesse (Venemaa ja Hiina) ja eesmärk oli piirata ka torude ekspordi ühendusse pärast [Coruse] tehaste sulgemist ning järelikult kaitsta sellega ühenduse õmbluseta torude tööstust”.

291 Lisaks tuleb märkida, et Mannesmanni 22. aprilli 1997. aasta vastust on tsiteeritud ka vaidlustatud otsuse põhjenduses 74, kui kirjeldatakse kolmandate riikide turge. Asjakohane lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Tervet maailma hõlmavate hangete esemeks olevatele turgudele määrati Jaapani ja Euroopa vastavad tarned kindlaks eelnevalt. Sel ajal kutsuti säärast korda „jagamispõhimõtteks” (*sharing key*). Ilmselt taheti erinevate tootjate varasemaid turuosasid säilitada.”

292 Jaapani hagejate sõnul oli Euroopa tootjatel ilmne huvi „piirata kahju” seoses komisjoni uurimisega, eriti kui nad mõnsid Jaapani tootjatega sõlmitud lepingu olemasolu, et juhtida komisjoni tähelepanu kõrvale põhireeglite tegelikult tähenduselt, mis nägid ette Euroopa turu jagamise Euroopa tootjate vahel ehk vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumisest märgatavalt raskemat konkurentsieskirjade rikkumist, mille ilmnemine oleks neile kaasa toonud suuremaid trahve. Seega ei ole

mõned nende vastustest komisjoni küsimustele usaldusväärsed selles osas, kus neis väidetakse jaapanlaste osalemist vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises.

- 293 Selles osas tuleb märkida, et sellega, et Euroopa tootjad mõõnsid Jaapani tootjatega sõlmitud turgude jagamise lepingu olemasolu, ei üritatud ilmtingimata varjata nendevahelist Euroopa turu jagamise lepingut (vt eespool punkt 214). On ebatõenäoline, et Euroopa tootjad oleksid välja mõelnud ebaseaduslikud lepingud Jaapani tootjatega, et varjata Euroopa-sisest kartelli eespool punktis 214 nimetatud põhjustel. Igal juhul tuleb selles osas märkida, et komisjoni toimiku leheküljel 15162 taasesitatud 29. mai 1997. aasta vastuses, milles täiendatakse 4. aprilli 1997. aasta vastuses antud teavet, viitab Dalmine nii sidemetele Jaapani tootjatega kui ka üksnes Euroopa tootjate vahelistele koosolekutele. Corus omalt poolt ei piirdunud turgude kaitsmise kinnituses üksnes Jaapani ja Euroopa tootjate vaheliste suhetega (vt eespool punkt 290).
- 294 Jaapani hagejad märgivad seoses Mannesmanni vastusega, et selle koostaja Becher ei olnud oma avalduse põhjal isiklikult tuttav olukorraga, mida ta kommenteeris, sest temast oli saanud Mannesmanni juht alles 1995. aasta aprillist. Tema tunnistustel ei ole seega suurt tõendusjõudu ja JFE-NKK sõnul on need isegi vastuvõetamatud.
- 295 Sellega seoses tuleb faktiliste asjaolude osas kõigepealt märkida, et kuigi Becherist oli saanud Mannesmanni juht alles 1995. aasta aprillis, kinnitas selle äriühingu esindaja istungil, et enne seda kuupäeva oli ta tegutsenud selles äriühingus muudel ametikohtadel.

- 296 Seejärel tuleb meelde tuletada eespool punktis 205 viidatud kohtupraktikat, mille kohaselt ettevõtja nimel koostatud vastustel on suurem usaldusväärus kui ettevõtja töötaja antud vastusel, sõltumata asjassepuutuva isiku kogemustest või arvamustest (eespool punktis 205 viidatud kohtuotsus LR AF 1998 v. komisjon, punkt 45). Eespool viidatud kohtuotsuse LR AF 1998 v. komisjon punktist 45 nähtub otseselt, et selles kohtuasjas ei mõjutanud käsitletava vastuse usaldusväärust süütõendina kolmanda ettevõtja vastu asjaolu, et ettevõtja nimel alla kirjutanud isik ei olnud osalenud asjaomastel koosolekutel ega olnud sel ajal ettevõtja töötaja.
- 297 Kui isik, kes ei tunne otseselt asjassepuutuvat olukorda, teeb ettevõtja esindajana avalduse, milles ta mõõnab selle ettevõtja ja muude ettevõtjate osalemist konkurentsieskirjade rikkumises, nagu on olukord käesoleval juhul Mannesmanni puhul, tugineb ta põhjalikult ettevõtja ja eriti ettevõtja selliste töötajate antud teabele, kes asjaomast praktikast otseselt tunnevad. Nagu eespool punktis 211 märgitakse, tuleb avalduse koostaja huvide vastast avaldust pidada põhimõtteliselt eriti usaldusväärseks tõendiks ja seetõttu tuleb käesoleval juhul anda Becheri avaldusele märkimisväärne kaal.
- 298 JFE-NKK argument, mis põhineb eespool punktis 56 viidatud kohtuotsusel Rhône-Poulenc v. komisjon ja eriti kohtujuristi ülesannetes oleva kohtunik Vesterdorfi ettepanekul sellele kohtuotsusele, tuleb tagasi lükata. Kohtunik Vesterdorf märkis ettepanekus, et faktilisi asjaolusid tundva isiku tunnistustel on põhimõtteliselt eriti tugev tõendusjõud (EKL 1991, lk II-956 ja II-957).
- 299 Sellest ei tule järeldada, et ettevõtja juhi poolt ettevõtja nimel esitatud avaldusel, mis on selle ettevõtja ja muude ettevõtjate suhtes süüdistav, oleks piiratud tõendusjõud põhjusel, et ta ei tundnud faktilisi asjaolusid otseselt. *A fortiori* puudub mis tahes põhjus lükata säärane tõend tagasi kui vastuvõetamatu.

- 300 Käesoleval juhul, nagu eespool punktis 205 viidatud kohtuotsuses LR AF 1998 v. komisjon, tähendab asjaomane avaldus tegelikult ülestunnistust, et avalduse koostaja esindatud äriühing rikkus konkurentsieeskirju.
- 301 Jaapani hagejad leiavad veel, et komisjon ei või Mannesmanni vastust pidada usaldusväärseks tõendiks selles osas, kus kinnitatakse Euroopa ja Jaapani tootjate vahelise lepingu olemasolu, kui komisjon ei usalda seda selles osas, kus eitatakse säärase lepingu olemasolu, mis näeb ette iga Euroopa tootja kohustuse austada teiste Euroopa tootjate kodumaiseid turge.
- 302 On tõsi, et Becheri avaldust tõendina, mis toetab Verluca avaldust, nõrgendab mingil määral see, et ta eitas põhireeglite Euroopa-sisest ulatust, mille kohaselt Euroopa tootjatel tuli vastastikku austada üksteise kodumaiseid turge. Tuleb siiski märkida, et Becher kinnitas ühemõtteliselt Euroopa ja Jaapani tootjate vahelise turgude jagamise lepingu olemasolu OCTG-torude ja projektikohaste magistraaltorude puhul (vt eespool punkt 290). Seega toetab tema avaldus Verluca avaldust rikkumise selles aspektis ja järelikult selles osas, et Jaapani hagejad olid turgude jagamise dokumendi osapooled, mille kohaselt nad nõustusid mitte müüma OCTG-standardtorusid ja projektikohaseid magistraaltorusid ühenduse turul. Eespool punktis 261 esitatud põhjustel ei ole tähtsust sellel, et Mannesmanni avaldus ei välista, et leping hõlmas OCTG-eritorusid. Käesoleval juhul lisab Mannesmanni avaldusele tõendusjõudu veel see, et avaldus toetab ka Verluca avaldusi jagamispõhimõtete olemasolu kohta, mis puudutavad kolmandate riikide turgudel korraldatavaid rahvusvahelisi hankeid (vt eespool punkt 291).
- 303 Hagejad märgivad, et Dalmine rõhutas komisjonile 4. aprillil 1997 ja 29. mail 1997 antud vastustes, et tema läbirääkimised Jaapani tootjatega olid peamiselt seotud kolmandate riikide nagu Venemaa ja Hiina turgudega. Kõigepealt tuleb märkida, et

vastavalt eespool tsiteeritud 4. aprilli 1997. aasta vastuse lõigule hõlmasid asjaomased läbirääkimised ka ühenduse turu kaitset (vt eespool punkt 290). Igal juhul tuleb järeldada, et väited, millele Jaapani hagejad toetuvad, on väga piiratud kaaluga eelkõige Jaapani hagejate eneste poolt esitatud (vt eespool punkt 292) põhjustel ehk seetõttu, et Dalmine tahtis „kahju piirata”. Dalmine leidis olevat võimatu eitada, et tal olid sidemed Jaapani tootjatega ja teiste Euroopa tootjatega, ja ta üritas esitada neid sidemeid nii, et neid ei peetaks ühenduse õiguse rikkumiseks või et neid peetaks võimalikult väikseks rikkumiseks.

304 Dalmine mõlemad vastused, eelkõige vaidlustatud otsuse põhjenduses 65 tsiteeritud 4. aprilli 1997. aasta vastuse lõik (vt eespool punkt 290), kinnitavad Verluca avaldust Euroopa ja Jaapani tootjate sidemetest, millega üritatakse omavahel jagada teatavaid geograafilisi turge ja eelkõige keelata jaapanlastel torude müük ühenduse turul.

305 Coruse 31. oktoobri 1997. aasta vastuse osas kinnitavad Jaapani hagejad, et Corus märkis 30. märtsi 1999. aasta kirjas selgelt, et asjaomast avaldust ei tohi tõlgendada vihjena Euroopa ja Jaapani tootjate vahelise lepingu olemasolu kohta. Vastuseks komisjoni argumentidele, mille kohaselt 30. märtsi 1999. aasta kirjas on küsimus keevistorude menetlusest, märgivad Jaapani hagejad, et selliselt selgitatud Coruse avaldus oli sõnastatud täpselt samamoodi nagu õmbluseta torusid käsitlevas menetluses antud avaldus.

306 See, et õmbluseta torude menetluses (juhtum IV/E-1/35.860-B) puudub analoogiline kiri keevistorude menetluses saadetud kirjale (juhtum IV/E-1/35.860-A), on veider, mistõttu võiks arvata, et tegemist on pigem väljajätmise kui erinevates asjades tahtlikult esitatud erineva seisukohaga.

- 307 Igal juhul on asjaomase vastuse sisu selgitamiseks ebapiisavad 30. märtsi 1999. aasta kirjas sisalduvad väited, mille kohaselt 31. oktoobri 1997. aasta avalduses ei viidata lepingu olemasolule ning seda ei või tõlgendada mõõndusena selle kohta. Kuna puudub väga veenev seletus, mida tähendab lause „praktiliselt olid kodumaised turud kõigepealt reserveeritud kohalikele tootjatele”, ja kui arvestada seda, et nimetatud lause sisaldub lõigus, milles räägitakse Euroopa-Jaapani klubi koosolekutest, on see kinnitus eriti asjakohane tõend.
- 308 Isegi kui vastab tõele asjaolu, et Corus on tahtnud piirata oma turgude jagamist puudutava kinnituse ulatust komisjonile aasta hiljem saadetud kirjas, siis vaevalt see vähendab kinnituse tõendusjõudu. Seega tuleb järeldada, et Coruse vastus toetab ka Verluca avaldusi Euroopa-Jaapani klubi raames sõlmitud OCTG-torude turgude jagamise lepingu olemasolust.

— Biasizzo ütlused

- 309 Komisjon viitab vaidlustatud otsuse põhjenduses 64 ka Dalmine endise töötaja Biasizzo 1. juuni 1995. aasta ütlustele, mis on antud Bergamo (Itaalia) prokurörile seoses ühe korruptsioonijuurdlustega. Ütlustest nähtub, et olid olemas „tootjate klubid (kartellid)”, mis kogunesid kaks korda aastas: üks kord Euroopas ja üks kord Jaapanis. Biasizzo sõnul oli igal tootjal õigus võita kõik kodumaal korraldatud hanked ja oli kokku lepitud, et teised tootjad tegid kodumaistest tootjatest 8–10% kallimaid pakkumisi, viimast reeglit kohaldati rangelt.

- 310 Jaapani hagejate sõnul ei ole Biasizzo ütlused usaldusväärsed, sest need on antud surve all, kus nende koostajal oli huvi põhjendada Dalmine poolt kõigi Agipi avalike hangete võitmist muuga kui tema suhtes algatatud juurdluse esemeks oleva ebaausa tegevusega.
- 311 Tuleb märkida, et Biasizzo ise kinnitas oma ütlustes praktikat, mis seisnes Agipi töötajatele alusetute maksete tegemises. Maksete eesmärk oli Biasizzo sõnul kergendada lepingu täitmist hilisemates etappides pärast seda, kui Dalmine oli selle saanud ebaseaduslikult. Sellises olukorras tuleb sedastada, et Biasizzo ütluste sisu on vastuolus seletusega, mille kohaselt Biasizzo üritas varjata osalemist ebaseaduslikus tegevuses, põhjendades Dalmine võimu Itaalia turul olematu lepinguga. Jaapani hagejate selle kohta esitatud argumendid tuleb seega tagasi lükata.
- 312 Lisaks asjaolu, et ütlused on antud Bergamo (Itaalia) prokurörile seoses korruptsioonijuurdlusega, pigem tugevdab kui nõrgendab nende tõendusjõudu, vastupidi Jaapani hagejate kinnitustele. Kuigi prokurörile antud ütlustel ei ole sama tõendusjõud kui kohtus vande all antud ütlustel, tuleb järeldada, et prokurööri juurdluspädevusest tulenev sund ja juurdluse käigus valetanud ütluste andjale tekkida võivad negatiivsed kriminaalõiguslikud tagajärjed muudavad ütluste andmise usutavamaks võrreldes pelga avalduse tegemisega.
- 313 Jaapani hagejate sõnul on Biasizzo ütlustes esitatud viide hangetele Itaalia turul vastuolus Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses sisalduva kinnitusega, mille kohaselt Euroopa turgudel ei korraldata olulisi hankeid.

- 313 Seoses sellega tuleb meelde tuletada, et Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduses esitatud kinnitus, mille kohaselt Euroopas ei korraldata olulisi hankeid, sisaldub avalduse punktis 1.4, mille pealkiri on „Muud turud” („OPEN TENDERS”), ja pealkirja all „õmbluseta API-torudele avalikud hanked”, kusjuures Euroopa-Jaapani klubi liikmete kodumaiseid turge käsitleb punkt 1.1, mille pealkiri on „Kodumaised turud”, mis tähendab *a priori*, et mainitud punktis 1.4 esinev mõiste „Euroopa” seondub muude Euroopa turgudega kui vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumisega hõlmatud nelja erineva kodumaise turuga (vt eespool punktid 279 ja 280).
- 315 Lisaks kirjeldas Biasizzo üksnes Itaalia turul valitsevat olukorda, ja seega on võimalik eristada üksteisest olulisi rahvusvahelisi hankeid („suured hanked”), mis ei puudutanud Verluca sõnul Euroopa turge ja mille hulgas on teatavatel juhtudel nelja Euroopa tootja kodumaised turud, ning Agipi korraldatud hankeid Itaalia turul. Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse punkti 1.4 esimene lause, mille kohaselt „rahvusvaheliste hangete („OPEN TENDERS”) esemeks olevad suured äritehingud jaotati jagamispõhimõtete alusel”, kinnitab ka teesi, milles ta rõhutab avalduse selles punktis sisalduvate hangete suurust ja rahvusvahelisust.
- 316 Viide hangetele Itaalia turul vähendab teataval määral Biasizzo ütluste tõendusjõudu Verluca avalduste kinnitamise suhtes. Tuleb sedastada, et parimal juhul ei kajastu asjaomaste avalduste sisus Biasizzo kirjeldus lepingute jagamistavast Itaalia turul ja halvimal juhul on see nendega vastuolus.
- 317 Siiski tuleb veel kord märkida, et komisjon ei ole kohustatud esitama tõendeid turu jagamise erilisest mehhanismist, kui ebaseadusliku lepingu konkurentsivastane eesmärk on tõendatud piisavalt (vt eespool punkt 203). Käesoleval juhul nõrgendab asjaolu, et Verluca avaldused ja Biasizzo ütlused ei ole täiesti kooskõlas seoses põhireeglite kohaldamistavaga Euroopa-Jaapani klubi liikmete kodumaistel turgudel,

asjaomaste tõendite tõendusjõudu üksnes piiratud ulatuses, sest Biasizzo ütlused toetavad Verluca avaldusi etteheidetud lepingu muudes olulistest aspektides (vt allpool ka punkt 334).

- 318 Lisaks märgivad Jaapani hagejad, et Biasizzo loetles hilisemates ütlustes, mille pealkiri on „Kommentaarid ütluste kohta”, kõik objektiivsed majanduslikud soodustused, millest kohalik terastorude tootja sai kasu kodumaisel turul võrreldes välismaiste tootjatega, ega viidanud rohkem rahvusvahelisele lepingule.
- 319 Selles osas tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika järgi nähtub juba EÜ artikli 81 lõike 1 sõnastusest, et ettevõtjate vahelised lepingud on vaatamata oma mõjule keelatud, kui neil on konkurentsi piirav eesmärk (vt eespool punkt 181 ja viidatud kohtupraktika). Sellest nähtub, et asjaolu, et Biasizzo loetles objektiivselt kõik majanduslikud soodustused, millest kohalik terastorude tootja sai kasu kodumaisel turul, ei ole käesoleva asja tingimustes süüst vabastavaks tõendiks ega kahanda seega tema algsete ütluste tõendusjõudu.
- 320 Tuleb tõdeda, et tähtsust ei ole ka sellel, et dokumendis „Kommentaarid ütluste kohta” ei viidata väidetavalt veel kord otseselt rahvusvahelise lepingu olemasolule, sest Biasizzo ei võtnud kunagi tagasi seda, mida ta ütles selle kohta algsetes ütlustes. Seevastu andis Biasizzo dokumendis „Kommentaarid ütluste kohta” veel kord mõista, et säärane leping oli olemas, sest ta kinnitas, et Dalmine tugev seisund Itaalia turul tulenes muu hulgas „iga tootja mõjust teistele tootjatele oma turgudel” („l'influenza che ogni produttore ha, per le sue aree di mercato, nei confronti degli

altri produttore”). Biasizzo viitas sellega seoses isegi algsetes ütlustes esitatud kirjeldusele, märkides, et „süsteem tervikuna rajane[s] ajaloolistel turuosadel põhineva tasakaalu järgimisel [...] nagu [ta oli] juba öelnud palju kordi [oma avalduses]” („Tutto il sistema è basato sul rispetto di equilibri consolidati da quote storiche [...] come già ho detto più volte nel corso del mio memoriale”).

- 321 Kuna Jaapani hagejad on vaidlustanud Biasizzo ütluste usaldusvääruse, tuleb märkida, et asjaomaseid ütlusi toetavad teised Biasizzo kaastöötajate ütlused, mis sisalduvad komisjoni toimikus ja millele komisjon on Esimese Astme Kohtus tuginenud, kuid millele ei ole viidatud vaidlustatud otsuses. Eelkõige nähtub komisjoni toimiku leheküljel 8220b 6 taasesitatud Jachia 5. juuni 1995. aasta ütlustest, et „erinevatele tarnijatele kuuluvate piirkondade austamiseks” oli olemas leping, ja komisjoni toimiku leheküljel 8220b 3 taasesitatud Ciocca 8. juuni 1995. aasta ütlustest, et „torude tootjate kartell tegutses maailma mastaabis”. Ka Dalmine 29. mai 1997. aasta vastusest nähtub, et Biasizzo osales Jaapani tootjatega Jaapanis peetud koosolekul vähemalt üks kord, mistõttu ta teadis otseselt vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud lepingu olemasolust ja sisust.
- 322 Jaapani hagejate sõnul ei täpsustata kummaski Biasizzo avalduses, millised on lepinguga hõlmatud tooted, millele ta viitab.
- 323 Selles osas tuleb märkida veel kord, et komisjoni esitatud kõik tõendid ei pea ilmingimata vastama Verluca avaldustele täpselt ja ühtselt rikkumise kõigi tegurite suhtes (vt eespool punkt 180). Piisab, kui tõend tõendab Verluca kirjeldatud lepingu olulisi asjaolusid, et sellel oleks teatav väärtus muid tõendeid toetava tõendina süütõendite kogumis (vt eespool punkt 220). Ilma et oleks vajalik lahendada poolte seisukohtade erinevusi seoses täpse ajavahemikuga, mille jooksul Biasizzo vastutas vaidlustatud otsuses silmas peetud kahte liiki toodete müügi eest, on igal juhul käesolevas asjas kindel, et ta vastutas Dalmine OCTG-torude müügi eest olulise ajavahemiku jooksul rikkumise perioodil ja projektikohaste magistraalitorude müügi

eest vähemalt mitme kuu jooksul rikkumise perioodil, mistõttu ta tundis kirjeldatud faktilisi asjaolusid otseselt.

324 Selles osas tuleb järeldada, et Biasizzo ütlused kinnitavad Verluca avaldusi tema poolt kirjeldatud kodumaiste turgude jagamise lepingu olemasolust. Täpsemalt kinnitab asjaomane tõend seda, et klubi liikmetel tuli austada teiste liikmeteks olevate tootjate kodumaiseid turge ja et asjaomane põhimõte kehtestati koosolekutel, mida peeti kaks korda aastas, üks kord Euroopas ja üks kord Jaapanis, kuhu Jaapani hagejad saatsid esindajaid (vt eespool punkt 192–196).

325 Lisaks tuleb märkida, et JFE-NKK möönis informatsiooni taotlusele 7. novembril 1997 antud vastuses, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 14451 ja mida on nimetatud vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses 41, et Euroopa tootjad on Euroopa-Jaapani klubi koosolekutel palunud tal austada kodumaiseid turge („We recall that other (European) mills requested that JFE respect their home markets”). JFE-NKK siiski eitab asjaomasele palvele möönvalt vastamist („However we were neither bound by nor did we respect such requests”).

326 Kõigepealt tuleb sedastada, et JFE-NKK vastus kinnitab, et Euroopa-Jaapani klubi koosolekutel toimunud arutelud ei keskendunud üksnes kolmandate riikide turgudele, vaid ka ühenduse turgudele, vastavalt Verluca avaldustes sisalduvatele asjaomaste arutelude kirjeldustele.

- 327 Lisaks tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktikas on sedastatud, et kui ettevõtja osaleb ettevõtjate konkurentsivastase eesmärgiga koosolekul, kuigi ta ei tegutse neil koosolekul aktiivselt, ja kui ta avalikult ei tagane seal toimuvast, andes teistele pooltele mõista, et ta osaleb koosolekute tagajärjeks olevas kartellikokkuleppes ja tegutseb sellega kooskõlas, võib järeldada, et ettevõtja osaleb vastavas kartellikokkuleppes (17. detsembri 1991. aasta otsus kohtuasjas T-7/89: Hercules Chemicals v. komisjon, EKL 1991, lk II-1711, punkt 232; 10. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas T-12/89: Solvay v. komisjon, EKL 1992, lk II-907, punkt 98; 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-141/89: Tréfileurope v. komisjon, EKL 1995, lk II-791, punktid 85 ja 86, ning eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 1353).
- 328 Eespool punktis 327 mainitud kohtupraktikat ei saa vahetult kohaldada JFE-NKK olukorra suhtes, sest nimetatud kohtuasjades oli teiste ettevõtjate osalemine rikkumises tõendatud ja ainus lahendamata küsimus oli veel passiivse ettevõtja osalemine asjaomas rikkumises.
- 329 Käesoleval juhul võib siiski kohaldada põhimõtet, et ettevõtja, kes osaleb koosolekul, millel on konkurentsivastane eesmärk, annab teistele osalejatele mõista, et ta osaleb selle tagajärjeks olevas kartellikokkuleppes ja tegutseb sellega kooskõlas, kui ta avalikult ei tagane koosolekul toimuvast, ning osaleb seetõttu rikkumises. JFE-NKK osalemine asjaomastel koosolekul on käsitlemisel olevas asjas seda selgem, kui ta möönab, et asjaomastel koosolekul paluti tal austada eelkõige ühenduse turgusid. Seega osutub JFE-NKK vastus erilise tõendusjõuga tõendiks, mis kinnitab Verluca avaldusi selles osas, et JFE-NKK osales kartellikokkuleppes nelja Euroopa tootjaga.
- 330 Lisaks tuleb märkida, et kolm ülejäänud Jaapani tootjat on osalenud samadel Euroopa-Jaapani klubi koosolekul nagu JFE-NKK. Kui arvestada Euroopa-Jaapani klubi tegutsemisviisi ja eesmarke, nagu eespool uuritud dokumendid tõendavad, ei oleks mõistetav, kui Euroopa tootjad oleksid palunud üksnes JFE-NKK-l, kuid mitte

teistel klubi liikmeteks olevatel Jaapani tootjatel austada oma kodumaiseid turge. Neil asjaoludel tuleb järeldada, et JFE-NKK vastus kinnitab ka kolme teise Jaapani tootja osalemist vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud konkurentsieeskirjade rikkumises.

- 331 Eespool toodust nähtub, et komisjoni esitatud tõendite kogum on täiesti piisav, et kinnitada Verluca avaldusi seoses sellega, et tegelikult on Jaapani ja Euroopa tootjad sõlminud Verluca kirjeldatud Euroopa-Jaapani klubi raames teatavaid õmbluseta terastorusid hõlmava turgude jagamise lepingu, mille alusel ei tohtinud ükski tootja neid tooteid müüa klubi teiste liikmete kodumaistel turgudel.
- 332 Enamikust dokumentidest, mis moodustavad asjaomase tõendite kogumi, ei nähtu selgelt, milliseid õmbluseta terastorusid turgude jagamine puudutas, kuid neist nähtub ühemõtteliselt, et lepingu esemeks olevate toodete hulka kuulusid OCTG-standardtorud. Neile toodetele konkreetselt tehtud viited strateegiliste kaalutluste memorandumis, VAM lepingu kaalutluste memorandumis, jagamispõhimõtete dokumendis ja Mannesmanni vastuses ning OCTG-torudele üldiselt tehtud viited ilma enama täpsustuseta muudes komisjoni nimetatud dokumentides kinnitavad asjakohaselt ja selgelt Verluca avaldusi selle kohta, et põhireeglid puudutasid neid tooteid.
- 333 Projektikohaste magistraaltorude osas toetab ainult üks tõend, s.o Becheri koostatud Mannesmanni vastus, ühemõtteliselt Verluca kinnitust, mille kohaselt ebaseaduslik leping puudutas ka projektikohaseid magistraaltorusid. Kui arvestatakse selle vastuse eriti tugevat tõendusjõudu, mida on järeldatud eespool punktides 294–302, tuleb seda pidada piisavaks, et kinnitada Verluca avaldusi, mis on nende toodete suhtes juba iseenesest väga usaldusväärsed (vt eespool punktid 205–207).

- 334 Igal juhul on juba sedastatud, et kui komisjoni nimetatud ühtsete tõendite kogum võimaldab tõendada Verluca nimetatud ja vaidlustatud otsuse artiklis 1 mainitud turgude jagamise lepingu olemasolu ja teatavaid üksikasju, võivad Verluca avaldused ise olla säärases olukorras piisavad, et tõendada vaidlustatud otsuse muid asjaolusid vastavalt eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuses (punkt 1838) sisalduvale reeglile, millele komisjon tugineb (vt eespool punktid 204 ja 220). Eespool punktides 330 ja 332 on juba sedastatud, et komisjoni esitatud tõendite kogum on piisav, et kinnitada Verluca avaldusi mitmes aspektis ja eriti OCTG-standardtorude osas.
- 335 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et Verluca on avaldustes rääkinud tõtt ja järelikult on avaldused piisavad tõendamaks, et Euroopa-Jaapani klubi liikmete kodumaiste turgude jagamise leping ei hõlmanud üksnes OCTG-standardtorusid, nagu tõendavad paljud muud tõendid, vaid ka projektikohaseid magistraaltorusid. Puudub põhjus oletada, et Verluca, kes tundis faktilisi asjaolusid otseselt, oleks esitanud magistraaltorude kohta kinnitusi, mis ei vasta tõele, kui muud tõendid kinnitavad tema väiteid lepingu olemasolu kohta ja selle kohaldamist OCTG-standardtorude suhtes.
- 336 Isegi kui oletada, et Jaapani hagejad oleksid võinud avaldada kahtlust vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud lepinguga hõlmatud teatavate toodete suhtes, mida ei ole tõendatud, tuleb märkida, et kui otsust tervikuna uurides nähtub, et sedastatud konkurentsieeskirjade rikkumine puudutas teatavat liiki tooteid, ja kui selles mainitakse säärast järeldust toetavaid tõendeid, siis üksnes asjaolu, et otsus ei sisalda täpset ja ammendavat loetelu kõikidest rikkumisega hõlmatud toodete liikidest, ei ole piisav, et õigustada selle tühistamist (vt analoogia alusel põhjendamiskohustuse rikkumist käsitleva hagi aluse kohta eespool punktis 203 viidatud kohtuotsus Gruber + Weber v. komisjon, punkt 214). Kui olukord ei oleks selline, võiks ettevõtja karistusest hoiduda vaatamata sellele, et komisjon on kindlalt tuvastanud ettevõtjapoolse rikkumise, kui teatavaid tooteid, mis kuuluvad ettevõtja poolt müüdavate sarnaste toodete hulka, ei ole kindlaks tehtud.

337 Selles osas ei ole asjassepuutuv turu asjakohast määratlust puudutav kohtupraktika, millele JFE-NKK tugineb (vt eespool punkt 101 ja eespool punktis 57 viidatud kohtuotsus SIV *v.* komisjon), kuna see on seotud olukorraga, milles komisjon järeltab konkurentsieeskirjade rikkumist teatud ettevõtjate käitumise konkurentsivastase mõju põhjal, sellal kui käesoleval juhul on ebaseadusliku lepingu konkurentsivastane eesmärk kindlaks tehtud dokumentaalsete tõendite alusel.

— Rikkumise kestus

338 Seoses rikkumise kestusega tuleb kõigepealt märkida, et komisjon sedastas vaidlustatud otsuse põhjenduses 108, et ta oleks võinud järeltada, et rikkumine algas alates 1977. aastast, kuid ta otsustas seda mitte teha vabatahtliku piirava leppe tõttu. Vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastas ta rikkumise olemasolu alles alates 1990. aastast.

339 Sellest järeltub, et Jaapani hagejad eksisid, kui nad väitsid et komisjon tões rikkumise olemasolu alles alates 1990. aastast sel põhjusel, et ta leidis, et Jaapani hagejate terastorude eksport ühendusse on vastuolus vabatahtliku piirava leppega. Siiski ei ole komisjoni seisukoht käesolevas asjas, mille kohaselt ta tões rikkumise olemasolu alates 1977. aastast, kuigi trahvi kindlaksmääramiseks arvestas ta rikkumist alles 1990. aastast, kooskõlas ka asjaomase otsuse sõnastuse ja eelkõige selle artikli 1 sisuga.

340 Selles osas tuleb märkida, et käesolevas asjas ei ole komisjon palunud Esimese Astme Kohtul rikkumise olemasolu enne 1990. aastat kindlaks määrata. Pealegi, kuigi komisjon märgib oma avaldustes, et asjaolu, et ta ei sedastanud rikkumise olemasolu ajavahemiku osas, kui vabatahtlik piirav lepe oli jõus, on mööndus vaidlustatud otsuse adressaatidele, mida ta ei olnud kohustatud tegema, ei ole ta väitnud Esimese Astme Kohtus, et asjaomane mööndus tuleks muuta küsitavaks käesolevas kohtumenetluses.

- 341 Sellest järeldub, et Esimese Astme Kohtu uurimine ei pea käsitlema asjaomase möönduse seaduslikkust või nimetatud möönduse otstarbekust, vaid üksnes seda, kas komisjon, kes on seda otseselt teinud vaidlustatud otsuse põhjendustes, on kohaldanud seda käesoleval juhul õigesti. Selles osas tuleb meelde tuletada, et komisjon on kohustatud esitama täpseid ja ühtseid tõendeid, mille põhjal saaks veenduda, et rikkumine pandi toime, sest komisjonil on tõendamiskoormus rikkumise olemasolu ja järelikult selle kestuse tõendamiseks (vt eespool punktid 177–179 ja viidatud kohtupraktika).
- 342 Kuna küsimus on rahvusvahelistest lepingutest Jaapani, keda esindab tööstus- ja väliskaubandusministeerium, ja ühenduse vahel, keda esindab komisjon, tuleb sedastada, et komisjon oleks pidanud vastavalt hea halduse põhimõttele säilitama dokumente, milles kinnitatakse asjaomaste lepingute kehtivuse lõppemiskuupäev. Järelikult oleks pidanud ta saama asjaomaseid dokumente esitada Esimese Astme Kohtule. Komisjon on siiski kinnitanud Esimese Astme Kohtus, et ta otsis arhiivist, kuid ei saa esitada dokumente, milles kinnitatakse asjaomaste lepingute kehtivuse lõppemiskuupäeva.
- 343 Kuigi üldjuhul ei või hageja kanda tõendamiskoormust üle kostjale, kui ta toetub asjaoludele, mida ta ei saa kindlaks teha, ei või käesoleval juhul kohaldada tõendamiskoormuse mõistet komisjoni kasuks tema poolt sõlmitud rahvusvaheliste lepingute lõppemiskuupäeva osas. Komisjoni seletamatu suutmatuse esitada tõendeid olukorrast, mis teda otseselt puudutab, võtab Esimese Astme Kohtult võimaluse teada asja lahendamisel faktilisi asjaolusid seoses asjaomaste lepingute kehtivuse lõppemiskuupäevaga. Hea halduse põhimõttega oleks vastuolus panna vaidlustatud otsuse adressaadiks olevad äriühingud, kes ei saa esitada puuduvaid tõendeid erinevalt kostjaks olevast institutsioonist, välja kannatama komisjoni säärase suutmatuse tagajärgi.

- 344 Selles olukorras tuleb erandkorras järeldada, et komisjon oli kohustatud esitama tõendeid asjaomaste lepingute kehtivuse lõppemiskuupäeva kohta. Tuleb siiski sedastada, et komisjon ei ole vabatahtlike piiravate lepete kehtivuse lõppemiskuupäeva kohta esitanud tõendeid ei vaidlustatud otsuses ega Esimese Astme Kohtus.
- 345 Kuigi Jaapani hagejad ei ole esitanud tõendeid vabatahtlike piiravate lepete kehtivuse jätkumisest rahvusvahelisel tasandil, on nad igal juhul esitanud väga olulisi tõendeid selle kohta, millisenä tajusid jaapanlased vabatahtlike piiravate lepete seisundit 1990. aastal. Tõendite hulgas on eelkõige kuue Jaapani terastorude tootja, kelle hulgas olid neli Jaapani hagejat, 22. detsembril 1989. aastal esitatud taotlus loa saamiseks, et pikendada kuni 31. detsembrini 1990 siselepingut, milles piirati nende ekspordi Euroopa ühendusse, ning MITI 28. detsembri 1989. aasta otsus selle lepingu pikendamise heakskiitmise kohta. Nende dokumentide põhjal võib kindlalt järeldada, et Jaapani hagejad, nagu ka Jaapani pädevad asutused, leidsid, et Euroopa ühendustega sõlmitud rahvusvaheline vabatahtlik piirav lepe oli veel jõus 1990. aastal.
- 346 Selles olukorras tuleb käesoleva menetluse eesmärgil järeldada Esimese Astme Kohtule esitatud tõendite alusel ja lähtudes komisjoni tõendamiskoormusest rikkumise olemasolu osas, et komisjoni ja Jaapani asutuste vahel sõlmitud vabatahtlikud piiravad lepped olid veel jõus 1990. aastal. Kui arvestada asjaomast sedastust faktiliste asjaolude kohta ja komisjoni enda mööndust vaidlustatud otsuses, tuleb vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise kestust lühendada ühe aasta võrra.
- 347 Rikkumise lõppemiskuupäeva osas tugines komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 96 ja 108 Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusele, mille kohaselt tegevus oli lõppenud „veidi üle [aasta varem]”, leides, et konkurentsieeskirjade rikkumine kestis kuni 1995. aastani. Siiski nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 166 seoses

trahvide arvutamise, et nelja Jaapani hageja puhul on rikkumine kindlaks tehtud ainult viie aasta osas, sest rikkumine pidi lõppema 1. jaanuaril 1995. aastal. Komisjon kinnitas istungil, et vaidlustatud otsust tuleb nii tõlgendada.

- 348 Jaapani hagejad väidavad, et komisjoni nimetatud muudest rikkumise kestusega seonduvaid asjaolusid sisaldavatest dokumentidest ainult ühes ehk jagamispõhimõtete dokumendis peetakse silmas ajavahemikku, mis lõppes 1994. aasta märtsis. Lisaks väidavad nad, et Euroopa-Jaapani klubi koosolekute kohta puuduvad tõendid pärast nimetatud kuupäeva.
- 349 Kõigepealt tuleb märkida, et kuigi Verluca avaldused on väga usaldusväärsed, siis lause, millele komisjon tugineb järelduse tegemisel, et rikkumine kestis kuni 1995. aasta alguseni, on väga ebamäärane. Selles olukorras tuleb järeldada, et Verluca avaldusi muus osas kinnitavad tõendid ei ole piisavad, et komisjon võiks käesolevas kontekstis tugineda üksnes sellele lausele. Kuigi rikkumise kestuse kohta esitatud Verluca kinnituste tõepärasuse osas puudub kahtlus, siis rikkumise lõppemist puudutava märkuse ebamäärasusest tingituna ei piisa tema avaldusest üksi, et teha rikkumise lõppemiskuupäev kindlaks õiguslikult piisavalt.
- 350 Verluca avaldustes sisalduva Euroopa-Jaapani klubi koosolekute kirjelduse kohaselt peeti koosolekuid „kaks korda aastas, üks kord Euroopas ja üks kord Jaapanis (tavaliselt märtsis või aprillis Euroopas ja oktoobris või novembris Jaapanis)” (vt Verluca 14. oktoobri 1996. aasta avaldus). Sellest järeldub, et kui rikkumine kestis 1995. aasta alguseni, nagu komisjon oletab, oleks klubil pidanud toimuma uus koosolek 1994. aasta sügisel. Kuigi 1994. aasta märtsi koosolekut tõendavad mitmed tõendid, eriti jagamispõhimõtete dokument, ei ole komisjoni toimikus mitte mingit

jälge 1994. aasta sügisest koosolekust. Seetõttu ei ole võimalik järeldada piisava kindlusega, et rikkumine oleks kestnud 1994. aasta esimesest poolaastast kauem.

351 Järelikult tuleb teha järeldus, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine lõppes 1. juulil 1994. aastal, mistõttu rikkumise kestust tuleb nelja Jaapani hageja suhtes lühendada kuue kuu võrra lisaks eespool punktis 346 märgitud lühendamisele.

352 Eelnevast järeldub, et komisjon on teinud vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise Jaapani hagejate suhtes kindlaks otsuse põhjendustes nimetatud tõendite alusel vastavalt eespool punktides 173–180 esitatud tõendite hindamisega seotud sätetele, kuid üksnes kolme ja poole aasta kohta ehk 1. jaanuarist 1991 kuni 1. juulini 1994. Esimese väite teine osa tuleb seega tagasi lükata muus osas, välja arvatud rikkumise kestuse lühendamine. Kuna vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine on kindlaks tehtud õiguslikult piisavalt, tuleb sedastada, et hagejate esitatud üksikasjalikud argumendid, mida Esimese Astme Kohus ei ole otseselt tagasi lükanud, on ebaolulised.

353 Väite teise osa tagasilükkamine sel põhjusel, et ette heidetud konkurentsivastase eesmärgiga lepingu tegelik sõlmimine Jaapani hagejate poolt on kindlaks tehtud, toob kaasa ka väite esimese osa tagasilükkamise. Jaapani impordi takistavate võimalike tõkete olemasolu ega asjaomase lepingu esemeks olevate Jaapani toodete müügi võimalik olemasolu Ühendkuningriigi *offshore*-turul ei saa tühistada dokumentaalsetel tõenditel põhinevat järeldust, et asjaomane leping oli olemas ja seda eespool punktides 181–186 esitatud põhjustel.

Väite kolmas osa, mille kohaselt komisjoni väide vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise tähenduse kohta on ekslik

- 354 Jaapani hagejate sõnul on iseenesest ebatõenäoline vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud komisjoni tees, et artiklis 2 sedastatud rikkumise eesmärgiks peetakse põhireeglites Ühendkuningriigi turule antud „kodumaise turu seisundi” säilitamist parandatud põhireeglite abil. Eelkõige nad väidavad, et Corus ei lahkunud Ühendkuningriigi keermestatud OCTG-standardtorude ja projektikohaste magist-raaltorude turult üksnes seetõttu, et ta lõpetas siledate torude tootmise Clydesdale’is, vaid ta jätkas asjaomaste toodete valmistamist ja müüki kodumaisel turul, kuigi ta ei olnud sõlminud siledate torude tarnelepinguid Valloureci, Dalmine ja Mannesmanniga.
- 355 Esimese väite käesoleva osa puhul tuleb Esimese Astme Kohtul uurida küsimust, kas komisjonil oli lubatud tugineda vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumist tugevdavale väitele seoses vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise olemasoluga.
- 356 Kõigepealt tuleb märkida, et kuna vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine on kindlaks tehtud vaidlustatud otsuses komisjoni poolt nimetatud dokumentaalsete tõendite alusel, ei ole otseselt vajalik hinnata teise rikkumise sedastamise mõju sellele küsimusele. Siiski tuleb käesoleval juhul Jaapani hagejate neid argumente uurida küllaldaselt, sest nende poolt selle kohta esitatud argumentid mõjutavad nende teisi väiteid, eelkõige väidet, mille kohaselt nende nõudeid trahvide vähendamiseks on koheldud väidetavalt ebavõrdselt.

357 Vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni tõenditest nähtub, et Euroopa tootjad kartsid, et torude keermestamistegevuse jätkamine Coruse poolt ei ole piisav, et Jaapani tootjad jätkaksid Ühendkuningriigi kodumaise turu seisundi austamist põhireeglite alusel. Eriti tuleb rõhutada, et memorandum tegevjuhtidele sisaldab järgmist hinnangut, mida on tsiteeritud vaidlustatud otsuse põhjenduses 90:

„Kuigi jaapanlased on nõustunud mitte nõudma meie lepingute muutmist, kui ühenduse õmbluseta torude sektorit tuleb ümber korraldada, ei taga miski, et nad seda kohustust järgivad, kui [Corusel] tuleb Ühendkuningriigis lahkuda torude tootmise või viimistlemise turult.”

(„Although the japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if [Corus] were to exit the tubemaking or finishing in the UK.”)

358 Seda seisukohta kinnitavad Valloureci memorandumid, eriti vaidlustatud otsuse põhjendustes 78 ja 80 tsiteeritud 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandum ja VAM lepingu kaalutluste memorandum ning BSC koosoleku memorandum, milles mainitakse ohtu, et Jaapani tootjad üritavad kasvatada oma turuosa märkimisväärselt pärast seda, kui Corus sulgeb Clydesdale'i tehase, ja milles järeldatakse vajadust kaitsta Ühendkuningriigi turgu. Komisjoni hinnangu aluseks oleva loogika järgi ei nõustunud Jaapani tootjad kohtlema Ühendkuningriigi turgu enam ilmtingimata põhireeglites ettenähtud kodumaise turuna, kui Corus lõpetab siledade torude tootmise ja ostab siledaid torusid keermestamise eesmärgil kolmandate riikide tootjatelt; seda võimalust nimetas Vallourec otseselt strateegiliste kaalutluste memorandumis ja VAM BSC lepingu jätkamise memorandumis. Seevastu ei olnud Valloureci memorandumite koostajad enam optimistlikud võimaluse suhtes, et Jaapani tootjaid saaks panna põhireegleid järgima juhul, kui Corus nõustuks tarnima üksnes ühendusest pärinevaid siledaid torusid, eriti kui Mannesmann, keda 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandumis alusel peetakse „ainsaks Euroopa tootjaks, keda jaapanlased kardavad”, on üks tarnelepinguid sõlmivatest tootjatest.

- 359 Selles osas tuleb märkida, et komisjon ei olnud kohustatud tõendama, et Valloureci memorandumites ja memorandumis tegevjuhtidele esitatud väide on õige selles osas, et see kajastab Jaapani tootjate poolt heaks kiidetud põhireeglite tõlgendamist. Sellega seoses oli loogiliselt piisav, et komisjon tõendas Euroopa tootjate usku asjaomase strateegia tõhususse põhireeglite säilitamiseks, mistõttu asjaomase eesmärgi saavutamiseks jagasid nad Corusele suunatud sildate torude tarned tegelikult Valloureci, Mannesmanni ja Dalmine vahel. Säärase strateegia olemasolul on tähendus üksnes siis, kui Euroopa ja Jaapani tootjad on tõesti juba sõlminud turgude jagamise lepingu ja sellest järeldub, et esimesena nimetatud asjaolu tõendamine kinnitab asjaomase lepingu olemasolu.
- 360 Jaapani hagejate argumendid OSO eelistamisepoliitika ja direktiivi 90/531, eriti 3% eelistust puudutavate viidete tähtsuse kohta ei ole kirjalikelt tõenditelt väärtuse kõrvaldamiseks piisavad. Kuigi nende kaalutluste abil on parem mõista vastavaid viiteid ja hinnata, kas on olemas täiendav põhjus, et Corus hankis siledaid torusid ühenduse seest, ehk seda, et Ühendkuningriigi eelistamine oli asendumas ühenduse eelistamisega, nähtub eespool punktides 357 ja 358 uuritud dokumentidest selgelt, et vaatamata säärasele eelistusele kartsid Euroopa tootjad, et Jaapani tootjad hakkavad torusid müüma Ühendkuningriigi turul.
- 361 Jaapani hagejate väited seoses igal tarnelepingul esinevate erinevate allakirjutamiskuupäevadega tuleb samuti tagasi lükata. Eespool punktides 356–359 esitatud põhjendused jäävad kehtima sõltumata sellest, millisel kuupäeval täpselt on iga Euroopa tootja liitunud vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud endast rikkumist kujutava lepinguga. Asjaomase rikkumise puhul on oluline eespool nimetatud asjaolu, et selle olemasolu, olgu alates 1991. aastast või 1993. aastast, kinnitab vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumist.

- 362 Tuleb siiski märkida, et Jaapani hagejate väidetest on teatav väärtus niivõrd, kuivõrd nähtub vaidlustatud otsuse enda põhjendustest 110–116 ja eriti selle põhjendusest 111, et teise rikkumise eesmärk ja tagajärg oli eelkõige Corusele suunatud siledade torude tarnete range jagamine Valloureci, Mannesmanni ja Dalmine vahel. Seega, kuna eespool, eriti punktides 357 ja 358 uuritud dokumentaalsetest tõenditest nähtub selgelt, et üheks teise rikkumise eesmärgiks oli tegelikult Ühendkuningriigi turu kaitsmine, tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse enda kohaselt oli asjaomasel lepingul ka konkurentsivastane eesmärk ja mõju Ühendkuningriigi siledade torude turule.
- 363 Lisaks sellele, kuna siledade torude tarnelepinguid on pikendatud pärast 1994. aasta esimest poolaastat, millest alates ei ole Euroopa-Jaapani klubi olemasolu enam tuvastatud, on neid raske pidada sellisel uuendatud kujul juba lõppenud rikkumise rakendamise vahendiks. Iga leping on sõlmitud esialgu viieks aastaks ja pooltel on õigus see üles öelda tähtaja lõppemisel, tingimusel, et sellest teavitatakse teist poolt 12 kuud ette. Eelkõige seetõttu, et Vallourec ja Dalmine hoidsid 4. detsembril 1991 sõlmitud lepingut jõus (kui Vallourec omandas Coruse õigused TISL-i kaudu 1994. aastal, vt vaidlustatud otsuse põhjendus 92) pärast 4. detsembrit 1996 kuni 30. märtsini 1999, ei ole asjaomase kaubandusliku tegevuse ja vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise vahel võimalik tuvastada seost. Igal juhul oleks tarnelepingute pooled võinud lepingu lõpetada ühisel kokkuleppel igal ajal pärast vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise lõppemist. Võib oletada, et nad oleksid seda teinud hiljemalt 1995. aastal, kui lepingute puhul oleks ainus kaubanduslik huvi olnud vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 komisjoni poolt nimetatud huvi.
- 364 Eeltoodu valguses tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse põhjenduse 164 esimeses lauses esitatud komisjoni kinnitus, et otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise moodustavad tarnelepingud olid ainult vahendid otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise rakendamiseks, on üleliigne, sest rakendamine oli vaid üks eesmärk teise

rikkumise mitmest konkurentsivastasest üksteisega seotud, kuid eraldi eesmärgist ja mõjust. Selle asjaolu võimalikku mõju jaapani hagejatele määratud trahvide arvutamisel uuritakse allpool punktides 567–574.

365 Siiski on selge, et komisjon järeltas põhjendatult, et teise rikkumise üheks eesmärgiks oli tugevdada vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud turgude jagamise lepingut või, nagu vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 kasutatud väljendist nähtub, rakendada seda, ja komisjon tugines teadlikult teise rikkumise olemasolule, et kinnitada artiklis 1 sedastatud rikkumist (vt eespool punkt 359). See asjaolu on piisav esimese väite käesoleva osa tagasilükkamiseks.

366 Sellest tulenevalt tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

2. Teine väide, mille kohaselt artiklis 1 sedastatud rikkumist tuleb tegelikult hinnata kahe iseseisva rikkumisena

a) Poolte argumendid

367 Teise võimalusena väidavad JFE-Kawasaki ja Sumitomo, et kuigi Jaapani tootjate puhul oletatakse nende osalemist lepingus, milles neil keelatakse vaidlustatud otsuses silmas peetud terastorude müük ühenduse turule, ei anna see komisjonile õigust järeltasda, et nad oleksid seetõttu osalenud Euroopa tootjatega mingis lepingus, mille alusel iga Euroopa tootja oleks loobunud torude müümisest mitte üksnes Jaapani turul, vaid lisaks ka teiste Euroopa tootjate kodumaistel turgudel. Kuna ei ole tõendatud, et Jaapani tootjate osalemine oleks olnud vajalik Euroopa tootjate omavahelise lepingu sõlmimiseks, oleks komisjon pidanud hindama

põhireeglite kahte nimetatud aspekti kahe iseseisva rikkumisena. Tuleb meeles pidada, et jagamispõhimõtete dokumendis esitatud tabelis nähakse ette üksnes seda, et Jaapani tootjatel tuleb austada Euroopa turge. Muudes tõendites vihjatakse äärmisel juhul Jaapani tootjate väidetavale kohustusele mitte müüa oma tooteid Euroopas.

368 Lisaks märgib JFE-Kawasaki, et kuna vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumist peetakse pelgalt otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise rakendamiseks, oleks absurdne järeldada, et Jaapani hagejad on osalenud selles viimati nimetatud rikkumise iseseisvas osas.

369 Komisjon väidab, et turgude jagamise lepingut tuleb hinnata reeglite kogumina ja et selle jaotamine kahte ossa oleks seega kunstlik. Tema sõnul põhineb kartelli tõhusus võimalikult paljude tootjate osalemisel, nagu tõendavad pingutused veenda Ladina-Ameerika tootjaid sellega liituma. Kui Jaapani tootjad ei oleks lepinguga liitunud, ei saaks eeldada, et Euroopa tootjad oleksid selle sõlminud ilmtingimata omavahel.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

370 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, nagu komisjon õigesti märgib, et ettevõtjat võib pidada siiski vastutavaks kartellikokkuleppe eest tervikuna, isegi kui on tõendatud, et ta on otseselt osalenud vaid kartellikokkuleppe ühes või mõnes osas, kui ühelt poolt ta teadis või pidi kindlasti teadma, et kuritegelik koostöö, milles ta osales väga paljude aastate jooksul regulaarselt korraldatud koosolekute kaudu, kuulub tervikplaani, mille eesmärk oli moonutada tavapärast konkurentsi, ja kui teiselt poolt hõlmas asjaomane tervikplaan kõiki osi, mis moodustasid kartellikokkuleppe

(eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punkt 773). Ka see, et erinevatel ettevõtjatel on olnud erinevad ülesanded ühise eesmärgi poole püüdlisel, ei kõrvalda konkurentsivastast eesmärki ja järelikult rikkumist, tingimusel et iga ettevõtja annab ühise eesmärgi poole püüdlisel panuse endale sobival tasemel (vt selle kohta eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 4123).

- 371 Käesoleval juhul nähtub eespool uuritud tõenditest selgelt, eelkõige Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldusest, et üks põhireeglite oluline põhimõte oli Euroopa-Jaapani klubi liikmete kodumaiste turgude vastastikune austamine. Komisjoni kirjeldatud turgude austamise leping käsitles seega ühenduse tasandil üksnes nelja Euroopa tootja kodumaist turgu ja mitte teisi ühenduse turge. Kuigi loogiliselt huvitas Jaapani tootjaid asjaomaste põhireeglite puhul Euroopa tootjate kõrvaldamine Jaapani turult, teadsid või mõistsid Jaapani tootjad kindlasti, et seda põhimõtet kohaldati nii ühendusesiseselt kui ka mandritevaheliselt.
- 372 Samuti tuleb meelde tuletada, et Euroopa tootjad olid veendunud selles, et asjaolu, et Corus lõpetas siledade torude tootmise Clydesdale'is, ohustas kaasa tuua Ühendkuningriigi kodumaise turu seisundi küsitavaks muutmise Jaapani tootjate poolt (vt eespool punkt 354–365). Sellest kindlasti järeldub, et Euroopa-Jaapani klubi liikmeks oleva ja OCTG-standardtorusid ning projektikohaseid magistraaltorusid valmistava ja müüva siseriikliku tootja kohalolekut teatava liikmesriigi siseriiklikul turul peeti tingimuseks, et klubi teised liikmed vastavat turgu austaksid.
- 373 Lisaks nõrgendab Jaapani hagejate argumente, mille kohaselt ühenduse turgu on Euroopa-Jaapani klubis peetud üheks turuks, asjaolu, et Ühendkuningriigi *offshore*-turul oli turgude jagamise lepingu alusel eriline „pooleldi kaitstud” seisund. Jaapani hagejad ise kinnitavad, et nad on müünud õmbluseta terastorusid asjaomasel turul, kuigi nad pole neid müünud teistel ühenduse turgudel.

374 Eespool toodust järeldeb, et käesoleval juhul ei olnud komisjonil vaja vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumist käsitleda kahe iseseisva rikkumisena, millest esimene puudutab Euroopa ja Jaapani tootjate vahelisi suhteid ja teine ühenduse-siseseid suhteid. Järelikult tuleb käesolev väide tagasi lükata.

3. *Kolmas väide, mille kohaselt lepingut ei oleks tohtinud pidada konkurentsi märgatavalt mõjutavaks*

a) Poolte argumendid

375 JFE-Kawasaki ja JFE-NKK tuginevad eespool punktides 73–88 nimetatud kaubandustöketete olemasolule, mis takistavad Jaapani tootjaid ekspordimast terastorusid Euroopa turgudele, eelkõige Euroopa ühenduse liikmesriikide *onshore*-turgudele, väites, et vaidlustatud otsuses sedastatud Jaapani ja Euroopa tootjate vaheline leping ei ole vastavate toodete pakkumist neil turgudel ilmtingimata märgatavalt piiranud.

376 Seega puudub Jaapani tootjatel käesoleval juhul majanduslik huvi müüa terastorusid Euroopa tootjate kodumaistel turgudel. Seega ei oleks nad seda mingil juhul teinud, vaatamata sellele, kas leping, milles neid süüdistatakse, oli olemas või mitte. Seega ei ole komisjon vaidlustatud otsuses tõendanud, et konkurentsi märgatava mõjutamise tingimus oleks torusid tootvate Jaapani tootjate puhul täidetud.

- 377 JFE-Kawasaki viitab nende argumentide toetuseks Euroopa Kohtu 25. novembri 1971. aasta otsusele kohtuasjas 22/71: Béguelin Import (EKL 1971, lk 949, punkt 16), millest väidab nähtuvat, et *de minimis* reeglit kohaldatakse asjaomase lepingu olemusest sõltumata. Sellega seoses eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuse punktid 1087 ja 1088 ei too JFE-Kawasaki sõnul endaga kaasa seda, et *de minimis* reeglit ei kohaldataks teatavates olukordades.
- 378 JFE-NKK leiab, et komisjonil on kohustus tõendada, et Jaapani hagejad oleksid käitunud teisiti, kui puuduksid lepingud, milles neid süüdistatakse, kuid komisjon ei ole käesoleval juhul seda teinud, ja nimetatud hageja viitab sellega seoses eespool punktis 56 viidatud kohtuotsuse Suiker Unie jt v. komisjon punktile 196.
- 379 Sumitomo piirdub vaid märkusega, et komisjon ei ole tõendanud, et Jaapani tootjad oleksid müünud terastorusid Euroopa turgudel, kui ei oleks toimunud rikkumist, milles neid süüdistatakse, kuid ei esita seda otseselt kui väidet.
- 380 Komisjon märgib, et vastavalt tema teatisele Euroopa ühenduse asutamislepingu artikli [81] lõike 1 kohaldamisalasse mitte kuuluvate vähese tähtsusega lepingute kohta (EÜT 1997, C 372, lk 13) ei või EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamist välistada horisontaalsete lepingute puhul, mille eesmärk on eelkõige turu või tarneallikate jagamine, isegi kui asjassepuutuvate ettevõtjate turuosa on minimaalne. Säärase lepingu täpne eesmärk on teatavate ettevõtjate turuosa vähendamine võimalikult väikseks.
- 381 Peamiselt väidab komisjon, et Jaapani hagejate viidatud kaubandustõkete olemasolu ei ole selles suhtes asjakohane, isegi kui oletada, et see on tõendatud, mida käesoleval juhul ei ole tehtud.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 382 Tuleb meelde tuletada, et komisjonil ei ole EÜ artikli 81 rikkumise kindlakstegeviseks kohustust tõendada konkurentsi kahjustava mõju olemasolu, kui ta on teinud kindlaks konkurentsi piirava lepingu või kooskõlastatud tegevuse olemasolu (vt eespool punktis 183 viidatud kohtuotsus *Ferriere Nord v. komisjon*, punkt 30 jj, ja eespool punktis 74 viidatud kohtuotsus *Thyssen Stahl v. komisjon*, punkt 277; vt ka eespool punkt 181).
- 383 Vaidlustatud otsuses tugines komisjon põhiliselt Euroopa-Jaapani klubi raames sõlmitud lepingu konkurentsivastasele eesmärgile, ja Esimese Astme Kohus sedastas, et vaidlustatud otsus on selles osas põhjendatud (vt eespool punkt 189 jj). Sellistel tingimustel ei oma rikkumise olemasolu puhul tähtsust asjaolu, et ebaseaduslikul lepingul ei olnud Jaapani hagejate sõnul konkurentsivastast mõju, isegi kui oletada, et see on kindlaks tehtud.
- 384 Tuleb lisada, et ettevõtjad, kes sõlmivad lepinguid, mille eesmärk on konkurentsi piiramine, ei või põhimõtteliselt vabaneda vastutusest väitega, et nende sõlmitud lepingul ei pidanud olema konkurentsile märgatavat mõju. Kuna käesolevas asjas oli vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud lepingu eesmärk turgude jagamine Euroopa-Jaapani klubi liikmete vahel, on ilmne, et selle eesmärk oli märgatavalt konkurentsi piirata.
- 385 Järelikult tuleb käesolev väide tagasi lükata.

4. Neljas väide, mille kohaselt lepingul puudus mõju liikmesriikide vahelisele kaubandusele

a) Poolte argumendid

386 JFE-Kawasaki ja JFE-NKK väidavad, et vaidlustatud otsuses sedastatud Jaapani ja Euroopa tootjate vahelist lepingut ei tule pidada liikmesriikide vahelist kaubandust mõjutavaks, vähemalt mitte märgatavalt mõjutavaks vastavalt kohtupraktikale (20. juuni 1978. aasta otsus kohtuasjas 28/77: Tepea v. komisjon, EKL 1978, lk 1391, punkt 47). Sellega seoses väidab JFE-NKK veel kord, et komisjonil tuleb tõendada, et Jaapani hagejad oleksid käitunud teisiti, kui lepinguid poleks olnud. Sellega seoses viitab ta eespool punktis 56 viidatud kohtuotsuse Suiker Unie jt v. komisjon punktile 196. JFE-Kawasaki ja JFE-NKK sõnul müüvad Jaapani tootjad vaidlustatud otsuses nimetatud torusid, mis on kõik valmistooted, üksnes lõpptarbijatele ehk naftaäriühingutele. Neid tooteid ei ole seega kunagi edasi müüdnud ühenduse turul. JFE-NKK väidab, et säärane müük toimub tihti Jaapani kaubanduskoja vahendusel pikaajaliste tarnelepingute või raamlepingute alusel. Eelkõige ei ole standardtoodeteks projektikohased magistraalitorud, vaid neid valmistatakse tellimusel vastavalt kliendi poolt esitatud erinõuetele, nagu komisjon märkis vaidlustatud otsuse põhjenduses 34. Seega ei sobi nad juba oma olemuselt edasimüügiks. Vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud väidetaval rikkumisel ei olnud JFE-NKK sõnul mõju liikmesriikide vahelisele kaubandusele ajal, kui vabatahtlikud piiravad lepped olid jõus.

387 JFE-Kawasaki leiab, et edasimüügivõimaluse puudumine eristab käesolevat juhtumit kõigist neist juhtumitest, mida komisjon nimetas vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses 35, kui ta põhjendas järeldust, mille kohaselt artiklis 1 sedastatud leping mõjutas liikmesriikide vahelist kaubandust, ehk 15. juuni 1976. aasta otsusest kohtuasjas 51/75: EMI Records (EKL 1976, lk 811), asjast, milles komisjon tegi 29. novembril 1974. aastal otsuse 74/634/EMÜ EÜ asutamislepingu artikli [81]

kohaldamismenetluse kohta (IV/27.095 — Prantsuse-Jaapani kuullaagrite kartell; EÜT L 343, lk 19), asjast, milles komisjon tegi 8. jaanuaril 1975. aastal otsuse 75/77/EMÜ EÜ asutamislepingu artikli [81] kohaldamismenetluse kohta (IV/27.039 — konserveeritud seemned; EÜT L 29, lk 26), ja asjast, milles komisjon tegi 15. juulil 1975. aastal otsuse 75/497/EMÜ EÜ asutamislepingu artikli [81] kohaldamismenetluse kohta (IV/27.000 — tooralumiiniumi tootjale adresseeritud IFTRA-reeglid; EÜT L 228, lk 3). Kõigis nimetatud asjades oli võimalus, et ühenduses müüakse edasi neid tooteid, mille import kolmandatest riikidest oli keelatud ebaseadusliku lepingu alusel. Vaidlustatud otsuse joonealuses märkuses 36 nimetatud asi, milles komisjon tegi 2. jaanuaril 1973 otsuse 73/109/EMÜ (EÜT L 140, lk 17) EÜ asutamislepingu artikli [81] kohaldamismenetluse kohta (IV/26.918 — Euroopa suhkrutööstus), käsitles pigem kooskõlastatud tegevust kui ebaseaduslikku lepingut ega ole seega käesoleval juhul samuti asjakohane.

388 Vastuseks komisjoni argumendile, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise moodustab üks ainus tervikleping, mis mõjutab liikmesriikide vahelist kaubandust, viitab JFE-Kawasaki väitele, et asjaomase rikkumise moodustavad tegelikult kaks eraldi lepingut, millest üks käsitleb Jaapani tootjate ja Euroopa tootjate vahelisi suhteid ja teine Euroopa tootjate vahelisi suhteid. Isegi kui oletada, et komisjon leidis põhjendatult, et oli olemas üksainus leping, oleks ta pidanud uurima eespool nimetatud kahte iseseisvat osa eraldi, et hinnata süüdistatud äriühingute tegevuse seaduslikkust ühenduse konkurentsioiguse alusel.

389 Sellega seoses märgib JFE-Kawasaki, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 103 jätab komisjon tähelepanuta lepingu kaks osa, mille olemasolus ta kahtles ja mis käsitlesid kolmandate riikide turgude jagamist ning hindade kooskõlastatud määramist nende turgude puhul, sest tal puudusid piisavad tõendid lepingu vastavate osade kohta, kuid peab sama lepingu teisi osi olemasolevateks. Seega ei saanud komisjon väita, et lepingu iga osa pole võimalik hinnata eraldi.

390 Kõigepealt viitab komisjon oma argumentidele, mille kohaselt ei ole loogiline hinnata Jaapani tootjate osalemise mõju vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises eraldi Euroopa tootjate osalemise mõjust. Isegi kui oletada, et Esimese Astme Kohus leiab, et iga karistatava äriühingu käitumise mõju liikmesriikide vahelisele kaubandusele tuleb hinnata eraldi, märgib komisjon näiteks, et JFE-Kawasaki leppis mitmepoolse lepingu alusel eelkõige Valloureciga kokku, et kumbki neist ei ekspordi torusid Saksamaa turule, millega on vaieldamatult kõrvaldatud üks liikmesriikide vahelise kaubanduse allikas. Komisjoni sõnul ei ole tähtsust sellel, et torusid müüakse tavaliselt otse lõppkasutajatele, sest leping mõjutab kõigi lepingu poolteks olevate tarnijate käitumist kõigil teistel turgudel peale nende kodumaise turu.

391 Komisjon tuletab meelde, et vastavalt kohtupraktikale piisab, kui lepingul võib olla otsene või kaudne, tegelik või potentsiaalne mõju ühenduse liikmesriikide vahelisele kaubandusele, et EÜ artikli 85 lõikes 1 kehtestatud tingimus liikmesriikide vahelise kaubanduse kohta oleks täidetud (vt eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 1986). Komisjoni sõnul sedastas Euroopa Kohus 28. aprilli 1998. aasta otsuses kohtuasjas C-306/96: Javico (EKL 1998, lk I-1983, punkt 17), et leping, milles lepitakse kokku täielikus piirkondade kaitses, ei kuulu EÜ artikli 81 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse, kui see mõjutab turge üksnes tühiselt. Käesoleval juhul on siiski ilmne, et olukord ei ole selline. Eespool punktis 386 viidatud kohtuotsust Tepea v. komisjon tuleb mõista selle kontekstis ning see ei ole käesoleval juhul asjakohane.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

392 Väljakujunenud kohtupraktikas on sedastatud, et selleks, et otsus, leping või kooskõlastatud tegevus saaks mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, peab olema võimalik piisava tõenäosusega ning kõigi asja mõjutavate faktiliste ja õiguslike

asjaolude põhjal ette näha, et neil võib olla otsene või kaudne, tegelik või potentsiaalne mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele (vt eelkõige 28. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-395/94: Atlantic Container Line jt v. komisjon, EKL 2002, lk II-875, punktid 79 ja 90). Sellest järeldub, et komisjonil ei ole vaja tõendada säärase mõju tegelikku olemasolu kaubandusele, sest võimalikust mõjust piisab (vt selle kohta kohtuotsus Atlantic Container Line jt v. komisjon, punkt 90). Nagu hagejad õigesti märgivad, on oluline, et asjaomane tegelik või võimalik mõju ei oleks tühine (25. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-475/99: Ambulanz Glöckner, EKL 2001, lk I-8089, punkt 48).

393 Nagu juba eespool punktis 374 sedastati, ei pidanud komisjon käesoleval juhul käsitlema vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumist kahe iseseisva rikkumisena. Kuna asjaomast rikkumist on käsitletud üheainsa rikkumisena, on ilmne, et ebaseadusliku karistatavaks loetud lepingu ühendusesiseseid suhteid reguleeriv osa takistas vähemalt potentsiaalselt liikmesriikide vahelist kaubandust, mistõttu on tingimus lepingu mõju kohta liikmesriikide vahelisele kaubandusele käesoleval juhul täidetud.

394 Igal juhul piisab eespool märgitud (vt eelkõige punktid 357–359 ja 372) asjaolust, mille kohaselt Euroopa tootjad olid veendunud selles, et siledate torude tootmise lõpetamine Clydesdale'is Coruse poolt ohustas kaasa tuua Jaapani tootjate poolse Ühendkuningriigi turu kodumaise turu seisundi küsitavaks muutmise, et teha kindlaks Jaapani tootjate käitumise potentsiaalne mõju ühendusesisesele kaubandusele Euroopa-Jaapani klubi lepingu raames. Sellest järeldub, et kodumaiste turgude vastastikune austamine ühenduses, mida tõendab Ühendkuningriigi turu kodumaise seisundi kaitsmine, moodustas osa põhireeglitest ja takistas ühendusesisest kaubandust.

395 Eeltoodu põhjal tuleb käesolev väide tagasi lükata.

5. Viies väide, mille kohaselt ei ole põhjendatud komisjoni teesi vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise tähtsusest

a) Poolte argumendid

³⁹⁶ Sumitomo ja JFE-NKK väidavad, et vastupidi EÜ artiklile 253 ei põhjendanud komisjon vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud järeldust, mille kohaselt selles artiklis sedastatud rikkumise moodustanud lepingud on koostatud seoses otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumisega eespool punktis 163 ja sellele järgnevatel punktides esitatud põhjustel. See osa vaidlustatud otsuse artiklist 2 tuleks seega igal juhul tühistada.

³⁹⁷ Komisjon väidab, et ta esitas põhjendustes 90–94 piisavalt põhjusi, mille alusel ta leiab, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumine sisaldus otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises. Komisjoni sõnul nähtub asjaomastest põhjendustest, et ühenduse tootjate vaheliste lepingute eesmärk, mis reguleerivad siledate torude oste Coruse poolt, oli hoida Corust Ühendkuningriigi siseriikliku tootjana, et tagada põhireeglite järgimine selle liikmesriigi OCTG-torude ja magistraaltorude turul.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

³⁹⁸ Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab kaevatav otsus olema põhjendatud nii, et võimaldab ühenduse kohtul teostada järelevalvet võetud meetme seaduslikkuse üle ja et huvitatud isik saaks tutvuda põhjendustega, et kaitsta oma õigusi ja kontrollida, kas otsus on põhjendatud või mitte (vt eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *Buchmann v. komisjon*, punkt 44 ja viidatud kohtupraktika).

- 399 Sellest järeldub, et põhjendamise puudumine või ebapiisavus kujutab endast väidet oluliste menetlusnormide rikkumise kohta, mis säärasena erineb vaidlustatud otsuse põhjenduste ebatäpsust puudutavast väitest, mida tuleb käsitleda otsuse põhjendatuse uurimisel (eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *Buchmann v. komisjon*, punkt 45).
- 400 Käesolevas asjas tuleb meelde tuletada, et nagu eespool punktis 364 on sedastatud, ei võimalda vaidlustatud otsuse põhjendustes 90–94 esitatud põhjused komisjonil leida selle otsuse põhjenduses 164, et tarnelepingud olid üksnes Euroopa-Jaapani lepingu rakendamise vahendid. Komisjon on hiljem ise leidnud põhjenduste selles osas, milles komisjon hindas õiguslikult tarnelepinguid, et asjaomaseid lepinguid tuli nende tunnuste alusel pidada EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumiseks (vaidlustatud otsuse põhjendus 110 jj).
- 401 See, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud järeldus on õiguslikult ekslik, kuigi see võiks tähendada vaidlustatud otsust koormavat sisulist viga, ei osutu siiski põhjendamise puudumiseks.
- 402 Vaidlustatud otsuse põhjendused 90–94 loetuna eelkõige põhjenduse 110 ja põhjenduse 111 esimese lause valguses, mille kohaselt „lepingute esemeks olid siledade torude tarned Põhjamere OCTG-turu liidrile, ja nende eesmärk oli hoida kodumaist tootjat Ühendkuningriigi turul, et saaks tagada Euroopa-Jaapani klubis kokku lepitud „fundamentals“-reeglite” järgimist — võimaldavad mõista neid põhjusi, mille alusel komisjon tegi põhjenduses 164 esitatud järelduse. Vaidlustatud otsusest tervikuna nähtub, et komisjon leidis, et tarnelepingute esimene eesmärk oli Euroopa-Jaapani lepingu rakendamine, ja sellest järeldas ta, et nad olid tegelikult üksnes vahendid asjaomase lepingu rakendamiseks.

- 403 Seega võimaldasid otsuse põhjendused ühenduse kohtul käesoleval juhul teostada järelevalvet ja huvitatud isikul tutvuda võetud meetme õigustatusega, et kaitsta oma õigusi ja kontrollida, kas otsus on põhjendatud või mitte.
- 404 Seega tuleb käesolev väide tagasi lükata.

6. *Kuues väide, mille kohaselt ei ole põhjendatud ühenduse ja eelkõige Ühendkuningriigi offshore-turu seisundit*

a) Poolte argumendid

- 405 JFE-Kawasaki väidab, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses hinnanud pooleldi kaitsmise süsteemi, mis tema sõnul reguleeris Ühendkuningriigi *offshore*-turul otsuses hõlmatud tooteid. Samuti ei põhjendanud komisjon järeldust seoses rikkumisega Saksamaa, Prantsusmaa ja Itaalia *offshore*-turgudel.
- 406 Komisjoni sõnul märgitakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 62 selgelt, et ebaseaduslik leping hõlmas Ühendkuningriigi *offshore*-turu niivõrd, kuivõrd see oli pooleldi kaitstud. Oma vastuses väidab komisjon, et Corus säilitas Ühendkuningriigi *offshore*-turu pooleldi kaitsmise, mis põhines hinnaeeskirjade süsteemil, mille kaotamist Euroopa tootjad kartsid pärast Clydesdale'i tehase sulgemist.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

407 Selles osas tuleb sedastada, et vaidlustatud otsuse põhjendusest 62 nähtub, et komisjon hindas kahe tõendi ehk Verluca 17. septembri 1996. aasta avalduse ja BSC koosoleku memorandumini põhjal, et karistatavaks loetud leping käsitles Ühendkuningriigi *offshore*-turgu, kuid seda turgu kaitsti piiratult nii, et konkurendil, kes tahtis teha turul pakkumist, oli kohustus teavitada Corust.

408 Käesoleval juhul nähtub asjaomastest märkustest selgelt ja ühemõtteliselt komisjoni järeldus seoses selle turuga. Seega võimaldab vastav põhjendus teostada ühenduse kohtul võetud meetme suhtes järelevalvet ja huvitatud isikul tutvuda meetme põhjendustega kooskõlas kohtupraktika nõuetega (vt eelkõige 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas T-266/97: Vlaamse Televisie Maatschappij v. komisjon, EKL 1999, lk II-2329, punkt 143).

409 Seoses ühenduse turu *offshore*-sektori hõlmamisega vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises on piisav sedastada, et komisjon ei ole kunagi eristanud vaidlustatud otsuses ega Esimese Astme Kohtus asjaomaste turgude *offshore*- ja *onshore*-sektoreid. Sellises olukorras asjaolu, et vaidlustatud otsuses ei ole eriliselt põhjendatud nende turgude seda sektorit, ei tähenda mitte mingil juhul põhjendamise puudumist.

410 Seega tuleb käesolev väide tagasi lükata.

7. *Seitsmes ja kaheksas väide, mis käsitlevad põhjendamise puudumist seoses komisjoni poolt trahvi määramisega Jaapani tootjatele, kuid mitte Ladina-Ameerika tootjatele, ja sellega seonduvat ebavõrdset kohtlemist*

a) Poolte argumendid

- 411 JFE-Kawasaki sõnul oleks komisjon pidanud põhjendama otsust mitte määrata trahvi Ladina-Ameerika tootjatele erinevalt Jaapani tootjatest, kuigi eelkõige jagamispõhimõtete dokument sisaldas tõendeid, et ka nemad kohustusid Euroopa puhul järgima osalist kaitstesüsteemi. JFE-Kawasaki tugineb selles osas Esimese Astme Kohtu 17. veebruari 2000. aasta otsusele kohtuasjas T-241/97: Stork Amsterdam v. komisjon (EKL 2000, lk II-309), mille kohaselt komisjonil on eriline kohustus põhjendada otsust siis, kui ta otsustab samade faktiliste asjaolude alusel teha teistsuguse otsuse.
- 412 Komisjoni sõnul on Jaapani hagejate mainitud erineva kohtlemise põhjuseks märkimisväärne erinevus Jaapani tootjaid puudutavate tõendite ja Ladina-Ameerika tootjaid puudutavate tõendite vahel. Komisjon väidab, et temapoolse uurimise käigus saadud dokumendid sisaldavad vähe teavet viimatinimetatute osalemisest ebaseaduslikus lepingus, samas kui on palju tõendeid sellest, et esimesena nimetatud sõlmis ebaseadusliku lepingu.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 413 Kõigepealt tuleb märkida, et kuigi selline otsus nagu vaidlustatud otsus on koostatud ja avaldatud üheainsa otsuse vormis, tuleb seda hinnata kui kogumit üksikutest

otsustest, milles sedastatakse iga adressaadiks oleva äriühingu suhtes, et teda süüdistatakse rikkumis(t)es ja et talle määratakse vajadusel trahv. See reegel nähtub Esimese Astme Kohtu 10. juuli 1997. aasta otsusest kohtuasjas T-227/95: AssiDomän Kraft Products jt v. komisjon (EKL 1997, lk II-1185, punkt 56) koostoimes Euroopa Kohtu 14. septembri 1999. aasta otsusega apellatsioonkaebuse peale kohtuasjas C-310/97 P: komisjon v. AssiDomän Kraft Products jt (EKL 1999, lk I-5363, punkt 49).

414 Seetõttu on piisav sedastada, et komisjonil puudus kohustus esitada vaidlustatud otsuses põhjendusi, miks Ladina-Ameerika tootjad ei olnud otsuse adressaadid. Akti põhjendamiskohustus ei saa hõlmata akti koostajaks oleva institutsiooni kohustust põhjendada, miks ta ei ole võtnud kolmandatele isikutele adresseeritud sarnaseid akte.

415 Kui oletada, et seoses nende väidetega esitatud argumente tuleb mõista ka kui väiteid Jaapani hagejaid kahjustava ebavõrdse kohtlemise kohta, tuleb siiski sedastada, et need argumentid tuleb tagasi lükata. Isegi kui komisjoni toimikus sisalduvad teatavad tõendid annavad mõista, et ka Ladina-Ameerika tootjad võisid osaleda konkurentsieskirjade rikkumises, tuleb sedastada, et asjaomane toimik sisaldab selgelt usaldatavamaid tõendeid Jaapani tootjate rikkumises osalemise kohta. Eelkõige mainitakse Verluca ütlustes üksnes kavatsust jõuda kokkuleppele Ladina-Ameerika tootjatega, mis tema sõnul ebaõnnestus. Lisaks, nagu komisjon märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 86, nähtub jagamispõhimõtete dokumendist, et Ladina-Ameerika tootjad, isegi kui nad näivad nõustuvat teatavate konkurentsipiirangutega, on sõnastanud selge reservatsiooni Euroopa turu austamise kohta.

416 Seetõttu tuleb seitsmes ja kaheksas väide tagasi lükata.

8. *Üheksas väide, mille kohaselt komisjoni argument muutuvatest kuludest kõrgema hinnaga müügi kohta on ekslik*

a) Poolte argumendid

- 417 JFE-NKK sõnul vaidlustatud otsuse põhjenduses 137 esitatud komisjoni väide, mille kohaselt müük muutuvatest kuludest kõrgema hinnaga on Jaapani tootjate seisukohast põhjendatud, ei ole põhjendatud õiguslikult piisavalt. Eelkõige märgib JFE-NKK, et komisjon ei ole kogunud selle kohta asjakohast teavet.
- 418 Komisjon ei ole sellele väitele otseselt vastanud.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 419 Tuleb märkida, et selle väite raames esitatud argumendid ei ole seotud põhjendamise puudumisega. JFE-NKK arvustatud kinnituses esitatakse isenesest mõistetav majanduslik hinnang. Kui oletada, et see ei vasta üldiselt või käesoleva juhtumi asjaolude taustal tõeale, tuleb järeldada, et komisjon on teinud hindamisvea ja et ta on oma otsust ebapiisavalt põhjendanud.
- 420 Selles osas tuleb veel meelde tuletada, et väide, mille kohaselt komisjon ei ole kogunud asjakohast teavet, ei tähenda põhjendamise puudumist, vaid on seotud pigem sisuga (vt selle kohta 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon v. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 72).

421 Seoses asjaomase kinnituse tõelevastavusega sisu osas tuleb märkida, et igal juhul on see küsimus seotud Jaapani hagejate väidetud ühe imporditõkkega. Argumendid seoses asjaomaste kaubandustõkete olemasoluga on juba tagasi lükatud eespool punktis 353 esitatud põhjustel, sest need on seotud üksnes vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise konkurentsivastase mõjuga, mida komisjon on arvestanud vaidlustatud otsuses teise võimalusena. Kuna vaidlustatud otsuses nimetatud dokumentaalsete tõendite alusel on kindlaks tehtud selle otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise olemasolu, millel on konkurentsivastane eesmärk, ei oma rikkumise sedastamisel tähtsust, et rikkumisel ei ole väidetavalt konkurentsivastast mõju.

422 Seetõttu tuleb käesolev väide tagasi lükata.

9. Kümnes väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi seetõttu, et vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud geograafilise turu osas

a) Poolte argumendid

423 JFE-NKK ja JFE-Kawasaki väidavad oma repliigis, et komisjon on rikkunud nende kaitseõigusi, sest vastuväiteteatis ei käsitlenud erinevalt vaidlustatud otsusest Euroopa *offshore*-turge vähemalt piisavalt otseselt, vastupidi sellele, mida nõutakse eelkõige eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuses (punkt 504). Eelkõige märgib JFE-Kawasaki, et ta on täpsustanud oma vastuses vastuväiteteatisele, et vastavalt vastuväiteteatise temapoolsele tõlgendusele välistas komisjon uurimisest kõik muud *offshore*-turud peale Ühendkuningriigi *offshore*-turu ja et komisjon ei ole teda kunagi teavitanud, et komisjon oleks asjaomase tõlgenduse osas teistsugusel arvamusel.

- 424 Komisjon vastab, et JFE-Kawasaki on esitanud nimetatud väite esimest korda oma repliigis ja et kuna see on uus väide ning mitte pelk argument, on see selle hageja puhul kodukorra artikli 48 lõike 2 alusel vastuvõetamatu. Igal juhul on vastuväiteteatise punkt 56 sisuliselt sama nagu vaidlustatud otsuse põhjendus 62. Mõlemad märgivad eriti selgesti, et ebaseaduslik leping käsitles tegelikult Ühendkuningriigi *offshore*-turgu.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 425 Nimetatud väite vastuvõetavuse puhul kohtuasjas T-71/00 tuleb meelde tuletada, et kuna kaitseõiguse rikkumine on oma olemuselt subjektiivne ebaseaduslikkus, ei tähenda see oluliste menetlusnormide rikkumist ja järelikult ei saa seda esitada omal algatusel (vt selle kohta eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus *Musique diffusion française jt v. komisjon*, punkt 30; 25. oktoobri 1983. aasta otsus kohtuasjas 107/82: *AEG v. komisjon*, EKL 1983, lk 3151, punkt 30, ja 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-352/94: *Mo och Domsjö v. komisjon*, EKL 1998, lk II-1989, punkt 74). Seetõttu tuleb asjaomane väide tagasi lükata kui vastuvõetamatu vastavalt kodukorra artikli 48 lõikele 2 ja seda ei saa läbi vaadata kohtuasjas T-71/00, sest JFE-Kawasaki esitas selle esimest korda oma repliigis.
- 426 Käesolev väide tuleb kohtuasjas T-67/00 sisuliselt tagasi lükata. Nagu komisjon õigesti märgib, on vastuväiteteatise punkt 56 turgude määratluse osas sisuliselt identne vaidlustatud otsuse põhjendusega 62, mistõttu ei ole sellega seoses kaitseõigusi rikutud. See, et puuduvad otsesed viited muudele ühenduse turgudele kui Ühendkuningriigi turu *offshore*-sektorile, on seletatav sellega, et komisjon ei ole asjaomaste turgude puhul kunagi eristanud üksteisest *onshore*- ja *offshore*-sektoreid (vt eespool punkt 409).

10. Üheteistkümnes väide, mille kohaselt kaitseõigust on rikutud seetõttu, et vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus asjassepuutuvate toodete osas

a) Poolte argumendid

427 JFE-NKK väidab, et komisjoni poolt vastuväiteteatises nimetatud turg on laiem vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud turust, kuna vastuväiteteatis käsitles kõiki OCTG-tooteid (ning projektikohaseid magistraaltorusid), samas kui vaidlustatud otsus käsitles vaid keermetatud OCTG-standardtorusid. JFE-NKK leiab, et see muudatus moonutab vaidlustatud otsuses tooteturude määratlust ja moodustab tema kaitseõiguse rikkumise ning järelikult komisjoni 22. detsembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2842/98 (EÜT L 354, lk 18) poolte ärakuulamise kohta teatavates EÜ asutamislepingu artiklite [81] ja [82] alusel algatatud menetlustes artikli 2 lõike 2 rikkumise. Kahe nimetatud tooteturu määratluse erinevused on olulised ja muudavad seega JFE-NKK poolt väidetavalt toimepandud konkurentsieskirjade rikkumise ulatust. JFE-NKK väidab veel, et eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuses (punktid 2212–2225) piisas asjaolust, et väidetava lepingu teatavate toodete sisulise kohaldamisala määratlus oli vastuväiteteatises laiem kui lõplikus otsuses, et põhjustada otsuse tühistamine.

428 Komisjon märgib, et eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsuse punktid, millele JFE-NKK tugineb, käsitlevad küsimust, kas nimetatud asjas sedastatud lepingud ulatuvad teatavale geograafilisele alale või mitte. See küsimus ei oma siiski komisjoni sõnul tähtsust käsitletava väite puhul. Asjaomase kohtuotsuse punktidest 852–860 hoopis nähtub, et vastuväiteteatise ja lõpliku otsuse vastuolu tähendab kaitseõiguse rikkumist üksnes juhul, kui lõplikus otsuses sedastatud vastuväidet ei ole esitatud vastuväiteteatises piisavalt, et võimaldada adressaatidel end kaitsta. Kuna JFE-NKK ei ole esitanud mitte ühtegi väidet vaidlustatud otsuses silmas peetud toodete määratluse suhtes, tuleb käesolev väide tagasi lükata. Kui komisjonil oli, nagu vastuväiteteatisest nähtub, piisavalt tõendeid ulatuslikuma turu kohta, kui

vaidlustatud otsuses lõpuks sedastati, oli komisjonil *a fortiori* piisavalt tõendeid vaidlustatud otsuses nimetatud toodete kohta.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 429 Kõigepealt tuleb märkida, et vastuväiteteatise ja lõpliku otsuse vastuolu tähendab kaitseõiguse rikkumist üksnes juhul, kui lõplikus otsuses sedastatud vastuväidet ei ole esitatud vastuväiteteatises piisavalt, et võimaldada adressaatidel end kaitsta (vt selle kohta eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsus, punktid 852–860).
- 430 Põhimõtteliselt ei või komisjonile ette heita lõpliku otsuse kohaldamisala piiramist sellele eelneva vastuväiteteatise suhtes, sest komisjon peab ära kuulama otsuse adressaadid ja võimalusel arvestama nende märkusi, milles nad vastavad esitatud vastuväidetele, täpsemalt eelkõige selleks, et järgida nende kaitseõigust.
- 431 Tuleb sedastada, et komisjoni katse sedastada rikkumine käesolevas asjas kitsamaks, kui ta esialgu vastuväiteteatises kavandas, oli loogiline või isegi vajalik käesoleva asja olukorras, kui arvestada eelkõige seda, et Verluca avaldused on seotud üksnes OCTG-standardtorude ning projektikohaste magistraaltorudega. Käesoleval juhul puudub põhjus oletada, et komisjon piiras vaidlustatud otsuse kohaldamisala kahele vastuväiteteatises nimetatud tootele, takistades JFE-NKK-d end tõhusalt kaitsmast haldusmenetluse staadiumis nende kahe toote puhul. Samuti ei ole JFE-NKK selgitanud Esimese Astme Kohtule, kuidas vastavate õigustavate argumentide esitamine oleks võinud olla teistsugune, kui vastuväiteteatise kohaldamisala oleks olnud piiratum.

432 Neil asjaoludel tuleb käesolev väide tagasi lükata.

11. *Kaheteistkümnnes väide, mille kohaselt kaitseõigusi on rikutud seetõttu, et vastuväiteteatises ei ole piisavalt hinnatud vabatahtlike piiravate lepete mõjusid, ja seetõttu, et vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus nende lepingute kohaldamisala osas*

a) Poolte argumendid

433 JFE-NKK väidab, et komisjon kaldus vaidlustatud otsuses radikaalselt kõrvale haldusmenetluse ajal võetud vabatahtlike piiravaid leppeid puudutavast seisukohast. JFE-NKK sõnul on komisjoni ülesanne esitada vastuväiteteatises analüüs nende lepingute mõju kohta väidetava rikkumise esialgsele hinnangule, mida ta ei ole teinud. Kuna säärane analüüs puudub, ei olnud vastuväiteteatise adressaatidel võimalik oma seisukohta selle kohta teatavaks teha enne, kui komisjon võttis vastu lõpliku seisukoha vaidlustatud otsuse põhjendustes 108 ja 166 (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus *Musique Diffusion française jt v. komisjon*, punkt 14). Järelikult ei antud JFE-NKK-le võimalust esitada tõendeid vabatahtlike piiravate lepete pikendamise kohta siis, kui ta andis vastuse vastuväiteteatisele, mistõttu tema kaitseõigusi on rikutud.

434 Komisjon ei vastanud sellele väitele otseselt.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 435 Tuleb meelde tuletada, et komisjon võttis vaidlustatud otsuses arvesse vabatahtlike piiravate lepete olemasolu üksnes selleks, et järeldada, et eelkõige trahvide kindlaks määramisel ei ole võimalik arvestada rikkumise olemasolu ajavahemiku eest, mil need lepingud olid jõus (vaidlustatud otsuse põhjendused 108 ja 164). Seetõttu on vastuväiteteatise ja JFE-NKK poolt vaidlustatud otsuse omavaheline erinevus viimase jaoks soodne ning seega ei saa tema huve põhimõtteliselt kahjustada.
- 436 Siiski on eespool punktides 342–346 sedastatud vastavalt nelja Jaapani hageja esitatud argumentidele, et komisjon on vaidlustatud otsuses kohaldanud ekslikult oma seisukohta, mille kohaselt ta arvestab rikkumise olemasolu üksnes sellest hetkest, kui vabatahtlikud piiravad lepped ei olnud enam jõus.
- 437 Sellest järeldub, et kui Jaapani hagejaid oleks enne vaidlustatud otsuse tegemist teavitatud, et komisjon kavatseb järgida seda seisukohta rikkumise kestuse osas, oleksid nad võinud haldusmenetluse staadiumis esitada tõendeid selle kohta, et vabatahtlikud piiravad lepped olid jõus kuni 31. detsembrini 1990.
- 438 Tuleb siiski sedastada, et JFE-NKK-I oli võimalus esitada oma märkusi vastuväiteteatise kohta, sealhulgas rikkumise kestusega seonduvat teavet. Tuleb täpsustada, et vastuväiteteatise kohaselt oli rikkumine alanud 1977. aastal. Seda arvestades oleks JFE-NKK saanud selgitada vabatahtlike piiravate lepete tähtsust ja teavitada komisjoni, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine ei olnud

seega alanud või et seda tuleks arvestada alles pärast seda, kui vabatahtlike piiravate lepete kehtivus lõppes, mis toimus kõige varem 1990. aasta lõpus. JFE-NKK ei tuginenud vabatahtlike piiravate lepete olemasolule vastuväiteteatisele antud vastuses ega esitanud komisjonile tõendeid, mis hiljem esitati Esimese Astme Kohtule (vt eespool punkt 345).

- 439 Lisaks tuleb meelde tuletada, et komisjoni sõnul osutub seda küsimust puudutav seisukoht juba möönduseks Jaapani tootjatele (vt eespool punkt 338 ja sellele järgnevad punktid).
- 440 Käesoleval juhul oleks kaitseõiguse mõistes sisalduva loogika vastane järeldada, et komisjon peab enne, kui ta kohaldab vaidlustatud otsuses möönduseks peetavat seisukohta rikkumise kestuse piiramiseks, paluma vastuväiteteatise adressaatidel võtta uuesti seisukoht möönduse asjakohasuse ja kohaldamisala kohta.
- 441 Sõltumata sellest, kas möönduse arvestamise määrang on täpne või mitte, tuleb märkida, et vabatahtlike piiravate lepete mõjud ei tähenda täiendavat vastuväidet ega kahjusta üldse Jaapani hagejate huve, kuna neil tekkis vastupidi õigustus rikkumise kestuse lühendamiseks.
- 442 Kuigi komisjoni viga õigustab käesolevas menetluses rikkumise kestuse lühendamist, ei saa järeldada, et komisjon oleks selles suhtes rikkunud JFE-NKK kaitseõigusi.

443 Lõpuks tuleb märkida, et Esimese Astme Kohus on trahvisummade puhul arvestanud eespool märgitud viga, mis puudutab käesoleva väitega seotud rikkumise kestuse küsimust (vt allpool punktid 574, 588 ja 590).

444 Eeltoodust tulenevalt tuleb käesolev väide tagasi lükata.

12. Kolmeteistkümnes väide, mille kohaselt kaitseõigusi on rikutud, sest vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise ulatuse hindamise osas

a) Poolte argumendid

445 Käesoleva väite on esitanud JFE-NKK ja Sumitomo. Kõigepealt märgib JFE-NKK, et kaitseõiguse austamine on põhiõigus, mis sisaldub laiemas õiguses õiglasele kohtumenetlusele, mis on kehtestatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 6 ja mis kuulub seetõttu õiguse üldpõhimõtete hulka, mille järgimise ühenduse kohtud tagavad (17. detsembri 1970. aasta otsus kohtuasjas 11/70: Internationale Handelsgesellschaft, EKL 1970, lk 1125).

446 Komisjon kinnitas vastuväiteteatise punktis 63 üksnes seda, et lepinguga, millega jagati siledate torude tarned Corusele Valloureci, Dalmine ja Mannesmanni vahel, üritati hoida Ühendkuningriigis siseriiklikku tootjat, et selle riigi turul järgitaks põhireegleid ja säilitataks põhireeglites ette nähtud vastavate turgude kodumaine seisund. Sumitomo ja JFE-NKK sõnul ei võimaldanud ükski asjaolu komisjoni seletuses selle punkti kohta oletada, et komisjon pidas nimetatud lepingut pelgaks vahendiks, et rakendada kodumaiste turgude austamise põhimõtet, mis kehtestati Jaapani ja Euroopa OCTG-standardtorude ning magistraaltorude turgude jagamise raames (vaidlustatud otsuse põhjendus 164).

- 447 Sumitomo väidab, et kui vastuväiteteatis oleks sisaldanud säärast väidet, oleks ta sellele otseselt vastanud, ja et seetõttu on talt võetud võimalus esitada tõhusalt oma seisukoht väidetavate faktiliste asjaolude tõlevastavuse ja asjakohasuse kohta, millega rikuti määruse nr 2842/98 artikleid 2 ja 3 ning ühenduse õiguskeskeid kehtivat õiglase kohtumenetluse aluspõhimõtet.
- 448 Asjaomase hinnangu toetuseks väidavad Sumitomo ja JFE-NKK, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb komisjonil esitada oma argumente asjakohaselt, et vastuväiteteatise adressaat saaks haldusmenetluse staadiumis esitada tõhusalt oma seisukoha väidetavate faktiliste asjaolude tõlevastavuse ja asjakohasuse kohta (23. oktoobri 1974. aasta otsus kohtuasjas 17/74: *Transocean Marine Paint v. komisjon*, EKL 1974, lk 1063, punkt 15; kohtujurist Warneri ettepanek 29. märtsi 1979. aasta otsusele kohtuasjas 113/77: *NTN Toyo Bearing jt v. nõukogu*, EKL 1979, lk 1185, 1212 ja 1261; 20. märtsi 1985. aasta otsus kohtuasjas 264/82: *Timex v. nõukogu ja komisjon*, EKL 1985, lk 849, punktid 24–30; 27. juuni 1991. aasta otsus kohtuasjas C-49/88: *Al-Jubail Fertilizer v. nõukogu*, EKL 1991, lk I-3187, punktid 15–17; eespool punktis 425 viidatud kohtuotsus *Mo och Domsjö v. komisjon*, punkt 63, ja eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsus, punktid 106 ja 476). Sumitomo ja JFE-NKK sõnul on väljakujunenud kohtupraktikas veel sedastatud, et vastuväiteteatistes tuleb teavitada neist järeldustest, mida komisjon kavatab teha faktiliste asjaolude, dokumentide ja õiguslike argumentide alusel, mida komisjon ei ole käesolevas asjas teinud asjakohaselt (3. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-62/86: *AKZO v. komisjon*, EKL 1991, lk I-3359, punkt 29; eespool punktis 425 viidatud kohtuotsus *Mo och Domsjö*, punkt 63, ja 10. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas T-9/89: *Hüls v. komisjon*, EKL 1992, lk II-499, punkt 39). Kaitseõiguse austamise tõttu ei saa komisjon oma otsust tehes jätta kõrvale vastuväiteteatistes esitatud faktilisi asjaolusid (13. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 85/76: *Hoffmann-La Roche v. komisjon*, EKL 1979, lk 461, punkt 11).
- 449 Kõigepealt vastab komisjon, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatakse põhjused, miks ta otsustas ühenduse tootjatele otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise eest lisatrahve mitte määrata. Komisjon tuletab meelde, et Jaapani hagejatel puudub õiguslik huvi nimetatud põhjendust vaidlustada, sest neile määratud trahv tuleneb vaidlustatud otsuse artiklis 1 kirjeldatud EÜ artikli 81 rikkumisest.

450 Igal juhul esitatakse vastuväiteteatise sisalduvas õiguslikus analüüsis nende kahe rikkumise vaheline seos selgelt ja märgitakse, et Coruse siledate torude ostusid reguleerivate ühenduse tootjate vaheliste lepingute eesmärk oli hoida Corust Ühendkuningriigi siseriikliku tootjana, et tagada põhireeglite järgimine Ühendkuningriigi valmistoodete turul (vt eelkõige vastuväiteteatise punkt 144). Otsuse põhjenduses 164 analüüsitakse vaid vastuväiteteatise esitatud asjaolusid sünteesitult. See ei põhjusta hagejate kaitseõiguste kahjustamist, sest faktilisi asjaolusid teades oli Sumitomol ja JFE-NKK-I olnud võimalus sõnastada märkusi, mida nad soovisid teha Euroopa tootjate vaheliste siledate torude lepingute teemal.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

451 Kõigepealt tuleb seoses väitega, milles käsitletakse vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise olemasolu, tagasi lükata komisjoni argument, mille kohaselt Jaapani hagejatel ei olnud õiguslikku huvi vaidlustada vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud komisjoni hinnangut selles sedastatud kahe rikkumise vahelise suhte kohta. Kuigi teise rikkumise sedastamine ei mõjuta otseselt asjaomaseid hagejaid, on neil siiski õigus väita, nagu nad tegid trahvi vähendamise taotluses, et neid on koheldud ebavõrdselt niivõrd, kui võrd Euroopa tootjatele ei ole määratud trahvi teise rikkumise eest. See, et komisjon leidis, et teise rikkumise moodustavad tarnelepingud olid pelgaks vahendiks Jaapani hagejate suhtes sedastatud rikkumise rakendamiseks, tähendab, et neil on huvi asjaomase seose vaidlustamiseks, sest see teeb teisest rikkumisest meetme, mis toetab esimest rikkumist, milles neid süüdistatakse.

452 Käesolev väide tuleb siiski tagasi lükata.

- 453 Komisjoni kohustus vastuväiteteatise faasis on üksnes kirjeldada esitatud vastuväiteid ja nimetada selgelt faktilisi asjaolusid, millele ta tugineb, ning nende kohta antud hinnangut, et vastuväiteteatise adressaadid saaksid end kaitsta tõhusalt (vt selle kohta hagejate poolt eespool punktis 448 viidatud kohtuotsus *AKZO v. komisjon*, punkt 29 ja eespool punktis 425 viidatud kohtuotsus *Mo och Domsjö v. komisjon*, punkt 63). Komisjon ei ole kohustatud esitama järeldusi, mida ta teeb faktiliste asjaolude, dokumentide ja õiguslike argumentide põhjal.
- 454 Lisaks tuleb märkida, et eespool punktis 448 viidatud kohtuotsus *Hüls v. komisjon*, millele hagejad on eriti tuginenud (punkt 39, *in fine*), käsitleb küsimust, millises olukorras võib komisjon tugineda lõplikus otsuses dokumentidele, mis on küll lisatud vastuväiteteatisele, kuid mida ei ole selles otsuses otseselt nimetatud.
- 455 Käesoleval juhul seisneb ainus asjakohane erinevus vastuväiteteatise nimetatud punkti 144 ja vaidlustatud otsuse põhjenduse 164 vahel selles, et komisjon leidis vaidlustatud otsuses, et teise rikkumise moodustavad lepingud „olid lõpuks vaid vahendid [esimese rikkumise] rakendamiseks”, samas kui vastuväiteteatise väitis komisjon vaid, et tarnelepingute „eesmärk” oli Ühendkuningriigi turu säilitamine kodumaise turuna vastavalt põhireeglitele.
- 456 Eespool punktis 364 sedastatakse, et vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni väide on ekslik niivõrd, kuivõrd teise rikkumise moodustavatel lepingutel oli rohkem kui üksainus eesmärk. Isegi kui oletada, et vastuväiteteatise ja vaidlustatud otsuses sisalduvate hinnangute vahel on võimalik märgata selles suhtes erinevust, on ilmne, et vastuväiteteatise adressaatidel on olnud võimalus esitada oma märkused komisjoni seisukoha aluseks oleva põhilise mõiste ehk idee kohta, et Euroopa tootjad on sõlminud teise rikkumise moodustavad lepingud, et tugevdada põhireeglite kohaldamist Ühendkuningriigi *offshore*-turul.

457 Neil asjaoludel ei toimunud selles suhtes kaitseõiguste rikkumist.

458 Lõpuks tuleb märkida, et Esimese Astme Kohus on trahvide puhul arvestanud käesoleva väitega seotud hindamisvea tagajärgi ebavõrdset kohtlemist käsitleva väite taustal (vt allpool punktid 574, 588 ja 590).

13. Neljateistkümnes väide, mille kohaselt komisjoni 25. novembri 1994. aasta otsus lubada 1. ja 2. detsembril 1994 korraldatud kontrolle on ebaseaduslik

a) Poolte argumendid

459 Nelja Jaapani hageja sõnul on ebaseaduslik 25. novembri 1994. aasta otsus, mille alusel komisjon korraldas kontrolle 1. ja 2. detsembril 1994, sest selles antakse komisjoni ametnikele pädevus viia kontroll läbi Euroopa Ühenduse nimel EÜ artikli 81 alusel, mööndes samaaegselt, et EFTA järelevalveametil oli selles osas täielik pädevus EMP lepingu artikli 56 alusel (edaspidi „EMP artikkel 56”). Jaapani hagejate sõnul oli 25. novembri 1994. aasta otsuse vastuvõtmine kahel õiguslikul alusel ebaseaduslik.

460 Komisjoni 25. novembri 1994. aasta otsus võeti vastu taotluse alusel, mille EFTA järelevalveameti konkurentsiasjade eest vastutav liige esitas komisjonile kontrolli läbiviimiseks Euroopa ühenduse territooriumil EMP lepingu protokoll nr 23 (edaspidi „protokoll nr 23”) artikli 8 lõike 3 alusel EFTA järelevalveameti poolt läbiviidava uurimise raames. EFTA järelevalveamet kiitis asjaomase meetme heaks oma 17. novembri 1994. aasta otsusega. Vastuväiteteatise punktis 1 möönis komisjon

otseselt, et ta tegutses EFTA järelevalveameti esindajana 1. ja 2. detsembri 1994. aasta kontrollide läbiviimisel. Asjaomast hinnangut kinnitab Jaapani hagejate sõnul protokoll nr 23 artikli 8 lõike 3 sõnastus, mis võimaldab pädeval järelevalveasutusel, nagu on määratletud EMP artiklis 56, nõuda teiselt pädevalt järelevalveasutuselt uurimise läbiviimist oma territooriumil. Jaapani hagejad märgivad veel, et sama protokoll artikli 8 lõike 5 alusel on mõlemal järelevalveasutusel kohustus teist asutust esindades edastada viimasele kogu saadud teave kohe pärast seda, kui asjaomane uurimine on lõpetatud.

461 Hagejad väidavad, et EMP artiklis 56, milles viidatakse otseselt protokoll nr 23 artikli 8 lõikele 3, nähakse ette range pädevuse jagamine kahe järelevalveasutuse vahel üksikute konkurentsijuhtumite käsitlemisel. Nende sõnul nähakse EMP artiklis 56 ette niinimetatud ühtse kassaluugi süsteem, mille kohaselt kõigi selliste üksikjuhtumite käsitlemine, mis võivad kuuluda EMP artikli 53 kohaldamisalasse, jagatakse komisjoni ja EFTA järelevalveameti vahel säärase täpsete kriteeriumide alusel, mis välistavad täielikult jagatud või samaaegse pädevuse ühes ja samas asjas. Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, märgitakse hagejate sõnul Euroopa Kohtu 10. aprilli 1992. aasta arvamuses 1/92 (EKL 1992, lk I-2821), et nimetatud pädevuse range jagamine ei moonuta ühenduse pädevust ja on seega kooskõlas EÜ asutamislepinguga.

462 Hagejate sõnul jäeldub sellest, et oma 25. novembri 1994. aasta otsust vastu võttes, millega ta vastab EFTA järelevalveameti nimel esitatud haldusabi taotlusele ühenduse territooriumil, on komisjon ilmtingimata tunnustanud, et sellel järelevalveasutusel oli sel ajal täielik pädevus nimetatud asja uurida. Jaapani hagejad väidavad, et EMP artikli 56 alusel kuuluvad rikkumised, mis mõjutavad Euroopa ühenduse liikmesriikidevahelist kaubandust ja rikuvad EÜ artiklit 81, täielikult komisjoni pädevusse. Kui komisjon oleks leidnud 25. novembri 1994. aasta otsust tehes, et ta on pädev uurima asja EÜ artikli 81 alusel, oleks ta pidanud EFTA järelevalveameti abitaotlusele vastu vaidlema ja paluma tal asja käsitlemine lõpetada ning algatama oma uurimise. Sellega seoses Nippon märgib, et EFTA järelevalveameti 17. novembri 1994. aasta otsuses kinnitatakse nii põhjendustes kui ka

resolutiivosas, et otsus käsitleb üksnes Norra *offshore*-turul toimunud tegevust. Seega on selge, et EFTA järelevalveamet ja komisjon leiavad mõlemad selles etapis, et EFTA järelevalveamet oli pädev asutus nimetatud tegevuse uurimiseks.

463 Kui komisjon otsustas 25. novembril 1994. aastal algatada samaaegselt oma uurimise, et kindlaks teha, kas rikuti EÜ artiklit 81 ja/või EMP artiklit 53, kuigi EFTA järelevalveamet oli sel ajal pädev mainitud asja uurima, rikkus komisjon Nipponi sõnul EMP artikli 56 lõiget 1. Nagu komisjon märgib vastuväiteteatises, andis EFTA järelevalveamet asja komisjonile üle alles 6. detsembril 1995 sel põhjusel, et uurimisesemeks olev käitumine mõjutas ühendusesisest kaubandust; see abinõu oleks aga olnud mõttetu, kui komisjon oleks olnud uurimise läbiviimiseks juba pädev. Pärast üleandmist algatas komisjon uue uurimismenetluse.

464 Komisjoni väide, mille kohaselt EMP artikkel 56 käsitleb üksnes pädevust teha otsuseid, milles sedastatakse konkurentsieeskirjade rikkumist, nõrgendab Nipponi sõnul EMP lepingu artiklit 55, milles kehtestatakse, et „artiklis 56 sätestatud pädev järelevalveasutus uurib [...] juhtumeid, mille puhul kahtlustatakse [...] rikkumist”. Samuti EMP lepingu artiklis 109 (edaspidi „EMP artikkel 109”), mida Euroopa Kohus on eespool punktis 461 viidatud arvamuses 1/92 pidanud asjakohaseks, et hinnata EMP artikli 56 vastavust EÜ asutamislepingule, kinnitatakse, et pädevuse täielikkus kehtib ka uurimise staadiumis. EMP artikli 109 lõikes 4 nähakse ette, et komisjon ja EFTA järelevalveamet kontrollivad kumbki enda pädevusse kuuluvaid kaebusi ja edastavad teisele organile need kaebused, mis kuuluvad selle organi pädevusse. Vastavalt EMP artikli 109 lõikele 5 võib siis, kui nende kahe organi vahel esineb lahkarvamusi kaebuste või kontrolli tulemuste suhtes võetavate meetmete osas, kumbki pool pöörduda selles küsimuses EMP Ühiskomitee poole. Oleks absurdne järeldada, et range pädevuse jagamine on kohaldatav uurimisstaadiumis olevate asjade suhtes, milles on esitatud kaebus, kuid ei ole kohaldatav uurimisstaadiumi suhtes, kui uurimine on algatatud vastava institutsiooni omal algatusel.

- 465 Kõiki asjaolusid arvestades tuleb komisjoni viidatud protokoll nr 23 ja eriti selle artikli 10 lõiget 3 tõlgendada EMP artikli 109 valguses. Järelikult võib komisjon kasutada EFTA järelevalveameti poolt läbi viidud või tema nimel läbi viidud uurimises saadud teavet, mis sisaldub asjaomase asutuse poolt protokoll nr 23 artikli 10 lõike 3 alusel komisjonile edastatud toimikus, üksnes EMP lepingu sätteid kohaldades. Vastupidi komisjoni väitele ei kõrvalda säärane tõlgendus nimetatud protokoll nr 23 artikli 10 lõikelt 3 selle kasulikku mõju. Igal juhul kinnitavad protokoll nr 23 artikli 10 sõnastus ja struktuur, et üksnes üks asutus võib olla pädev uurima asja teataval hetkel.
- 466 Kuna 25. novembri 1994. aasta otsus, mille alusel komisjon teostas 1. ja 2. detsembril 1994 kohapeal kontrolli, on ebaseaduslik, tuleks Jaapani hagejate sõnul kõrvaldada toimikust vähemalt kõik selle uurimise käigus saadud dokumentaalsed tõendid vastavalt Euroopa Kohtu ja Esimese Astme Kohtu praktikale (26. märtsi 1987. aasta määrus kohtuasjas 46/87 R: Hoechst v. komisjon, EKL 1987, lk 1549, punkt 34, ja eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punkt 395). Komisjon oleks pidanud paluma teavet asjaomastelt äriühingutelt uuesti, nagu ta tegi seda eespool punktis 61 viidatud kohtuasjas (II PVC kohtuotsus, punktid 474–476).
- 467 Komisjoni poolt EFTA järelevalveameti nimel saadud tõendid oleks tulnud käesoleva menetluse toimikust kõrvaldada mitte üksnes seetõttu, et komisjoni 25. novembril 1994 tehtud otsus on ebaseaduslik, vaid ka põhjusel, et asjaomase menetluse eesmärk erines EFTA järelevalveameti uurimise eesmärgist.
- 468 Protokoll nr 23 artikli 9 lõikes 1 sätestatakse, et protokoll nr 23 artikli kohaldamise tulemusena saadud teavet kasutatakse üksnes EMP lepingu artiklites 53 ja 54 sätestatud menetluse eesmärgil, samuti lubab määruse nr 17 artikkel 20 teabe kasutamist üksnes neil eesmärkidel, mille jaoks see saadi. Seoses viimati nimetatud sätte kohaldamisega on väljakujunenud kohtupraktikas sedastatud, et ettevõtjate õigust

ametisaladusele ja ettevõtja kaitseõigust on rikutud, kui komisjon või sõltuvalt olukorrast siseriiklik ametiasutus tugineb ettevõtja vastu säärase uurimise käigus saadud tõenditele, millel on teistsugune eesmärk kui vastaval asjal (17. oktoobri 1989. aasta otsus kohtuasjas 85/87: Dow Benelux v. komisjon, EKL 1989, lk 3137, punkt 18; 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-67/91: Asociación Española de Banca Privada jt, nn Hispaania pankade kohtuotsus, EKL 1992, lk I-4785, punkt 35 jj; 10. novembri 1993. aasta otsus kohtuasjas C-60/92: Otto, EKL 1993, lk I-5683, punkt 20, ja eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus, punkt 472).

469 Euroopa Kohus sedastas eelkõige eespool punktis 468 viidatud Hispaania pankade kohtuotsuses, et siseriiklikud konkurentsiasutused ei võinud kasutada komisjoni poolt EÜ artikli 81 alusel läbi viidud uurimise käigus saadud teavet, sealhulgas ka olukorras, kus nad pidid kohaldama ühenduse õiguse sama sätet (kohtuotsuse punkt 32). Samuti leidis Euroopa Kohus eespool punktis 468 viidatud kohtuotsuses Otto, et komisjon ei või kasutada siseriikliku menetluse käigus saadud teavet, et teha kindlaks ühenduse konkurentsieskirjade rikkumine (kohtuotsuse punkt 20). JFE-Kawasaki tuletab meelde, et Esimese Astme Kohus tugines eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsuses asjaolule, et komisjon oli palunud uuesti selliste dokumentide esitamist, mille ta juba sai erineva eesmärgiga asja raames, et järeldada, et asjaomases asjas oli kaitseõigusi järgitud (vt eespool punkt 466 *in fine*).

470 Jaapani hagejate sõnul tuleks käesoleval juhul toimikust kõrvaldada samadel põhjustel ka need dokumendid, mis on pärit EFTA järelevalveameti poolt läbiviidud uurimise raames toimunud kontrollist. Esialgse uurimise eesmärk erines selgelt komisjoni poolt hiljem algatatud uurimise eesmärgist. Komisjon koostas vastuväiteteatise väidetava lepingu kohta, mida reguleeris üksnes EÜ artikkel 81, samas kui EFTA järelevalveameti 17. novembri 1994. aasta otsusest nähtub, et ta uuris EMP artikli 53 alusel üksnes Norra *offshore*-turgu puudutavat tegevust.

- 471 Hagejate sõnul kuuluvad kaks uurimist seega erinevate õigussüsteemide kohaldamisalasse. Analoogiliselt eespool punktis 468 viidatud Hispaania pankade ja Otto kohtuotsustele ning arvestades protokoll nr 23 artikli 9 lõike 1 sõnastust, tuleb järeldada, et EFTA järelevalveameti uurimiste raames edastatud teabe tõendusjõud on reguleeritud üksnes EMP lepingu sätetes ja et säärasele teabele võidakst tugineda üksnes menetluses, mida reguleerivad vastava asutuse sisereeglid ehk järelevalveasutuse ja kohtu asutamise kohta EFTA liikmesriikide vahel sõlmitud lepingu protokoll nr 4.
- 472 Jaapani hagejate sõnul tuleks eespool kirjeldatud menetlusvea tõttu kõrvaldada toimikust eelkõige Euroopa-Jaapani klubi käsitlev memorandum, Valloureci memorandum pealkirjaga „RB Patrier'le”, mis on lisatud 15. mai 1991. aasta kirjale, komisjoni toimiku leheküljel 4782 taasesitatud Mannesmanni 16. jaanuari 1991. aasta faks pealkirjaga „Vancouveri nimekiri”, komisjoni toimiku leheküljel 4789 taasesitatud Sumitomo 19. veebruari 1991. aasta faks pealkirjaga „Hinnakiri” („Price List”), memorandum tegevjuhtidele, „Jaapani g-dokument”, 24. juuli 1990. aasta koosoleku memorandum, komisjoni toimiku leheküljel 2128 taasesitatud Mannesmanni 27. jaanuari 1986. aasta dokument pealkirjaga „Terastorude turg 1970–1985” („Stahlrohrmarkt 1970–1985”), ja terastorude süsteemi dokument.
- 473 Esimese Astme Kohus ei pea ka arvestama ettevõtjate avaldusi, mis on uurimise esemeks ja mille nad on andnud vastusena komisjoni informatsiooninõuetele ning küsimustele, mis on seotud säärase dokumentidega või mis põhinevad sääraistel dokumentidel, mis oleks tulnud toimikust kõrvaldada eespool toodud põhjustel. Nende avalduste kasutamine on ebaseaduslik sama moodi nagu dokumentide kasutamine, sest ilma nendeta ei oleks komisjon saanud esitada konkreetseid küsimusi, mida ta esitas, ja järelikult ei oleks saanud avaldustes sisalduvat lisateavet. Seega tuleb käesoleva menetluse toimikust kõrvaldada Verluca 17. septembri 1996. aasta avaldus, Verluca 14. oktoobri 1996. aasta avaldus, Becheri vastus, Coruse vastused, komisjoni toimiku lehekülgedel 13544 ja 14157 taasesitatud Nipponi 17. novembri ja 4. detsembri 1997. aasta vastused, komisjoni toimiku lehekülgedel 14168 ja 14430 taasesitatud Sumitomo 31. oktoobri ja 16. detsembri 1997. aasta vastused, komisjoni toimiku lehekülgedel 14451 ja 14491 taasesitatud JFE-NKK

7. novembri ja 15. detsembri 1997. aasta vastused, komisjoni toimiku lehekülgedel 14519 ja 14615 taasesitatud JFE-Kawasaki 3. novembri ja 18. detsembri 1997. aasta vastused ning tõenäoliselt Vallourecis toimunud kontrolli käsitlev dokument.

- 474 Nipponi sõnul tuleb toimikust kõrvaldada teatavad muud dokumendid seetõttu, et need on seotud 1. ja 2. detsembri 1994. aasta kontrollile eelnenud ajavahemikuga, ehk komisjoni toimiku leheküljel 4283 taasesitatud Sumitomolt Vallourecile 9. oktoobril 1987 saadetud faks, JF-ga peetud koosoleku protokoll, komisjoni toimiku leheküljel 4848 taasesitatud 19. septembril 1991 koostatud dokument pealkirjaga „SMI hinnang eritorude turuosade kohta”, komisjoni toimiku leheküljel 8514 taasesitatud dokument pealkirjaga „Jaapani õmbluseta torude eksport (jaanuar–september 1995)” („Japan’s Exports of Seamless Pipe (jan–sep 95)”), komisjoni toimiku leheküljel 8692 taasesitatud dokument pealkirjaga „Õmbluseta OCTG-torude müük 1993. aastal (jaanuar–september)” („OCTG Seamless pipe supply record 1993 (jan–sept)”), VAM-BSC lepingu pikendamise memorandum, BSC koosoleku memorandum, strateegiliste kaalutluste memorandum, VAM lepingu kaalutluste memorandum, komisjoni toimiku leheküljel 15802 taasesitatud Valloureci 29. augusti 1991. aasta memorandum pealkirjaga „Suhted JFE-Kawasa-kiga” ja komisjoni toimiku leheküljel 15809 taasesitatud Valloureci 20. juuni 1994. aasta memorandum pealkirjaga „VAM-litsents Sidercale”.
- 475 Kuna dokumentaalsed tõendid ja eespool nimetatud avaldused on saadud ebaseaduslikult, siis vaidlustatud otsus on ebaseaduslik eelkõige seetõttu, et adressaatideks olevate äriühingute kaitseõigusi on rikutud. JFE-Kawasaki sõnul piisab vaidlustatud otsuse tühistamiseks üksnes sellest. Käesoleval juhul tõdevad Jaapani hagejad üksmeelselt, et ebaseadusliku otsuse alusel saadud tõendid tuleb vaidlustatud otsuse tühistamise ähvardusel kõrvaldada toimikust ulatuses, kus see otsus põhineb säärastel tõenditel (eespool punktis 466 viidatud määrus Hoechst v. komisjon, punkt 34 kohta).

- 476 Komisjon täpsustab, et ta ei rikkunud EMP artiklit 53, kui ta volitas oma ametnikke ja esindajaid uurima EÜ artikli 81 rikkumisi eelkõige 25. novembril 1994 vastu võetud otsuse alusel ning volitas neid samaaegselt uurima samade faktiliste asjaolude alusel EMP artikli 53 võimalikku rikkumist EFTA järelevalveameti nimel vastavalt viimase palvele. Komisjoni sõnul ei olnud EFTA järelevalveamet üksinda pädev uurimist läbi viima siis, kui asjaomane otsus oli tehtud. Komisjoni sõnul ei sisalda EMP artikkel 53 ühtegi sätet, mille alusel EÜ artiklit 81 ei kohaldataks juhul, kui nii EÜ artikli 81 kui ka EMP artikli 53 kohaldamistingimused on täidetud samaaegselt. Asjaomast EMP artikli 53 tõlgendust kinnitab Euroopa Kohtu 14. detsembri 1991. aasta arvamus 1/91 (EKL 1991, lk I-6079) ja eespool punktis 461 viidatud arvamus 1/92.
- 477 Komisjoni sõnul ei või säärane uurimine EFTA järelevalveameti poolt rikkuda ühendusele tema pädevuse valdkonnas antud volitusi. Komisjon on vaba uurima EÜ artikli 81 rikkumisi. Ta oli pädev järelevalveasutus seda tegema EMP artikli 55 alusel.
- 478 Komisjon märgib, et igal juhul pidi tal säilima õigus uurimise läbiviimiseks, vähemalt selleks, et kindlaks teha, kas ta oli käesoleval juhul pädev asutus või mitte, sest ettevõtjate tegevus mõjutas liikmesriikide vahelist kaubandust.
- 479 Vastusena Jaapani hagejate kohtupraktikat käsitlevatele argumentidele märgib komisjon, et EMP lepinguga loodud süsteem sisaldab mehhanismi, millega asja võib üle anda ühelt asutuselt teisele, mis eristab käesolevat asja eespool punktis 468 viidatud Hispaania pankade kohtuotsusest, sest ühenduse süsteemis ei ole analoogilist mehhanismi, millega saaks asju üle anda komisjoni ja siseriiklike konkurentsiasutuste vahel. Eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsus ei ole samuti käesolevas asjas asjakohane, sest selles kohtuotsuses oli kummalgi menetlusel, milles koguti sama teavet, erinev eesmärk.

- 480 Lisaks ei ole komisjon kogunud tõendeid üksnes vaidlustatud otsuse esemeks oleva muu menetluse jaoks, vaid need koguti uurimisotsuste alusel, milles nimetati otseselt võimalikku EÜ artikli 81 rikkumist ja mis põhinevad kahel õiguslikul alusel. Nende kahe õigusliku aluse tõttu oli 25. novembril 1994 tehtud otsus igal juhul seaduslik.
- 481 EFTA järelvalveamet esitas kohtuistungil märkusi üksnes käesoleva väite kohta. Selles osas ühtis see sisuliselt komisjoni argumentidega.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 482 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus tões eespool punktis 461 viidatud arvamuses 1/92, et EÜ asutamislepinguga olid kooskõlas tema pädevusse kuuluvad EMP lepingu sätted, eelkõige selle artikkel 56, mis käsitleb pädevuse jagamist konkurentsiasjades EFTA järelvalveameti ja komisjoni vahel.
- 483 Enne selle järelduse tegemist viimati nimetatud artikli kohta on Euroopa Kohus märkinud eriti oma arvamuse punktides 40 ja 41, et ühenduse pädevus sõlmida rahvusvahelisi lepinguid konkurentsi valdkonnas sisaldab ilmtingimata ühenduse jaoks võimalust kiita heaks lepingu reeglid, mis käsitlevad lepingupoolte pädevuse jaotamist konkurentsiasjades niivõrd, kui võrd asjaomaste sätetega ei moonutata ühenduse ja tema institutsiooni pädevust võrreldes sellega, nagu seda mõistetakse asutamislepingus.

484 Seega nähtub arvamusest 1/92, et EMP artikkel 56 ei moonuta EÜ asutamislepingus ette nähtud ühenduse pädevust konkurentsi valdkonnas.

485 Sellega seoses nähtub nii EMP artiklist 56 kui ka arvamuse 1/92 sissejuhatavas osas „Kokkuvõtte komisjoni taotlusest” esitatud vastava sätte üksikasjalikust kirjeldusest, et kõik konkurentsiasjad, mis kuulusid ühenduse pädevusse enne EMP lepingu jõustumist, jäävad komisjoni ainupädevusse pärast selle lepingu jõustumist. Kõik asjad, milles mõjutatakse ühenduse liikmesriikidevahelist kaubandust, jäävad edasi komisjoni pädevusse sõltumata sellest, kas need mõjutavad ka ühenduse ja EFTA riikide vahelist kaubandust ja/või EFTA riikide omavahelist kaubandust või mitte.

486 Eespool esitatu põhjal tuleb sedastada, et EMP lepingu sätteid ei tule tõlgendada nii, et komisjon jääb ilma, isegi ajutiselt, pädevusest kohaldada EÜ artiklit 81 konkurentsivastase lepingu suhtes, mis mõjutab ühenduse liikmesriikide vahelist kaubandust.

487 Käesolevas asjas tuleb siiski tõdeda, et komisjon kasutas terastorude sektoris uurimise algatamist käsitleva 25. novembri 1994. aasta otsuse õiguslike alustena eelkõige EÜ artiklit 81 ja määrust nr 17. Selle uurimise raames kasutas komisjon vaidlustatud otsuses nimetatud tõendite kogumiseks pädevust, mis talle on antud määrusega nr 17, ja määras trahvid konkurentsivastase lepingu eest asjaomase otsuse artiklites 1 ja 2 üksnes EÜ artikli 81 alusel.

488 Lisaks tuleb vastata otseselt Jaapani hagejate erilisele argumendile, mis on seotud komisjoni 25. novembri 1994. aasta otsuses kasutatud kahe õigusliku aluse

ebaseaduslikkusega ehk sellega, et EÜ artiklile 81 ja määrusele nr 17 lisaks on kasutatud EMP artiklit 53 ja EFTA järelevalveameti 17. novembri 1994. aasta otsust, millega kiideti heaks abitaotluse saatmine komisjonile.

489 Tuleb sedastada, et käesoleval juhul ei võinud komisjon 25. novembri 1994. aasta otsust tehes mõistlikult kindlasti teada õiget õiguslikku alust, sest see sõltus võimaliku rikkumise geograafilisest ulatusest ja eriti sellest, kas rikkumine mõjutab ühenduse liikmesriikide vahelist kaubandust. Jaapani hagejad märgivad õigesti, et EMP lepingus ja eriti selle artiklites 56 ja 109 kehtestatakse konkurentsieeskirjade kohaldamisel „ühtse kassaluugi” süsteem, mida kohaldatakse uurimisstaadiumist alates nii, et kummalgi järelevalveasutusel on kohustus lõpetada asja käsitlemine ja anda asi üle teisele asutusele, kui ta tuvastab, et teine asutus on pädev.

490 „Ühtse kassaluugi” mõistet ei või siiski kohaldada uurimise algusest alates, kui selles staadiumis ei ole võimalik kindlaks teha, kumb asutus on pädev, vastasel juhul rikutaks olukorras, kus asi on saadetud EFTA järelevalveametile lahendamiseks, kuid komisjon on lõpuks pädev, eespool toodud põhimõtet, mille kohaselt EMP lepingu sätteid ei või komisjonilt võtta pädevust uurida konkurentsivastast tegevust, mis mõjutab ühenduse liikmesriikide vahelist kaubandust.

491 Lisaks tuleb selle kohta veel märkida, et pelk asjaolu, et ühenduse institutsioon tugineb meetmes nii õigele õiguslikule alusele kui ka ühele või mitmele teisele õiguslikule alusele, mis osutuvad lõpuks ebasobivateks, ei või põhjustada vastava meetme puudulikkust (vt selle kohta 19. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas T-213/00: CMA CGM jt v. komisjon, EKL 2003, lk II-913, punktid 79–103, eelkõige punkt 94).

- 492 Eespool toodust järel­dub, et komisjon on kogu aeg olnud pädev uurima lõpuks vaidlustatud otsuses karistatavaks loetud konkurentsivastaseid lepinguid, vaatamata sellele, et EFTA järelevalveamet oli juba algatanud uurimise võimaliku samasuguse tegevuse kohta Norra turul. Seetõttu ei ole käesoleval juhul asjakohased teised Jaapani hagejate esitatud argumendid, eelkõige see, mis on seotud Hispaania pankade kohtuotsusega (vt eespool punktid 468 ja 469).
- 493 Neil asjaoludel tuleb käesolev väide tagasi lükata.

B — *Trahvide vähendamise nõuded*

1. *Esimene ja teine väide, mis käsitlevad põhjendamise puudumist seoses koostööteatise JFE-NKK kasuks kohaldamata jätmisega ja sellega seoses tehtud viga*

a) Poolte argumendid

- 494 JFE-NKK sõnul ei ole komisjon põhjendanud vaidlustatud otsuse põhjenduses 175 piisavalt seda, et ta ei ole kohaldanud tema kasuks koostööteatist.
- 495 Sellega seoses väidab JFE-NKK, et ta on vastanud üksikasjalikult talle adresseeritud neljale komisjoni informatsiooninõudele, mis tema sõnul õigustab talle määratud trahvi vähendamist 10% võrra kooskõlas Euroopa Kohtu 14. juuli 1972. aasta

otsusega kohtuasjas 48/69: ICI v. komisjon (EKL 1972, lk 619). Lisaks väidab ta end olevat ainus tootja, kes on esitanud komisjonile Euroopa ja Jaapani tootjate vaheliste koosolekute kuupäevad, osavõtjate nimed ja täpsed toimumiskohad, mis peaks nimetatud kohtuotsuse kohaselt õigustama talle määratud trahvi vähendamist 20% võrra.

- 496 Komisjoni sõnul on JFE-NKK argumendid põhjendamise puudumise kohta täiesti alusetud, sest vaidlustatud otsuse põhjenduses 175 sedastatakse, et ta ei teinud tõhusat koostööd. Koostööteatise järgi tuleb asjaomasel ettevõtjal vähemalt teavitada komisjoni, et ta ei vaidlusta vastuväiteteatises esitatud asjaolude olemasolu, mida JFE-NKK ei ole teinud.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 497 Piisab, kui tõdeda, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 175 tõdetakse, et JFE-NKK ei ole käesolevas asjas läbi viidud uurimise raames teinud „tõhusat koostööd”. Olgu see tõdemus õige või mitte, tuleb sedastada, et see osutub piisavaks põhjenduseks komisjoni keeldumisele vähendada JFE-NKK-le määratud trahve koostöö alusel.

- 498 Isegi kui oletada, et asjaomaseid väiteid võiks pidada koostööteatise kohaldamisel tehtud veale viitavaks, tuleb need tagasi lükata.

- 499 Tuleb meelde tuletada, et koostöö tõttu trahvi vähendamise õigustamiseks, tuleb ettevõtjal kergendada komisjoni ülesannet, mis seisneb ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumiste sedastamises ja rikkumiste karistamises (vt 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-347/94: *Mayr-Melnhof v. komisjon*, EKL 1998, lk II-1751, punkt 309 ja viidatud kohtupraktika).
- 500 Käesoleval juhul tuleb märkida, et kuigi JFE-NKK vastustes ja eelkõige tema 7. novembri 1997. aasta vastuses sisalduv teave Euroopa-Jaapani klubi paljude koosolekute kuupäevade ja toimumispaikade kohta on olnud komisjonile kasulik, kinnitavad need üksnes Verluca poolt Valloureci nimel 1996. aastal antud avaldustes juba esitatud teavet. Seega ei vasta tõele, et JFE-NKK oli ainus säärast teavet andnud äriühing.
- 501 Kui ettevõtjad esitavad komisjonile haldusmenetluse samas staadiumis ja analoogilises olukorras sarnast teavet faktiliste asjaolude kohta, milles neid süüdistatakse, tuleb nendepoolset koostöö taset pidada võrreldavaks (vt analoogia alusel punktis 50 viidatud kohtuotsus *Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni v. komisjon*, punktid 243–245).
- 502 Käesoleval juhul mõõnis Vallourec Verluca avalduste põhjal otseselt, et koosolekuid peeti eelkõige nelja Euroopa tootja kodumaiste turgude jagamise lepingu raames. Verluca on märkinud, et iga Euroopa-Jaapani klubi liige pidi austama klubi kõigi teiste liikmete kodumaiseid turge ja et Ühendkuningriigi *offshore*-turul oli eriseisund, sest see oli „pooleldi kaitstud”. Samuti täpsustas Verluca turgude jagamise lepingu kestust ja toimimisviisi. Seevastu leidis JFE-NKK 7. novembri 1997.

aasta vastuses, et kuigi Euroopa tootjad on nõudnud oma kodumaiste turgude austamist, ei ole ta kunagi vastanud neile nõudmistele nõustuvalt.

- 503 Tuleb sedastada, et Verluca ei piirdunud üksnes komisjoni poolt Vallourecis 1996. aasta septembris toimunud esimese kontrolli ajal esitatud küsimustele vastamisega. Verluca avaldustest tervikuna nähtub tõeline soov rikkumist möönda ja teha komisjoni uurimise raames tõhusat koostööd. JFE-NKK esitas seevastu üksnes teavet, mida komisjon temalt palus, keeldudes neid tõlgendamast nii, et neist võiks kindlaks teha tema osalemise rikkumises.
- 504 Tuleb järeldada, et JFE-NKK esitatud teabe kasulikkus põhineb üksnes sellel, et need kinnitavad teataval määral juba komisjoni valduses olevaid Verluca avaldusi. Seetõttu ei ole asjaomase teabe esitamine kergendanud komisjoni ülesannet märkimisväärselt ega ole järelikult piisav, et õigustada trahvi vähendamist koostöö tõttu.
- 505 Lisaks leidis komisjon õigesti, et JFE-NKK ei teavitanud teda haldusmenetluse ajal kunagi, et ta möönab faktiliste asjaolude toimumist. Muu hulgas jätkab ta ka nende vaidlustamist Esimese Astme Kohtus.
- 506 Neil asjaoludel tuleb sedastada, et JFE-NKK argumendid ei õigusta koostööteatise kohaldamist sellele äriühingule määratud trahvi vähendamiseks.

2. Kolmas väide, mille kohaselt pole põhjendatud trahvide arvutamisi

a) Poolte argumendid

- 507 JFE-NKK sõnul ei esitanud komisjon trahvide arvutamisi piisavalt üksikasjalikult, et oleks täidetud kohtupraktikas esitatud nõuded (6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-148/89: Tréfilunion v. komisjon, EKL 1995, lk II-1063, punkt 142). Eelkõige ei ole komisjon trahvide arvutamisel uurinud iga vaidlustatud otsuse adressaadi käivet ega tegelikku osalemist rikkumises. JFE-NKK sõnul moodustab säärane tegevusetus põhjendamiskohustuse puudumise.
- 508 Komisjon märgib, et ta on selgitanud vaidlustatud otsuses trahvide arvutamisi asjakohaselt, eelkõige selle põhjenduses 162.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 509 Sellega seoses piisab, kui sedastada, et komisjon esitas vaidlustatud otsuse põhjendustes 156–175 selgelt ja ühtselt asjaolud, mida ta arvestas trahvide määramisel. Eespool punktis 507 viidatud kohtuotsus Tréfilunion v. komisjon ei abista JFE-NKK-d mingil moel, sest selles märgitakse vaid seda, et komisjonil tuleb esitada trahvide arvutusviis. Eraldi küsimust, kas komisjon on teinud trahvide arvutamisel hindamisvigu, uuritakse allpool punktis 515 ja sellele järgnevatel punktides.
- 510 Järelikult tuleb käesolev väide tagasi lükata.

3. Neljas väide, mille kohaselt rikkumise kestust on hinnatud ekslikult

a) Poolte argumendid

- 511 Eespool punktis 136 ja sellele järnevates punktides on esitatud Jaapani hagejate argumendid, mille kohaselt oleks komisjonil tulnud sedastada rikkumise kestus väiksema ajavahemiku kohta, kui sedastati vaidlustatud otsuse artiklis 1.
- 512 Kuna komisjon suurendas rikkumise raskuse alusel määratud trahvi 10% aastas ja kuna rikkumine kestis kõige rohkem pigem neli täielikku aastat (1991. aastast 1994. aastani) kui viis aastat, oleks pidanud kõigi Jaapani hagejate suhtes vaidlustatud otsuses sedastatud rikkumise kestuse üldine 50% suurendamine muutuma maksimaalselt 40%-liseks. Oma repliigis tõdeb Nippon, et komisjoni argument, mille kohaselt vabatahtlikud piiravad lepped ei takistanud Jaapani tootjatel õmbluseta terastorusid ühenduses müüa, on kooskõlas vaidlustatud otsuses ajavahemiku 1977–1989 kohta esitatud seisukohaga. Sellega seoses kinnitab Sumitomo, et komisjoni esindajad ei saa asendada komisjoni liikmeid, väites, et 1990. aasta eest oli õigus trahvi määrata isegi juhul, kui oletada, et sel aastal kohaldati vabatahtlikke piiravaid leppeid.
- 513 Komisjoni argumendid vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise kestuse kohta on esitatud eespool punktis 157 ja sellele järgnevates punktides. Kuna rikkumise kestus on kindlaks tehtud õiguslikult piisavalt, ei tule trahvi komisjoni sõnul vähendada.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 514 Kuna rikkumise kestusega seotud poolte väiteid on uuritud eespool punktides 338–352, siis piisab, kui käesoleva väite raames tuletada meelde, et rikkumise kestust tuleb lühendada iga Jaapani hageja suhtes viielt aastal kolmele ja poolele aastale ehk ajavahemikule 1. jaanuar 1991 — 1. juuli 1994. Nimetatud uut kestust arvestatakse allpool punktides 588 ja 590 Jaapani hagejatele määratud trahvisummade kindlaksmääramisel.

4. Viies väide, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise tõendamist toetavaid dokumente on hinnatud ekslikult

a) Poolte argumentid

- 515 Jaapani hagejad tuletavad meelde argumente, mille nad esitasid vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamise nõudmisel ja mis põhinevad sellel, et vaidlustatud otsuses komisjoni kasutatud erinevates dokumentaalsetes tõendites nimetatakse erinevaid tooteid kui neid, mida hõlmas lõpuks rikkumine, milles neid süüdistatakse (vt eespool punkt 105 ja sellele järgnevad punktid). Kui Esimese Astme Kohus peaks tagasi lükkama mõned komisjoni esitatud dokumentaalsetest tõenditest, kuid vaidlustatud otsuse ülejäänud osas kinnitab, tuleks trahve vähendada nii, et see oleks kooskõlas neist dokumentaalsetest tõenditest, mida ta ei lükka tagasi, nähtuvate toodete määratluse ja rikkumise kestusega. Sellega seoses tuleks arvestada, et teatavad tõendid, eelkõige jagamispõhimõtete dokument, on seotud rohkem piiratud tooteturgudega.

- 516 JFE-Kawasaki ja Sumitomo väidavad veel, et komisjon oleks pidanud rikkumise raskusastme kindlaksmääramisel arvestama vähemalt piiratumat turgu ja järelikut määrama vaidlustatud otsuse adressaatidele väiksema trahvi. Eelkõige geograafilises plaanis ei ole komisjon õiguslikult piisavalt tuvastanud, et sedastatud rikkumine mõjutab Ühendkuningriigi *offshore*-turgu.
- 517 Komisjon vastab, et niivõrd, kui võrd dokumentaalsetest tõenditest nähtub lepingu kohaldamisala muutlikkus, tunduvad need osutavat laiemale kohaldamisalale, kui on sedastatud vaidlustatud otsuses. Väite osas, mille kohaselt ta määratles geograafilise turu ebaõigesti, tõdeb komisjon, et rikkumise raskusastme hindamisel võttis ta arvesse vaidlustatud otsuse põhjendustes 160 ja 161 õigesti määratletud turu, mis põhines uurimise käigus saadud tõenditel (vt ka eespool punkt 144 ja sellele järgnevad punktid).

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 518 Käesoleva väite tagasilükkamiseks piisab, kui meelde tuletada, et nagu eespool punktis 352 on sedastatud, on vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine tõendatud õiguslikult piisavalt kõigis muudes osades, välja arvatud selle kestuse osas, mille mõju trahvisummadele on märgitud eespool punktis 514.

5. Viies ja kuues väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, trahvide arvutamise suuniseid ja põhjendamiskohustust

a) Poolte argumendid

- 519 Jaapani hagejate sõnul oleks neile määratud trahvi suuruse arvutamisel pidanud arvestama, et rikkumine ei mõjutanud Euroopa turgu (6. märtsi 1974. aasta otsus

liidetud kohtuasjades 6/73 ja 7/73: Istituto chemioterapico italiano ja Commercial Solvents *v. komisjon*, EKL 1974, lk 223, punkt 51 jj; eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Suiker Unie *jt v. komisjon*, punkt 614 jj ning eespool punktis 74 viidatud kohtuotsus Thyssen Stahl *v. komisjon*, punkt 672). Sellega seoses viitavad Nippon ja Sumitomo uuesti oma väidetele seoses kaubandustöketega, mille olemasolu takistas Jaapani tootjaid ühenduse turul oma tooteid müümast, mistõttu rikkumise mõju ühisturule oli igal juhul praktiliselt olematu. Sellega seoses tugineb JFE-NKK suuniste määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; edaspidi „trahvide arvutamise suunised“) punktile 3, mille kohaselt seadust rikkuvate lepingute või tegevuste tõhus rakendamata jätmine on kergendav asjaolu. Selles suhtes väidab JFE-Kawasaki, et trahvid, sealhulgas Jaapani hagejatele määratud trahvid, näivad hõlmavat vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise, mis on ebaseaduslik, sest nimetatud teine rikkumine puudutab üksnes ühenduse tootjaid.

- 520 Lisaks on vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud vähem tooteid kui vastuväiteteatises. Asjaomaseid tooteid on nii vähe, et 99 miljoni euro suurune trahv tervikuna on ebaproportsionaalne vaidlustatud otsuse kõikide adressaatide vastavate toodete keskmise kumulatiivse käibe suhtes, mis ulatub 73 miljoni euron aastast (vaidlustatud otsuse põhjendus 162). Sellega seoses tugineb Sumitomo Esimese Astme Kohtu 14. juuli 1994. aasta otsusele kohtuasjas T-77/92: Parker Pen *v. komisjon* (EKL 1994, lk II-549, punkt 580) ja 14. mai 1998. aasta otsusele kohtuasjas T-319/94: Fiskeby Board *v. komisjon* (EKL 1998, lk II-1331, punkt 40). Varasemas otsuste tegemise praktikas ei ole komisjon kunagi määranud trahvi, mille suurus on peaaegu sama kui rikkumise sedastanud otsuses silmas peetud turu aastakäive. Lisaks märgib JFE-Kawasaki, et 73 miljoni euro suurune käive näib hõlmavat müügi ühenduse *offshore*-turul, isegi kui seda ei peaks arvesse võtma kooskõlas eespool punktis 405 esitatud argumentidega.

- 521 Sellega seoses märgib Nippon, et eespool punktis 61 viidatud II PVC kohtuotsuse alusel tuleb komisjonil arvestada kõiki rikkumise asjaolusid, et määrata trahvi, mille suurus on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Asjaolude hulgas tuleb eelkõige arvestada rikkumise esemeks oleva kauba kogust ja väärtust (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus *Musique Diffusion française jt v. komisjon*, punkt 120). Lisaks tuleb trahvide arvutamise suuniste kohaselt arvestada rikkumise konkreetselt mõju turul ja teatud juhtudel tuleb kohandada trahvisummat rikkumise tegeliku mõju kaalu ja järelikult iga ettevõtja rikkumise raskusega (vt ka 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-51/92 P: *Hercules Chemicals v. komisjon*, EKL 1999, lk I-4235, punkt 110 ja eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 4949). Selles osas lisab JFE-Kawasaki, et ta on neljast Jaapani hagejast kogukäibe järgi kõige väiksem ettevõtja, kellele on vaidlustatud otsuses määratud trahv. JFE-NKK väidab, et tema OCTG-torude ja projektkohaste magistraalitorude müük on teiste Jaapani hagejate müügist väiksem. JFE-NKK väidab veel, et komisjon oleks pidanud arvestama, et Jaapani hagejad ei ole täitnud ebaseaduslikke lepinguid niivõrd, kuivõrd nad on jätkanud asjaomaste toodete müüki neid ainsana huvitaval turul ehk Ühendkuningriigi *offshore*-turul (vt eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *Buchmann v. komisjon*, punkt 121). Sellega seoses ei ole vaidlustatud otsuse põhjenduses 161 esitatud komisjoni kinnitus, mille kohaselt vaidlustatud otsuses nimetatud Euroopa tootjate neli päritoluriiki moodustavad ulatusliku geograafilise turu, kooskõlas vaidlustatud otsuse põhjendustes 106 ja 145 esitatud märkustega, milles komisjon viitab nelja kodumaise turu olemasolule.
- 522 Komisjoni argument seoses kohtupraktikaga, mis käsitleb kaalutusõigust trahvide suuruse määramisel, ei ole Jaapani hagejate sõnul asjakohane, sest komisjonil tuleb jääda järgima määruse nr 17 artiklit 15. Komisjoni argument, mille kohaselt trahvide arvutamise suunistes määratakse väga raskete rikkumiste eest trahvide põhisummaks põhimõtteliselt 20 miljonit eurot, ei saa olla tähtsam trahvisummade määramisel proportsionaalsuse põhimõtte järgimisest.
- 523 Sumitomo leiab, et vabatahtlike piiravate lepete kehtivus enne 1991. aastat on kergendav asjaolu, mida komisjon oleks pidanud arvestama hilisema ajavahemiku

puhul, olgugi et EÜ artikli 81 rakendamine ei olnud enam keelatud selle lepingu kehtivuse lõppemisel. Sumitomo palub Esimese Astme Kohtul analoogia alusel kohaldada eespool punktis 56 viidatud kohtuotsust Suiker Unie jt v. komisjon (punktid 619 ja 620). Komisjoni väide kohtuasjas T-78/00 koostatud vastuses, et nimetatud lepingute kehtivus enne 1991. aastat oli pigem raskendav kui kergendav asjaolu, on vastuolus vaidlustatud otsuses esitatud seisukohaga ja rikub järelikult EÜ artiklis 253 ette nähtud põhjendamiskohustust.

524 Komisjon ei nõustu, et trahvisumma on ebaproportsionaalne, ja väidab, et Jaapani hagejate seisukoht põhineb ekslikul teesil, et summa tuleb määrata turu suuruse alusel. Komisjoni sõnul peab trahvisumma olema proportsionaalne tervikuna hinnatud rikkumise raskuse suhtes ja mitte üksnes vaidlustatud otsuse adressaatide käibe suhtes. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 162 sedastas komisjon, et turgude jagamise leping tähendas EÜ artikli 81 väga rasket rikkumist seetõttu, et selle eesmärk oli eraldada kodumaised turud, mis moodustavad vaidlustatud otsuses nimetatud toodete tarbimisest ühenduses suurima osa. Seega on ilmne, et rikkumine on mõjutanud nii ühisturu toimimist kui ka konkurentsi ühisturul.

525 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 162 esitatud seisukoht on kooskõlas trahvide arvutamise suunistega, milles sätestatakse, et lähtudes trahvi ülempiirist, mis on 10% käibest, võetakse trahvisumma arvutamisel lähtepunktiks rikkumise raskuse alusel määratud summa. Sellega seoses on rikkumist sedastava otsuse adressaatide käive asjakohane üksnes 10% ülempiiri puhul (eespool punktis 66 viidatud tsemendi kohtuotsus, punktid 5005–5025). Trahvide arvutamise suunistes nähakse raskete rikkumiste eest ette 20 miljoni euro suurune põhisumma ja kuna komisjon on juba summat vähendanud 10 miljoni euroni turu suuruse alusel (vaidlustatud otsuse põhjendus 163), ei tule trahvi rohkem vähendada. Komisjon märgib lisaks, et trahvide arvutamise suuniste järgi on rikkumise mõju turule tegur, mida arvestatakse

üksnes siis, kui see on mõõdetav, ja et iga ettevõtja käivet tuleb arvestada üksnes juhtudel, kui samasuguses rikkumises süüdiolivad ettevõtjad on käibelt märkimisväärselt erinevad, mida aga käesoleval juhul ei ole.

- 526 Vaidlustatud otsuses kasutatud lähenemisviis on komisjoni sõnul kooskõlas kohtupraktikaga, milles on tunnustatud komisjoni pädevust trahvisumma määramisel (eespool punktis 425 viidatud kohtuotsus *Mo och Domsjö*, punkt 268). Selle kohtuotsuse punktis 358, mida Euroopa Kohus on kinnitanud apellatsioonmenetluses 16. novembri 2000. aasta otsusega kohtuasjas C-283/98 P: *Mo och Domsjö* (EKL 2000, lk I-9855, punkt 62), sedastas Esimese Astme Kohus, et väga raskete rikkumiste mõju turule tuleb eeldada või ei ole see igal juhul rikkumise raskuse hindamisel asjakohane.
- 527 Vastusena JFE-Kawasaki argumendile, et Jaapani hagejatele määratud trahv sisaldab trahvi, mida tuleb määrata artiklis 2 sedastatud rikkumise eest, leiab komisjon, et säärane hinnang on ekslik, sest asjaomase rikkumise eest ei ole määratud üldse trahvi ega seda suurendatud.
- 528 Komisjon väidab, et asjaolu, et ta otsustas jätta trahvi määramata vabatahtlike piiravate lepete kehtivuse aja eest, on juba mööndus Jaapani hagejatele, eelkõige Jaapani toodete importi ühenduses käsitleva komisjoni teatise (EÜT 1972, C 111, lk 13) valguses, millest nähtub, et vabatahtlike piiravate lepete olemasolust ei olnud Jaapani tootjatel üldse abi konkurentsioiguse kohaldamisel. Vastupidi Sumitomo argumentidele ei ole vabatahtlike piiravate lepete kehtivus enne 1990. aastat kergendav asjaolu trahvide määramiseks alates 1990. aastast.

529 Vastuseks Sumitomo argumendile, et komisjonil ei ole õigust tugineda vabatahtlike piiravate lepete väidetavale raskendavale olemusele enne 1990. aastat esimest korda Esimese Astme Kohtus, täpsustab komisjon, et Sumitomo nõuab Esimese Astme Kohtult tema täieliku pädevuse raames trahvi vähendamist. Seda arvestades peab komisjon asjakohaseks juhtida Esimese Astme Kohtu tähelepanu kõigile tema pädevuse teostamisega seonduvatele asjaoludele.

530 Sellega seoses tuleb märkida, et Sumitomo üritab esitada trahvi vähendamise nõude raames uut väidet, kui ta rõhutab oma repliigis põhjendamise küsimust, kuigi hagiavaldus ei sisalda väidet, mille kohaselt trahvi kindlaksmääramist oleks põhjendatud ebapiisavalt. See väide on kodukorra artikli 48 lõike 2 alusel vastuvõetamatu.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

531 Kõigepealt tuleb märkida, et määruse nr 17 artikli 5 lõike 2 alusel võib komisjon määrata minimaalselt 1000 euro ja maksimaalselt 1 000 000 euro suuruseid trahve, mida võidakse suurendada kuni 10%-ni iga rikkumises osalenud ettevõtte eelneva aasta käibest. Selle sätte kohaselt tuleb nimetatud piires trahvisummat määrates võtta arvesse nii rikkumise raskusastet kui ka kestust.

532 Määrus nr 17, kohtupraktika ega trahvide arvutamise suunised ei näe ette, et trahvi suurust tuleks määrata otseselt mõjutatud turu suurusel alusel; see tegur on ainult üks asjakohastest teguritest. Vastavalt määrusele nr 17, nagu seda on tõlgendatud kohtupraktikas, peab konkurentsieskirjade rikkumise eest ettevõtjale määratud trahvi summa olema proportsionaalne tervikuna hinnatud rikkumisega, arvestades

- eelkõige rikkumise raskust (vt selle kohta 6. oktoobri 1994. aasta otsus kohtuasjas T-83/91: Tetra Pak v. komisjon, EKL 1994, lk II-755, ja analoogia alusel 21. oktoobri 1997. aasta otsus kohtuasjas T-229/94: Deutsche Bahn v. komisjon, EKL 1997, lk II-1689, punkt 127). Nagu Euroopa Kohus kinnitas eespool punktis 56 viidatud kohtuotsuse Musique Diffusion française jt v. komisjon punktis 120, tuleb rikkumise raskuse hindamiseks arvestada suurt hulka sääraseid tegureid, mille olemus ja tähtsus muutuvad vastavalt asjaomase rikkumise liigile ja selle erilistele asjaoludele (vt analoogia alusel ka kohtuotsus Deutsche Bahn v. komisjon, punkt 127).
- 533 Sellega seoses tuleb ka märkida, et ainus otsene viide asjaomase ettevõtja käibe ehk määruse nr 17 artikli 15 lõikele 2 trahvide määramiseks kehtestatud 10% käibe ülempiirile puudutab ettevõtja kogukäivet terves maailmas (vt selle kohta punktis 56 viidatud kohtuotsus Musique Diffusion française jt v. komisjon, punkt 119), mitte ettevõtja käivet turul, mida on mõjutanud karistatav konkurentsivastane käitumine. Nimetatud kohtuotsuse samast punktist nähtub otseselt, et ülempiiri eesmärk on ära hoida trahvide ebaproportsionaalsus ettevõtja kui terviku suuruse suhtes.
- 534 Tuleb siiski rõhutada, et viide kogukäibe on asjakohane üksnes trahvi ülempiiri arvutamiseks, mida komisjon võib määrata (vt trahvide arvutamise suuniste punkt 1), ega tähenda üldse, et peab olema range proportsionaalne seos iga ettevõtja suuruse ja talle määratud trahvi vahel.
- 535 Kuna käesolevas asjas ei ole väidetud, et trahv ületaks 10% Jaapani hagejate kogukäibest, ei saa trahve kritiseerida vaid seetõttu, et lisades need Euroopa tootjatele määratud trahvidele ületavad need vastaval turul saavutatud käibe ehk 73 miljonit eurot. Tuleb märkida, et Euroopa Kohus rõhutas 16. novembri 2000. aasta otsuses kohtuasjas C-248/98 P: KNP BT v. komisjon (EKL 2000, lk I-9641, punkt 61)

möödamines, et „määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 eesmärk on tagada, et karistus on proportsionaalne ettevõtja suurusega neil tooteturudel, kus rikkumine on toimunud”. Kuid lisaks sellele, et Euroopa Kohus viitab nimetatud kohtuotsuse punktis 61 otseselt punktis 56 viidatud kohtuotsuse *Musique Diffusion française jt v. komisjon* punktile 119, tuleb rõhutada, et asjaomane sõnastus, mida ei ole korratud järgnevas kohtupraktikas, on seotud eespool viidatud kohtuotsuse *KNP BT v. komisjon* aluseks olnud kohtuasja erilise kontekstiga. Nimetatud asjas heitis hageja ette, et komisjon arvestas tema turuosa määratlemisel kontsernisest müüki, mille õigsust Euroopa Kohus siiski kinnitas eespool toodud põhjustel. Seega ei saa järeldada, et Jaapani hagejatele käesolevas asjas määratud karistused oleksid ebaproportsionaalsed.

536 Lisaks tuleb märkida, et kuigi komisjon ei ole vaidlustatud otsuses viidanud otseselt trahvide arvutamise suunistele, on ta Jaapani hagejatele määratud trahvide suuruse määratlemisel kohaldanud siiski suunistes kehtestatud arvutusmeetodit.

537 Kuigi komisjonil on trahvide määramisel kaalutusõigus (6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-150/89: *Martinelli v. komisjon*, EKL 1995, lk II-1165, punkt 59, ja analoogia alusel punktis 532 viidatud kohtuotsus *Deutsche Bahn*, punkt 127), tuleb sedastada, et komisjon ei või loobuda ise täitmast endale kehtestatud reegleid (vt eespool punktis 327 viidatud kohtuotsus *Hercules Chemicals v. komisjon*, punkt 53, mida on kinnitatud apellatsioonmenetluses 8. juuli 1999. aasta otsusega eespool punktis 521 viidatud kohtuasjas *Hercules Chemicals v. komisjon*, ja viidatud kohtupraktika). Seega peab komisjon trahvisummade määramisel arvestama tegelikult trahvide arvutamise suuniste sõnastust ja eelkõige asjaolusid, mis on suuniste alusel kohustuslikud.

538 Komisjoni kaalutusõigus ja selle piirid ei mõjuta siiski mitte mingil juhul seda, kuidas ühenduse kohtud teostavad oma täielikku pädevust.

- 539 Tuleb märkida, et vastavalt trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunktile A „rikkumise raskuse hindamisel tuleb arvesse võtta selle laadi, tegelikku mõju turule, kui seda saab mõõta, ja asjakohase geograafilise turu suurust”. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 159 märgib komisjon, et ta arvestas rikkumise raskuse kindlakstege-misel neid kolme kriteeriumi.
- 540 Siiski tugines komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 161 peamiselt kõikide äriühingute rikkumise laadile, et põhjendada oma järeldust, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine on „väga raske”. Sellega seoses tugines komisjon karistatava turgude jagamise lepingu tõsisele konkurentsivastasu-sele ja selle kahjulikkusele siseturu nõuetekohasel toimimisel, teadlikule ebasea-duslikule tegevusele ja säärase süsteemi salajasele ja sissejuurdunud olemusele, mis loodi konkurentsi piiramiseks. Komisjon võttis samas põhjenduses 161 arvesse ka seda, et „neli asjaomast liikmesriiki moodustavad enamuse õmbluseta OCTG-[torude] ja [magistraaltorude] tarbimisest ühenduses ja seega laia geograafilise turu”.
- 541 Seevastu sedastas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 160, et „rikkumise tegelik mõju turule on olnud piiratud”, kuna need kahesugused tooted, mida rikkumine puudutas, ehk OCTG-standardtorud ja projektikohased magistraaltorud, esindavad üksnes 19% ühenduse OCTG-standardtorude ja projektikohaste magist-raaltorude tarbimisest, ja kuna tootmistehnoloogia arengu tõttu osa õmbluseta torude nõudlusest võidakse nüüdsest katta keevistorudega.
- 542 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 162 liigitas komisjon rikkumise põhjenduses 161 loetletud asjaolude põhjal „väga raskeks” ja seejärel lähtus sellest, et vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad äriühingud on müünud asjaomaseid tooteid neljas asjaomas liigmesriigis suhteliselt vähe (73 miljonit eurot aastas). Asjaomane viide mõjutatud turgude suurusele vastab vaidlustatud otsuse põhjenduses 160 esitatud hinnangule rikkumise piiratud mõjust turule. Komisjon otsustas seega määrata

rikkumise raskusel põhineva trahvi suuruseks 10 miljonit eurot. Trahvide arvutamise suunised näevad põhimõtteliselt ette väga raskete rikkumiste rühma kuuluvate rikkumiste eest trahvi „üle 20 miljoni [euro]”.

543 Tuleb järeldada, et asjaomase rikkumise raskuse põhjal määratud suuruse vähendamine 50% võrra miinimumsuurusest, mida üldiselt määratakse „väga raske” rikkumise eest, arvestab piisavalt käesolevas asjas rikkumise piiratud mõju turule. Sellega seoses tuleb ka meelde tuletada, et trahvide eesmärk konkurentsiasjades on toimida hoiatavalt (vt selle kohta trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A neljas lõik). Kui arvestada vaidlustatud otsuse põhjenduses 165 nimetatud vaidlustatud otsuse adressaatideks olevate äriühingute suurust (vt ka allpool punkt 552), oleks võinud rikkumise raskuse põhjal määratud summa märkimisväärselt olulisem vähendamine jätta trahvid ilma nende hoiatavast mõjust.

544 Seoses argumentidega, mis käsitlevad ühenduse *onshore*-turgudele suunatud ekspordipiiranguid, tuleb sedastada, et komisjon ei ole arvestanud vaidlustatud otsuses neid asjaolusid trahvi suuruse määramisel, sest ta vaidlustab nende olemasolu. Kuna käesoleval juhul põhineb rikkumise liigitamine „väga raskeks” pigem rikkumise olemusel ja eesmärgil kui selle mõjul, ei ole Jaapani hagejate mainitud argumentidel mingit mõju säärasele hinnangule.

545 Sellega seoses tuleb veel korra märkida, et komisjon on lepingu majandusliku mõju piiratuse arvessevõtmiseks teinud väga märkimisväärse vähenduse, võrreldes tavaliselt nii raske rikkumise eest määratud summaga.

- 546 Lisaks tuleb sedastada, et kuna vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise olemasolu on kindlaks tehtud dokumentaalsete tõenditega, on Jaapani hagejate osalemine konkurentsivastases lepingus üks peamistest põhjustest, miks komisjon ei pidanud igal juhul hindama Jaapani hagejate nimetatud kaubandustõkete olemasolu ja tähtsust. Ettevõtja, kes nõustub laiema lepingu alusel mitte müüma teatavaid tooteid teataval turul, kuigi tal ei olnud kavatsust nii teha, teeb igal juhul praktiliselt võimatuks määrata tema suhtumise alusel kindlaks, kuidas oleks ta käitunud seoses vastava toote müügiga vastaval turul siis, kui nimetatud lepingut ei oleks olnud.
- 547 Trahvide arvutamise suuniste punktis 1 täpsustatakse, et rikkumise mõju turule tuleb võtta arvesse, „kui seda saab mõõta” (vt eespool punkt 539). Tuleb sedastada, et käesoleva asja tingimustes on täpsemalt Jaapani hagejate endi endast rikkumist kujutav käitumine muutnud peaaegu võimatuks väidetavate kaubandustõkete tähtsuse mõõtmise ja seega tõkete arvessevõtmise rikkumise mõju hindamisel turule.
- 548 Isegi kui neil tingimustel oletada, et Jaapani hagejate väited kaubandustõkete olemasolu ja ulatuse kohta on põhjendatud, leiab Esimese Astme Kohus oma täieliku pädevuse raames, et komisjon ei ole käesoleval juhul trahvide määramisel rikkumise raskuse alusel rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet, mistõttu trahvisumma täiendav vähendamine nimetatud asjaolude alusel ei ole õigustatud. Seetõttu ei ole vaja teha käesoleval juhul otsust asjaomase argumendi võimaliku põhjendatuse kohta.
- 549 Samuti tuleb tagasi lükata Jaapani hagejate argumendid, mille kohaselt nad ei ole täitnud karistatavaks loetud lepingut Ühendkuningriigi *offshore*-turu suhtes, kuna nad väidavad, et on seal müünud märkimisväärses koguses vaidlustatud otsuse

artiklis 1 nimetatud tooteid. Nagu eelnevates punktides uuritud argumendid, nii ka see argument, kui oletada selle põhjendatust, üksnes sobitab vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud lepingu praktilist mõju konteksti. Komisjon on juba sedastanud ja võtnud arvesse, et rikkumise mõju asjaomasele turule oli piiratud (vt eespool punktid 542 ja 543).

550 Igal juhul on lepingu järgimata jätmise mõju Ühendkuningriigi *offshore*-turu puhul piiratud, sest see turg oli vaidlustatud otsuse sõnastuse kohaselt vaid „pooleldi kaitstud”, mistõttu komisjon oli juba trahvi määramisel sellest asjaolust teadlik (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 62).

551 Jaapani hagejad märgivad, et trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A kuuendas lõigus nähakse ette, et võib „mõnel juhul osutada vajalikuks kasutada kõigis kolmes [rikkumiste] kategoorias kindlaks määratud summade puhul kaalutegureid, et võtta arvesse konkreetse juhtumi kaalu ja seega iga ettevõtja rikkumise tegelikku mõju konkurentsile” [tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna suuniste eestikeelne tõlge on ekslik]. Vastavalt sellele lõigule on säärane lähenemisviis asjakohane „eeskätt juhul, kui samalaadseid rikkumisi toimepaneivate ettevõtjate suurus erineb üksteisest oluliselt”.

552 Käesoleval juhul sedastas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 165, et kõik vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad äriühingud on suured, mistõttu ei ole põhjust määratud trahve sel alusel diferentseerida. Selles suhtes ei ole ükski Jaapani hagejatest vaidlustanud nende liigitamist suureks äriühinguks ja nende argumendid selle kohta on täiesti võrreldavad.

- 553 Lisaks nähtub sellest, et trahvide arvutamise suunistes kasutatakse väljendit „mõnel juhul” ja „eeskätt”, et üksikute ettevõtjate suuruse põhjal hindamine ei ole süstemaatiline arvutamise staadium, mille komisjon on endale kehtestanud, vaid üks hindamisvõimalus, mida ta lubab endale asjades, kus see on vajalik. Tuleb meelde tuletada kohtupraktikat, mille alusel on komisjonil kaalutusõigus, mis võimaldab tal arvesse võtta või jätta arvesse võtmata teatavaid tegureid säärate trahvisummade määramisel, mida ta kavatses ettevõtjale määrata eelkõige juhtumi asjaolude alusel (vt selle kohta 25. märtsi 1996. aasta määrus kohtuasjas C-137/95 P: SPO jt v. komisjon, EKL 1996, lk I-1611, punkt 54; 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-219/95 P: Ferriere Nord v. komisjon, EKL 1997, lk I-4411, punktid 32 ja 33; eespool punktis 180 viidatud kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt v. komisjon, punkt 465; vt selle kohta ka 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-309/94: KNP BT v. komisjon, EKL 1998, lk II-1007, punkt 68). Arvestades eespool viidatud trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A kuuendat lõiku, tuleb järeldada, et komisjonil säilib teatav kaalutusõigus võimaluse suhtes hinnata trahve iga ettevõtja suurusest lähtuvalt.
- 554 Kuna komisjon sedastas vaidlustatud otsuses, et kõik Jaapani hagejad olid suured (vt eespool punkt 552) ja võttis arvesse rikkumise suhteliselt vähest mõju turgudele tervikuna (vt eespool punktid 542 ja 543), ei piisa Jaapani hagejate argumentidest, et tõendada komisjoni poolt oma kaalutusõiguse piiride ületamist käesoleval juhul sellega, et ta ei olnud kohaldanud trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A kuuendat lõiku.
- 555 Sumitomo väidab, et vabatahtlike piiravate lepete kehtivus enne 1991. aastat on kergendav asjaolu, mida komisjon oleks pidanud arvestama asjaomastele lepingutele järgneva ajavahemiku puhul. Sellega seoses piisab, kui sedastada, et kuigi Jaapani hagejad ja komisjon on käesolevas kohtumenetluses olnud vabatahtlike piiravate lepete seisundi osas erinevatel seisukohtadel, on kindel, et need lepingud ei ole enam jõus siseriiklikul ega rahvusvahelisel tasandil alates 1. jaanuarist 1991. aastast. Tuleb sedastada, et sellest hetkest alates, kui vabatahtlikud piiravad lepped ei olnud enam

jõus, ei mõjutanud need enam Jaapani tootjate kaubanduslikku tegevust ja seega ei saa neile käesolevas kontekstis tugineda kui kergendavale asjaolule.

556 Kuna vabatahtlikke piiravaid leppeid ei ole vaidlustatud otsuses peetud raskendavaks asjaoluks, ei ole asjaomase hinnangu puhul tegemist põhjendamise puudumisega.

557 JFE-Kawasaki selle argumendi osas, mis on seotud vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise arvessevõtmisega, nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 164 ja sellest, et otsuse põhjendustes 159–163 ja 165–175 ei viidata teist rikkumist moodustavatele tarnelepingutele, et komisjon on otsustanud trahvisummade määramisel asjaomaseid lepinguid mitte arvestada. Sellest asjaolust piisab, et JFE-Kawasaki argument muutuks käesoleva väite raames täiesti asjakohatuks.

558 Eespool esitatu põhjal tuleb käesoleva väide tervikuna tagasi lükata.

6. *Kuues väide, mille kohaselt on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet*

a) Poolte argumendid

559 Nipponi, JFE-Kawasaki ja Sumitomo sõnul on Jaapani hagejatele määratud trahvisumma sel põhjusel, et nad on väidetavalt nõustunud mitte müüma vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud tooteid Euroopas, ebaproportsionaalne Euroopa tootjatele määratud trahvisummade suhtes. Euroopa tootjad on süüdi kahes

rikkumises, mille eesmärk oli ühisturu jagamine; see on ühendusesisene aspekt, mida ei hõlma rikkumine, milles Jaapani tootjad olid väidetavalt süüdi. Komisjon on seega rikkunud mittediskrimineerimise põhimõtet, mille kohaselt erinevaid olukordi ei saa kohelda samamoodi ilma objektiivse põhjuseta (13. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-342/93: Gillespie jt, EKL 1996, lk I-475, punkt 16, ja trahvide arvutamise suunised). Sumitomo väidab, et pole põhjendatud teha järeldusi sellest, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumine sisaldub väidetavalt otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises, sest komisjon ei väida, et Euroopa ja Jaapani tootjate vaheline leping nõudis, et Euroopa tootjad sooritavad vastava lisarikkumise. Lisaks järeldub sellest, et Jaapani hagejatel on õiguslik huvi vaidlustada vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud komisjoni põhjendusi, mille kohaselt Euroopa tootjatele ei tule määrata lisatrahve.

560 JFE-Kawasaki kordab sellega seoses oma argumenti, mille kohaselt Euroopa ja Jaapani tootjate vahelisi suhteid ja teisalt Euroopa tootjate omavahelisi suhteid tuleb käsitleda eraldi rikkumistena. Sumitomo väidab, et isegi kui igal juhul võidakse rikkumist, mille eesmärk on Euroopa tootjate vaheline ühenduse turu jagamine, pidada väga raskeks seetõttu, et sellega kaldutakse jagama liikmesriikide turge, ei ole olukord selline juhul, kui see puudutab kolmandate riikide tootjate kohustust mitte müüa ühenduse turul tooteid.

561 Sumitomo sõnul on komisjon rikkunud ka mittediskrimineerimise põhimõtet, kui ta ei võtnud arvesse vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise pikemat kestust Euroopa tootjatele määratud trahvide suuruse kindlaksmääramisel. Lisaks tuletab Sumitomo meelde, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumine ei hõlma samu tooteid nagu artiklis 1, sest teine rikkumine hõlmab üksnes siledaid terastorusid.

- 562 Nippon väidab ka, et vabatahtlikke piiravaid leppeid ei peaks võtma arvesse Euroopa tootjatele määratud trahvide arvutamisel, sest need ei mõjutanud mingil moel asjaomaste rikkumiste ühendusesisest aspekti. Lisaks hõlmas vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise alusel määratud trahv JFE-Kawasaki sõnul trahvi, mis tuli määrata otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise alusel, millel ei olnud Jaapani tootjatega midagi tegemist. Nende väidete taustal oleks pidanud Jaapani tootjatele määratud trahvi pidanud vähendama Jaapani ja Euroopa tootjate vahelise tasakaalu taasloomiseks.
- 563 Sellega seoses väidab JFE-NKK, et otsustades, et iga tootja on vastutav väidetava kartellikokkuleppe rakendamises tervikuna, kohaldas komisjon kollektiivse vastutuse põhimõtet ja rikkus seetõttu üldpõhimõtet, mille kohaselt peab karistus põhinema individuaalselt vastutusel.
- 564 Komisjoni sõnul ei ole Jaapani hagejaid koheldud diskrimineerivalt, sest igale vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises osalenud Euroopa ja Jaapani tootjale on määratud rikkumise raskuse alusel sama trahv.
- 565 Komisjoni sõnul ei ole Jaapani tootjatel õiguslikku huvi vaidlustada vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud järeldust, sest neid ei kahjusta komisjoni otsus mitte määrata lisatrahvi teise rikkumise eest. Asjaolul, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumine kestis kauem kui peamine rikkumine, mille rakendamist see soodustas, ja asjaolul, et see puudutas siledate torude turgu, ei olnud komisjoni sõnul mõju otsuse artikli 1 alusel määratud trahvide suurusele.

b) Esimese Astme Kohtu hinnang

- 566 Piisab seoses argumendiga, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine koosneb tegelikult kahest rikkumisest ehk ühendusesisesest rikkumisest ja mandritevahelisest rikkumisest, kui tuletatakse meelde, et eespool punktides 370–374 esitatud põhjustel moodustab asjaomane rikkumine vaid üheainsa rikkumise. Asjaolu, et kõiki asjaosalisi peetakse rikkumises osalenuks samas ulatuses, ei rikkunud selles suhtes mingil moel üldist võrdse kohtlemise põhimõtet ega ka proportsionaalsuse põhimõtet.
- 567 Väite osas, mille kohaselt on Euroopa tootjad vastutavad vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise eest, sedastatakse eespool punktis 557, et komisjon ei ole võtnud seda vaidlustatud otsuses trahvisummade arvutamisel arvesse.
- 568 Eespool punktis 451 sedastatakse ka, et vastupidi sellele, mida komisjon kinnitab, on Jaapani hagejatel õiguslik huvi vaidlustada vaidlustatud otsuse põhjenduses 164 esitatud komisjoni hinnangut selles sedastatud kahe rikkumise vahelise suhte kohta.
- 569 Tuleb meelde tuletada, et komisjon ise järeldas vaidlustatud otsuse põhjenduses 111 tarnelepingute eriliste tunnuste uurimisel, et need tähendavad iseenesest EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumist ja et nende konkurentsi piirav eesmärk ning mõju ületasid pelga panuse Euroopa-Jaapani lepingu jätkumisele (vt eespool punktid 362–364). Eriti leidis komisjon, et sellel rikkumisel oli mõju mitte üksnes OCTG-standardtorude eelneval kaubaturul, vaid ka otsene ja ilmne mõju siledade torude järgneval kaubaturul.

- 570 Tuleb sedastada, et komisjon pidi tegema nendest faktiliste asjaolude sedastustest ja õiguslikust määratlusest järeldusi trahvisummade määramisel ning et ta ei ole seda teinud.
- 571 Nagu eespool punktis 364 sedastatakse, on vaidlustatud otsuse põhjenduse 164 esimeses lauses hindamisviga selles osas, kus komisjon on leidnud, et teise rikkumise moodustavad lepingud olid üksnes esimese rikkumise „rakendamise vahenditeks”. Järelikult võetakse põhjenduse 164 teiselt lauselt, milles komisjon teatab oma kavatsusest mitte määrata lisatrahve teise rikkumise eest, selle loogiline alus.
- 572 Komisjonil on teatav kaalutusõigus trahvisummade määramisel ja selles osas, kus teda ei kohustata trahvide arvutamise suunistes võtma arvesse teatavaid asjaolusid süstemaatiliselt (vt eespool punktid 537 ja 553 ja viidatud kohtupraktika), võib ta määratleda, milliseid tegureid tuleb selleks arvesse võtta, mis võimaldavad tal kohandada oma hinnangut konkreetselt. Komisjonil tuleb oma hinnangu tegemisel järgida siiski ühenduse õigust, mis sisaldab mitte üksnes asutamislepingu sätteid, vaid ka õiguse üldpõhimõtteid (vt analoogia alusel 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores v. nõukogu, EKL 2002, lk I-6677, punkt 38).
- 573 Kuna komisjon ei ole arvestanud vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumist Euroopa tootjatele määratud trahvisumma kindlaksmääramisel, on komisjon kohelnud erinevaid olukordi samamoodi viitamata mingitele objektiivsetele põhjustele, mis võiksid säärast hoiakut õigustada. Sellest järeldub, et komisjon on rikkunud võrdset kohtlemist puudutavat ühenduse õiguse üldpõhimõtet (vt 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-311/94: BPB de Eendracht v. komisjon, EKL 1998, lk II-1129, punkt 309 ja viidatud kohtupraktika).

- 574 Järelikult tuleb võrdse kohtlemise põhimõtet käsitleva väitega nõustuda. Seega tuleb Esimese Astme Kohtul kasutada vastavalt EÜ artiklile 229 ja määruse nr 17 artiklile 17 täielikku pädevust, et muuta vaidlustatud otsuse artiklis 4 määratud trahve.
- 575 Selles osas märkis komisjon kohtuistungil, et eespool märgitud võimalik diskrimineeriv kohtlemine peaks loogiliselt viima pigem Euroopa tootjatele määratud trahvide suurendamiseni kui Jaapani hagejatele määratud trahvide vähendamiseni. Sellega seoses tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väitis JFE-Kawasaki käesolevas asjas seoses ühe teise väitega (vt eespool punkt 512), võivad komisjoni esindajad, välja arvatud neist kõrgemalseisvate isikute vastupidiste otsuste korralduste puhul, seaduslikult nõuda, et ühenduse kohus kasutaks täielikku pädevust komisjoni liikmete määratud trahvi suurendamiseks. Pelgalt see, et komisjoni esindaja palub ühenduse kohtul kasutada viimasele kuuluvat pädevust ja esitab argumente, mis võivad sobival juhul seda tegu õigustada, ei tähenda, et esindaja asendaks komisjoni liikmeid.
- 576 Käesolevas olukorras tuleb järeldada, et kõige sobivamaks lahenduseks vaidlustatud otsuse adressaatide vahel õiglase tasakaalu taastamiseks oleks pigem suurendada igale Euroopa tootjale määratud trahvi, kes esitas hagi, et nõuda Esimese Astme Kohtul trahvi suuruse muutmist ja seega selle suuruse uuesti hindamist, kui vähendada Jaapani hagejatele määratud trahve. Eespool nimetatud ebavõrdne kohtlemine ei tulene otseselt sellest, et Jaapani tootjatele määratud karistus oleks proportsionaalselt liiga karm, sest komisjon on ise neid trahve määrates kasutanud arvutusmeetodit, mis on iseenesest täiesti seaduslik (vt eespool punktid 531–558), vaid vastupidi sellest, et Euroopa tootjate toimepandud rikkumise raskus tervikuna on võrreldes Jaapani tootjate toimepandud rikkumise raskusega alahinnatud.

- 577 Lisaks on iga hageja kohtuasjades T-44/00, T-48/00 ja T-50/00 ehk Mannesmann, Corus ja Dalmine palunud Esimese Astme Kohtule esitatud hagi kasutada täielikku pädevust määratud trahvisumma muutmiseks. Tuleb möönda, et kui hageja palub asjaomase pädevuse teostamist ka trahvi vähendamisega seotud nõudes, on Esimese Astme Kohtul sel juhul pädevus muuta hagi esemeks olevat meedet, isegi kui seda ei tühistata, ja võtta arvesse kõiki faktilisi asjaolusid, et määratud trahvisummat muuta (vt selle kohta eespool punktis 180 viidatud kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt v. komisjon, punkt 692). Lisaks sisaldab EÜ artikli 229 alusel määruse nr 17 artiklis 17 ühenduse kohtule antud täielik pädevus otseselt volitust suurendada vajadusel määratud trahvi.
- 578 Komisjon ei ole siiski nõudnud kohtuasjades T-44/00, T-48/00 ja T-50/00, mis on liidetud käesoleva asjaga suulise menetluse huvides (vt Esimese Astme Kohtu täna tehtud otsus Mannesmannröhren-Werke v. komisjon, punkt 38, täna tehtud otsus Corus v. komisjon punkt 38 ja täna tehtud otsus Dalmine v. komisjon, punktid 38 ning 245–247), esitatud kostja vastuses ega ka hiljem kohtuistungil ajal — kuigi ta on viidanud sellele võimalusele —, et Esimese Astme Kohus suurendaks nimetatud hagejatele määratud trahve neis kohtasjades. Esimese Astme Kohus ei ole palunud neil hagejatel esitada selle kohta märkusi. Seega puudus eespool nimetatud kolme kohtuasja hagejal võimalus võtta seisukoht nii trahvide suurendamise asjakohasuse kui ka asjaolude suhtes, mis võivad mõjutada nende suurust. Neil tingimustel ei ole eespool nimetatud kolme kohtuasja hagejale määratud trahve suurendatud (vt eespool viidatud kohtuotsuste Mannesmannröhren-Werke v. komisjon, Corus v. komisjon ja Dalmine v. komisjon resolutiivosad).
- 579 Eelnevast järeldub, et kõige kohasem vahend käesolevas asjas märgitud ebavõrdse kohtlemise heastamiseks on igale Jaapani hagejale määratud trahvi suuruse kindlaksmääramiseks vähendada vaidlustatud otsuse põhjenduses 163 rikkumise raskuse alusel komisjoni poolt sedastatud suurust. Esimese Astme Kohus leiab täielikku pädevust teostades ja käesoleva asja asjaolusid seejuures tervikuna

arvestades, et trahvi suurust tuleb vähendada kümnelt miljonilt eurolt üheksa miljoni euroni iga Jaapani hageja suhtes.

- 580 Nimetatud uut summat arvestatakse allpool punktides 588 ja 590, et määrata Jaapani hagejate poolt maksmisele kuuluvate trahvide suurus.
- 581 Seoses Nipponi selle argumendiga, mille kohaselt vabatahtlikke piiravaid leppeid ei peaks arvestama Euroopa tootjatele määratud trahvide arvutamisel, sest need ei mõjutanud mingil moel rikkumiste ühendusesisest aspekti, tuleb kõigepealt märkida, et juba on sedastatud, et käesoleval juhul ei pea vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumist käsitlema kahe iseseisva rikkumisena, millest esimene puudutab Euroopa ja Jaapani tootjate vahelisi suhteid ning teine ühendusesiseseid suhteid (vt allpool punkt 584).
- 582 Seejärel tuleb märkida, et komisjoni otsus, mille kohaselt ta leiab, et rikkumist enne 1990. aastat vabatahtlike piiravate lepete tõttu ei esinenud, osutub ilmtingimata komisjoni poolt tehtud mõõnduseks nii Jaapani tootjatele kui ka Euroopa tootjatele põhjustel, mis on seotud terasetööstuses järgitava kaubanduspoliitikaga. Vastavalt komisjoni arvamusele, mis käsitleb Jaapani toodete importi ühendusse, ei saanud vabatahtlikud piiravad lepped Jaapani tootjaid mitte mingil moel aidata konkurentsiõiguse kohaldamisel.
- 583 Sellega seoses nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 27, et vabatahtlikud piiravad lepped olid sõlmitud alates 70-ndatest aastatest komisjoni poolt võetud „kriisivas-taste kaubanduslike meetmete raames”, millega üritati vastu seista ühenduse terasetööstuse raskele olukorrale. Jaapani hagejad ei ole seda kinnitust käesolevas

menetluses vaidlustanud ja selles osas tuleb meelde tuletada, et komisjon on vähendanud kõigile vaidlustatud otsuse adressaatidele määratud trahve kergendavate asjaolude alusel, arvestades seda, „et terastorude sektor oli väga pikka aega kriisiolukorras” (vaidlustatud otsuse põhjendus 168).

584 Kui arvestada neid asjaolusid, tuleb järeldada, et kaubanduspoliitilised põhjused, mis on vaidlustatud otsuse põhjenduses 108 nimetatud möönduse aluseks ajavahemikus, mis on vastavuses vabatahtlike piiravate lepete kehtivusajaga, ei ole seotud üksnes ühenduse asutuste ja Jaapani asutuste vaheliste suhetega, vaid ka säärase kriisi olemasoluga, mis mõjutas tookord nii Jaapani kui ka ühenduse terastorude tootjaid.

585 Komisjon märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 27 ja Esimese Astme Kohtus, ilma et Jaapani hagejad oleksid seda vaidlustanud, et vabatahtlikud piiravad lepped olid pelgalt kvoodilepingud ja pigem piirasid Jaapanist pärinevate terastorude müüki ühenduses kui keelasid seda. Olukorra erinevus, millele Nippon tugineb, on seega suhteline ja mitte absoluutne. Asjaomased lepingud ei ole seega piisavad, et seletada Jaapani hagejate passiivsust ühenduse turul.

586 Neil asjaoludel leiab Esimese Astme Kohus, et väidetavat ebavõrdset kohtlemist, millele Nippon tugineb, ei ole toimunud.

587 Lisaks, kui arvestatakse eespool punktides 583–585 esitatud konteksti ja eelkõige komisjoni tehtud möönduse poliitilist olemust, mille seaduslikkust ei ole vaidlustatud, ei tule ühenduse kohtul mitte mingil juhul muuta Jaapani hagejatele

määratud trahvide suurust, sest vaidlustatud otsusest nähtub, et komisjoni jaoks oli asjaomane mööndus poliitiliselt õigustatud.

7. *Trahvide arvutamine*

- 588 Eeltoodu põhjal tuleb igale Jaapani hagejale määratud trahvi vähendada, et saaks esiteks võtta arvesse rikkumise raskuse alusel määratud trahvi vähendamist kümnelt miljonilt üheksa miljoni euroni ja teiseks seda, et rikkumise kestuseks on kinnitatud kolm ja pool aastat viie aasta asemel.
- 589 Kuna trahvide arvutamise suunistes kasutatud ja komisjoni poolt käesolevas asjas kasutatud trahvide arvutusmeetodit ennast ei ole kritiseeritud, on Esimese Astme Kohtul täielik pädevus kohaldada seda meetodit eelmises punktis tehtud järelduse valguses.
- 590 Seega tuleb igale Jaapani tootjale määrata trahvi põhisummaks 9 miljonit eurot, mida suurendatakse 10% iga rikkumisaasta eest ehk kokku 35%, mis ulatub 12,15 miljoni euroni. Seda summat tuleb seejärel vähendada 10% kergendavate asjaolude alusel vastavalt vaidlustatud otsuse põhjendustele 168 ja 169 nii, et iga Jaapani hageja lõplik trahv on 10,935 miljonit eurot 13,5 miljoni euro asemel.

Kohtukulud

- 591 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 3 alusel võib Esimese Astme Kohus otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa taotlusi rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kuna käesoleval juhul on osa taotlustest rahuldatud ühe poole kasuks ja osa teise poole kasuks, tuleb määrata, et iga Jaapani hageja ja komisjon kannavad ise oma kohtukulud.
- 592 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 4 teise lõigu alusel kannab EFTA järelevalveamet oma kohtukulud ise, kui ta on menetlusse astunud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 8. detsembri 1999. aasta otsuse 2003/382/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 kohaldamise menetluse kohta (juhtum IV/E-1/35.860-B — õmbluseta terastorud) artikli 1 lõige 2 selles osas, kus sedastatakse liidetud kohtuasjade T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00 nelja hageja osalemine asjaomases artiklis süüdistatud rikkumises enne 1. jaanuari 1991 ja pärast 30. juunit 1994.**

2. Määrata otsuse 2003/382 artikli 4 alusel neljast hagejast igaühele määratud trahvi suuruseks 10 935 000 eurot.
3. Jätta neli hagi ülejäänud osas rahuldamata.
4. Jätta kõigi nelja hageja ja komisjoni kohtukulud nende endi kanda.
5. Jätta EFTA järelevalveameti kohtukulud tema enda kanda.

Forwood

Pirrung

Meij

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 8. juulil 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Teise koja esimees

H. Jung

J. Pirrung

Sisukord

Asjaolud ja menetlus	II - 2516
A – Haldusmenetlus	II - 2517
B – Asjaomased tooted	II - 2520
C – Vaidlustatud otsuses komisjoni poolt sedastatud rikkumised	II - 2521
D – Vaidlustatud otsuses komisjoni poolt tuvastatud olulised asjaolud	II - 2523
E – Vaidlustatud otsuse resolutiivosa	II - 2526
F – Menetlus Esimese Astme Kohtus	II - 2528
Poolte nõuded	II - 2529
Kawasaki Steel Corp.-i ja NKK Corp.-i koondumise mõju	II - 2532
Õiguslik käsitlus	II - 2534
A – Vaidlustatud otsuse ja eelkõige selle artikli 1 tühistamisnõuded	II - 2534
1. Esimene väide, mille kohaselt komisjon ei teinud vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise olemasolu kindlaks õiguslikult piisavalt	II - 2535
a) Poolte argumendid	II - 2535
Esialsed märkused	II - 2536
Esimese väite esimene osa, mille kohaselt väidetava lepingu olemasolu ning Ühendkuningriigi <i>offshore</i> -turul ja muudel Euroopa turgudel valitsev olukord on vastuoluline	II - 2538
Esimese väite teine osa, mille kohaselt puudub tõenditel tõendusjõud .	II - 2555
Esimese väite kolmas osa, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise ulatust on hinnatud ebaõigesti	II - 2578
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2581
Esialsed märkused	II - 2581

Väite teine osa, mille kohaselt tõenditel puudub tõendusjõud, ja teise võimalusena esimene osa, mille kohaselt väidetava lepingu olemasolu ning Ühendkuningriigi <i>offshore</i> -turul ja muudel Euroopa turgudel valitseva olukorra vahel on vastuolo	II - 2586
— Verluca avaldused	II - 2586
— Valloureci memorandumid	II - 2596
— Inglisekeelsed dokumendid 1993. aastast	II - 2603
— Terastorude süsteemi dokument	II - 2610
— Jagamispõhimõtete dokument („sharing key“)	II - 2611
— Euroopa tootjate vastused	II - 2617
— Biasizzo ütlused	II - 2623
— Rikkumise kestus	II - 2632
Väite kolmas osa, mille kohaselt komisjoni väide vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise tähenduse kohta on ekslik	II - 2637
2. Teine väide, mille kohaselt artiklis 1 sedastatud rikkumist tuleb tegelikult hinnata kahe iseseisva rikkumisena	II - 2641
a) Poolte argumendid	II - 2641
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2642
3. Kolmas väide, mille kohaselt lepingut ei oleks tohtinud pidada konkurentsi märgatavalt mõjutavaks	II - 2644
a) Poolte argumendid	II - 2644
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2646
4. Neljas väide, mille kohaselt lepingul puudus mõju liikmesriikide vahelisele kaubandusele	II - 2647
a) Poolte argumendid	II - 2647
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2649

5. Viies väide, mille kohaselt ei ole põhjendatud komisjoni teesi vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise tähtsusest ..... II - 2651
  - a) Poolte argumendid ..... II - 2651
  - b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2651
6. Kuues väide, mille kohaselt ei ole põhjendatud ühenduse ja eelkõige Ühendkuningriigi *offshore*-turu seisundit ..... II - 2653
  - a) Poolte argumendid ..... II - 2653
  - b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2654
7. Seitsmes ja kaheksas väide, mis käsitlevad põhjendamise puudumist seoses komisjoni poolt trahvi määramisega Jaapani tootjatele, kuid mitte Ladina-Ameerika tootjatele, ja sellega seonduvat ebavõrdset kohtlemist ..... II - 2655
  - a) Poolte argumendid ..... II - 2655
  - b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2655
8. Üheksas väide, mille kohaselt komisjoni argument muutuvatest kuludest kõrgema hinnaga müügi kohta on ekslik ..... II - 2657
  - a) Poolte argumendid ..... II - 2657
  - b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2657
9. Kümnes väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi seetõttu, et vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud geograafilise turu osas ..... II - 2658
  - a) Poolte argumendid ..... II - 2658
  - b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2659
10. Üheteistkümnes väide, mille kohaselt kaitseõigust on rikutud seetõttu, et vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus asjassepuutuvate toodete osas ..... II - 2660
  - a) Poolte argumendid ..... II - 2660
  - b) Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2661

JFE ENGINEERING IT V. KOMISION

11. Kaheteistkümnes väide, mille kohaselt kaitseõigusi on rikutud seetõttu, et vastuväiteteatises ei ole piisavalt hinnatud vabatahtlike piiravate lepete mõjusid, ja seetõttu, et vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus nende lepingute kohaldamisala osas	II - 2662
a) Poolte argumendid	II - 2662
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2663
12. Kolmeteistkümnes väide, mille kohaselt kaitseõigusi on rikutud, sest vastuväiteteatis ja vaidlustatud otsus on omavahel vastuolus vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise ulatuse hindamise osas	II - 2665
a) Poolte argumendid	II - 2665
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2667
13. Neljateistkümnes väide, mille kohaselt komisjoni 25. novembri 1994. aasta otsus lubada 1. ja 2. detsembril 1994 korraldatud kontrolle on ebaseaduslik	II - 2669
a) Poolte argumendid	II - 2669
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2677
B – Trahvide vähendamise nõuded	II - 2680
1. Esimene ja teine väide, mis käsitlevad põhjendamise puudumist seoses koostööteatise JFE-NIKK kasuks kohaldamata jätmisega ja sellega seoses tehtud viga	II - 2680
a) Poolte argumendid	II - 2680
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2681
2. Kolmas väide, mille kohaselt pole põhjendatud trahvide arvutamisiivi ...	II - 2684
a) Poolte argumendid	II - 2684
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2684
3. Neljas väide, mille kohaselt rikkumise kestust on hinnatud ekslikult	II - 2685
a) Poolte argumendid	II - 2685
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2686
	II - 2715

4. Viies väide, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise tõendamist toetavaid dokumente on hinnatud ekslikult	II - 2686
a) Poolte argumendid	II - 2686
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2687
5. Viies ja kuues väide, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, trahvide arvutamise suuniseid ja põhjendamiskohustust	II - 2687
a) Poolte argumendid	II - 2687
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2692
6. Kuues väide, mille kohaselt on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet	II - 2700
a) Poolte argumendid	II - 2700
b) Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 2703
7. Trahvide arvutamine	II - 2709
Kohtukulud	II - 2710